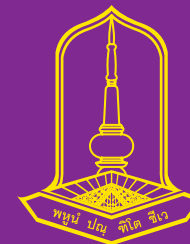

Job Satisfaction of migrant laborers in Songkhla province <i>Amonrat Manawatthanawong, Kanchana Tangchonlatip, Charamporn Holomyong</i>	1
Students' Perceptions of English Language Teaching and Learning in Prince of Songkla University, Surat Thani Campus <i>Asama Tasanameelarp, Tuna Girgin, Noppawan Muangkaew, Chawalin Pengbun</i>	15
How to Integrate Computer Games into Your English Language Class <i>Aree Na Nan</i>	26
The Employment of Graduates in Economics, Thaksin University <i>Umaporn Dedduang, Bussagone Tavonprasith</i>	36
An evaluation project of the ordination of 2,000 Sri Meuang Loei Goodness novices (2ND) <i>Cholticha Chookaew</i>	46
Cultural Adaptation, Learning, and Communication among Chinese Students in Phetchaburi Rajabhat University <i>Kamontip Rakkiattiyod, Titinan Pewnli, Tanutchaporn Namwat, Soontrarat khueankob</i>	60
A Follow-Up on the Study of Learning in an Intensive Preparation Program, Bachelor of Science Program in Computer Science, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. <i>Ekachai Naowanich</i>	73
Strategic Renewal: Planning Guidelines of Thai Entrepreneur for Implementation of the ASEAN Economic Community <i>Umawadee Detthamrong</i>	83
Comparison of the Understanding of Thailand's Criminal Justice System: A Case Study of Female Prisoners in the Federal Prison of Udonthani. <i>Saranya Tongdeenok</i>	94
Promoting a Dietary Behavior Strategy Based on Scaffolding and Tipping Point of the People in Udon Thani Province <i>Wanchat Janwattanawong, Sungkom Suparatanagool, Paisal Nanudom, Chuenjit Chancharoonpong</i>	102
Missionaries in the Malay Peninsula during the British Empire Era <i>Phao Nawakul</i>	115
Self-care Behavior and Quality of Life among Patients with Chronic Disease in the Community, Suphanburi Province <i>Warangkana Khumsuk, Umakorn Jaiyungyuen</i>	123
A Study of Different Lifestyles of the Sexes: Online Handmade Shopping <i>Punika Thaweethanathatree, Tiwa Park</i>	132
The Study of a Problem Solving Process in Structure Programming with C Language of Learners who Learn from Constructivist Web-Based Learning Environments to Enhance Learners' Problem Solving <i>Chacrit Onbao, Suchat Wattanachai</i>	150
Multilevel Causal Factors Effecting Alcohol Consumption Behavior of Thai Esan People: Social & Cultural and Individual Factors <i>Rungson Chomeya, Sombat Tayruakhom</i>	159

ความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจังหวัดสงขลา <i>อมรัตน์ มานะวัฒนวงศ์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์, จรัมพร ให้อย่าง</i>	1
การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี <i>อัสมา ทรรคนะมีตาภ, Tuna Girgin, นพวรรณ เมืองแก้ว, ชวาลิน เฟ่งบุญ</i>	15
การบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์กับกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ <i>อารี ณ น่าน</i>	26
การดำเนินงานของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ <i>อุมาพร เต็ดดวง, มุขกร ฉาววรสติธิ์</i>	36
การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรศีลเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) <i>ชลธิชา ชูแก้ว</i>	46
การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี <i>กมลทิพย์ รักเกียรติยศ, จูตินันท์ ผิวนิล, ธนัทพร นามวัฒน์, สุนทรรัตน์ เชื้อนาค</i>	60
การติดตามผลหลังการเรียนปรับพื้นฐาน หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ <i>เอกชัย เนาวนิช</i>	73
การเกิดใหม่ของกลยุทธ์: แนวทางการวางแผนการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน <i>อุมาวดี เคชธำรงค์</i>	83
การเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย: กรณีศึกษานักโทษหญิงในเรือนจำกลางอุตรธานี <i>ศรินยา ทองคันทอง</i>	94
ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ของประชาชนจังหวัดอุตรธานี <i>วันชาติ จันทน์วัฒนวงศ์, สังคม สุภรัตนกุล, ไพศาล แน่นอุดร, ชื่นจิต จันทบุญพงษ์</i>	102
มิชชันนารีในคาบสมุทรมาลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ <i>เผ่า นวกุล</i>	115
พฤติกรรมดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี <i>วรางคณา คุ่มสุข, อุมากร ไชยยังยืน</i>	123
การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนต่างเพศ: การเลือกซื้อสินค้าทำมือออนไลน์ <i>ปฐนิกา ทวีธนาตรี, ทิพา พาร์ก</i>	132
การศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วย ภาษาซีของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้แบบเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา <i>ชาคริต อ่อนแก้ว, สุชาติ วัฒนชัย</i>	150
ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับของพฤติกรรมบริโภคสุราของชาวไทยอีสานศึกษาปัจจัยสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมและปัจจัยระดับบุคคล <i>รังสรรค์ โฉมยา, สมบัติ ท้ายเรือคำ</i>	159

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 36 ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน พ.ศ.2560

เจ้าของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา ศิลปกรรม ดนตรี สถาปัตยกรรม ภาษา วรรณกรรม กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ ออกราย 2 เดือน คือ เล่ม 1 มกราคม - กุมภาพันธ์ / เล่ม 2 มีนาคม - เมษายน/เล่ม 3 พฤษภาคม - มิถุนายน/เล่ม 4 กรกฎาคม - สิงหาคม /เล่ม 5 กันยายน - ตุลาคม และ เล่ม 6 พฤศจิกายน - ธันวาคม

บทความวิชาการและบทความวิจัยที่นำมาตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามนี้ จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer review) ซึ่งปกติจะมี Double Blind (ผู้พิจารณา 2 คน) หรือ Triple Blind (ผู้พิจารณา 3 คน) ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ที่ปรึกษา อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.ปพฤกษ์บารมี อุตสาหะวานิชกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ ปิ่นมณี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปฎิกรัชต์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ศารัตน์ เมตตาริกานนท์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา ผดุงสิทธิ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบูน้อย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา เจียมศรีพงษ์	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนางค์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ทั่วยเรือคำ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.วณิช นิรันทรานนท์	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี
รองศาสตราจารย์พิทักษ์ น้อยวงศ์คลัง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ยงยุทธ ชูแฉ่น	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์สิทธิพร ภิรมย์รัตน์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร สอนศรี	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญญา สังขพันธานนท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบศักดิ์ สมุทรจักร	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ภัทรชนานันท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ คำคง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมินทร์ เบ้าธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมพ์สิทธิ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.พิมพ์ยุพา ประพันธ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Mr.Paul Dulfer	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
นางฉวีวรรณ อรรถะเศรษฐ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เลขานุการ

จิราวัฒน์ ภูสิทธิ์

สำนักงานกองบรรณาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
โทรศัพท์ 0-4375-4321 ต่อ 1754 หรือ 0-4375-4416

ราคาปก 60 บาท

ราคาสมาชิก ราย 1 ปี 240 บาท

ราย 2 ปี 480 บาท

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 6 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 มีนาคม-เมษายน

ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 4 กรกฎาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม

ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม

พิมพ์เผยแพร่เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2560

บทบรรณาธิการ

สวัสดีครับ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับที่ 2 ประจำปี 2560 ฉบับนี้ยังเข้มข้นด้วยเนื้อหาและสาระทางวิชาการ ทุกบทความวิจัยและบทความวิชาการได้ผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการ เพื่อให้วารสารเป็นที่ยอมรับและเกิดความเชื่อมั่นในวงการศึกษา

ในการจัดทำวารสารทางวิชาการ กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของบทความวิจัยและบทความทางวิชาการที่คัดเลือกนำมาลงตีพิมพ์ในแต่ละฉบับ โดยบทความวิจัยและบทความทางวิชาการที่ถูกคัดเลือกตีพิมพ์จะต้องผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewers) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ท่านเหล่านี้ได้สละเวลาอันมีค่าในการช่วยอ่านและพิจารณาต้นฉบับ พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินการจัดทำวารสารเป็น อย่างดี กองบรรณาธิการขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับนี้ประกอบด้วยบทความจำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ (1) ความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติ (2) การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (3) การบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์กับกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (4) การมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ (5) การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย (6) การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีน (7) การติดตามผลหลังการเรียนปรับพื้นฐาน หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ (8) การเกิดใหม่ของกลยุทธ์: แนวทางการวางแผนการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการไทย (9) การเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย (10) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ (11) มิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ (12) พฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน (13) การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนต่างเพศ: การเลือกซื้อสินค้าทำมือออนไลน์ (14) การศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีของผู้เรียน ที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา และ (15) ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับของพฤติกรรมบริโภคสุราของชาวไทยอีสาน

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยินดีต้อนรับสำหรับบรรดานักวิชาการและนิสิตนักศึกษาที่ต้องการนำเสนอผลงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความทั่วไป หรือบทวิจารณ์หนังสือ ทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กองบรรณาธิการยินดีต้อนรับ เปิดกว้าง และพร้อมรับต้นฉบับของท่านตลอดเวลาขอให้ศึกษารูปแบบการเขียนจากทำวารสารแต่ละฉบับ ส่งมาให้ยังกองบรรณาธิการโดยไว หัวข้อเรื่องและประเด็นนำเสนอที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และอื่นๆ กองบรรณาธิการยินดีและพร้อมรับต้นฉบับเป็นอย่างมาก เพื่อให้เกิดการเปิดกว้างด้านเนื้อหาและสาระที่จะบรรจุในวารสารและเพื่อให้ครอบคลุมทุกสาขาและวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ในสุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้อ่านทุกท่านที่ได้ให้คำติชมและให้คำแนะนำ
เพื่อการปรับปรุงการดำเนินการจัดทำวารสารมาโดยตลอด โดยกองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญและมุ่ง
เน้นกับการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของวารสารให้เป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับในวงการศึกษาการอยู่เสมอ
และต่อเนื่อง

รองศาสตราจารย์ ดร.ปพฤกษ์บาร์มี อุตสาหะวาณิชกิจ
บรรณาธิการ

สารบัญ

ความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจังหวัดสงขลา	
อมรรัตน์ มานะวัฒน์วงศ์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์, จรัมพร โห้ลำยอง	1
การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี	
อัสม่า ทรรศนะมีลาภ, Tuna Girgin, นพวรรณ เมืองแก้ว, ชาวลิน เฟงบุญ	15
การบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์กับกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	
อารี ณ น่าน	26
การมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ	
อุมาพร เต็ดดวง, บุษกร ถาวรประสิทธิ์	36
การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรดีศรีเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2)	
ชลธิชา ชูแก้ว	46
การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	
กมลทิพย์ รักเกียรติยศ, จิตินันท์ ผิวนิล, ธนัชพร นามวัฒน์, สุนทรารัตน์ เชื้อนควบ	60
การติดตามผลหลังการเรียนปรับพื้นฐาน หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ	
เอกชัย นาวนิก	73
การเกิดใหม่ของกลยุทธ์: แนวทางการวางแผนการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการไทย ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	
อุมาวดี เดชธำรงค์	83
การเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย: กรณีศึกษานักโทษหญิง ในเรือนจำกลางอุตรธานี	
ศรัณยา ทองดีนอก	94
ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ของประชาชนจังหวัดอุตรธานี	
วันชาติ จันทน์วัฒน์วงศ์, สังคม ศุภรัตน์กุล, ไพศาล แน่นอุดร, ชื่นจิต จันทจรรยาพงษ์	102
มิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ	
เผ่า นวกุล	115
พฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี	
วรางคณา คุ่มสุข, อุมากร ใจยังยืน	123
การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนต่างเพศ: การเลือกซื้อสินค้าทำมือออนไลน์	
ปุกนิภา ทวีธนาตรี, ทิวา พาร์ค	132

การศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วย ภาษาซี ของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติ วิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา	
<i>ชาคริต อ่อนบัว, สุชาติ วัฒนชัย</i>	150
ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับของพฤติกรรมการบริโภคสุราของชาวไทยอีสานศึกษาปัจจัย สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมและปัจจัยระดับบุคคล	
<i>รังสรรค์ โฉมยา, สมบัติ ท้ายเรือคำ</i>	159

Contents

Job Satisfaction of migrant laborers in Songkhla province <i>Amonrat Manawatthanawong, Kanchana Tangchonlatip, Charamporn Holumyong</i>	1
Students' Perceptions of English Language Teaching and Learning in Prince of Songkla University, Surat Thani Campus <i>Asama Tasanameelarp, Tuna Girgin, Noppawan Muangkaew, Chawalin Pengbun</i>	15
How to Integrate Computer Games into Your English Language Class <i>Aree Na Nan</i>	26
The Employment of Graduates in Economics, Thaksin University <i>Umaporn Dedduang and Bussagone Tavonprasith</i>	36
An evaluation project of the ordination of 2,000 Sri Meuang Loei Goodness novices (2ND) <i>Cholticha Chookaew</i>	46
Cultural Adaptation, Learning, and Communication among Chinese Students in Phetchaburi Rajabhat University <i>Kamontip Rakkiattiyod, Titinan Pewnii, Tanutchaporn Namwat, Soontrarat khueankob</i>	60
A Follow-Up on the Study of Learning in an Intensive Preparation Program, Bachelor of Science Program in Computer Science, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. <i>Ekachai Naowanich</i>	73
Strategic Renewal: Planning Guidelines of Thai Entrepreneur for Implementation of the ASEAN Economic Community <i>Umawadee Detthamrong</i>	83
Comparison of the Understanding of Thailand's Criminal Justice System: A Case Study of Female Prisoners in the Federal Prison of Udonthani. <i>Saranya Tongdeenok</i>	94
Promoting a Dietary Behavior Strategy Based on Scaffolding and Tipping Point of the People in Udon Thani Province <i>Wanchat Janwattanawong, Sungkom Suparatanagool, Paisal Nanudorn, Chuenjit Chancharoonpong</i>	102
Missionaries in the Malay Peninsula during the British Empire Era <i>Phao Nawakul</i>	115

Self-care Behavior and Quality of Life among Patients with Chronic Disease in the Community, Suphanburi Province <i>Warangkana Khumsuk, Umakorn Jaiyungyuen</i>	123
A Study of Different Lifestyles of the Sexes: Online Handmade Shopping <i>Punika Thaweethanathatree, Tiwa Park</i>	132
The Study of a Problem Solving Process in Structure Programming with C Language of Learners who Learn from Constructivist Web-Based Learning Environments to Enhance Learners' Problem Solving <i>Chacrit Onbao, Suchat Wattanachai</i>	150
Multilevel Causal Factors Effecting Alcohol Consumption Behavior of Thai Esan People: Social & Cultural and Individual Factors <i>Rungson Chomeya, Sombat Tayruakham</i>	159

ความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจังหวัดสงขลา

Job Satisfaction of migrant laborers in Songkhla province

อมรรัตน์ มานะวัฒนวงศ์¹, กาญจนา ตั้งชลทิพย์², จรัมพร โห้ล้ายอง²

Amonrat Manawatthanawong¹, Kanchana Tangchonlatip², Charamporn Holumyong²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากโครงการวิจัยประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ACHIEVED ในกลุ่มแรงงานข้ามชาติและกลุ่มชาติพันธุ์ ภายใต้โครงการส่งเสริมการป้องกันเอดส์ในแรงงานข้ามชาติ จังหวัดสงขลา เก็บข้อมูลจากแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาและชาวกัมพูชาทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย 3 เดือนขึ้นไปจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 404 คน โดยวิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยมีแบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการถดถอยโลจิสติกแบบอันดับ (Ordered Logistic Regression Analysis) พบว่า แรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการทำงานเฉลี่ย 2.56 ซึ่งอยู่ในระดับมาก (SD.=0.545) ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า เวลาว่างจากการทำงาน รายได้ และความไว้วางใจในเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของแรงงานข้ามชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 นอกจากนี้การศึกษาค้นพบว่าปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรและเศรษฐกิจมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานด้วยเช่นกัน โดยเพศที่แตกต่างกันและสัญชาติที่ต่างกันจะส่งผลต่อความพึงพอใจของแรงงานข้ามชาติที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ทซ์เบิร์ก (Herzberg) ที่ชี้ให้เห็นถึงให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยจูงใจและปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

คำสำคัญ: แรงงานข้ามชาติ, ความพึงพอใจ, จังหวัดสงขลา

¹ นักศึกษาปริญญาโท, สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ Graduate student, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

² Assistant Professor, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

Abstract

This study of job satisfaction of migrant laborers in Songkhla province uses the quantitative approach, which was aimed at A) exploring job satisfaction of migrant laborers in Songkhla Province and B) influencing job satisfaction of migrant labors in the province. The data were supported by some secondary data that came from an evaluation research project conducted among Migrant Workers, Ethnic Groups and Youth, and The Provincial Coordinating Mechanism (PCM) in Songkhla Province. The population in this study was migrant laborers of two nations, Myanmar and Cambodia. Laborers were either legal or illegal, aged 15-59 and had been working in Thailand at least 3 months prior to the survey of 404 migrant labors. Data collection was based on a questionnaire. The results showed that migrant labors in Songkhla province have an average job satisfaction of 2.56 (SD. = 0.545), which reflects a high level of job satisfaction as reported by most laborers. The data were analyzed by ordered logistic regression and showed leisure, income and trust in colleagues were statistically significant to job satisfaction. In addition, this study found demographic factors influencing satisfaction. Different genders and nationalities were associated with different levels of job satisfaction, which also reflects the relationships with the Herzberg's two-factor theory that points out the importance of motivational factors and hygiene factors influencing job satisfaction of migrant labors.

Keywords: migrant labors, job satisfaction, Songkhla province

บทนำ

แรงงานเป็นกำลังการผลิตและปัจจัยสำคัญในการสร้างผลผลิตในระบบเศรษฐกิจ ความมั่นคง ความก้าวหน้า หรือความอ่อนแอหลังจากเศรษฐกิจส่วนหนึ่งเป็นผลจากกำลังการผลิตที่ได้รับจากแรงงาน แรงงานจึงเป็นกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวหน้าและเจริญเติบโต (อโนทัย พุทธรดีและคณะ, 2553) โดยเฉพาะในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรเพื่อยังชีพ สู่การทำเกษตรเพื่อการส่งออกและอุตสาหกรรม อีกทั้งเป็นแหล่งลงทุนของบรรษัทข้ามชาติที่เลือกประเทศไทยเพื่อเป็นฐานการผลิต จึงทำให้ปัจจุบันสถานการณ์แรงงานไทยอยู่ในสภาวะการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงาน

ในงานประเภท 3D อันได้แก่ งานสกปรก งานยาก และงานอันตราย ซึ่งเป็นลักษณะงานที่คนไทยไม่นิยมทำ เพราะมีแนวคิดว่าเป็นงานที่ใช้ทักษะต่ำไม่ได้ใช้ความสามารถในการทำงาน และมีการดูถูกผู้ที่ทำงานในอาชีพเหล่านี้ว่าเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีความรู้ (อภิชาติ จำรัสฤทธิ์รงค์และคณะ, 2554) ซึ่งสวนทางกับความต้องการแรงงานของสถานประกอบการที่มีต้องการแรงงานแรงงานทักษะต่ำอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อใช้เป็นกำลังในการผลิต นอกจากนี้แรงงานทักษะต่ำในตลาดแรงงานยังคงมีความต้องการแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญในสายอาชีพต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก (กองวิจัยตลาดแรงงาน, 2557) สภาวะการขาดแคลนแรงงานในตลาดแรงงานจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ตลาดแรงงานของประเทศไทยจำเป็นต้องมีการนำเข้าแรงงานข้ามชาติเพื่อชดเชยความต้องการแรงงานในเพื่อใช้ใน

การผลิตที่ยังขาดแคลนแรงงานจากคนไทยในประเทศ

การขาดแคลนแรงงานมีหลายความหมาย โดยเบื้องต้นจะหมายถึง ภาวะที่อุปสงค์แรงงานมีมากกว่าอุปทานแรงงานภายใต้ค่าจ้างและเงื่อนไขการจ้างงาน ใน ช่วงเวลาหนึ่งๆ หรือการขยายตัวของอุปสงค์ในตลาดแรงงานสูงกว่าการขยายตัวของอุปทาน ซึ่งเป็นการขาดแคลนในแง่มุมมองของจำนวนแรงงานที่มีน้อยกว่าความต้องการของตลาดแรงงานนั่นเอง แต่นอกจากการขาดแคลนในเชิงปริมาณแล้วยังมีการขาดแคลนแรงงานในเชิงคุณภาพด้วย นั่นคือ ผู้ประกอบการไม่สามารถหาแรงงานที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการได้ (Qualified worker) เนื่องจากทักษะของแรงงานไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งเป็นปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่ควรคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะในส่วนของความรู้และทักษะในการทำงานของแรงงาน หรือและทัศนคติของแรงงานที่มีต่อการทำงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวถึงแม้ว่าในระบบแรงงาน จะมีจำนวนแรงงานมากขึ้น แต่แรงงานที่มีก็มิอาจชดเชยความต้องการแรงงานในตลาดแรงงานได้ เนื่องจากความต้องการของตลาดแรงงานกับประชากรแรงงานที่เข้าสู่ตลาดมีคุณสมบัติที่ไม่ตรงกัน การขาดแคลนแรงงานที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานนั้นจะก่อให้เกิดการสูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2554; เสาวณี จันทะพงษ์และคณะ, 2554)

การนำเข้าแรงงานจากต่างชาติเข้ามาทดแทนแรงงานในส่วนที่ขาดแคลนจึงเป็นวิธีหนึ่งที่ได้ถูกนำมาใช้แก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย และแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะเข้ามาทำงานในส่วนที่แรงงานไทยไม่นิยมทำ โดยในปัจจุบันพบแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งแรงงานข้ามชาติเหล่านั้นมีเส้น

ทางในการเข้ามาในประเทศไทยจากหลายเส้นทาง มีทั้งกลุ่มแรงงานที่เข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือกลุ่มแรงงานที่เข้ามาอย่างผิดกฎหมาย และพบว่าแรงงานข้ามชาติกลุ่มใหญ่ที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นแรงงานที่มาจาก 3 ประเทศ คือ แรงงานข้ามชาติชาวมิเยนมาร์แรงงานข้ามชาติชาวลาว และแรงงานข้ามชาติชาวกัมพูชา เมื่อพิจารณาจำนวนแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยจากการจดทะเบียนตามนโยบายของรัฐบาลในการเปิดการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว (One Stop Service: OSS) ทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน – 30 ตุลาคม 2557 พบว่า มีผู้มาจดทะเบียนทั้งหมด 1,165,520 คน เป็นแรงงานข้ามชาติ 1,523,129 คน และผู้ติดตาม 92,391 คน โดยผู้ที่มาจดทะเบียนนั้นเป็นชาวกัมพูชาสูงสุดเป็นจำนวน 694,506 คน รองลงมาเป็นชาวมิเยนมาร์ 615,098 คน และชาวลาว 213,525 คน (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2557) ในจำนวนนี้ยังไม่ได้รวมแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายที่ไม่ได้มีการจดทะเบียนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยที่คาดว่าจะมีจำนวนมากกว่าที่มาจดทะเบียน ซึ่งในประเทศไทยตามมติคณะรัฐมนตรีนั้นมีการผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง 3 สัญชาติ (เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา) ทำงานได้ 2 อาชีพ คือ 1. งานกรรมกร และ 2. งานรับใช้ในบ้าน (กระทรวงแรงงาน, 2552) จากตัวเลขจำนวนแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย แม้ว่ามีแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก แต่ยังคงไม่พอเพียงพอต่อความต้องการในตลาดแรงงานไทย เนื่องจากอุตสาหกรรมในประเทศไทยนั้นเป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพาการใช้แรงงานเป็นหลัก การ จึงจำเป็นต้องอาศัยแรงงานข้ามชาติเพื่อเป็นแรงในการขับเคลื่อนกำลังการผลิต และนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยต่อไป แรงงานข้ามชาติจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจไทย และภายใต้สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีความเคลื่อนไหวในด้านความร่วมมือ

ในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN) อีกทั้งมีการทำข้อตกลงระหว่างกลุ่มประเทศ ASEAN หลายประการ รวมถึงข้อตกลงด้านความร่วมมือว่าด้วยเรื่องการเปิดประเทศในด้านต่างๆ รวมถึงการเปิดเสรีด้านการทำงานและการลงทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ ASEAN ด้วยกัน ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนดีขึ้น และส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกมากขึ้น การเติมโตของประเทศต่างๆในกลุ่มอาเซียนเองนั้นนำมาสู่ความต้องการแรงงานในตลาดแรงงานของแต่ละประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งมีความเป็นไปได้สูงที่แรงงานกลุ่มใหญ่ 3 เชื้อชาติในประเทศไทยจะมีความสนใจในการเดินทางกลับไปทำงานยังประเทศตนเอง และอาจส่งผลให้แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยลดลง ประเทศไทยจึงควรมีตระหนักถึงสถานการณ์แรงงานข้ามชาติที่อาจจะลดน้อยลงในอนาคตเพื่อป้องกันการค้าคนแรงงาน อีกทั้งควรแสวงหาวิธีการแก้ไขสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต การศึกษาครั้งนี้จึงสนใจศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของแรงงานข้ามชาติ เพื่อให้เข้าใจความรู้สึกของแรงงานข้ามชาติและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้าคนแรงงานในอนาคต เนื่องจากเหตุผลของการตัดสินใจในการทำงานของแต่ละกลุ่มบุคคลมีความแตกต่างกันตามบริบทและต้นทุนของแต่ละกลุ่มบุคคล สำหรับแรงงานข้ามชาติ คุณภาพชีวิต ความสุขในการทำงาน ตลอดจนการได้รับสิทธิในการทำงานและการใช้ชีวิตในประเทศปลายทางเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะปัจจัยเหล่านี้จะช่วยสร้างความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานและส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานในประเทศไทยได้ (เสาวณี จันทะพงษ์ และคณะ, 2554) การศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจึงเป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจอย่างยิ่งเพื่อเป็นแนวทางในการวางนโยบายในการสร้างแรงจูงใจให้กับแรงงานข้ามชาติเพื่อชดเชยการ

ขาดแคลนแรงงานในตลาดแรงงานไทย

ในการศึกษาครั้งนี้สนใจศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจังหวัดสงขลา เนื่องจากจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดนั้นมีเศรษฐกิจที่หลากหลาย มีการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ทั้งอุตสาหกรรมการผลิตในภาคส่วนของโรงงาน อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมบริการ และท่องเที่ยว และมีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น จากรายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลาปี พ.ศ. 2554 พบว่ามีผลิตภัณฑ์มวลรวมประมาณ 214,799 ล้านบาท ซึ่งอุตสาหกรรมที่ทำรายได้สูงสุด 3 ลำดับคือ อุตสาหกรรมการผลิต คิดเป็นร้อยละ 26,03 อุตสาหกรรมเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 20.22 และการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ร้อยละ 12.72 ตามลำดับ (กระทรวงแรงงาน, 2556) นอกจากอุตสาหกรรมต่างๆ แล้วจังหวัดสงขลายังมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ เช่น ในอำเภอหาดใหญ่ ที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว และมีด่านชายแดนในจังหวัด (ด่านสะเดา) ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน รองรับ การเปิด AEC ในปี 2558 การเติบโตทางการค้าและเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลาเป็นส่วนหนึ่งในการเปิดรับแรงงานข้ามชาติเพื่อเข้ามาทำงานในภาคส่วนต่างๆ จำนวนมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2556 พบว่าจังหวัดสงขลามีแรงงานที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย จำแนกตามประเภทการได้รับอนุญาตในช่วง กรกฎาคม-กันยายน ที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติทั้งหมด 4,951 คน จำแนกเป็นสัญชาติเมียนมาร์ จำนวน 4,506 คน (ร้อยละ 91.01) สัญชาติกัมพูชา จำนวน 344 คน (ร้อยละ 6.94) และสัญชาติ ลาว จำนวน 101 คน (ร้อยละ 2.04) และเป็นแรงงานข้ามชาติตามบันทึกความร่วมมือระหว่างรัฐต่อรัฐ (MOU) ทั้งหมด 1,949 คน จำแนกเป็นสัญชาติเมียนมาร์ จำนวน 1,211 คน (ร้อยละ 62.13) สัญชาติกัมพูชา จำนวน 588 คน (ร้อยละ 30.17)

และสัญชาติลาว จำนวน 150 คน (ร้อยละ 7.70) (กระทรวงแรงงาน, 2556) จากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่าจังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหญ่ของภาคใต้ที่มีความหลากหลายในประเภทของอุตสาหกรรมและความต้องการแรงงานเพิ่มอีกเป็นจำนวนมาก ประกอบกับพื้นที่ของจังหวัดยังมีจุดเชื่อมต่อระหว่างประเทศไทย-ประเทศมาเลเซียที่กำลังได้รับการสนับสนุนให้เปิดด่านบริเวณพรมแดนไทยมาเลเซีย ที่สามารถกระตุ้นการขยายตัวของเศรษฐกิจในพื้นที่ ทำให้มีความต้องการแรงงานในตลาดแรงงานของจังหวัดสงขลาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จังหวัดสงขลาจึงเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติ

ท่ามกลางการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจ ความต้องการแรงงานในประเทศไทย และความไม่แน่นอนในการจัดระบบแรงงานข้ามชาติของประเทศไทยนั้น การศึกษาถึงอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาตินั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อนำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้เพื่อจูงใจให้แรงงานข้ามชาติที่ทำงานในประเทศไทยให้ยังคงตัดสินใจทำงานในประเทศไทยต่อไป และเป็นการช่วยดึงดูดให้แรงงานข้ามชาติให้ตัดสินใจเข้ามาทำงานในประเทศไทยด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

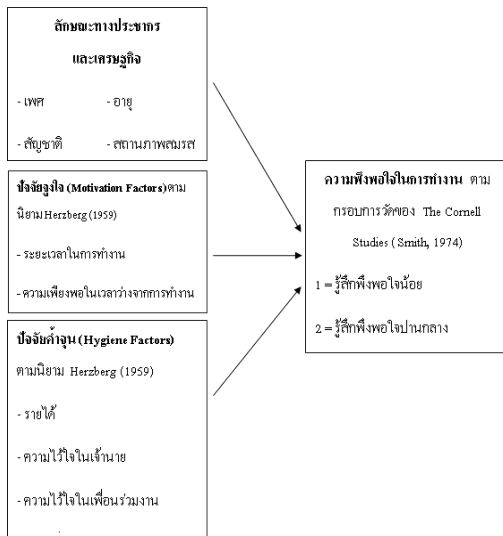
1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาดังนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิของโครงการประเมินผล โครงการส่งเสริมการป้องกันเอตส์ในแรงงานข้ามชาติประเทศไทย (โครงการฟ้ามิตร 2) ปี พ.ศ. 2557 โดยเลือกใช้เฉพาะข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานที่มาจาก 2 ประเทศ คือ เมียนมาร์ และ กัมพูชา ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 15-59 ปี ที่ทำงานในประเทศไทยเป็นระยะเวลา 3 เดือนขึ้นไป โดยกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่ได้ทำการเก็บข้อมูลนั้นเป็นทั้งผู้ที่เข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย และเข้ามาทำงานโดยไม่ถูกกฎหมาย จำนวนทั้งหมด 404 คน

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

สำหรับการศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาในครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริชเบอร์ก (Herzberg's two-factors Theory) เป็นหลัก โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานนั้นเกิดจาก 2 ปัจจัยหลักคือ 1) ปัจจัยจูงใจ (Motivation factors) และ 2) ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance factors) ในด้านของการศึกษาความพึงพอใจจะใช้กรอบแนวคิดจากการศึกษาตัวชี้วัดความพึงพอใจในการทำงานจากการศึกษาของ The Cornell Studies ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ด้าน คือ 1) ความพึงพอใจในงาน 2) ความพึงพอใจในรายได้ 3) ความพึงพอใจในโอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง 4) ความพึงพอใจในเจ้านาย และ 5) ความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงาน การแนวคิดทฤษฎีสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยศึกษาผ่านข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของโครงการประเมินผลโครงการส่งเสริมการป้องกันเอตส์ในแรงงานข้ามชาติประเทศไทย (โครงการพำมิตร-2) ปี พ.ศ. 2557 จังหวัดสงขลา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ แรงงานข้ามชาติทั้งผู้ที่เข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย และเข้ามาทำงานโดยไม่ถูกกฎหมาย อายุระหว่าง 15-59 ปี ในจังหวัดสงขลา ในการศึกษานี้ได้ศึกษาในกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่มาจาก 2 ประเทศ คือ เมียนมาร์และกัมพูชา ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นระยะเวลา 3 เดือนขึ้นไป โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มีทั้งหมด 404 คน เป็นเพศชาย 267 คน และเพศหญิง 128 คน เป็นแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ 172 คน และเป็นชาวกัมพูชา 232 คน สาเหตุที่ไม่ได้ทำการเก็บข้อมูลแรงงานข้ามชาติที่มาจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในจังหวัดสงขลานั้น เนื่องจากแรงงานข้ามชาติชาวลาวในจังหวัดสงขลามีจำนวนไม่มากนักมีสถิติตัวเลขที่ระบุว่า มีแรงงานข้ามชาติชาวลาวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติเพียงร้อยละ 2.04 ของแรงงานข้ามชาติที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติทั้งหมด และ

แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานผ่านบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐ (MOU) คิดเป็นร้อยละ 7.7 ของแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาผ่าน MOU ทั้งหมด (กระทรวงแรงงาน, 2556)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากแบบสอบถามของโครงการประเมินผลโครงการส่งเสริมการป้องกันเอตส์ในแรงงานข้ามชาติประเทศไทย (โครงการพำมิตร-2) ปี พ.ศ. 2557 จังหวัดสงขลา ในแบบสอบถามของโครงการถามประกอบไปด้วย 10 ส่วน การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อคำถาม จากแบบสอบถามในส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปและการทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ ในส่วนนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 21 ข้อ เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา และส่วนที่ 9 การบูรณาการทางสังคม ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อมาใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้เป็นการศึกษาข้อมูลในลักษณะภาคตัดขวาง (Cross Sectional Survey) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายคุณลักษณะทางประชากร เพศ อายุ อาชีพ การศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง
2. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาด้วยการวิเคราะห์การทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test)
3. ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกแบบอันดับ (Ordered logistic regression) เพื่อ

หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานและใช้ชีวิตในประเทศไทย

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะประชากรที่ศึกษา

ในด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานพบว่า แรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลานั้นประกอบอาชีพลูกเรือประมงร้อยละ 38.9 รองลงมาคือลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมร้อยละ 32.4 และทำงานก่อสร้างและลูกจ้างประมงต่อเนื่องบนฝั่งในสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ 14.4

ระยะเวลาในการทำงานในที่ทำงานปัจจุบันของแรงงานข้ามชาติมีระยะเวลาต่ำสุดคือทำงานไม่ถึง 1 เดือนหรือ 0 เดือน และสูงสุด 120 เดือนหรือ 10 ปี โดยเฉลี่ยแล้วระยะเวลาในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในที่ทำงานปัจจุบันอยู่ที่ 18.4 เดือน โดยแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่พอใจกับเวลาว่างที่มีนอกเหนือจากการทำงานร้อยละ 83.2

รายได้เฉลี่ยต่อวันจากการทำงานของแรงงานข้ามชาติที่ได้ทำการเก็บข้อมูลนั้น พบว่ารายได้ต่ำสุดของแรงงานข้ามชาติที่ได้รับอยู่ที่ 100 บาท สูงสุด 500 บาท โดยรายได้เฉลี่ยของแรงงานข้ามชาติอยู่ที่ 279.6 บาท

ความปลอดภัยในการทำงาน แรงงานส่วนใหญ่รู้สึกปลอดภัยในการทำงานถึงร้อยละ 77.2 มีเพียงร้อยละ 22.8 เท่านั้นที่รู้สึกว่าตนเองมีความเสี่ยงในการทำงาน ส่วนด้านความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ แรงงานข้ามชาติจะมีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเฉลี่ยที่ระดับ 7.3 โดยความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของแรงงานข้ามชาติต่ำสุดที่ระดับ 2 และสูงสุดอยู่ที่ระดับ 10

ในด้านความรู้สึกไว้วางใจที่แรงงานข้ามชาติมีต่อเจ้านายนั้นโดยส่วนใหญ่แรงงานข้ามชาตินั้นมีความไว้วางใจในเจ้านายสูงถึงร้อยละ 97.5 เช่น

เดียวกับความไว้วางใจของแรงงานข้ามชาติที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน แรงงานข้ามชาติมีความไว้วางใจในเพื่อนร่วมงานร้อยละ 77.7 มีเพียงร้อยละ 22.3 ที่รู้สึกไม่ไว้วางใจในเพื่อนร่วมงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	128	31.7
ชาย	276	68.3
สัญชาติ		
กัมพูชา	232	57.4
เมียนมาร์	172	42.6
สถานภาพสมรส		
ไม่มีคู่	185	45.8
มีคู่	219	54.2
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	91	22.5
ประถมศึกษา	164	40.6
มัธยมศึกษา	118	29.2
สูงกว่ามัธยมศึกษา	31	7.7
อาชีพ		
ลูกเรือประมง	157	38.9
ลูกจ้างประมงต่อเนื่องบนฝั่ง	58	14.4
ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม	131	32.4
ก่อสร้าง	58	14.4
ความเสี่ยงในการทำงาน		
ไม่เสี่ยง	312	77.2
เสี่ยง	92	22.8
ความไว้วางใจต่อเจ้านาย		
ไม่ไว้วางใจ	10	2.5
ไว้วางใจ	394	97.5
ความไว้วางใจต่อเพื่อนร่วมงาน		
0 ไม่ไว้วางใจ	90	22.3
1 ไว้วางใจ	314	77.7
รวม	404	100.0

ความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา

จากการศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาโดยใช้แนวคิดความพึงพอใจในการทำงานจากการศึกษาของ Cornell Studies พบว่าบริบทของแรงงานข้ามชาติที่ทำการศึกษา โดยใช้การวัด 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย ผลการศึกษาพบว่า แรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการทำงานมีค่าอยู่ที่ 2.59 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.545 ซึ่งจะพบว่าความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับมาก

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติใน

จังหวัดสงขลาด้วยการวิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi-square Test) ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วยปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา พบว่า เพศ สัญชาติ ระดับการศึกษา และความพึงพอใจในเวลารว่าง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านตัวแปรสถานภาพสมรส อาชีพ ความปลอดภัยในการทำงาน ความไว้วางใจในเจ้านาย และความไว้วางใจในเพื่อนร่วมงานนั้นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ปัจจัยต่างๆกับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา

ปัจจัยลักษณะทางประชากร	ความพึงพอใจในการทำงาน /จำนวน (ร้อยละ)				Chi-square
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม	
เพศ					
หญิง	7 (5.5)	52 (40.6)	69 (53.9)	128 (31.98)	8.07*
ชาย	4 (1.4)	93 (33.7)	179 (64.9)	276 (68.32)	
สัญชาติ					
กัมพูชา	3 (1.29)	69 (29.74)	160 (68.97)	232 (57.43)	14.93***
เมียนมาร์	8 (4.65)	76 (44.19)	88 (51.16)	172 (42.57)	
สถานภาพสมรส					
ไม่มีคู่	6 (3.2)	76 (41.1)	103 (55.7)	185 (45.79)	4.71
มีคู่	5 (2.3)	69 (31.5)	145 (66.2)	219 (54.21)	
ระดับการศึกษา					
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2 (2.2)	39 (42.9)	50 (54.9)	91 (22.52)	19.74**
ประถมศึกษา	4 (2.4)	49 (29.9)	111 (67.7)	164 (40.59)	
มัธยมศึกษา	1 (0.8)	44 (37.3)	73 (61.9)	118 (29.21)	
สูงกว่ามัธยมศึกษา	4 (12.9)	13 (41.9)	14 (45.2)	31 (7.67)	

ปัจจัยลักษณะทางประชากร	ความพึงพอใจในการทำงาน/จำนวน (ร้อยละ)				Chi-square
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม	
อาชีพ					
ลูกเรือประมง	2 (1.3)	53 (33.8)	102 (65)	157 (38.68)	
ลูกจ้างประมงต่อเนื่องบนฝั่ง	0 (0)	18 (31)	40 (69)	58 (14.36)	
ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม	6 (4.6)	50 (38.2)	75 (57.3)	131 (32.42)	
ก่อสร้าง	3 (5.2)	24 (41.4)	31 (53.4)	58 (14.36)	8.82
ความเพียงพอในเวลารว่าง					
เวลารว่างไม่เพียงพอ	1 (1.5)	8 (11.8)	59 (86.8)	68 (16.83)	
เวลารว่างเพียงพอ	10 (3)	137 (40.8)	189 (56.2)	336 (83.17)	22.31***
ความปลอดภัยในการทำงาน					
รู้สึกไม่ปลอดภัย	10 (3.2)	114 (36.5)	188 (60.3)	312 (77.23)	
รู้สึกปลอดภัย	1 (1.1)	31 (33.7)	60 (65.2)	92 (22.77)	73.84
ความไว้วางใจในเจ้านาย					
ไม่ไว้วางใจ	0 (0.0)	2 (20)	8 (80)	10 (2.48)	
ไว้วางใจ	11 (2.8)	143 (36.3)	240 (60.9)	394 (97.52)	1.58
ความไว้วางใจเพื่อนร่วมงาน					
ไม่ไว้วางใจ	3 (3.3)	41 (45.6)	46 (51.1)	90 (22.28)	
ไว้วางใจ	8 (2.5)	104 (33.1)	202 (64.3)	314 (77.72)	5.16
รวม	11	145	248	404	

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์พหุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกแบบกลุ่ม (Ordered Logistic Regression Analysis) การศึกษาพบว่า เพศ สัญชาติ เวลารว่างจากการทำงาน รายได้ และความไว้วางใจในเพื่อนร่วมงานนั้นมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา เพศชายจะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าเพศหญิง 1.8 เท่า แรงงานสัญชาติเมียนมามีความพึงพอใจในการทำงานน้อยกว่าแรงงานสัญชาติ

กัมพูชาร้อยละ 62 แรงงานที่รู้สึกว่าจะตนนั้นมีเวลารว่างเพียงพอ มีความพึงพอใจในการทำงานน้อยกว่าผู้ที่รู้สึกว่าจะตนมีเวลารว่างไม่เพียงพอร้อยละ 72 รายได้รายวันเพิ่มขึ้นของแรงงาน 1 บาท จะทำให้มีความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น 1 เท่า และแรงงานข้ามชาติมีความไว้วางใจในเพื่อนร่วมงานนั้นจะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าผู้ที่ไม่ไว้วางใจเพื่อนร่วมงาน 2.1 เท่า ส่วนตัวแปร อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการทำงาน ความเสี่ยงในการทำงาน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ และความไว้วางใจในเจ้านายไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกแบบกลุ่ม (Ordered Logistic Regression Analysis) จำแนกตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา

ตัวแปร	แบบจำลอง		ตัวแปร	แบบจำลอง	
	Odds ratio	Std. err		Odds ratio	Std. err
ปัจจัยเชิงใจ			ชาย	1.795*	0.524
อาชีพ (กลุ่มอ้างอิง : ลูกจ้างประมง)			อายุ	1.01	0.017
ลูกจ้างประมงต่อเนื่องบนฝั่ง	1.171	0.503	สัญชาติ		
ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม	0.85	0.306	(กลุ่มอ้างอิง : กัมพูชา)		
ก่อสร้าง	0.93	0.435	เมียนมาร์	0.389**	0.125
ระยะเวลาทำงานในที่ทำงาน	0.992	0.004	สถานภาพสมรส		
ปัจจุบัน (เดือน)			(กลุ่มอ้างอิง : ไม่มีคู่)		
ความพอใจในเวลารว่าง			มีคู่	1.53	0.434
(กลุ่มอ้างอิง : ไม่พอใจในเวลารว่าง)			ระดับการศึกษา		
พอใจในระยะเวลาว่าง	0.286**	0.115	(กลุ่มอ้างอิง : ต่ำกว่าประถมศึกษา)		
ปัจจัยค้ำจุน			ประถมศึกษา	1.189	0.381
ค่าตอบแทนจากการทำงาน (ต่อวัน)	1.005*	0.002	มัธยมศึกษา	0.873	0.321
ความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ			สูงกว่ามัธยมศึกษา	0.512	0.249
(กลุ่มอ้างอิง : ไม่มีความเสี่ยง)			Cut 1	-4.252	1.281
มีความเสี่ยงในการทำงาน	0.924	0.275	Cut 2	-0.997	1.25
ความรู้สึกลดตภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	0.963	0.058	log likelihood	-	
ความไว้วางใจในเจ้านาย				261.13	
(กลุ่มอ้างอิง : ไม่ไว้วางใจ)				7	
ไว้วางใจในเจ้านาย	0.259	0.231	LR chi 2 (17)	56.87	
ความไว้วางใจในเพื่อนร่วมงาน			Pseudo R-square	0.098	
(กลุ่มอ้างอิง : ไม่ไว้วางใจ)			N	404	
ไว้วางใจในเพื่อนร่วมงาน	2.072**	0.586			
เพศ (กลุ่มอ้างอิง : หญิง)					

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาตัวปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติพบว่า รายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา และเป็นตัวแปรที่สามารถนำมาใช้สร้างความพึงพอใจในการทำงานให้กับแรงงานข้ามชาติ โดยเมื่อรายได้ของแรงงานเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาจะเพิ่มขึ้น 1.005 เท่า สอดคล้องกับทฤษฎีการย้ายถิ่นที่ว่าด้วยถิ่นต้นทางและถิ่นปลายทาง โดยแรงงานย้ายถิ่นที่ตัดสินใจย้ายถิ่นนั้น หนึ่งในปัจจัยที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจว่าจะย้ายถิ่นหรือไม่ย้ายถิ่นมาจากการคำนึงถึงรายได้ที่จะได้รับจากถิ่นปลายทาง แรงงานจะคำนึงถึงถิ่นปลายทางที่จะย้ายถิ่นเข้าไปนั้นมีงานให้ทำหรือไม่ รายได้ที่จะได้รับเป็นอย่างไร คำนึงค่าที่จะย้ายถิ่นเพื่อไปทำงานหรือไม่ (พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2552) และ Harris Todaro (Harris Todaro, 1969 อ้างใน พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2552) ได้กล่าวถึงความเป็นไปได้หรือโอกาสการที่จะได้รับการจ้างงานมาอธิบายการย้ายถิ่นโดยผสมผสานตัวแบบความคาดหวังทางรายได้ และตัวแบบทุนทางมนุษย์เข้าไว้ด้วย โดยมีแนวความคิดที่ว่าทุนทางมนุษย์ที่แตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ ทำให้การตัดสินใจในการย้ายถิ่นของแรงงานนั้นแตกต่างกันออกไป การที่แต่ละบุคคลตัดสินใจว่าจะย้ายถิ่นหรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่แรงงานแต่ละบุคคลต้องตัดสินใจใคร่ครวญอย่างมีเหตุผล (Rational) ซึ่งรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในการย้ายถิ่นนั้นๆ เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนในการย้ายถิ่นแต่ละครั้งยังมีรายได้ที่สูง ก็จะเกิดการตัดสินใจย้ายถิ่น จากการศึกษาของ Johns (1996) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในความพึงพอใจในงาน โดยเฉพาะในอเมริกาเหนือว่า ค่าตอบแทนนั้นมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานทางบวก คือ รายได้ที่แรงงานจะได้รับจากการ

ทำงานนั้นมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของแรงงาน เช่นเดียวกันกับการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสปาในกรุงเทพมหานครของนฤมล ผุยมูลตรี (2554) ที่พบว่า รายได้จากการทำงานนั้นส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานสปาในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาในที่นี้ รายได้จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญสิ่งหนึ่งที่สามารถสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้เกิดขึ้นกับแรงงานข้ามชาติ แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้นสถานประกอบการไม่สามารถให้ค่าจ้างที่สูงกับแรงงานได้มากนัก เนื่องจากต้องพิจารณาถึงต้นทุนในการผลิตและกำไรที่จะได้จากสินค้าและบริการนั้นๆ การจัดการด้านรายได้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของแรงงานและส่งผลดีต่อสถานประกอบการนั้นจึงต้องอาจเป็นไปในลักษณะของการให้ค่าจ้างที่เป็นธรรมและเหมาะสมแก่แรงงานนั่นเอง

ในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็นอีกตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจากการศึกษาพบว่า แรงงานข้ามชาติที่มีความสัมพันธ์กันดีกับเพื่อนร่วมงาน กล่าวคือแรงงานที่มีไว้วางใจในเพื่อนร่วมงานมีความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานมากกว่าแรงงานข้ามชาติที่ไม่วางใจในเพื่อนร่วมงาน 2.1 เท่า จากแนวคิดในเรื่องความสุขในที่ทำงาน ได้กล่าวไว้ว่าการที่คนทำงานนั้นมีความสุขในการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จ ซึ่งความสุขของคนทำงานนั้นจะส่งผลกระทบต่อทั้งส่วนของด้านปริมาณและคุณภาพของงาน และลดความตึงเครียดในการทำงาน ประพนธ์ ผาสุกยี่ต ได้พูดถึงความสุขในที่ทำงานไว้ว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานนั้นจะส่งผลกระทบต่อความสุขในการทำงานด้วย หนึ่งในปัจจัยของสภาพแวดล้อมเหล่านั้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของแมรี ปาร์ก

เกอร์ โฟลเล็ตต์ ซึ่งเป็นนักบริหารที่ทำงานทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการแนะแนวอาชีพ โดยโฟลเล็ตต์มีความเห็นว่า ในการทำงานนั้นหัวหน้างานไม่ควรคิดถึงแต่เรื่องเงิน แต่ควรมีจิตวิทยาที่ดีในการบริหารงานและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับพนักงานในองค์กร ถ้าในองค์กรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะช่วยลดความขัดแย้งในหน่วยงานลงได้ ซึ่งถ้าความขัดแย้งลดลงก็น่าจะเป็นแนวทางให้ประสิทธิภาพของงานเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นแล้วยังส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของแรงงาน (Follett, M. P., & Graham, P. 2003) ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานข้ามชาติกับเพื่อนร่วมงานนั้นเป็นตัวแปรที่น่าสนใจที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้กับแรงงานได้ด้วยวิธีการสร้างกิจกรรมสานสัมพันธ์ให้กับแรงงานในองค์กรให้ได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน เช่นการแข่งขันกีฬา หรืองานสัมมนาประจำปี เป็นต้น นอกจากกิจกรรมเหล่านี้แล้ว ยังมีอีกหลายกิจกรรมที่องค์กรสามารถจัดขึ้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับแรงงานได้อีกด้วย

อีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานนั้นก็คือ ความรู้สึกของแรงงานที่มีต่อเวลาว่างที่ตนเองนั้นมีนอกเหนือจากการทำงาน จากผลการศึกษาพบว่าแรงงานที่มีความพอใจในเวลาว่างนั้นจะมีความพึงพอใจในการทำงานน้อยกว่าแรงงานที่ไม่พอใจในเวลาว่าง ร้อยละ 72 เป็นไปได้ว่าแรงงานที่มีเวลาพักผ่อนที่เพียงพอ นั้นอาจจะเกิดความรู้สึกอยากมีเวลาทำงานที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาหลายๆ งานพบว่าแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่มีจุดประสงค์หลักเพื่อรายได้ จึงเป็นไปได้ที่แรงงานข้ามชาติเหล่านั้นอาจจะใช้เวลาว่างที่มีในการทำงานเพื่อให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นผลให้แรงงานข้ามชาติที่พอใจในเวลาว่างพึงพอใจในการทำงานน้อยกว่าแรงงานข้ามชาติที่ไม่พอใจในเวลาว่าง จากการพิจารณาตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ

Maslow (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation) นำมาอธิบายผลความพอใจในเวลาว่างที่มีต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติได้ว่า แรงงานข้ามชาตินั้นมีลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีอยู่ในขั้นที่ 1 คือ ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม ที่พักอาศัย ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานทั่วไปที่จำเป็นในการใช้ชีวิตของมนุษย์ (Maslow และคณะ, 1970) โดยแรงงานข้ามชาติเหล่านี้ยังไม่ได้มีความต้องการที่ก้าวไปสู่ขั้นที่สูงกว่า คือ ต้องการความปลอดภัย ความต้องการการเป็นที่ยอมรับนับถือ ความต้องการในชื่อเสียงลาภยศ หรือความต้องการให้สิ่งที่ตนคาดหวัง (ความใฝ่ฝัน) เป็นจริง ซึ่งความต้องการของแรงงานข้ามชาติในขั้นนี้ถือว่าเป็นความต้องการขั้นต้น ซึ่งเป็นความต้องการในการตอบสนองในด้านร่างกาย ความต้องการให้ชีวิตความเป็นอยู่พื้นฐานของตนดีขึ้นนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ส่งเสริมให้มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กร เช่น การจัดกิจกรรมสันทนาการ เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์ให้กับแรงงานด้วยกัน ได้มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน สร้างความสนิทสนมและทำความรู้จักกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แรงงานมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน และก่อให้เกิดความผูกพันและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2) สนับสนุนและให้ความรู้แก่องค์กรต่างๆ รวมทั้งแรงงานทำให้เกิดการจ่ายค่าจ้างอย่างเป็นธรรมทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในแรงงาน เนื่องจากรายได้จากการทำงานนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติ แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยล้วนมีความต้องการรายได้เพื่อเลี้ยงชีพทั้งสิ้น ถ้าเกิดการจ่ายค่าจ้างอย่างยุติธรรมจะส่งผลต่อความพึงพอใจใน

การทำงานของแรงงานได้

3) จัดกิจกรรมหรืองานเสริมให้กับแรงงานข้ามชาติที่สนใจ เพื่อแรงงานนั้นสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และก่อให้เกิดรายได้เสริมแก่แรงงานที่ต้องการทำงานนอกเวลาอีกด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ และสร้างความสนิทสนมกันในกลุ่มแรงงาน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) ในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาตินั้นยังมีตัวแปรที่น่าสนใจในการศึกษาอีกมาก แต่เนื่องด้วยผู้วิจัยมีข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลทำให้ไม่ได้ศึกษาในตัวแปรอื่นๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง เช่น นโยบายในการบริหารงานขององค์กร วิธีการปกครอง สภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นต้น

2) ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติ หรือการศึกษาในโอกาสต่อไปนั้นสามารถศึกษาเรื่องความพึงพอใจในแรงงานข้ามชาติด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อนำมาอธิบายตัวแปรที่ค้นพบในการศึกษาเชิงปริมาณ หรืออาจค้นพบความคิดเห็นใหม่ๆ เพิ่มเติมจากการศึกษาในเชิงปริมาณ

3) ในการศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเพียงปัจจัยที่ส่งผลให้แรงงานข้ามชาติเกิดความพึงพอใจในการทำงาน แต่ในทางกลับกันปัจจัยที่ส่งผลให้แรงงานข้ามชาติไม่พึงพอใจในการทำงานก็เป็นอีกประเด็นที่น่าสนใจ และสามารถนำข้อมูลนั้นมาเสนอเป็นนโยบายในการจัดการการทำงานของแรงงานข้ามชาติได้

4) การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความพึงพอใจในการทำงานของแรงงานข้ามชาติและแรงงานไทยเพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาเพิ่มเติม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. อภิชาติ จำรัสฤทธิ์รงค์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้ข้อมูลทุติยภูมิของโครงการวิจัยประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ACHIEVED กลุ่มแรงงานข้ามชาติและกลุ่มชาติพันธุ์ ภายใต้โครงการด้านเอตส์จังหวัดสงขลา และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้องที่สนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน. (2552). *อาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ*. [Onilne]. เข้าถึงเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2557, เข้าถึงจาก http://www.mol.go.th/employee/occupation%20_prohibited
- กระทรวงแรงงาน. (2556). *รายงานสถานการณ์แรงงานจังหวัดสงขลา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน.
- กองวิจัยตลาดแรงงาน. (2557). *สถานการณ์การว่างงาน การเลิกจ้างและความต้องการแรงงาน*. กรุงเทพฯ: กรมจัดหางาน.
- นฤมล ผุยมูลตรี. (2554). *ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสปาในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา), มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน. (2552). *การย้ายถิ่น: ทฤษฎีและความเป็นไปได้ในเอเชีย*. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2557). *ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ นักวิจัยที่ดีอาร์ไอไขอนาคต “แรงงานไทย”*. ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. [Online], เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2557, เข้าถึงจาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1308987888
- ภัทรวรรณ ลำดี. (2544). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการในสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด*. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศึกษา), มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. (2557). *สรุปยอดรวมการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว วันที่ 31 ตุลาคม 2557*. เข้าถึงเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2557, เข้าถึงโดย <http://www.mol.go.th/academician/10694>
- เสาวณี จันทะพงษ์และกรวิทย์ ต้นศร. (2554). *การขาดแคลนแรงงานไทย: สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข*. โรงแรมตักสิลา จังหวัดมหาสารคาม.
- อโนทัย พุทธารี, และคณะ. (2553). *ฐานข้อมูลภาคเศรษฐกิจจริง : ทิศทางและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ และคณะ. (2554). *ชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติใน 11 จังหวัดสำคัญในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553. ประชากรและสังคม 2554: จุดเปลี่ยนประชากร จุดเปลี่ยนสังคมไทย = Thailand's population in transition: a turning point for Thai society. (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- Follett, M. P., & Graham, P. (2003). *Mary Parker Follett prophet of management: Beard Books*.
- Johns, G. (1996). *Organizational behavior: Understanding and managing life at work*: Harper Collins College Publishers.
- Maslow, A. H., et.al. (1970). *Motivation and personality (Vol. 2)*: Harper & Row New York.

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

Students' Perceptions of English Language Teaching and Learning in Prince of Songkla University, Surat Thani Campus

อัสมา ทรรคนะมีลาภ¹, Tuna Girgin¹, นพวรรณ เมืองแก้ว¹, ชวาลิน เฟงบุญ¹

Asama Tasanameelarp¹, Tuna Girgin¹, Noppawan Muangkaew¹, Chawalin Pengbun¹

บทคัดย่อ

การงานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันรวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี จำนวน 405 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามนักศึกษาและการสัมภาษณ์กลุ่ม แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับกลับคืนทั้งสิ้นจำนวน 405 ชุด คิดเป็น 100 % ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้นักศึกษาทั้งหมด ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกนำมาวิเคราะห์เป็นค่าสถิติพื้นฐาน ส่วนผลการสัมภาษณ์จะถูกรวบรวมและบรรยายรูปแบบพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษาโดยส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและเล็งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษต่อการทำงานในอนาคต แต่นักศึกษาจำนวนครึ่งหนึ่งมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษน้อย 2) จากประสบการณ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ นักศึกษาลงความเห็นว่าประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านสื่อการสอนและสถานที่ และด้านปัจจัยสนับสนุนนอกชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมความเข้มแข็งด้านภาษาอังกฤษมีความเหมาะสมในระดับน้อย ในขณะที่ด้านอาจารย์และเทคนิคการสอนและด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก 3) นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษของตนเอง คือ การขาดพื้นฐานที่เพียงพอด้านภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยมีข้อเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยเพิ่มรายวิชาพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาชั้นปี 1 ก่อนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยควรเพิ่มรายวิชาเลือกภาษาอังกฤษให้มากขึ้น โดยรายวิชาที่นักศึกษาต้องการเรียน คือ ภาษาอังกฤษเพื่อการสมัครงานและการสนทนาภาษาอังกฤษ ผลจากการศึกษาครั้งนี้นำมาซึ่งข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

คำสำคัญ : ข้อคิดเห็นนักศึกษา, การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ, ประสบการณ์การเรียนภาษาอังกฤษ

¹ อาจารย์, สาขาภาษาต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

¹ Lecture, Foreign Languages Department, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus

Abstract

The purposes of this research were to examine students' learning experiences and problems concerning English language learning at the tertiary level. The subjects in the study were 405 students at Prince of Songkla University, Surat Thani Campus. The instruments used for data collection were a student questionnaire and a group interview. Four hundred and five questionnaires were returned representing 100% of the target sample. The data gained from the questionnaire were analyzed using basic descriptive statistics, whereas the interview responses were transcribed and analyzed manually. The results are described in the following sections. 1) Most of the students have a positive attitude towards learning English, and they realize how important it is for their careers in the future. However, almost half of the students lack high motivation in learning English. 2) According to the students' experiences, the overall state of English teaching and learning at the university is at moderate level. That is, the teaching aids and English activities are at low level whereas teachers' performance and course assessment are at a high level. 3) The majority of the students reported that the most problematic factor in English language learning is their limited background knowledge in English. Moreover, most of them are not confident in using English. They suggest that the university should provide language preparatory courses for the first year students before studying English foundation courses, and the university should also increase the number of English courses offered for the students. In addition, the research results show that English for Job Application and English Conversation are the most needed and preferred subjects among the students. The results of this study can be used for further consideration in the improvement of student's English learning skills at Prince of Songkla University, Surat Thani Campus

Keywords: Students' Perceptions, English Language Teaching and Learning, English Learning Experiences

บทนำ

ในยุคแห่งการแข่งขันแบบไร้พรมแดนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษนับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน การประกอบธุรกิจและติดต่อสื่อสารข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยนั้นการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ซึ่งมีข้อบังคับให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกและจัดทำข้อตกลงร่วมกันในเปิดเสรีทางการเคลื่อนย้ายแรงงาน ข้อตกลงตั้ง

กล่าวอาจส่งผลให้แรงงานฝีมือที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีความได้เปรียบสามารถย้ายไปทำงานในประเทศที่มีค่าตอบแทนสูงและมีการใช้ภาษาอังกฤษอย่างแพร่หลาย เช่น สิงคโปร์และมาเลเซีย ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลให้แรงงานฝีมือในประเทศไทยย้ายไปทำงานในประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานในสาขาต่างๆ ในขณะที่เดียวกันแรงงานในประเทศไทยที่ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารก็เสียเปรียบแรงงานในกลุ่ม

ประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องเร่งพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานสาขาต่างๆ ให้มีมาตรฐานสากลทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ และพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีแรงงานระดับภูมิภาคและระดับโลกได้ (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2555)

ด้วยบทบาทของภาษาอังกฤษที่มีความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า นโยบายทางด้านการศึกษาของประเทศไทยจึงกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศแรก que จัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาและสนับสนุนให้ภาษาอังกฤษเป็นรายวิชาพื้นฐานที่ต้องเรียนในทุกระดับชั้นตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ส่วนในระดับอุดมศึกษาซึ่งนับเป็นอีกหนึ่งฐานสำคัญในการผลิตทรัพยากรมนุษย์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและระดับโลก ทบวงมหาวิทยาลัย (2544) จึงมีการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษาเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2544 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของมหาวิทยาลัย ซึ่งประกาศให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถของผู้เรียน โดยนำคะแนนการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษของทบวงมหาวิทยาลัยมาเป็นแนวทางในการจัดกลุ่มเรียน และเห็นควรให้ปรับปรุงระบบการเรียนภาษาอังกฤษของสถาบัน โดยให้บัณฑิตศึกษาเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างน้อย 12 หน่วยกิตขึ้นไป โดย 6 หน่วยกิตแรกเป็นวิชาที่เน้นทักษะสัมพันธ์และทักษะการเรียน ส่วนจำนวนหน่วยกิตที่นอกเหนือจากนั้น จัดให้เป็นการเรียนแบบ ESP (English for Specific Purposes) หรือ EAP (English for Academic Purposes) และให้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละสาขาวิชาทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพตามมาตรฐานสากลอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่ตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่เพียบพร้อมทางด้านความสามารถวิชาชีพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จึงกำหนดให้ทักษะในการสื่อสารโดยเฉพาะภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในทักษะพื้นฐานของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยมีการกำหนดให้นักศึกษาทุกคนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน และเลือกเรียนรายวิชาที่กำหนดในกลุ่มรายวิชาเลือกทางภาษ(กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554) นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำแนวทางพัฒนาความเข้มแข็งด้านภาษาให้แก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2547) โดยส่งเสริมให้จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษและส่งเสริมให้จัด English Intensive Course ตลอดทั้งปี ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและเตรียมความพร้อมให้บัณฑิตในการก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกเหนือจากนโยบายดังกล่าว มหาวิทยาลัยยังได้จัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งทางด้านภาษาอังกฤษ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมส่งเสริมภาษาอังกฤษ ด้านสิ่งแวดล้อมทางภาษา และ ด้านการขับเคลื่อนแผน (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554) จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยได้พยายามอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา

อย่างไรก็ดี แม้ว่าบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีประสบการณ์การเรียนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งนับเป็นระยะเวลา 12 ปี ก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และมีการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะวิชาทักษะภาษาอังกฤษอื่นๆ นอกเหนือจากรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานในมหาวิทยาลัย รวมถึงมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายการพัฒนาความเข้มแข็งด้านภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัย แต่ผลการศึกษาข้อมูล

ของกองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2556) เรื่องรายงานภาวะการทำงานท่าและความพึงพอใจของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งทำการสำรวจข้อมูลการหางานทำของบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2553 และให้บัณฑิตประเมินคุณสมบัติและความสามารถของตนเองหลังสำเร็จการศึกษา รวมถึงประเมินคุณสมบัติที่องค์กรหรือผู้จ้างงานต้องการจากบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 70 บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามได้งานทำหลังจากจบการศึกษา ส่วนผลการประเมินตนเองนั้นพบว่าบัณฑิตโดยส่วนใหญ่มีความมั่นใจในความสามารถด้านภาษาอังกฤษของตนเองต่ำกว่าทักษะด้านอื่นๆ และมีความเห็นภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นคุณสมบัติสำคัญที่องค์กรหรือนายจ้างต้องการ ซึ่งเมื่อนำผลการศึกษาที่ได้เปรียบเทียบกับผลการสำรวจตั้งแต่ปีพ.ศ. 2552-2555 พบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ บัณฑิตประเมินระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษของตนเองเป็นลำดับท้ายๆ เมื่อเปรียบเทียบกับความสามารถด้านอื่นๆ และประเมินให้ทักษะภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในห้าทักษะสำคัญที่องค์กรหรือนายจ้างต้องการ

ผลงานวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของกองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553) ซึ่งสำรวจความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์รุ่นปีการศึกษา 2553 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งผลการประเมินบัณฑิตพบว่าทักษะด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะทางปัญญาและ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นทักษะที่นายจ้าง/ผู้ใช้

บัณฑิตมีความพึงพอใจเป็นสามลำดับสุดท้าย และเมื่อพิจารณาข้อประเมินย่อยในทุกๆด้านจำนวน 33 ด้าน ผลการประเมินความพึงพอใจด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552 พบว่าไม่แตกต่างกัน กล่าวคือนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตเป็นสามลำดับสุดท้าย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษยังคงเป็นจุดอ่อนของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และเป็นภาพสะท้อนสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปีปัจจุบันของมหาวิทยาลัยยังไม่สามารถสร้างความมั่นใจและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้บัณฑิตได้ สาเหตุหนึ่งอาจเกิดจากการดำเนินการด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยยังไม่ตรงตามสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาว่าสภาพความเป็นจริงในการเรียนการสอนปัจจุบันเป็นอย่างไร นอกจากนี้ผู้เรียนพบปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างทั้งนี้เพื่อจะได้จัดวางแนวทางในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร รวมถึงศึกษาสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องตามความต้องการของนักศึกษา และจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาอังกฤษต่างๆตรงตามที่นักศึกษาสนใจและต้องการพัฒนาต่อไป

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษาไทย

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้น ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งและถือเป็น

ศูนย์กลางในการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงในการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ การจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนการเรียนของตนเอง (Tudor, 1996) ผู้สอนจึงจำเป็นต้องทราบความต้องการของผู้เรียนรวมถึงปัจจัยประกอบอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียน เช่น พื้นฐานความรู้ทางภาษา แหล่งค้นคว้า ความสนใจและทัศนคติที่มีต่อภาษาอังกฤษ เป็นต้น

Hutchinson & Waters (1987) ได้แบ่งจำแนกการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของกลุ่มภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (EFL-English as a Foreign Language) เป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มภาษาอังกฤษทั่วไป (General Education) และ กลุ่มภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP-English for Specific Purposes) ซึ่งในกลุ่มหลังสามารถแตกแขนงออกเป็น 3 กลุ่ม คือภาษาอังกฤษเพื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (EST-English for Science and Technology), ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ (ESS-English for Business and Economics) และภาษาอังกฤษเพื่อสังคมศาสตร์ (ESS-English for Social Sciences) และทั้ง 3 กลุ่มนี้ แต่ละกลุ่มสามารถแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เชิงวิชาการ (EAP-English for Academic Purposes) และภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ (EOP/English for Occupational Purposes)

จากการศึกษาหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยของพรรณรัตน์ เก้าธรรมสารและคณะ (2551) พบว่านอกเหนือจากรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานแล้ว มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาเลือกภาษาอังกฤษ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ และกลุ่มรายวิชาสำหรับภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ทั้งนี้ในแต่ละสถาบันมีความ

แตกต่างกันในเรื่องจำนวนหน่วยกิต การกำหนดแบบเจาะจงรายวิชา และให้เลือกเรียนตามกลุ่มรายวิชาที่มหาวิทยาลัยจัดสอน

สำหรับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี กำหนดให้มีรายวิชาพื้นฐานที่นักศึกษาต้องเรียน จำนวน 6 หน่วยกิต คือ 935-161 English Listening and Speaking และ 935-162 English Reading and Writing ส่วนรายวิชาเลือกนั้น มีประมาณ 4-6 หน่วยกิต ซึ่งมีทั้งระบุรายวิชาและเปิดกว้างให้เลือกตามที่มหาวิทยาลัยเปิดสอนตามแต่หลักสูตรกำหนด โดยสามารถเลือกได้จาก 2 กลุ่มคือ กลุ่มรายวิชาภาษาอังกฤษในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งแต่ละวิชามี 2 หน่วยกิต เช่น 935-269 English through Drama, 935-461 English for Job Application, 935-462 English in the Workplace เป็นต้น และกลุ่มรายวิชาที่เปิดสอนโดยหลักสูตรภาษา การสื่อสารและธุรกิจ ซึ่งแต่ละรายวิชา มี 3 หน่วยกิต เช่น 936-461 English for Work and Life, 936-363 English in Sciences and Technology (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี โดยใช้แบบสอบถามและแบบ

สัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน รายวิชาภาษาอังกฤษกลุ่มวิชาชีพศึกษาทั่วไป ผ่านมุมมองของนักศึกษา ซึ่งครอบคลุมด้านรูปแบบด้านการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหา ด้านอาจารย์และเทคนิคการสอน ด้านสื่อการสอนและสถานที่ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยสนับสนุน นอกชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมความเข้มแข็งด้านภาษาอังกฤษ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเรียนภาษาอังกฤษทั้งรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเลือกของมหาวิทยาลัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้สอนจะได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาและหาวิธีการแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ที่มีประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานและวิชาเลือกภาษาอังกฤษ กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีอุตสาหกรรม 6 หลักสูตรจำนวน 372 คนและคณะศิลปศาสตร์และ

วิทยาการจัดการ 3 หลักสูตร จำนวน 448 คน รวมทั้งสิ้น 820 คน และใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จของ Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีอุตสาหกรรมจำนวน 210 คนและกลุ่มตัวอย่างคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการจำนวน 195 คน รวมทั้งสิ้น 405 คน หลังจากนั้นกำหนดสัดส่วนแต่ละหลักสูตรโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่มซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามมีลักษณะคำถามชนิดปลายปิด (close-ended) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกระดับความคิดเห็นตามแบบ five-point Likert scale และปลายเปิด (open-ended) ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อคิดเห็นในช่องว่าง โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปี 4 จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามและนำผลที่ได้มาแจกแจงความถี่หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .90 โดยแบบสอบถามประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1: แบบสอบถามข้อมูลนักศึกษาเกี่ยวกับเกรดเฉลี่ยภาษาอังกฤษ รายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียน ความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษทัศนคติที่มีต่อภาษาอังกฤษ

ตอนที่ 2: แบบสอบถามข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน โดยครอบคลุมประเด็น 5 ด้าน ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหา ด้านอาจารย์และเทคนิคการสอน ด้านสื่อการสอนและสถานที่ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยสนับสนุน นอกชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมความเข้มแข็งด้าน

ภาษาอังกฤษ

ตอนที่ 3: แบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากประสบการณ์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมความเข้มแข็งด้านภาษาอังกฤษ

2. แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและ ความต้องการให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งด้านภาษาอังกฤษ โดยการจัดสนทนากลุ่มๆ ละ 4-10 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยมีผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรภาษาการสื่อสารและธุรกิจชั้นปีที่ 4 จำนวน 6 คนในการช่วยเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ชั้นแรกผู้วิจัยได้ติดต่อประสานสาขาของนักศึกษาในแต่ละหลักสูตรทั้งสองคณะ พบเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการศึกษาและขอนัดหมายเวลาว่างเพื่อแจกแบบสอบถามหลังจากเลิกเรียนและขอตัวแทนเพื่อสัมภาษณ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้มอบหมายให้ผู้ช่วยวิจัยเก็บข้อมูลตามเวลาที่นัดหมาย โดยผู้วิจัยกำชับให้ชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการและขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความจริงมากที่สุดก่อนแจกแบบสอบถาม หลังจากนั้นให้เก็บรวบรวมกลับมาให้ผู้วิจัย ซึ่งใช้เวลาทั้งสิ้น 5 วัน

2. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้วผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ทั้งหมดจำนวน 405 ชุด และมีความถูกต้องสมบูรณ์ครบ 405 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่มกับตัวแทนนักศึกษาโดยแยกเป็น 2 คณะ คณะละ 2 กลุ่ม โดยใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อหนึ่งกลุ่ม ผู้วิจัยมีหน้าที่ในการเป็นผู้ดำเนินรายการคอยซักถาม

ประเด็นต่างๆ เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) ของจำนวนผู้ตอบเกี่ยวกับข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) เป็นรายด้านและรายข้อเพื่อหา ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ได้แบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ 5 ระดับ ตาม แนวคิดของเบสท์ (Best. 1977 : 204-208) ความหมายดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 เห็นด้วยว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 เห็นด้วยว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก, ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 เห็นด้วยว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 เห็นด้วยว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 เห็นด้วยว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด,

3. ประมวลผลปัญหาข้อเสนอนแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดและข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม แจกแจงค่าความถี่ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย และนำเสนอแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

โดยภาพรวมพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 89.97 ผลการเรียนรายวิชา

ภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยในภาคการศึกษาที่ผ่านมา อยู่ในระดับเกรด C ร้อยละ 54.25 รองลงมาคือ เกรด C+ ร้อยละ 28.32 และเกรด B ร้อยละ 10.03 รายวิชาเลือกภาษาอังกฤษที่นักศึกษาลงทะเบียน เรียนโดยส่วนใหญ่คือ 935-261 ทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร 1 และ 935-262 ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2 คิดเป็นร้อยละ 76.44 และ 75.35 ตามลำดับ นักศึกษาร้อยละ 82.56 คิดว่า ภาษาอังกฤษมีความสำคัญมาก โดยทักษะการอ่าน เป็นทักษะที่ใช้บ่อยที่สุดในการเรียนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 37.73 อย่างไรก็ตาม นักศึกษาชอบเรียนวิชา ภาษาอังกฤษเพียงร้อยละ 52.36 และมีความสนใจ และทุ่มเทในการเรียนระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 48.78 สำหรับความต้องการในการพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษานั้น นักศึกษาร้อยละ 75.25 ต้องการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษของตนเองในระดับมาก

2. ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยภาพรวมและรายด้าน

ผลการสำรวจข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านสื่อการเรียนการสอนและบรรยากาศสถานที่และด้านปัจจัยสนับสนุนนอกชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมความเข้มแข็งด้านภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านผู้สอนและเทคนิคการสอนและด้านการวัดและประเมินผลเป็นเพียงสองด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหา ความคิดเห็นของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อยกเว้นประเด็นเรื่องจำนวน

รายวิชาที่เปิดและจำนวนกลุ่มเรียนซึ่งนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยและเป็นสองลำดับสุดท้ายที่นักศึกษาเห็นด้วยน้อยที่สุด ส่วนประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดคือการจัดชั้นเรียนแบบละความสามารถของนักศึกษา รองลงมาคือ เนื้อหารายวิชาที่เรียนมีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการเรียนในสาขาของตนเอง

2.2 ด้านอาจารย์และเทคนิคการสอน ความคิดเห็นของนักศึกษาทั้งในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่านักศึกษาประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดคือเรื่องความรู้ความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของผู้สอน รองลงมาคือการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนในชั้นเรียน ส่วนประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยน้อยที่สุดคือการสร้างแรงจูงใจและปรับทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาในคาบเรียน และด้านการเอาใจใส่ นักศึกษาอย่างทั่วถึงระหว่างช่วงให้ทำกิจกรรมและฝึกปฏิบัติจริงในชั้นเรียน

2.3 ด้านสื่อการสอนและสถานที่ ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสื่อในการเรียนการสอนและบรรยากาศสถานที่ทั้งในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.62$) เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่าประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดคือ ตำรา และหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนและการใช้สื่อมัลติมีเดียประเภท CD, VCD ประกอบการสอนเพื่อฝึกทักษะการฟัง-พูด ส่วนประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ความพร้อมของห้องปฏิบัติการทางภาษาเพื่อฝึกทักษะทางภาษาอังกฤษ บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การนำเสนองาน เป็นต้น

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) โดยประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดคือ ความหลากหลายของวิธีที่ใช้ในการประเมินผลการ

เรียน และความเหมาะสมของสัดส่วนคะแนนในการสอบทั้งการสอบย่อยในชั้นเรียนและสอบระหว่างภาคการศึกษา ส่วนข้อที่นักศึกษาเห็นด้วยน้อยที่สุดคือการประเมินผลโดยการสอบข้อเขียนและการมอบหมายชิ้นงานเพื่อประเมินความเข้าใจในแต่ละคาบเรียน

2.5 ด้านปัจจัยสนับสนุนนอกชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมความเข้มแข็งด้านภาษาอังกฤษ ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อยังปัจจัยส่งเสริมการเรียนนอกชั้นเรียนทั้งในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$) เมื่อพิจารณาประเด็นรายข้อพบว่าประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดคือการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และการสนับสนุนทุนให้เรียนต่างประเทศระยะเวลาสั้นๆ ส่วนด้านที่นักศึกษาเห็นด้วยน้อยที่สุดคือการจัดศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง Self-Access Learning Centre (SALC) เพื่อให้ นักศึกษาได้ค้นคว้าและฝึกทักษะทางด้านภาษาอังกฤษด้วยตนเองและจำนวนสื่อมัลติมีเดียสำหรับฝึกภาษาอังกฤษ เช่น VCD, DVD ภาพยนตร์ภาษาอังกฤษและหนังสือภาษาอังกฤษในห้องสมุด

3. ข้อมูลปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

จากการรวบรวมข้อคิดเห็นจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่านักศึกษามีปัญหาดังต่อไปนี้ ด้านทักษะภาษาอังกฤษที่มีปัญหาหนักที่สุดคือ ทักษะการพูด รองลงมาคือทักษะการฟัง และการเขียน ส่วนสาเหตุสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาอังกฤษคือ การขาดความรู้พื้นฐานที่เพียงพอทำให้เรียนไม่เข้าใจ รองลงมาคือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ รู้สึกกลัวและไม่มั่นใจ และสาเหตุจากการทุ่มเทเวลาโดยส่วนใหญ่กับการเรียนรายวิชาในสาขาตนเองรวมถึงเวลาในการเรียนภาษาอังกฤษมีน้อยจึงทำให้ไม่ได้ตั้งใจเรียนภาษาอังกฤษเท่าที่ควร ส่วนประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการด้าน

ภาษาอังกฤษ คือ ในแต่ละภาคการศึกษามีการเปิดกลุ่มเรียนน้อยเกินไปทำให้ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนตามที่ต้องการ รองลงมาคือ รายวิชาเลือกที่เปิดสอนมีน้อยเกินไปและรายวิชาที่เปิดไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษาซึ่งต้องการเรียนรายวิชาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และทักษะการพูด ส่วนปัญหาในด้านการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยพบว่าไม่มีห้องและโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับฝึกทักษะภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ขาดกิจกรรมที่ช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และปัญหาเรื่องช่วงเวลาและระยะเวลาในการจัดโครงการเพื่อเสริมความสามารถด้านภาษาอังกฤษไม่เหมาะสม นอกจากนี้ในส่วนข้อเสนอนี้เกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษ พบว่าทักษะที่นักศึกษาต้องการพัฒนามากที่สุดคือ ทักษะการพูด การฟังและการอ่าน ในส่วนของกิจกรรมนั้น นักศึกษาอยากให้มีการจัดการที่ปรับพื้นฐานความรู้ด้านภาษาอังกฤษ โดยอาจจะเป็นการบังคับเป็นรายวิชาหรือมีการจัดการที่เป็นผลต่อการเรียนอย่างจริงจัง เช่น เดียวกับการจัดสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษก่อนจบการศึกษาและให้มีการกำหนดเกณฑ์ผ่านอย่างชัดเจน เพราะเชื่อว่าเป็นแรงกระตุ้นสำคัญทำให้นักศึกษาดังใจเรียนภาษาอังกฤษนอกจากนี้อยากให้มีโครงการเรียนภาษาอังกฤษในต่างประเทศและแลกเปลี่ยนนักศึกษาต่างชาติให้ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ประเด็นเรื่องรายวิชาที่เปิดสอนไม่มีความหลากหลาย บางรายวิชาอยากเกินไปแต่ต้องเรียนเพราะไม่มีวิชาเรียน ซึ่งนักศึกษาต้องการให้เปิดรายวิชาภาษาอังกฤษที่เน้นการสนทนา การพูด หรือการสื่อสารภาษาอังกฤษ และอยากให้มีการเรียนภาษาอังกฤษทุกภาคการศึกษา เพราะโดยส่วนใหญ่จะเรียนในชั้นปีที่ 2-3 เท่านั้น ทำให้ลืมและไม่กล้าใช้ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่อยากให้ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เน้นการใช้สื่อและเทคโนโลยี มี

การจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริง และต้องการให้ผู้สอนเข้าใจนักศึกษา สร้างแรงบันดาลใจและให้กำลังใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ส่วนในเรื่องแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมนั้นผลจากการสนทนากลุ่มพบว่านักศึกษาคิดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นอีกหนึ่งวิธีที่สามารถฝึกทักษะภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกลุ่มรายวิชาศึกษาทั่วไปและการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษนักศึกษา

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม พบว่าปัญหาและอุปสรรคการเรียนภาษาอังกฤษที่สำคัญ คือ นักศึกษามีพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษที่ไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน จึงควรมีรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อปรับพื้นฐานให้นักศึกษาที่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ โดยควรมีการสอบวัดระดับความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และจัดให้นักศึกษาที่มีผลคะแนนน้อยลงทะเบียนเรียนรายวิชาปรับพื้นฐาน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษตัวอื่นๆ ต่อไป

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษายังขาดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเกิดจากยังไม่เห็นความสำคัญ ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรควรช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษและมีความพยายามในการเรียนมากขึ้น โดยจัดเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ให้นักศึกษาเข้าร่วม

หรือกำหนดคะแนนภาษาอังกฤษนักศึกษาในหลักสูตร เพื่อให้ นักศึกษามีความกระตือรือร้นและเห็นความสำคัญในการเรียนมากขึ้น

3. ควรมีการเปิดรายวิชาภาษาอังกฤษที่มีความหลากหลายและตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น โดยเฉพาะรายวิชาที่นักศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนในสาขาวิชาของตนเองได้ และใช้ในการสมัครงานหรือทำงานในอนาคต และควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในรายวิชาอื่นๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและเป็นการปรับทัศนคติภาษาอังกฤษของนักศึกษา

4. ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักศึกษา การจัดสรรทุนเพื่อเรียนหรือฝึกอบรบระยะสั้นในต่างประเทศ มีการจัดการแข่งขันทักษะโดยมีการสร้างแรงจูงใจ และจัดเป็นกิจกรรมประจำปี เพื่อให้นักศึกษาเข้าร่วมและช่วยกันในสาขาวิชาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

5. ควรจะให้ มีห้องปฏิบัติการภาษาหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษตามที่ตนเองสนใจ ซึ่งนับเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2553). รายงานความพึงพอใจของ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์รุ่นปีการศึกษา 2553. สงขลา:มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2556). รายงานภาวะการหางานทำและความพึงพอใจของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์รุ่นปีการศึกษา 2556. สงขลา:มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2554). รายวิชาศึกษาทั่วไป บัณฑิตตามนโยบายมหาวิทยาลัย (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก: <http://www.eduservice.psu.ac.th/laksood/ge.html>. [9 มกราคม 2559].
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา. (3 พฤษภาคม 2544).
- พรณรัตน์ เเงาธรรมสารและคณะ (2551). ความต้องการและการจัดการรายวิชาเลือกภาษาอังกฤษของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาเขตหาดใหญ่. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. (2554). คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี 2554. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี.
- สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. (2547). ประกาศมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เรื่องแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งด้านภาษาอังกฤษให้แก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก: <http://www.psu.ac.th/internet/b.1.html> [9 มกราคม 2559].
- สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. (2554). ม.อ. ทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษนักศึกษา (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก: <http://www.psu.ac.th/node/3040>. [9 เมษายน 2559].
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2555). การเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นประเด็นผลกระทบที่น่าจับตามอง. นสพ.กรุงเทพธุรกิจ 17 มิถุนายน 2555 (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก: <http://www.thai-aec.com/218>.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. 3 rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hill.
- Hutchinson, T. & Waters, A. (1987). *English for Specific Purposes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tudor, I. (1996). *Learner-centeredness as Language Education*. Cambridge: Cambridge University Press.

การบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์กับกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

How to Integrate Computer Games into Your English Language Class

อารี ณ นาน¹

Aree Na Nan¹

บทคัดย่อ

ด้วยเทคโนโลยีและบทบาทของเกมคอมพิวเตอร์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกมคอมพิวเตอร์ถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น บทความนี้จึงเขียนขึ้นมาเพื่อแสดงให้เห็นแนวทางในการนำเกมคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทกับกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยบทความนี้ได้แนะนำให้ผู้สอนภาษาอังกฤษเห็นถึงประโยชน์และแนวทางของการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงปัญหาและข้อจำกัดในการนำเกมคอมพิวเตอร์ไปประกอบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ : เกมคอมพิวเตอร์, เทคโนโลยีกับการสอนภาษา, การบูรณาการเกม

Abstract

With changes in technology and the role of computer games advancing, the games are being used more and more for educational purposes. This article aims to present guidelines for the integration of computer games into an English classroom. It sheds light on the benefits, the problems and limitations of game integration and provides recommendations for English teachers on how to effectively integrate games into their language class.

Keywords: Computer Games, Educational Technology in Language Class, Game Integration

---

¹ อาจารย์ประจำ ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Email: aree229@yahoo.co.th

¹ Lecturer, The Department of English, The Faculty of Humanities, Chiang Mai University Email: aree229@yahoo.co.th

บทนำ

ในอดีต เกมคอมพิวเตอร์หรือเกมดิจิทัล (digital game) ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีความหมาย แต่ในปัจจุบันนอกจากเกมคอมพิวเตอร์จะกลายเป็นอุตสาหกรรมบันเทิงขนาดใหญ่ของโลก เกมคอมพิวเตอร์ยังถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนอีกด้วย (Pereira, 2013) และในช่วงสิบปีที่ผ่านมา การศึกษาด้านการเรียนรู้ผ่านเกมคอมพิวเตอร์ (game-based learning) มีจำนวนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยผลของการศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าเกมคอมพิวเตอร์สามารถเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร เช่นสังคมในปัจจุบันนี้ (Chiu, Kao, & Reynolds, 2012; Gros, 2007)

การนำเกมคอมพิวเตอร์เข้ามาบูรณาการกับการเรียนการสอนเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีความท้าทาย น่าแสวงหาคำตอบอยู่ตลอดเวลา (การสัมมนาฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ: การสร้างสื่อแบบ *Game-Based e-Learning 2551*) การบูรณาการลักษณะนี้เกิดขึ้นด้วยความต้องการที่จะใช้แรงจูงใจที่ได้จากการเล่นเกมมาทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ “สนุกสนาน” และด้วยความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมเมื่อเล่นเกมจะเป็น “เครื่องมือในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ” (Kirriemuir & McFarlane, 2004)

ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในประเทศไทย เหมือนกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ เนื่องจากมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และอินเทอร์เน็ตในแวดวงธุรกิจ การศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยไม่สามารถเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งทำให้ประเทศไทยล้าหลังในโลกแห่งการแข่งขันเช่นนี้ (Wiriyachitra, 2002)

ดังนั้น บทความนี้จึงถูกเขียนขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการนำเกมคอมพิวเตอร์เข้ามาบูรณาการกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ในประเทศไทย โดยบทความนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อซึ่งได้แก่

1. ประโยชน์จากการนำเกมคอมพิวเตอร์เข้ามาบูรณาการกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
2. แนวทางและข้อเสนอแนะในการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนภาษาอังกฤษ
3. ปัญหาและข้อจำกัดในการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ประโยชน์ของการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

หากจะถามว่า ด้วยเหตุผลใดเกมคอมพิวเตอร์ถึงเป็นตัวเลือกหนึ่งที่ถูกนำมาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา นอกจากเหตุผลที่ว่า 76 % ของผู้เรียนในวัยนี้นิยมเล่นเกม (Haskell, 2012) อีกเหตุผลหนึ่งคือ ผู้เรียนในปัจจุบันอยู่ในสังคมพลวัต (social dynamics) ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และยังเป็นผู้เรียนที่มีความสามารถในด้านเทคโนโลยี สามารถประมวลผลข้อมูลด้านภาพ เสียง และเนื้อหาจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว (Clark, 2004) ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความสามารถทางด้านนี้ของผู้เรียน ได้ทำให้ผู้เรียนมีลักษณะที่แตกต่างจากผู้เรียนในอดีต เช่น ผู้เรียนปัจจุบันมีความสนใจข้อมูลจากสื่อออนไลน์และมีการใช้เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อเข้าถึงข้อมูลต่างๆ (ณภัทร วุฒิวงศา, 2557) ดังนั้น วิธีการสอนภาษาแบบดั้งเดิมที่เน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และการท่องจำ การเรียนการสอนที่เน้นครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางหรือการทำกิจกรรมในห้องเรียนที่เตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการสอบเท่านั้น (Sermsongswad & Tantipongsanuruk, 2015) จึงไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนสมัยใหม่ได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากวิธีการสอนเหล่านั้นทำให้ผู้เรียนวางตนเองไว้ในฐานะผู้รับ

และคุ้นเคยกับการเรียนรู้โดยการฟังสิ่งที่ครูสอนในห้องเรียน สิ่งนี้ทำให้ผู้เรียนไม่ตระหนักว่าการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นนอกห้องเรียนได้ (Kongkerd, 2556)

เพื่อให้เข้าถึงผู้เรียนได้ เกมคอมพิวเตอร์กับการเรียนจึงเป็นทางเลือกที่สามารถตอบสนองทั้งด้านความต้องการและความสามารถดังกล่าวของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (Clark, 2004) เนื่องจากการนำเกมคอมพิวเตอร์เข้ามาบูรณาการกับบทเรียนส่งผลดีในหลายๆ ด้านดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ของการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์ต่อสภาพแวดล้อมในการเรียน

การเรียนรู้ผ่านเกมคอมพิวเตอร์เป็นการเรียนในรูปแบบที่ผู้เรียนชื่นชอบ เนื่องจากผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ การเรียนรู้ในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไรก็ได้ ตามความชอบ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ผ่านการเล่นเกมที่หลังจากรับประทานอาหารเย็นที่บ้านของตนเอง หรือที่ร้านกาแฟในขณะที่ไปดื่มกาแฟ โดยจะเล่นเกมเป็นเวลานานเท่าไรก็ได้ หรือจะเล่นกี่ครั้งก็ได้ ดังนั้นในการเรียนรู้จากการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดทิศทาง การเรียนและการดำเนินเรื่องของเกม ซึ่งสิ่งนี้ส่งผลดีต่อแรงจูงใจในการเรียน (Bonk, Wisher, & Lee, 2004; Suh, Kim, & Kim, 2010) และส่งผลดีต่อผลการเรียนอีกด้วย (Bernard, 2010)

นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านเกมคอมพิวเตอร์ยังเป็นการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สนุกสนาน และเกิดการมีส่วนร่วม (Hromek & Rofey, 2009) เนื่องจากการเล่นเกมคอมพิวเตอร์เป็นการทำสิ่งต่างๆ ในโลกเสมือนจริงที่ซึ่งผู้เรียนสามารถเล่น ค้นหา และเรียนรู้ได้ โดยไม่ต้องกังวลถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตจริง ผู้เรียนสามารถเล่นเกมใหม่กี่ครั้งก็ได้โดยไม่ต้องกังวลว่าตนเองจะถูกหักคะแนน หรือเกิดความอับอายจากความผิดพลาด ซึ่งบริบทในการเรียนรู้เช่นนี้เป็นสิ่งที่แตก

ต่างจากการเรียนในห้องเรียนที่ผู้เรียนกลัวที่จะทำผิดหรือเสียคะแนนเมื่อทำแบบฝึกหัดหรือข้อสอบไม่ถูกต้อง ด้วยสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรกับผู้เรียนเช่นนี้ ผู้เรียนจึงกล้าที่จะลองผิดลองถูก และได้สร้างองค์ความรู้ผ่านกิจกรรมในเกม (Garris, Ahlers, & Driskell, 2002)

สภาพแวดล้อมที่สำคัญของการเรียนภาษา คือ การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในห้องเรียนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะในประเทศไทยที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น การปฏิสัมพันธ์โดยใช้ภาษาเป้าหมายเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้น การบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการสอนภาษาทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ในระหว่างการเรียนมากขึ้น ซึ่งปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้น จะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นกับตัวเกม ผู้เล่นกับตัวละครในเกม และผู้เล่นกับผู้เล่นเกมคนอื่นๆ

โดยวงจรปฏิสัมพันธ์นี้เริ่มจากการที่ผู้เรียนต้องเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ กฎ และเป้าหมายของการเล่นเกม ข้อมูลหรือเรื่องราวของเกม รายละเอียดของภารกิจที่จะต้องทำ รวมถึงคำใบ้ต่างๆ ในเกมผ่านการอ่านหรือฟังคำสั่ง ในขณะที่เดียวกัน เกมจะให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ผู้เล่น และจากข้อมูลสะท้อนกลับนั้น ผู้เรียนสามารถประเมินได้ว่าตนเองได้บรรลุเป้าหมายของเกมหรือไม่ (Tan, Ling, & Ting, 2007) ส่วนด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้เล่นคนอื่นๆ นั้น ผู้เล่นมักจะอ่านหรือเขียนเนื้อหาในเว็บบอร์ด เว็บบอร์ด หรือสื่อสารกับผู้เล่นเกมคนอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเกมเพื่อให้การเล่นของตนเองง่ายขึ้น (Kirriemuir & McFarlane, 2004)

การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเล่นเกมดังกล่าวมาแล้วนั้น ทำให้การเรียนรู้โดยบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการสอนภาษาเป็นการเรียนรู้ในบริบทที่เหมือนจริงและมีความหมาย (authentic and meaningful learning contexts) โดยการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเกมที่เป็นตัวป้อนทางภาษาที่ดีสำหรับการเรียน และยังเป็น การ

เลียนแบบประสบการณ์การสื่อสารจริงที่คล้ายคลึงกับการสื่อสารในชีวิตประจำวันอีกด้วย (Chappelle, 2001; Groff, Howells, & Cranmer, 2010; Suh et al., 2010)

2. ประโยชน์ของบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์ต่อความสามารถทางด้านภาษาและอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน

นอกจากสภาพแวดล้อมที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การเรียนรู้ผ่านเกมคอมพิวเตอร์ยังส่งผลดีต่อความสามารถทางด้านภาษา (language competency) และผลทางด้านอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนอีกด้วย (affective outcome)

ผลการศึกษาที่ยืนยันว่าทักษะทางภาษาถูกพัฒนาจากการเล่นเกมได้ เนื่องจากเกมคอมพิวเตอร์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนภาษาแบบองค์รวม โดยบูรณาการความรู้ทางภาษาและทักษะทางภาษาต่างๆ ในการสื่อสารกับตัวละครในเกมและผู้เล่นคนอื่นๆ (Suh et al., 2010) ในการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะกลายเป็นตัวละครในเกมที่จะต้องแก้ปัญหาหรือทำภารกิจให้สำเร็จเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นผู้เรียนหรือผู้เล่นต้องใช้ทักษะต่างๆ รวมทั้งทักษะทางภาษาในการอ่านข้อมูล (Groff et al., 2010) เช่น ในการเล่นเกมที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ผู้เล่นต้องเข้าใจสถานการณ์ในเกม คำสั่ง คำอธิบาย รวมถึงคำศัพท์ที่ใช้ในเกมและในการเล่นเกมนอนไลน์ที่ผู้เล่นมีโอกาสโต้ตอบกับผู้เล่นคนอื่นๆ โดยเฉพาะผู้เล่นที่เป็นเจ้าของภาษา ซึ่งการสื่อสารทั้งสองลักษณะนี้ถือว่าเป็นการใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ซึ่งทำให้ผู้เล่นได้เพิ่มพูนความสามารถในการสื่อสารและความรู้ทางด้านวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาเป็นอย่างยิ่ง (Peterson, 2010) ด้วยการใช้ภาษาในบริบทที่มีความหมายเช่นนี้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาของตนได้ (Ranalli, 2008)

ปัจจัยด้านอารมณ์ความรู้สึกเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเรียนภาษา (Al-Hebaish, 2012) ผลของการ

เรียนรู้ชนิดนี้รวมไปถึงความรู้สึกมั่นใจ ความมีประสิทธิภาพ ทักษะคิด ความพึงพอใจ อารมณ์ และความรู้สึกในการเล่นเกมที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้เล่น/ผู้เรียนต้องใช้ภาษาเป้าหมายทั้งในการมีปฏิสัมพันธ์กับเกมและในการสื่อสารกับผู้เล่นคนอื่นๆ ซึ่งถือว่าเป็นบริบทการใช้ภาษาที่มีเป้าหมายชัดเจน ดังนั้น การเรียนรู้ผ่านเกมคอมพิวเตอร์เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนได้ (Parker, 2003 อ้างใน Moreno-Ger, Burgos, & Torrente, 2009) การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ได้รับการสนับสนุน ได้รับความสนใจ และได้เรียนรู้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนกับความเชื่อมโยงกับบริบทการใช้ความรู้เหล่านั้นในชีวิตจริง การเรียนรู้ผ่านเกมทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการเล่นอย่างสนุกสนาน และการบรรลุถึงเป้าหมายในการเรียนและทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ (Freitas, 2006; Suh et al., 2010) โดยมีงานวิจัยหลายๆ งานวิจัยที่แสดงถึงการใช้งेमคอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มพูนความมั่นใจ แรงจูงใจและความสนใจต่อเนื้อหาวิชาของผู้เรียนอีกด้วย (Garris et al., 2002) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัยที่ใช้เกมคอมพิวเตอร์เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาและปัจจัยทางด้านอารมณ์ความรู้สึกไว้ดังนี้

1. Miller และ Hegelhemer (2006 อ้างใน Ranalli, 2008) ได้ทำการศึกษาการนำเกมคอมพิวเตอร์ The Sims เข้ามาส่งเสริมความรู้ด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นสามกลุ่มตามระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยเลือกใช้เกม The Sims เนื่องจากเป็นเกมที่เป็นที่นิยมและเปิดโอกาสให้ผู้เล่นได้สร้างตัวละคร และกำหนดการดำเนินชีวิตของตัวละครที่ตนเองสร้างในด้านต่างๆ และผู้เล่นได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านคำสั่งต่างๆ ที่ใช้ในการสั่งตัวละครในเกม รวมถึงภาษาอังกฤษที่แสดงถึงข้อมูลต่างๆ ในเกม ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำศัพท์จำนวน 30 คำจาก 5000 คำที่ปรากฏอยู่ในเกม โดยผู้วิจัยได้คัดเลือก

เฉพาะคำศัพท์ที่ผู้เรียนจะพบเจอบ่อยๆ ในการเล่น เกมมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ผู้ เรียนเล่นเกม The Sims ไปพร้อมๆ กับใช้สื่อการสอน เสริมซึ่งรวมถึง ข้อมูลเกี่ยวกับคำศัพท์ การทดสอบ ด้านคำศัพท์ ข้อมูลด้านวัฒนธรรม พจนานุกรม ออนไลน์ คำแนะนำในการเล่นเกมน และสิ่งที่ผู้เรียน ต้องทำในแต่ละครั้งที่เล่นเกม ผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์เพิ่มมากขึ้น

2. มีการศึกษากับนักเรียนระดับประถมศึกษา ศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในประเทศเกาหลีใต้ จำนวน 302 คน โดยในการศึกษานั้นผู้เรียนถูกแบ่งออกเป็น สองกลุ่มซึ่งเรียนเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษที่เหมือนกันแต่ผ่านวิธีการเรียนการสอนที่ต่างกัน กลุ่มแรก เป็นกลุ่มควบคุมซึ่งได้เรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนธรรมดาที่มีครูผู้สอนซึ่งสอนบทเรียน ภาษาอังกฤษผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือเรียน สื่อ การเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ (courseware) ส่วน กลุ่มทดลองจะเรียนในห้องคอมพิวเตอร์และเรียน ภาษาอังกฤษผ่านการเล่นเกมนคอมพิวเตอร์ซึ่งใช้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในเกมน โดยในเกมน นักเรียนจะเล่นเกมนเพื่อผ่านภารกิจต่างๆ เช่น การ ตอบคำถามให้ถูกต้อง การเก็บของ (Item) การฆ่า ปีศาจ ก่อนการทดลอง ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มได้ทำการ ทดสอบความสามารถด้านภาษาอังกฤษในสี่ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เมื่อจบระยะเวลาการ ทดลองสองเดือน นักเรียนได้ทำการทดสอบทักษะ ภาษาอังกฤษอีกครั้งหนึ่ง ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่า เกมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการทดลองสามารถ พัฒนาทักษะทางภาษาสูงขึ้น (Suh et al., 2010)

3. การบูรณาการเกมเรื่องเล่าขานนิรันดร์ เข้ากับวิชาภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาเพื่อ พัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้ ทำการทดลองกับผู้เรียนสองกลุ่มคือ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ผู้เรียนในกลุ่มควบคุมจะเรียน ภาษาอังกฤษตามบทเรียนที่กำหนดไว้แต่เพียง อย่างเดียว ในขณะที่กลุ่มควบคุมจะเรียนเนื้อหาใน บทเรียนควบคู่ไปกับการเล่นเกมนที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อ

ประโยชน์ในการเพิ่มพูนทักษะการอ่าน ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการ อ่านและทัศนคติต่อการเรียนเพิ่มขึ้น (อารี ฌ น่าน & กัลยา บุรณศิริจรรยา, 2554)

ข้อเสนอแนะในการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

เป็นที่แน่นอนว่า เมื่อได้รับรู้ถึงประโยชน์ของ การบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการ สอนภาษาอังกฤษแล้ว ผู้สอนจำนวนมากย่อมที่จะ ต้องการใช้เทคนิคนี้ในการเรียนการสอนของตน แต่ ก่อนที่จะกล่าวถึงข้อเสนอแนะของการนำเกม คอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ผู้เขียนขออธิบายลักษณะของการบูร ณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับบทเรียนให้ผู้สอน ภาษาอังกฤษมีความเข้าใจในลักษณะการเรียนรู้ซึ่ง มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

เกมคอมพิวเตอร์ที่ถูกนำมาบูรณาการเข้า กับการเรียนการสอนมีสองลักษณะคือ เกมเพื่อการ ศึกษา (Educational games) และเกมตามท้อง ตลาด (Commercial games) โดยเกมเพื่อการ ศึกษาเป็นเกมที่ออกแบบและสร้างขึ้นมาเป็นพิเศษ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ไปพร้อมๆ กับสร้างความ บันเทิงให้กับผู้เรียน ตัวอย่างเกมเพื่อการศึกษาคือ Eternal Story หรือเกมเล่าขานนิรันดร์ ซึ่งเป็นเกม ออนไลน์ที่พัฒนาโดยสำนักบริการเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อสอนความ รู้เบื้องต้นสำหรับวิชาภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะ ทักษะการอ่าน ให้แก่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา แทนเรื่อง (Theme) ของเกม Eternal Story คือการ ให้ผู้เล่นเกมสวมบทบาทเป็นนักรบที่ต้องไปรบเพื่อ พิทักษ์โลก ในขณะที่เล่นเกมผู้เล่นต้องทำแบบ ฝึกหัดภาษาอังกฤษในหัวข้อต่าง ๆ ให้เพื่อผ่านด่าน หรือทำภารกิจให้สำเร็จ ในกรณีที่ผู้เล่นไม่สามารถ ทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องทั้งหมดทุกข้อ ผู้เล่นต้อง

กลับไปเรียนรู้บทเรียนที่เกี่ยวกับแบบฝึกหัดนั้น ๆ ด้วยตนเองแล้วกลับมาทำแบบฝึกหัดใหม่ให้ถูกต้อง (อารี ณาน & กัลยา บุรณศิริจรรยา, 2554)

ในขณะเดียวกัน เกมตามท้องตลาดเป็นเกมที่ตั้งใจผลิตขึ้นมาเพื่อความบันเทิงของผู้เล่นเพียงอย่างเดียว (Shepherd et al., 2011) โดยเกมตามท้องตลาดที่มักจะถูกนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ได้แก่ เกม The Sims, World of Warcraft, Age of Empire และ Ever Quest เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ Gros (2007) พบว่า การใช้เกมเพื่อการศึกษาในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ มักจะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากกิจกรรมในเกมมักจะซ้ำๆ กันและรูปแบบของเกมที่ไม่ดึงดูดผู้เล่น ซึ่งต่างจากการใช้เกมตามท้องตลาดมาบูรณาการในการเรียนการสอน เนื่องจาก เกมตามท้องตลาดมีกิจกรรมในเกมที่หลากหลาย เนื้อเรื่องน่าตื่นเต้น และการออกแบบที่สวยงาม

การวางแผนการใช้เกมในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ถึงแม้ว่าเกมเพื่อการศึกษาจะไม่สามารถดึงดูดผู้เรียนได้มากเท่ากับเกมตามท้องตลาด แต่การบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์ทั้งสองลักษณะเข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็ถือว่าเป็นสิ่งใหม่และท้าทายสำหรับผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะผู้สอนในประเทศไทย ดังนั้น ผู้สอนที่ต้องการนำเกมคอมพิวเตอร์เข้าไปบูรณาการกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะต้องคำนึงถึงปัจจัยในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ ไม่ว่าผู้สอนจะบูรณาการเกมเพื่อการศึกษาหรือเกมตามท้องตลาดเข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของตน

1. ด้านเนื้อหาของเกม

Hays (2005 อ้างใน Wilson et al., 2009) ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ผ่านเกมอาจจะไม่เหมาะสม

กับผู้เรียนทุกคน ดังนั้น นอกจากที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาของเกมที่เหมาะสมกับเนื้อหาและระดับความยากง่ายของวิชาที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้แล้ว ลักษณะของผู้เรียน เช่น ระดับความสามารถของผู้เรียน ทักษะทางคอมพิวเตอร์ของผู้เรียนหรือความต้องการของผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญในการเลือกเกม โดยเฉพาะเมื่อผู้สอนต้องการบูรณาการเกมตามท้องตลาดเข้ากับเนื้อหาวิชาของตนเอง ซึ่งการทำเช่นนี้ถือเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้สอน ในการตรวจสอบเนื้อหาความเหมาะสมของเนื้อหาและความถูกต้องของเกม (Groff et al., 2010; Gros, 2007; Kirriemuir & McFarlane, 2004) ยกตัวอย่างเช่น หากผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์จากเกม The Sims ซึ่งเป็นเกมที่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนมากให้เรียนรู้ ผู้สอนก็ต้องตรวจสอบความเหมาะสมของคำศัพท์ในเกมว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของวิชาภาษาอังกฤษที่ตนสอนอยู่หรือไม่

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการเกมเข้ากับบทเรียน

ในการนำเกมคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องแบ่งการจัดการเรียนการสอนออกเป็นสามขั้นตอนหลักๆ คือ ขั้นเตรียมตัว ขั้นระหว่างสอน และขั้นสรุปผล

ขั้นเตรียมตัว ผู้สอนต้องมีการจัดสรรเวลาให้มีการแนะนำการใช้เกมในช่วงก่อนเรียน โดยช่วงแรกจะเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมทั้งในด้านการจัดสรรเวลา และการทำความเข้าใจกับการใช้เกมในการเรียน ในช่วงนี้ผู้สอนควรแจ้งให้ผู้เรียนถึงวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องทำต่อไป (Gros, 2007)

ขั้นระหว่างสอน ในการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการสอนภาษา ควรแบ่งออกเป็นสามช่วงคือ ช่วงก่อนการเล่น เกม ช่วงขณะเล่น และช่วงหลังเล่นเกม (pre, while and post-playing) โดยช่วงก่อนเล่นเกม ผู้เล่นจะได้

ทำความเข้าใจกับเกมผ่านตัวเนื้อหาและสำนวนภาษาที่เป็นวัตถุประสงค์ของบทเรียนนั้นๆ ส่วนในช่วงขณะเล่นเกม ผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรมเสริมนอกเหนือจากการเล่นเกม เพื่อเป็นการฝึกฝนภาษาเป้าหมาย และหลังจากเล่นเกมแล้วผู้เรียนก็จะได้ฝึกใช้ภาษาเป้าหมายอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในเกม (Pereira, 2013)

ช่วงการสรุปผล การสรุปผลหลังการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปบทเรียนหรือองค์ความรู้ที่ตนเองเรียนจากการใช้เกมในการเรียน (Gros, 2007; Ranalli, 2008)

3. ด้านการวัดและประเมินผล

เช่นเดียวกับกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยเทคนิคอื่นๆ การสอนภาษาอังกฤษโดยการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับบทเรียนย่อมต้องให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผล เนื่องจากการวัดและประเมินผลเป็นกุญแจสำคัญในระบบการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้สอนสามารถตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนได้ หากปราศจากการวัดและประเมินผล ความพยายามของผู้สอนในการสอนนั้นก็จะมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีหลักฐานบ่งชี้ว่าการเรียนรู้นั้นได้ไปถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ (Clark, 2004) การวัดและประเมินผลอย่างง่าย ๆ คือการให้ผู้เรียนทำข้อสอบหลังการเรียนแล้ว หรืออาจเป็นการวัดและประเมินผลที่ซับซ้อนมากขึ้นโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เรียน การให้งานทำนอกเวลาเรียน เช่น การเขียนเรียงความ หรือการสังเกตความก้าวหน้าของผู้เรียนวันต่อวัน แต่อย่างไรก็ตาม การใช้เกมคอมพิวเตอร์เข้ามาบูรณาการในการเรียนการสอนนั้นก็ต้องมีการวัดและประเมินผลที่แตกต่างออกไป เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการเรียนด้วยเทคนิคนี้ คือ

1. การติดตามการเล่นเกมนของผู้เรียน

ด้วยคุณสมบัติของเกมคอมพิวเตอร์ ผู้สอนสามารถติดตามการเล่นเกมนของผู้เรียนได้ในหลายๆ ด้าน เช่น ความก้าวหน้าในการเล่นเกมนของผู้เรียน เวลาที่ผู้เรียนใช้ในการเล่น จำนวนครั้งใน

การเล่น ดังนั้น ผู้สอนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการให้คะแนนผู้เรียนได้ แต่อย่างไรก็ตาม การวัดและประเมินผลโดยวิธีนี้ก็ยังมีข้อจำกัด กล่าวคือ ถึงแม้ผู้สอนจะทราบถึงระยะเวลาที่ผู้เรียนใช้ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง แต่ระบบไม่สามารถระบุได้ว่า ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะใดกับเนื้อหาเหล่านั้น หรือบอกไม่ได้ว่าผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในเกมจริง หรือเพียงแต่เปิดคอมพิวเตอร์ทิ้งไว้เท่านั้น

2. การให้คะแนนหรือคำนวณเกรดจากความสำเร็จในการเล่นเกมน

ผู้สอนจะใช้ความสำเร็จในการเล่นเกมนมาเป็นตัวกำหนดคะแนนหรือเกรดของผู้เรียน เช่น ให้คะแนนผู้เรียนที่เล่นเกมนสำเร็จในระดับที่สูงขึ้นมากกว่าผู้เรียนที่เล่นเกมนได้ในระดับที่ต่ำกว่า เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นอกจากวิธีการประเมินผู้เรียนที่ Moreno-Ger และคณะ (2009) ที่ผู้เขียนกล่าวไปแล้วข้างต้น ผู้สอนสามารถใช้การวัดและประเมินผลมากกว่าหนึ่งวิธีในการให้คะแนนผู้เรียนจากการเล่นเกมน เช่น การให้คะแนนนั้นอาจให้เป็นรายบุคคล หรืออาจเป็นการสะสมคะแนน การประเมินตนเอง การประเมินจากเพื่อน การจดบันทึก (Journal) การอภิปรายกลุ่ม และการสร้างสรรค์แฟ้มสะสมงาน (Freitas, 2006)

ปัญหาและข้อจำกัดในการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับบทเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ถึงแม้การบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับบทเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะมีภาพลักษณ์ที่ทันสมัย ตอบสนองต่อวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี การบูรณาการเกมลักษณะนี้เข้ากับห้องเรียนภาษาอังกฤษยังถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เนื่องจากข้อจำกัดในหลายด้านที่จะกล่าวดังต่อไปนี้

1. อุปสรรคจากภาพลักษณ์ของเกม กล่าวคือ สังคมมองว่าเกมเป็นเพียงของเล่นสำหรับเด็ก

หรือเกมเป็นภาพลักษณ์ของความรุนแรง (Moreno-Ger et al., 2009) ดังนั้น ผู้สอนอาจจะประสบความสำเร็จลำบากในการทำความเข้าใจกับผู้บริหารและผู้ปกครองในการใช้เกมในการเรียนการสอน

2. อุปสรรคจากตัวผู้สอน ข้อมูลจากงานวิจัยและประสบการณ์การสอนโดยการบูรณาการเกมเข้ากับการเรียนการสอนได้แสดงให้เห็นว่าผู้สอนมีความไม่เต็มใจ ความลังเลใจ และความขัดแย้งในการใช้แนวการสอนเช่นนี้ ความรู้สึกนี้อาจเกิดจากความเชื่อที่ว่า ถึงแม้เกมจะสามารถสอนเนื้อหาได้ แต่บางครั้งเกมก็หันเหความสนใจของผู้เรียนออกนอกเนื้อหาไป (Garris et al., 2002) นอกจากนี้ ยังมีผู้สอนที่เกรงว่าเทคโนโลยีจะเข้ามาแทนที่ตนเอง หรือผู้สอนไม่ต้องการพบว่าตนเองรู้น้อยกว่าผู้เรียน หรือผู้สอนที่ไม่คุ้นเคยกับเกมในฐานะที่เป็นสื่อในการเรียนการสอน (Raphael, Bachen, Lynn, Baldwin-Philippi, & McKee, 2010) ดังนั้น หากผู้สอนยังมีทัศนคติเช่นนี้ต่อการบูรณาการเกมคอมพิวเตอร์เข้ากับการเรียนการสอน ผู้สอนก็ไม่สามารถสอนโดยวิธีการนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนได้

3. อุปสรรคทางด้านอุปกรณ์ อุปสรรคนี้ถือเป็นอุปสรรคหลักของการใช้เกมคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน กล่าวคือ การขาดแคลนอุปกรณ์ และอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่สนับสนุนต่อการเล่นเกม (Freitas, 2006)

4. อุปสรรคทางด้านเวลา การเรียนรู้ด้วยเกมต้องการเวลามากในการทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมร่วมกับเกม แต่ชั่วโมงสอนที่ผู้สอนมีมักไม่เพียงพอต่อการทำเช่นนั้น

5. อุปสรรคด้านความเหมาะสมของเนื้อหา การบูรณาการเกมเข้ากับหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการทำให้ผลการเรียนที่ได้จากเกมน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เนื่องจากเนื้อหาของเกมส่วนใหญ่ไม่ตรงกับหลักสูตรที่สร้างขึ้น และเกมส่วนใหญ่ไม่สามารถนำมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับมาตรฐานเหล่านั้นได้ (Freitas, 2006; Raphael et al., 2010)

บทสรุป

ถึงแม้ว่าการนำเกมคอมพิวเตอร์เข้ามาบูรณาการกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะมีคุณประโยชน์ต่อผู้เรียนในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านทักษะทางภาษาและด้านอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน แต่การบูรณาการเกมเข้ากับการเรียนการสอนยังมีระบบยังถือเป็นความท้าทายสำหรับครูผู้สอนในประเทศไทย เนื่องด้วยข้อจำกัดที่ได้กล่าวไปแล้วในบทความ ดังนั้น หากผู้สอนมีความสนใจที่จะนำเกมคอมพิวเตอร์มาประกอบการเรียนการสอนของตน ผู้สอนต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เช่น ความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อมของอุปกรณ์ หรือตัวผู้สอนเอง นอกจากนี้ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เช่นนี้ ต้องอาศัยการวางแผนที่รอบคอบ โดยคำนึงถึงเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของบทเรียน รวมทั้งต้องกำหนดการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- การสัมมนาฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ: การสร้างสื่อแบบ *Game-Based e-Learning* (2551). Paper presented at the การสัมมนาฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ: การสร้างสื่อแบบ *Game-Based e-Learning* โดยโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณภัทร รุฒิวงศา. (2557). กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจ: การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ. *วารสารนักบริหาร*, 34(1).
- อารี ณ์ น่าน, & กัลยา บุรณศิริจรูรัฐ. (2554). ผลการใช้ *Game-Based Learning* ในการบูรณาการกับการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาที่มีเจตคติด้านบวกต่อการเล่นเกม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Al-Hebaish, S. M. (2012). The Correlation between General Self-Confidence and Academic Achievement in the Oral Presentation Course. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(1), 60-65.
- Bernard, J. (2010). *Motivation in Foreign Language Learning: The Relationship between Classroom Activities, Motivation, and Outcomes in a University Language-Learning Environment*. Carnegie Mellon University.
- Bonk, C. J., Wisher, R. A., & Lee, J.-Y. (2004). Moderating Learner-Centered E-Learning: Problems and Solutions, Benefits and Implications. In T. S. Robert (Ed.), *Online Collaborative Learning: Theory and Practice* (pp. 54-85). London: Information Science Publishing (an imprint of Idea Group Inc.).
- Chappelle, C. A. (2001). Innovative Language Learning: Achieving the Vision. *ReCALL* (2001), 13(01), 3-14.
- Chiu, Y.-h., Kao, C.-w., & Reynolds, B. L. (2012). The relative effectiveness of digital game-based learning types in English as a foreign language setting: A meta-analysis. *British Journal of Educational Technology*, 43(4), 104-107.
- Clark, C. D. (2004). *The Principle of Game Based Learning*. Paper presented at the NETC/LSC Conference.
- Freitas, S. d. (2006). Learning in Immersive Worlds: A review of game based learning: Bristol: Joint Information Systems Committee.
- Garris, R., Ahlers, R., & Driskell, J. E. (2002). Games, Motivation, and Learning: A Research and Practice Model. *Simulation & Gaming*, 33 (4), 441-467.
- Groff, J., Howells, C., & Cranmer, S. (2010). *The impact of console games in the classroom: Evidence from schools in Scotland* (Futurelab Ed.). Bristol: Futurelab.
- Gros, B. (2007). Digital Games in Education: The Design of Games-Based Learning Environments. *Journal of Research on Technology in Education*, 40(1), 23-38.
- Haskell, C. C. (2012). *Design Variables of Attraction in Quest-Based Learning*. (Doctor of Education in Curriculum and Instruction), Boise State University.

- Hromek, R., & Roffey, S. (2009). Promoting Social and Emotional Learning With Games : "It's Fun and We Learn Things". *Simulation & Gaming* 40(5), 626-644.
- Kirriemuir, J., & McFarlane, A. (2004). *Literature Review in Games and Learning*. Bristol: Future-lab.
- Kongkerd, W. (2013). Teaching English in the era of English used as a lingua Franca in Thailand. *Executive Journal*, 33(4), 3-12 (Oct.- Dec. 2013).
- Moreno-Ger, P., Burgos, D., & Torrente, J. (2009). Digital Games in eLearning Environments : Current Uses and Emerging Trends. *Simulation & Gaming*, 40(5), 669-687.
- Pereira, J. (2013). Video Game Meets LiteratureL Language Learning with Interactive Fiction. *e-TEALS:An e-journal of Teacher Education and Applied Language Studies*, 4(2013), 19-45.
- Peterson, M. (2010). Massively multiplayer online role-playing games as arenas for second language learning. *Computer Assisted Language Learning*, 23(5), 429-439.
- Ranalli, J. (2008). Learning English with The Sims: exploiting authentic computer simulation games for L2 learning. *Computer Assisted Language Learning*, 21(5), 441-455.
- Raphael, C., Bachen, C., Lynn, K.-M., Baldwin-Philippi, J., & McKee4, K. A. (2010). Games for Civic Learning: A Conceptual Framework and Agenda for Research and Design. *Games and Culture* 5(2), 199-235.
- Sermsongswad, U., & Tantipongsanuruk, C. (2015). English Language Education in Thailand In T. W. Bigalke & S. Sharbawi (Eds.), *English for ASEAN Integration: Policies and Practices in the Region* (pp. 46-51). Brunei Darussalam: Universiti Brunei Darussalam.
- Shepherd, J. J., Doe, R. J., Arnold, M., Cheek, N., Zhu, Y., & Tang, J. (2011). *Lost in the Middle Kingdom: A Second Language Acquisition Video Game*. Paper presented at the Proceedings of the 49th Annual Southeast Regional Conference, Kennesaw, Georgia.
- Suh, S., Kim, S. W., & Kim, N. J. (2010). Effectiveness of MMORPG-based instruction in elementary English education in Korea. *Journal of Computer Assisted Learning*, 26(5), 370-378. doi: 10.1111/j.1365-2729.2010.00353.x
- Tan, P.-H., Ling, S.-W., & Ting, C.-Y. (2007). *Adaptive Digital Game-Based Learning Framework*. Paper presented at the 2nd International Conference on Digital Interactive Media in Entertainment and Arts
- Wilson, K. A., Bedwell, W. L., Lazzara, E. H., Salas, E., Burke, C. S., Estock, J. L., . . . Conkey, C. (2009). Relationships Between Game Attributes and Learning Outcomes Review and Research Proposals. *Simulation & Gaming*, 40(2), 217-266.
- Wiriyachitra, A. (2002). English-language teaching and learning in Thailand in this decade. *Thai TESOL Focus*, 15(1), 4-9.

การมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

The Employment of Graduates in Economics, Thaksin University

อุมาพร เด็ดดวง¹, บุษกร ทาวนประสิทธิ์²

Umaporn Dedduang¹, Bussagone Tavonprasith²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เก็บข้อมูลจากบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปี 2553-2557 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงพหุ (Logistic Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำและเลือกประเภทหน่วยงานของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ อายุ ผลการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และคุณลักษณะ นอกจากนี้การวิเคราะห์ระดับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : การมีงานทำ, บัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์

Abstract

The purpose of this study was to examine the factors that influence the employment of graduates and the level of problems in the workplace. The study was conducted at Thaksin University. Data from 200 graduates in economics at the university during the years 2553-2557 were collected. The statistical method was used to analyze the data such as frequency, percentage, average, standard deviation and logistic regression analysis. The study found that factors influencing the employment were age, grade point average (GPA), experience, English language and computer skills, and attributes. The level of problems in the actual work of graduates in economics as a whole was moderate.

Keywords : Employment, graduates, economics

¹ นิสิตปริญญาตรี, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ 087-2976180 bussagone@gmail.com

¹ Undergraduate Student, Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University

² Assistant Professor, Faculty of Economics and Business Administration Thaksin University 087-2976180 bussagone@gmail.com

บทนำ

แรงงานมีความสำคัญในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิตในการผลิตสินค้าและบริการ และเป็นทุนมนุษย์ที่สามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้นได้ ตามความหมายของแรงงานเป็นประชากรที่อยู่ในวัยทำงานที่สามารถทำงานได้โดยใช้กำลังกายและกำลังความคิดที่มีหลายระดับความรู้ ความสามารถ อันเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ โดยแรงงานที่มีงานทำยังจำแนกได้ตามสาขาการผลิตอีกหลายประเภท ได้แก่ สาขาการผลิต สาขาการค้า สาขาการบริการ เป็นต้น ซึ่งแรงงานในทุกสาขาการผลิตมีความสำคัญอย่างยิ่ง และสร้างประโยชน์ทั้งในระดับสถานประกอบการ สังคม และประเทศชาติ(กระทรวงแรงงาน, 2557) อย่างไรก็ตามประเทศไทยในปัจจุบัน เน้นให้คนไทยจบการศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาตรีซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมการผลิตและบริการของประเทศในปัจจุบันซึ่งมีความต้องการแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรืออนุปริญญาตรีในจำนวนที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทางด้านของช่างประเภทต่างๆ ส่งผลให้สถิติแรงงานใน พ.ศ.2559 ประเทศไทยมีประชากรที่อยู่ในวัยทำงานหรืออายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 55.47 ล้านคน จำแนกเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38.31 ล้านคน โดยเป็นผู้มีงานทำจำนวน 37.68 ล้านคน และผู้ว่างงานจำนวน 0.63 ล้านคน (สำนักงานสถิติ, 2559)

สำหรับบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ถือว่าเป็นสาขาทางด้านสังคมศาสตร์ที่มีตลาดรองรับในปัจจุบันทั้งการทำงานในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ส่วนใหญ่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาประกอบอาชีพ ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน พนักงานธนาคารและสถาบันการเงิน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ และนักวิชาการในสถาบันการศึกษาต่างๆ อย่างไรก็ตามด้วยสภาพเศรษฐกิจและการแข่งขันในปัจจุบัน ทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษามีการแข่งขันในการหางานทำ ขณะที่ผู้ประกอบการของ

สถานประกอบการต่างๆ ต้องการเลือกจ้างงานบัณฑิตที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมแก่องค์กรของตน เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงเกิดการว่างงานของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์และเกิดการหางานที่ไม่ตรงตามความต้องการของบัณฑิต

จากประเด็นการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่ โดยเฉพาะบัณฑิตสาขาวิชาด้านเศรษฐศาสตร์ ทำให้เกิดข้อคำถามว่า บัณฑิตใดที่มีผลต่อการมีงานทำทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ต่อบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตทั้งภาครัฐและเอกชน และหน่วยงาน/สถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตใช้ในการวางแผนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

การทบทวนวรรณกรรม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2559) ได้ให้ความหมายของผู้มีงานทำของการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรไว้ว่า ผู้ที่มีงานทำ จะต้องมีลักษณะดังนี้

1. ปกติคนจะทำงานโดยเฉลี่ยวันละ 7 ถึง 8 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งเฉลี่ยแล้วคนเราจะทำงานได้เฉลี่ยสัปดาห์ละ 35 ถึง 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตัวอย่างเช่น ข้าราชการทำงาน 8.30 น. เลิกงาน 16.30 น. โดยเฉลี่ยวันละ 7 ชั่วโมง หรือสัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง เป็นต้น ส่วนผู้ที่ไม่มีงานทำ แต่จำนวนชั่วโมงการทำงานต่ำกว่านี้ จะเป็นพวกที่เรียกว่า

การทำงานต่ำกว่าระดับ หรือ Underemployment นอกจากนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ก็ได้นำเสนอข้อมูลผู้ทำงาน จำแนกตามกลุ่มชั่วโมงทำงานไว้ให้ผู้ใช้อข้อมูลสามารถนำไปแยกแยะตามความต้องการของผู้วิเคราะห์ในเชิงลึก โดยคำนิยามของผู้มีงานทำที่ใช้เก็บรวบรวมการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นดังนี้

ผู้มีงานทำ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และในระหว่าง 7 วันก่อนวันสัมภาษณ์มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

1. ได้ทำงานตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป โดยได้รับค่าจ้าง เงินเดือน ผลกำไร เงินปันผล ค่าตอบแทนที่เป็นเงินสดหรือสิ่งของ

2. ทำงานอย่างน้อย 1 ชั่วโมง โดยไม่ได้รับค่าจ้างในวิสาหกิจหรือไร่นาของหัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือน

3. ไม่ได้ทำงานหรือทำงานน้อยกว่า 1 ชั่วโมง (เป็นผู้ปกติมีงานประจำ) แต่

3.1 ยังคงได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง ผลประโยชน์อื่น ๆ ผลกำไรจากงานหรือธุรกิจในช่วงที่ไม่ได้ทำงาน

3.2 ไม่ได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้างผลประโยชน์อื่น ๆ ผลกำไรจากงานหรือธุรกิจในช่วงที่ไม่ได้ทำงาน แต่ยังมีงานหรือธุรกิจที่จะกลับไปทำ

ทฤษฎีค่าจ้างตามแนวเศรษฐศาสตร์แรงงาน

สุมาลี ปิตยานนท์ (2539) นักเศรษฐศาสตร์แรงงาน มีความเห็นว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจในตลาดแรงงานมีผลกระทบต่อการกำหนดค่าจ้าง ดังนั้น ในการกำหนดค่าจ้างต้องมีการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของตลาดแรงงานในแต่ละช่วงเวลา ทฤษฎีค่าจ้างตามแนวเศรษฐศาสตร์แรงงาน ดังนี้

อุปทานแรงงาน (Labor Supply) หมายถึง จำนวนประชากรวัยแรงงานที่ประสงค์จะทำงาน และยังไม่มีการจ้างงาน จากนิยามจะเห็นได้ว่าอุปทานแรงงานในประเทศหนึ่ง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับจำนวน

ประชากรวัยทำงาน จำนวนชั่วโมงที่ประชากรวัยทำงานต้องการทำงาน จำนวนความพยายามที่พนักงานใช้ในการทำงาน และระดับของการฝึกอบรมในทักษะในงาน การศึกษาในองค์ประกอบย่อยเหล่านี้จะพบว่า มีความสัมพันธ์กับการกำหนดค่าจ้าง เช่น ผู้ที่ประสงค์จะเป็นกำลังแรงงานต้องได้รับการจูงใจเป็นตัวเงิน และผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมสูงมักไม่ประสงค์จะเกษียณอายุเร็ว เป็นต้น โดยอุปทานแรงงานจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าจ้าง นั่นคือ เมื่อค่าจ้างสูงขึ้น แรงงานมีความต้องการเสนอขายแรงงานมากขึ้น ตรงกันข้ามเมื่อค่าจ้างต่ำลง แรงงานมีความต้องการเสนอขายแรงงานลดลง

อุปสงค์แรงงาน (Labor Demand) หมายถึง ความต้องการจ้างงานของนายจ้างในอัตราค่าจ้างที่ต่าง ๆ กัน ทฤษฎีที่อธิบายอุปสงค์แรงงาน ได้แก่ ทฤษฎีผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของแรงงาน กล่าวคือนายจ้างยังคงต้องการจ้างลูกจ้างเพิ่มขึ้นจนกระทั่งถึงหน่วยสุดท้าย ซึ่งมูลค่าของผลผลิตที่ได้จากการจ้างงานเพิ่มขึ้นเท่ากับค่าจ้างของลูกจ้างนั่นเอง โดยอุปสงค์แรงงานจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าจ้าง นั่นคือ เมื่อค่าจ้างสูงขึ้น ผู้ประกอบการมีความต้องการจ้างแรงงานน้อยลง ตรงกันข้ามเมื่อค่าจ้างต่ำลง ผู้ประกอบการมีความต้องการจ้างแรงงานมากขึ้น

ดุลยภาพของตลาดแรงงาน คือ ระดับที่อุปสงค์ของแรงงานเท่ากับอุปทานของแรงงาน โดยจะได้ค่าจ้างดุลยภาพและปริมาณแรงงานดุลยภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญญา ชูช่วย (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่เข้าทำงานในสถานประกอบการตามทัศนคติของผู้บริหารสถานประกอบการในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่เข้าทำงานในสถานประกอบการตามทัศนคติของผู้บริหารสถานประกอบการในจังหวัดสงขลาในภาพ

รวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณธรรม จริยธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาเป็นด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะทาง ปัญญา และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข และ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สุภาวดี ใจบุญ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำงานภาครัฐบาลหรือ ภาคเอกชนเมื่อสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาตัดสินใจเลือกทำงานรัฐบาล จำนวน 35 คน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับปัจจัยด้านสวัสดิการและด้านความมั่นคงใน หน้าที่การงานและนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับ ปัจจัยด้านความก้าวหน้าในการทำงานและด้าน ความเสี่ยงสูงในการปฏิบัติงาน และพบว่าเมื่อสำเร็จ การศึกษาตัดสินใจเลือกทำงานเอกชน จำนวน 65 คน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับปัจจัย ด้านรายได้ ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ด้าน ความต้องการทำงานเพื่อหาประสบการณ์ และด้าน ความก้าวหน้าในการทำงาน และนักศึกษาส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วยกับปัจจัยด้านความยุ่งยาก ซับซ้อนใน การสมัครงาน เช่น การสอบข้อเขียน การสอบ สัมภาษณ์ เป็นต้น

ผดุงพงศ์ ชัยมะดัน (2548) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการแรงงานใน สาขาอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศไทย ผลการ ศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพ แรงงานในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยยะสำคัญทาง สถิติ ได้แก่ สัดส่วนแรงงานที่จบปริญญาตรีต่อ แรงงานทั้งหมด และสัดส่วนแรงงานที่ได้รับการฝึก อบรมทักษะฝีมือต่อแรงงานทั้งหมด ส่วนปีที่เกิด วิกฤตเศรษฐกิจมีผลต่อผลิตภาพแรงงานในทิศทาง ตรงข้ามกันอย่างมีนัยยะสำคัญ

ศิริรัตน์ แสงศรี(2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการแรงงานใน อุตสาหกรรมโรงแรมและภัตตาคาร ใช้ข้อมูลทศ

ภูมิแบบอนุกรมเวลาเป็นรายปี พ.ศ.2531-2547 ผล การศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการ แรงงานในอุตสาหกรรมนี้ได้แก่ จำนวนโรงแรม ค่า ใช้จ่ายรวมของนักท่องเที่ยว และค่าจ้างของแรงงาน ในอุตสาหกรรม

ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) ได้ทำการ ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการ จ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการ ศึกษาพบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต ได้สะท้อนภาพลักษณ์ คุณลักษณะสำคัญของ บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยทักษิณมีความสอดคล้อง กับปรัชญา วิสัยทัศน์ ในการผลิตบัณฑิตที่พึง ประสงค์ของมหาวิทยาลัยทักษิณที่กำหนดไว้ว่า บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยทักษิณเป็นผู้รอบรู้ สุจริต และมีประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ผลสำเร็จของการ หล่อหลอมดังกล่าวเกิดจากการจัดโปรแกรมการ ศึกษา การจัดรายวิชาศึกษาทั่วไป การพัฒนา กิจการนิสิต บุคลากรของมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบ กันเป็นสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและวัฒนธรรมอัน สมบูรณ์ โดยข้อมูลระดับความพึงพอใจของนายจ้าง แสดงถึงแนวโน้มที่บัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณจะ ได้รับโอกาสต้องการขยายสัญญาจ้างสูง

กนกรัตน์ กานันชัย (2541) ได้ทำการศึกษา ความต้องการแรงงานของโรงงานอุตสาหกรรมใน อุตสาหกรรมภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่าโรงงาน อุตสาหกรรมมีความต้องการแรงงานในระดับใน ระดับกรรมกรมากกว่าระดับอื่นๆ คุณสมบัติของ แรงงานที่โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ต้องการใน ระดับบริหาร พบว่าส่วนใหญ่ต้องการเพศชายมีอายุ อยู่ในช่วง 26-35 ปี โดยมีการศึกษาระดับปริญญา ตรีขึ้นไป มีประสบการณ์ทำงาน 2-5 ปี

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีงาน ทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย ทักษิณ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาจากคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ในระหว่างปีการศึกษา 2553-2557 จำนวน 269 คน(มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2557) กลุ่มตัวอย่างคำนวณหาจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้จำนวนตัวอย่าง 200 ตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เนื่องจากวิธีวิเคราะห์ ความถดถอยแบบโลจิสติก เป็นการวัดตามลักษณะ ของตัวแปรตามซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) Binary Logistic เป็นประเภทที่ตัวแปรตามมีค่า ความเป็นไปได้แค่ 2 ค่า เท่านั้น 2) Multinomial Logistic เป็นประเภทที่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิง คุณภาพ ชนิด Nominal Scale มีค่าความเป็นไปได้ มากกว่า 2 ค่า และ 3) Ordinal logistic regression เป็นประเภทที่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิง คุณภาพ ชนิด Ordinal Scale มีค่าความเป็นไปได้เป็น ลักษณะของการเรียงลำดับ (อุไรวรรณ อมรมนิมิตร, 2557)

สำหรับในการวิจัยนี้ใช้ Binary Logistic เพื่อ วัด การมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ โดยแบ่งเป็น การว่างงานและการมีงานทำ และ Multinomial Logistic เพื่อวัดประเภทหน่วยงานของ บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ โดยแบ่งเป็น หน่วยงาน เอกชน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และ หน่วยงาน รัฐบาล มีแบบจำลอง ดังต่อไปนี้

$$EMP = \beta_0 + \beta_1 SEX + \beta_2 AGE + \beta_3 GPA + \beta_4 APP + \beta_5 EXP + \beta_6 ENG + \beta_7 COM + \beta_8 ATT$$

$$Type = \mu_0 + \mu_1 SEX + \mu_2 AGE + \mu_3 GPA + \mu_4 APP + \mu_5 EXP + \mu_6 ENG + \mu_7 COM + \mu_8 ATT$$

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- SEX = เพศ กำหนดให้ 0 = เพศชาย และ 1 = เพศหญิง
- AGE = อายุ (ปี)
- GPA = ผลการศึกษา
- APP = การฝึกงาน กำหนดให้ 0 = ไม่ฝึกงาน และ 1= ฝึกงาน
- EXP = ประสบการณ์ (ปี)
- ENG = ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ
- COM = ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์
- ATT = คุณลักษณะ

ตัวแปรตาม ได้แก่

- EMP = การจ้างงาน กำหนดให้ 0 = ว่างงาน และ 1 = ทำงาน
- Type = ประเภทหน่วยงาน กำหนดให้ 1 = หน่วยงานเอกชน 2 = หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และ 3 = หน่วยงานรัฐบาล

สำหรับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะ การใช้คอมพิวเตอร์ คุณลักษณะ และระดับปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน คำนวณหาค่าเฉลี่ย และแปรความหมาย ตามเกณฑ์ลิเคิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดให้ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก และ 5 = มากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ของ Likert Scale ดังนี้ 1.00-1.80 หมายถึง น้อยที่สุด 1.81-2.60 หมายถึง น้อย 2.61-3.40 หมายถึง ปานกลาง 3.41-4.20 หมายถึง มาก และ 4.21-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูลซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผล การศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.5 มีอายุ 24 ปี และ 25 ปีในจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 28.0 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.0 รองลงมา มีรายได้น้อยกว่า10,000บาท คิดเป็นร้อยละ 29.5 ส่วนใหญ่มีผลการศึกษาระดับปริญญาตรี 2.00-2.50 คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาคือ 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 44.5 ส่วนใหญ่ไม่ได้ฝึกงานในระหว่างที่เรียนปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.5 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมา มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.5 ส่วนใหญ่มีงานทำ โดยทำงานในหน่วยงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาคือ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และ หน่วยงานรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 22.5 และ 19.0 ตามลำดับ

สำหรับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และคุณลักษณะ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการใช้ทักษะภาษาอังกฤษเรียงจากมากไปน้อย คือ การเขียน การพูด การอ่าน และการฟัง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.21 3.15 2.93 และ 1.71 ตามลำดับ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการใช้ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เรียงจากมากไปน้อย คือ การใช้ power point การใช้ SPSS การใช้ excel และ การใช้ word มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.17 3.91 3.83 และ 1.55 ตามลำดับ และคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.03 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยมีคุณลักษณะเรียงจากมากไปน้อย คือ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่นใจในตัวเอง ความรับผิดชอบ การกล้าแสดงออก และการมีมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.50 4.22 4.18 4.04 3.66 และ 3.62 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า

- ด้านการมีงานทำ

$$EMP = 10.207 + 2.491 GPA^{**} + 2.002 EXP^{***} + 1.862 ENG^{**} + 2.249 COM^{***} + 2.371 ATT^{**}$$

ค่า $R^2 = 0.430$

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ผลการศึกษา (GPA) ประสบการณ์ทำงาน(EXP) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ (ENG) ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (COM) และคุณลักษณะ(ATT) ซึ่งจะเห็นว่าบัณฑิตที่มีผลการศึกษาระดับสูง มีประสบการณ์ในการทำงานสูง มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ การใช้คอมพิวเตอร์ และคุณลักษณะที่ดีจะทำให้บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์มีโอกาสที่จะได้งานทำมากกว่าว่างงาน

- ด้านประเภทหน่วยงาน

$$\text{เมื่อ } Type_1 = \text{Logit} = \ln \frac{Pr(y=\text{หน่วยงานเอกชน})}{Pr(y=\text{หน่วยงานรัฐบาล})}$$

$$Type_1 = 19.613^{***} - 0.415AGE^{**} - 2.022GPA^{***} - 1.886ENG^{***} - 1.403COM^{**} + 1.456ATT^{***}$$

$$\text{เมื่อ } Type_2 = \text{Logit} = \ln \frac{Pr(y=\text{หน่วยงานเอกชน})}{Pr(y=\text{หน่วยงานรัฐบาล})}$$

$$Type_2 = 19.460^{***} - 0.598AGE^{***} - 2.348COM^{***} + 1.149ATT^{***}$$

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นที่บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ จะเลือกประเภทหน่วยงานภาคเอกชนเปรียบเทียบกับหน่วยงานรัฐบาล ได้แก่ อายุ (AGE) ผลการศึกษา (GPA) ทักษะภาษาอังกฤษ (ENG) และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (COM) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือ เมื่อบัณฑิตมีอายุ ผลการศึกษา ทักษะภาษาอังกฤษ และทักษะคอมพิวเตอร์ สูงขึ้น โอกาสที่จะเลือกประกอบอาชีพในหน่วยงานเอกชนน้อยกว่าหน่วยงานรัฐบาล อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะ (ATT) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน นั่นคือบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่ดี โอกาสที่จะเลือก

ประกอบอาชีพในหน่วยงานเอกชนมากกว่าหน่วยงานรัฐบาล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นที่บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ จะเลือกประเภทหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเปรียบเทียบกับหน่วยงานรัฐบาล ได้แก่ อายุ(AGE) และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (COM) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือ เมื่อบัณฑิตมีอายุ และทักษะคอมพิวเตอร์ สูงขึ้น โอกาสที่จะเลือกประกอบอาชีพในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจน้อยกว่าหน่วยงานรัฐบาล อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะ(ATT) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่ดี โอกาสที่จะเลือกประกอบอาชีพในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมากกว่าหน่วยงานรัฐบาล

ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ผลการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีผลการเรียนที่ดี มีความรับผิดชอบในการเรียนตลอดหลักสูตรส่งผลให้เกรดเฉลี่ยรวมสูง จะส่งผลในการมีงานทำมากกว่าว่างงาน นอกจากนี้บัณฑิตเหล่านี้มีความสามารถสอบเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีเงินเดือน สวัสดิการ และความมั่นคงในอาชีพดีกว่าหน่วยงานเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) เรื่องคุณลักษณะของบัณฑิต ที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่าระดับผลการเรียนของบัณฑิต นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณในระดับมาก

ประสบการณ์ทำงาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานจากหน่วยงานต่างๆ จะสามารถหาช่องทางในการเข้าถึงตลาดแรงงานได้มากกว่าบัณฑิตที่จบใหม่หรือมีประสบการณ์การ

ทำงานน้อยกว่า นอกจากนี้นายจ้างนิยมที่จะเลือกผู้ที่มีประสบการณ์โดยเฉพาะในสายงานที่ใกล้เคียงกันเข้าทำงาน เพราะสามารถเรียนรู้ระบบและการทำงานได้รวดเร็วกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ใจบุญ (2556) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำงานภาครัฐบาลหรือภาคเอกชนเมื่อสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประสบการณ์เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่าเรามีความต้องการทำงานจริง ๆ ดังนั้นความต้องการที่จะจ้างงานจึงมีโอกาสูง

ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน จะส่งผลในการมีงานทำมากขึ้น เพราะประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และมีการติดต่อค้าขายกับประเทศต่างๆ ซึ่งภาษาอังกฤษถือว่าเป็นภาษาสากลที่ใช้ทั่วโลก ดังนั้นบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีจึงมีความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่จะรับบัณฑิตเข้าทำงานยังมีการสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการอีกด้วย

ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ Microsoft Word, Microsoft Excel, และ Microsoft PowerPoint และโปรแกรมวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ SPSS ซึ่งมีความจำเป็นต่อการทำงานในปัจจุบันอย่างมาก เพราะหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบันใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการดำเนินงาน ดังนั้นหากบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ที่ดีย่อมส่งผลในการมีงานทำมากกว่าว่างงาน

นอกจากนั้นบัณฑิตเหล่านี้มีความสามารถสอบเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีเงินเดือน สวัสดิการ และความมั่นคงในอาชีพดีกว่าหน่วยงานเอกชน และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี ใจบุญ (2556) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำงานภาครัฐบาลหรือภาคเอกชนเมื่อสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์เป็นปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจทำงานของบัณฑิต

คุณลักษณะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีคุณลักษณะที่ดีในด้านการตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่นใจในตัวเอง ความรับผิดชอบ การกล้าแสดงออก และการมีมนุษยสัมพันธ์ ย่อมเป็นที่ต้องการของนายจ้างและครอบครัว ทำให้สามารถทำงานได้อย่างราบรื่นและมีความเจริญก้าวหน้า ดังนั้นส่งผลให้บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีคุณลักษณะที่ดีมี

งานทำมากกว่าว่างงาน

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 และเมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านจะเห็นได้ว่า ลักษณะของงาน มีปัญหาและอุปสรรคในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 ด้านบุคคล/เพื่อนร่วมงาน มีปัญหาและอุปสรรคในการทำงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 ด้านสภาพแวดล้อม มีปัญหาและอุปสรรคในการทำงานอยู่ในน้อยระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

ปัญหาต่าง ๆ	ระดับการปัญหา					S.D	ความหมาย	
	1	2	3	4	5			
ด้านลักษณะของงาน						3.17	0.89	ปานกลาง
1. งานที่ทำไม่น่าสนใจ	2	8	22	88	80	4.18	0.86	มาก
2. ไม่ชำนาญในงานที่ทำ	23	40	106	26	5	2.75	0.91	ปานกลาง
3. ขาดความพร้อมในการทำงาน	28	51	99	19	3	2.59	0.90	น้อย
ด้านบุคคล/เพื่อนร่วมงาน						2.39	0.91	น้อย
4. กตัตินจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานเกิดความเครียด	34	100	60	5	1	2.19	0.76	น้อย
5. มีการแข่งขันในการทำงานสูง	31	68	62	31	8	2.59	1.05	น้อย
ด้านสภาพแวดล้อม						2.39	1.00	น้อย
6. การเดินทาง	22	78	66	24	10	2.61	1.00	ปานกลาง
7. มีค่าใช้จ่ายสูง	54	84	43	12	7	2.17	1.01	น้อย
รวม						2.65	0.93	ปานกลาง

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 24-25 ปี รายได้ต่อเดือน 10,000-20,000 บาท ผลการศึกษาในระดับปริญญาตรี 2.00-2.50 ส่วนใหญ่ไม่ได้ฝึกงานในระหว่างที่เรียนปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-2 ปี ส่วนใหญ่มีงานทำ โดยทำงานในหน่วยงานเอกชนมากที่สุด รองลงมาคือ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และ หน่วยงานรัฐบาล สำหรับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.75 และ 3.36 ตามลำดับ และคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.03 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ผลการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และคุณลักษณะ และการวิเคราะห์ความน่าจะเป็นที่นินลิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณจะเลือกประเภทหน่วยงานภาคเอกชนเปรียบเทียบกับหน่วยงานรัฐบาล ได้แก่ อายุ ผลการศึกษา ทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และคุณลักษณะ ส่วนความน่าจะเป็นที่นินลิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาเศรษฐศาสตร์ จะเลือกประเภทหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเปรียบเทียบกับหน่วยงานรัฐบาล ได้แก่ อายุ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และคุณลักษณะ นอกจากนี้ การวิเคราะห์ระดับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ควรพยายามตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและมีความรับผิดชอบเพื่อให้เกรดเฉลี่ยตลอดหลักสูตรอยู่ในเกณฑ์ดี ส่งผลต่อการมีงานทำในอนาคต

2. สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมให้บัณฑิตมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ โดยควรบรรจุเป็นรายวิชาในจำนวนที่เหมาะสมที่สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถและบัณฑิตเองก็ต้องมีความพยายามในการหาความรู้เพิ่มเติมในทักษะดังกล่าวให้สามารถใช้ในการทำงานได้

3. สถาบันการศึกษาควรปลูกจิตสำนึกให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่ดี ได้แก่ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่นใจในตัวเอง ความรับผิดชอบ การกล้าแสดงออก และการมีมนุษยสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียน มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่บัณฑิตจบออกไปได้เป็นคนดีของสังคมและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

4. สถาบันการศึกษาควรร่วมมือกับหน่วยงานรัฐและเอกชน เพื่อเปิดโอกาสให้นินลิต/นักศึกษาได้เข้าฝึกงาน/สหกิจศึกษา เพื่อเป็นประสบการณ์ในการทำงานและเรียนรู้ชีวิตการทำงาน สำหรับการตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต ซึ่งอาจส่งผลให้บัณฑิตสามารถทำงานที่ตรงกับความต้องการของตนเองมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ กานันชัย. (2541). *ความต้องการแรงงานของโรงงานอุตสาหกรรมภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงแรงงาน. (2557). *ข่าวสารตลาดแรงงาน*. กรุงเทพมหานคร.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2557). *สำนักงานทะเบียนนิติ*. สืบค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2557, จาก www.tsu.ac.th
- ปัญญา ชูช่วย. (2556). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่เข้าทำงานในสถานประกอบการตามทัศนคติของผู้บริหารสถานประกอบการในจังหวัดสงขลา*. รายงานผลการวิจัย สงขลา.
- ผดุงพงศ์ ชัยมะดัน. (2548). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการแรงงานในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ. (2547). *คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ*. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศิริรัตน์ แสงศรี. (2548). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมโรงแรมและภัตตาคาร*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภาวดี ใจบุญ. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำงานภาครัฐบาลหรือภาคเอกชนเมื่อสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมาลี ปิตยานนท์. (2539). *เศรษฐศาสตร์แรงงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). *ข้อมูลสถิติ*. สืบค้นวันที่ 7 มิถุนายน 2559 จาก www.nso.go.th
- อุไรวรรณ อมรมิตร. (2557). *การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Logistic Regression: ทางเลือกของการวิเคราะห์ความเสถียร*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. สืบค้นวันที่ 7 ธันวาคม 2557, จาก http://www.utcc.ac.th/public_content/files/001/P268_1.pdf

การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรศีรีเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) An evaluation project of the ordination of 2,000 Sri Meuang Loei Goodness novices (2ND)

ชลธิชา ชูแก้ว¹

Cholticha Chookaew¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการบรรพชาสามเณรศีรีเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System approach) ประกอบด้วย 1) ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ประเมินด้านกระบวนการ (Process) 3) ประเมินด้านผลผลิต (Product) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์อบรม จำนวน 28 รูป ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 90 คน พี่เลี้ยง จำนวน 100 คน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 186 คน และผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 178 รูป รวมทั้งหมด 582 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์อบรม ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้เข้ารับการอบรม รวมจำนวน 35 รูป/คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากศูนย์อบรมที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ผลข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ควรเพิ่มจำนวนพระอาจารย์ที่เทศน์สอนและพี่เลี้ยงที่ดูแลให้เพียงพอกับการอบรม

2. การประเมินด้านกระบวนการ (Process) ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ผลข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า มีการประชุมในระดับจังหวัด ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับโรงเรียน เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน

3. การประเมินด้านผลผลิต (Output) ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นในทุกด้าน มีความรู้พื้นฐานทางพระพุทธศาสนา ผลข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า บ้าน วัด โรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ผู้เข้ารับการอบรม รักษาศีลได้ มีความดีสากลพื้นฐาน 5 ประการ ในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข

คำสำคัญ : ประเมินโครงการ, บรรพชาสามเณรศีรีเมืองเลย

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิจัยและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ticha.ibs@gmail.com

¹ Master of Education Program in Educational Research and Evaluation, Loei Rajabhat University, ticha.ibs@gmail.com

Abstract

This research project aimed to assess an evaluation project with respect to the ordination of 2,000 Sri Meuang Loei Goodness novices (2ND) using the System Approach of 1) Input evaluation 2) Process evaluation and 3) Output evaluation. Data were collected by questionnaire and interviews. Quantitative data providers included heads of the novice training center (28 people) teachers project (90 people) mentors (100 people) representing people of interest about the project (86 people) and novices (178 people) for a total of 582 people. Qualitative data providers included heads of the novice training center, teacher's project, involving people about the project, mentors and novices. A total of 35 people were selected by model from the novice training center with the best practices. Quantitative data analysis used averages, standard deviation. The data were analyzed using qualitative content analysis.

The research completed the following evaluations

1. Evaluating of the inputs. Quantitative data found that overall results were at a high level. The qualitative data found that there were not enough monks and mentors to teach other students.
2. Evaluation of the process. Quantitative data found that overall results were at a high level.
3. Evaluation of the output. Quantitative data found that novices have the basic knowledge of Buddhism. In a comparison category, novices behavior before and after the training showed an overall behavior improvement. The qualitative data included all organizations that joined the project including the home temple and schools. As a result, the novices have better habits with good moral discipline.

Keywords : evaluation, Novice ordination

บทนำ

“เยาวชน” เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ การสร้างเยาวชนให้เป็นผู้ที่เพียบพร้อม ด้วยความรู้คู่คุณธรรม อาจกระทำได้หลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านานในสังคมไทย คือ การบรรพชาและอุปสมบท เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม อันเป็นรูปแบบของการฝึกฝนอบรมและควบคุมตน พร้อมทั้งจัดขัดเกลากิเลสในใจตน เพื่อให้เป็นผู้มีกาย วาจา ที่เรียบร้อย และจิตใจที่ดีงาม ตามแนวทางคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมา

สัมพุทธเจ้า สามารถนำหลักธรรมที่ได้เรียนรู้และฝึกฝนปฏิบัติด้วยดีนั้น ไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตสืบต่อไป หัวใจสำคัญของการบรรพชาสามเณร คือ การจัดการศึกษาเล่าเรียนตามหลักสูตร และพระธรรมวินัยตลอดจนกิจวัตรประจำวันให้สามเณรได้เรียนรู้ การดำรงชีวิตของเพศบรรพชิต การบวชสามเณรภาคฤดูร้อนแม้จะเป็นระยะสั้น ๆ ในระหว่างปิดภาคการศึกษาและว่างเว้นจากการศึกษาทางโลก มาเปิดเรียนทางธรรม เพื่อประโยชน์ที่ผู้บรรพชาจะได้รับโดยตรงเป็นการศึกษาอบรมพระพุทธศาสนาเบื้องต้น ฝึกฝนกริยา

มารยาท ปลุกฝังศีลธรรมอันดี ห่างไกลจากสิ่งร้าย สิ่งชั่ว ในสังคมลดการก่อปัญหาสังคมโดยตรง ห่างไกลยาเสพติด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้บรรพชาเอง และสังคมโดยตรง การบรรพชาสามเณร จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างเยาวชนให้เป็นเด็กเก่ง และดีที่สังคมต้องการ

ประชุม รอดประเสริฐ (2539) การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System approach) วัตถุประสงค์ของโครงการจะถูกแยกย่อยออกเป็นงาน ที่แต่ละคนจะต้องปฏิบัติ และเมื่อทุกคนปฏิบัติงานพฤติกรรมของแต่ละคน จะปรากฏขึ้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะสามารถวัดได้ โดยใช้แบบสอบถาม หรือพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์กลาง ซึ่งได้กำหนดไว้ ความแตกต่างของพฤติกรรม หรือผลของการกระทำกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คือสิ่งที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการการประเมินโครงการแบบยึดความเป็นอิสระจากเป้าประสงค์ (Goal - Free) เป็นการประเมินที่มีลักษณะตรงข้าม กับการประเมินแบบยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก เป็นการประเมินทุกส่วน และทุกอย่างที่เกิดขึ้นจากโครงการ แล้วพิจารณาดูว่าเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ โดยไม่ต้องเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ เพราะถ้าเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของโครงการแล้วจะทำให้ผู้ประเมินละเลยผลกระทบบางอย่าง ที่เกิดจากการดำเนินการของโครงการนั้น การประเมินแบบนี้ ต้องการลดความลำเอียงของผู้

ประเมินที่มุ่งพิจารณาส่วนใดส่วนหนึ่งของโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วละเลยหลายสิ่งหลายอย่างที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดพลาด

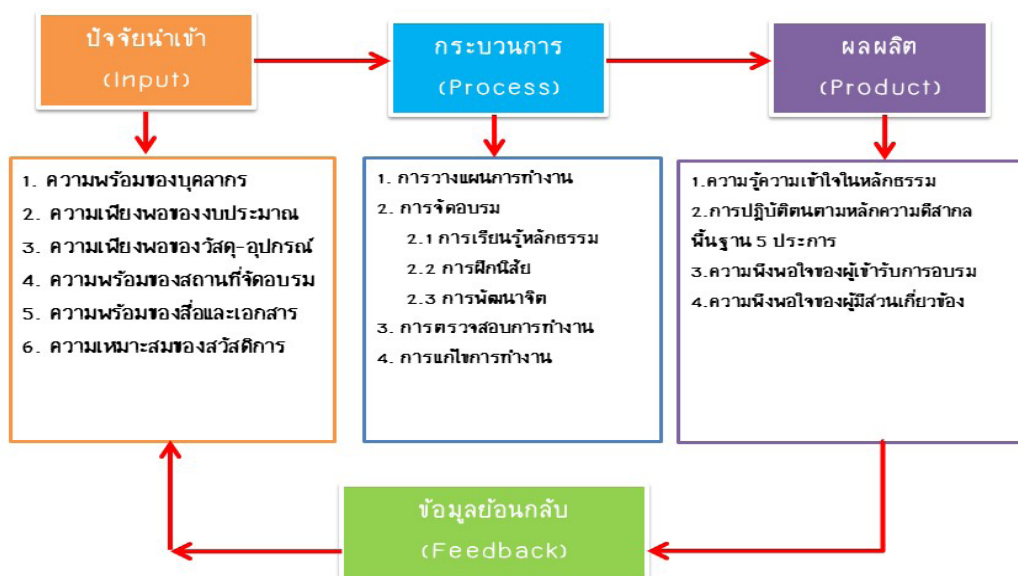
ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการทำโครงการดังกล่าว จึงจำเป็นต้องการศึกษาผลของการดำเนินโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) จึงได้สนใจประเมินโครงการโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach) เพื่อการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อันจะนำไปสู่การพัฒนาโครงการในอนาคต ทั้งผลจากการวิเคราะห์ห้ององค์ประกอบของระบบจะสามารถนำไปใช้แก้ไขข้อบกพร่อง ช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างถูกต้อง ในการปรับปรุงโครงการให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในโครงการดังกล่าว และเป็นการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ในด้าน 3 ด้าน คือ

1. ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
2. ประเมินด้านกระบวนการ (Process)
3. ประเมินด้านผลผลิต (Product)

กรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิจัย

1. ประชากรที่ให้ข้อมูลในการวิจัย โดยประกอบด้วย กลุ่มบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการบรรพชาสามเณรศีรีเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) จำนวน 4,274 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มผู้บริหารในโครงการ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ จำนวน 28 รูป ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 90 คน พี่เลี้ยง จำนวน 100 คน

2) กลุ่มผู้เข้ารับการอบรม ได้แก่ นักเรียน เยาวชน จำนวน 2,000 คน

3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง จำนวน 2,000 คน ผู้บริหารโรงเรียน/ครู จำนวน 28 คน ผู้สนับสนุนโครงการ จำนวน 28 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ในการประเมินครั้งนี้แบ่งออกเป็น

1) กลุ่มผู้บริหารโครงการ จำนวน 218 คน จำแนกเป็น หัวหน้าศูนย์อบรม จำนวน 28 รูป ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 90 คน และพี่เลี้ยง จำนวน 100 คน ในการประเมินครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับ

2) กลุ่มผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 2,000 รูป และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2,056 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967 : 99 อ้างถึงใน ภัทราพร เกษสังข์, 2548 : 75) จากจำนวนประชากร 4,056 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน แล้วคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดที่กำหนด ได้กลุ่มผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 178 รูป และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 186 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์อบรม ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้เข้ารับการอบรม รวมจำนวน 35 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1 เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

1) แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) โดยใช้สอบถาม หัวหน้าศูนย์อบรม และครูผู้รับผิดชอบโครงการ ชุดที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) ประเมินด้านกระบวนการของโครงการ (Process) โดยใช้สอบถาม หัวหน้าศูนย์อบรมและพี่เลี้ยง

2) เครื่องมือประเมินด้านผลผลิตของโครงการ (Product) ประกอบด้วย

2.1) แบบทดสอบความรู้พื้นฐานทางพระพุทธศาสนา เพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ และ 5 ห่วงชีวิตเนรมิตนิสัย เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

2.2) แบบประเมินตนเองของผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 1 ชุด ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประเมินคุณลักษณะตามหลักความดีสากลพื้นฐาน 5 ประการ ก่อนและหลัง

2.3) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมโดยใช้สอบถาม ผู้เข้ารับการอบรม ชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้สอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยกำหนดประเด็นด้านกระบวนการและผลผลิตของโครงการ โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง ซึ่งเครื่องมือทั้งหมดได้มีการตรวจสอบความเหมาะสมและคุณภาพของเครื่องมือก่อนการนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัยการประเมินโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System approach) ในด้าน 3 ด้าน

1. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าในเชิงปริมาณ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์อบรมและครูผู้รับผิดชอบโครงการ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อมของปัจจัยนำเข้า (Input) ในการดำเนินงานตามโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์อบรมและครูผู้รับผิดชอบโครงการ (N=118)

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	ระดับความเหมาะสม			เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
1.ด้านความพร้อมของบุคลากร	3.66	0.57	มาก	เกณฑ์การ	ผ่าน
2.ด้านความเพียงพอของงบประมาณ	3.59	0.52	มาก	พิจารณา	ผ่าน
3.ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	4.03	0.42	มาก	ผ่านเกณฑ์	ผ่าน
4.ด้านความพร้อมของสถานที่จัดอบรม	3.73	0.35	มาก	คืออยู่ใน	ผ่าน
5.ด้านความพร้อมของสื่อและเอกสารประกอบการฝึกอบรม	3.88	0.67	มาก	ระดับมาก	ผ่าน
				ขึ้นไป	
				$(\bar{X} \geq 3.51$	
6.ด้านความเหมาะสมของสวัสดิการ	3.74	0.66	มาก	S.D.< 1)	ผ่าน
7.ด้านความเหมาะสมของระยะเวลา	3.75	0.42	มาก		ผ่าน
รวม	3.77	0.36	มาก	-	ผ่าน

จากตารางที่ 1 พบว่าโดยภาพรวมผลการประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้า (Input) ในการดำเนินงานตามโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.36) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.42) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาคือ ด้านความพร้อมของสื่อและเอกสารประกอบการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.67) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.52) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านความพร้อมของบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าอาวาสและพระในวัด ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก รองลงมาคือ วิทยากรสร้างบรรยากาศเป็นกันเองและเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมแสดงความคิดเห็น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วิทยากรและพี่เลี้ยงในโครงการ

มีจำนวนเพียงพอ ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ด้านความเพียงพอของงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ งบประมาณที่ได้รับจากโครงการมีความเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมตามโครงการ รองลงมาคือ หน่วยงานภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หน่วยงานราชการ ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ

3. ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ อุปกรณ์ที่ใช้จัดงานพิธีกรรมมีความเหมาะสมและเพียงพอ รองลงมาคือ อัฐบริวาร มีจำนวนเพียงพอต่อผู้เข้ารับการอบรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรมมีจำนวนเพียงพอ

4. ด้านความพร้อมของสถานที่จัดอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ห้องอาหาร สะอาด เหมาะสม รองลงมาคือ สถานที่อบรม สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นสัดส่วน เหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุดคือ ลานซึก เหมาะสม มีอุปกรณ์เพียงพอ

5. ด้านความพร้อมของสื่อและเอกสาร ประกอบการฝึกอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อเทคนีสอนมีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม รองลงมาคือ มีเนื้อหาสาระเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เข้ารับการอบรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หนังสือ/ตำรา/เอกสาร ที่ใช้ประกอบการ บรรยายมีเพียงพอและเหมาะสม

6. ด้านความเหมาะสมของสวัสดิการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อาหารและปานะ มีเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาคือ ยารักษาโรคและเวชภัณฑ์สามัญพื้นฐานเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีผู้ดูแลรักษาและความปลอดภัยอย่างเหมาะสม

7. ด้านความเหมาะสมของระยะเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กำหนดระยะเวลาในการเปิดรับสมัครและประชาสัมพันธ์ว่างไว้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ กำหนดการของการจัดอบรมอยู่ในระยะเวลาที่เหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมและเพียงพอต่อรูปแบบการจัดการอบรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด พบว่า

ด้านบุคลากร จำนวนพระอาจารย์เทศน์สอนและพี่เลี้ยงมีน้อยไม่เพียงพอกับการอบรม และ

เป็นช่วงปิดภาคเรียน ทำให้ครูอาจารย์ส่วนใหญ่กลับบ้าน ขาดบุคลากรที่ถนัดการดูแลเด็ก ที่มงานอบรมยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และยังไม่เคยผ่านการอบรมความดีสากล

ด้านงบประมาณ ช่วงแรกๆ ได้รับการสนับสนุนน้อย แต่ก็เพียงพอต่อการอบรม การจัดสรรงบจากส่วนกลาง เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าบำรุงวัด ถวายเจ้าอาวาส มาช้าไม่ทันกับการอบรม ต้องใช้งบประมาณในส่วนอื่นบริหารไปก่อน

ด้านอุปกรณ์ มีอุปกรณ์บางอย่างยังไม่เพียงพอต่อผู้เข้ารับการอบรม จะต้องจัดหาเพิ่มจากหน่วยงานอื่นหรือจัดซื้อตามความจำเป็น

ด้านสถานที่จัดอบรม ขึ้นอยู่กับความพร้อมของทีมงานในการเตรียมงาน ส่วนใหญ่วัดจะขาดลานสร้างน้ำ ห้องน้ำและบริเวณตากผ้า สำหรับรองรับคนจำนวนมาก การใช้โรงเรียนเป็นสถานที่อบรมไม่สะดวกและไม่พร้อมเหมือนการจัดอบรมที่วัด

ด้านสื่อ หลักสูตรและเอกสาร ต้องปรับให้เหมาะสมกับวัยและพื้นที่การอบรม

ด้านระยะเวลา ควรเลื่อนการอบรมให้ต่อเนื่องกับวันสอบ เพื่อรักษายอดสามเณรที่สนใจบวช และระยยะเวลาน้อยไป ปรับตามความพร้อมในการอบรมของแต่ละศูนย์

2. การประเมินด้านกระบวนการ (Process) การประเมินด้านกระบวนการในเชิงปริมาณ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์อบรมและพี่เลี้ยง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมในการดำเนินการ ด้านกระบวนการ ในการดำเนินงานตามโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์และพี่เลี้ยง (N=128)

ด้านกระบวนการ (Process)	ระดับความเหมาะสม			เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
1.ด้านการวางแผนการทำงาน	3.93	0.68	มาก	เกณฑ์การพิจารณา	ผ่าน
2.ด้านการจัดอบรม	3.94	0.70	มาก	พิจารณา	ผ่าน
3.ด้านการตรวจสอบการทำงาน	3.96	0.72	มาก	ผ่านเกณฑ์	ผ่าน
4.ด้านการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน	4.01	0.60	มาก	ก็อยู่ในระดับมาก	ผ่าน
				ขึ้นไป	
				$(\bar{X} \geq 3.51)$	
				S.D. < 1)	
รวม	3.97	0.57	มาก	-	ผ่าน

จากตารางที่ 2 พบว่าโดยภาพรวมผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ในการดำเนินงานตามโครงการบรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.57) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.68) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบการทำงาน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.72) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านการวางแผนการทำงาน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.68) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1. ด้านการวางแผนการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อ คือ มีการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินโครงการ ในกิจกรรมต่าง ๆ และ การวางแผนการจัดอบรม บุคลากรให้การอบรมได้แก่ หัวหน้าศูนย์ พระอาจารย์ พี่เลี้ยง ครูผู้ช่วย รองลงมาคือ มีการประชาสัมพันธ์โครงการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ มีการประชุมวางแผนร่วมกันเป็นระยะ

2. ด้านการจัดอบรม

2.1 ด้านการเรียนรู้หลักธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เข้ารับการอบรม สนใจ ชอบ สื่อธรรมะที่พระอาจารย์เปิด รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ คือ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาดีขึ้น และผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้เข้ารับการอบรมชอบเล่าธรรมะ

2.2 ด้านการฝึกนิสัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมการฝึกความเป็นสามเณร ได้แก่ การนุ่งห่ม การฉัน การให้พร รองลงมา คือ กิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา ได้แก่ การสวดมนต์ นั่งสมาธิ และการประชุมกลุ่มเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ ผู้เข้ารับการอบรมมีวินัย เคารพ อุดหนุน

2.3 ด้านการพัฒนาจิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้เข้ารับการอบรมฝึกการจับดีคนรอบข้าง รองลงมา คือ ผู้เข้ารับการอบรมมีผลการปฏิบัติธรรมที่ดีขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้เข้ารับการอบรมชอบนั่งสมาธิทุกวัน

3. ด้านการตรวจสอบการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ รองลงมา คือ มีการประสานงานโครงการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สะดวกและรวดเร็ว ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการประชุมทบทวนกิจกรรมและหลักสูตรทุกวัน

4. ด้านการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 คือ มีการปรับปรุงระบบกระบวนการทำงานที่เหมาะสม และ ติดตามและกำจัดต้นเหตุของปัญหา รองลงมา คือ มีการสรุปผลการปฏิบัติงานทุกวัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีแนวทางแก้ไขและปรับปรุงงานอย่างชัดเจน

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า มีการประชุมกันตั้งแต่ระดับจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จนถึงระดับโรงเรียน เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามโครงการ ประชาสัมพันธ์โครงการและติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักเรียนและเชิญผู้ปกครอง ตลอดจนจนทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบถึงโครงการ ก่อนการอบรมสามเณรได้จัดอบรมพี่เลี้ยง และทีมงานให้เข้าภาพรวมการอบรม การทำหน้าที่ และประชุมวางแผนเพื่อเตรียมศูนย์อบรมร่วมกัน “เตรียมความพร้อมโดยจัดอบรมให้พี่เลี้ยงได้

ทำความเข้าใจกัน รู้จักการทำงานเป็นทีมและวางแผนการทำงานของแต่ละศูนย์”(ครูผู้รับผิดชอบโครงการ 2, 15 มีนาคม 2558, การสัมภาษณ์) การอบรมได้ดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ ฝึกผู้เข้าอบรมทั้งด้านความอดทน ระเบียบวินัย ฝึกความดีสากลพื้นฐาน 5 ประการผ่านกิจกรรม 5 ห้องชีวิต ฝึกการนั่งสมาธิ การใช้ชีวิตที่ถูกต้องและดีงาม “สามเณรได้ฝึกความดีสากลทุกวัน ตั้งแต่ตื่นเช้าจนเข้านอน ฝึกซ้ำๆ จนเป็นนิสัย” (หัวหน้าศูนย์ 4, 15 มีนาคม 2558, การสัมภาษณ์) และมีการประชุมของทีมงานอบรมทุกวันเพื่อสรุปผลการอบรมในแต่ละวัน และวางแผนเตรียมงานในวันต่อไป ผู้รับผิดชอบโครงการ หลังจบโครงการได้สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการต่อผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับโครงการคอยสอบถามและให้คำชี้แนะตลอดเวลาตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ

3. การประเมินด้านผลผลิต (Product)

การประเมินด้านผลผลิตเชิงปริมาณ

1. ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบความรู้พื้นฐานทางพระพุทธศาสนา จำนวน 100 คน มีค่าเฉลี่ย 36.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.25 และพบว่า นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การปฏิบัติตามหลักความดีสากลพื้นฐาน 5 ประการ พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะก่อน-หลังการอบรม ของผู้เข้าอบรมในภาพรวมมีคุณลักษณะที่ดีขึ้นในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การรักษาศีล 5 มีผลต่างของพฤติกรรมก่อน-หลัง มากที่สุด รองลงมา คือ นิสัยความดีสากลพื้นฐาน 5 ประการ ส่วนด้านที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือ ทักษะทั่วไป เมื่อพิจารณารายข้อของด้านนิสัยความดีสากล คุณลักษณะที่มีผลการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ มีจิตตั้งมั่น (รักษานั่งสมาธิ) พิจารณารายข้อของด้านการรักษาศีล 5 คุณลักษณะที่มีผลการ

เปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ สามารถรักษาศีลข้อที่ 1 (ไม่ฆ่าสัตว์) ได้เพียงใด พิจารณารายชื่อของด้านนิสัยความรับผิดชอบ คุณลักษณะที่มีผลการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ นิสัยมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ได้แก่ ทิศ 6 ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอายุมุข 6 มีนิสัยมิตรแท้ และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม) เพียงใด และพิจารณารายชื่อของด้านทักษะทั่วไป คุณลักษณะที่มีผลการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ ทักษะการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรม

3. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าสูงที่สุด คือ ความพึงพอใจต่อกิจกรรม รองลงมา คือ บุคคลเป็นที่สบาย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ธรรมะเป็นที่สบาย

4. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าสูงที่สุดคือ กิจกรรมและหลักสูตรการอบรมของโครงการ รองลงมา คือ พระอาจารย์วิทยากรและทีมงานอบรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ระยะเวลาในการจัดโครงการอบรม ซึ่งทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทั้งบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ สามารถนำทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนมีความ พึงพอใจและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมโครงการโดยไม่ต้องบังคับ ผลการอบรมส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีนิสัยที่ดีขึ้น มีนิสัยรักบุญกลัวบาป รักษาศีลได้ “ผมได้เปลี่ยนแปลงตนเอง นอกจากการเลิกบุหรี่ การลักขโมย คือการตื่นได้ตื่นแต่เช้า” (ผู้เข้ารับการอบรม 1,12 เมษายน 2558, การสัมภาษณ์) มีความดีสากลพื้นฐาน 5 ประการ

ในการดำเนินชีวิต เป็นบุคคลดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยต่อตนเอง และผู้อื่น “ได้นิสัยความตรงต่อเวลา ระเบียบ และความสะอาด แต่ก่อนผมนอนหนึ่งทุ่ม ตื่นเที่ยง ผมเอาไปบอกแม่กับน้องที่บ้าน ให้เอาไปใช้ เรื่องระเบียบ เรื่องวินัย พาแม่เอาบุญให้พ่อ” (ผู้เข้ารับการอบรม 3,12 เมษายน 2558, การสัมภาษณ์) ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอายุมุขและสิ่งชั่วๆที่ไม่ดี เช่น ดิตเกมส์ “เด็กจะได้มีระเบียบวินัย ช่วยงานบ้าน ไม่หมกหมุ่นกับเกมส์ หรือโลกออนไลน์ มีโครงการนี้ขึ้นมาคุณแม่มีความรู้สึกภูมิใจมากค่ะ เพราะว่าจะได้เปลี่ยนนิสัยของเด็ก” (ผู้ปกครอง 3, 3 เมษายน 2558, การสัมภาษณ์) เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองและคุณครูและอยากให้อัดโครงการในทุกปี “พึงพอใจมากเพราะเป็นโครงการที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและครูผู้สอน อยากให้ดำเนินการทุก ๆ ปี” (ผู้บริหารสถานศึกษา 1, 5 เมษายน 2558, การสัมภาษณ์)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการประเมินโครงการบรรพชาสามเณรศีลเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) นำมาอภิปรายเพื่อเป็นการขยายผลการวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานโครงการบรรพชาสามเณรศีลเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์อบรมและผู้รับผิดชอบโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำโครงการและการจัดกิจกรรม ได้รับการสนับสนุน และได้รับความร่วมมือจาก บ้าน ชุมชน วัด โรงเรียน เพราะต้องการให้บุตรหลานเป็นคนดี เป็นอนาคตที่ดีของชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของชวัญญา อุณหกานต์ (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของ

โรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีการประสานงานร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านบุคลากร วิทยากรมีความพร้อมทั้งความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี เนื่องจากผ่านการฝึกอบรมการเทศน์สอน และการบริหารโครงการ ประกอบกับมีประสบการณ์ในการเทศน์สอน การจัดอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประโชยน์ ติะพงษ์ (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบรายย่อย 4 ด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรฝึกอบรม และด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้เพราะว่า วิทยากรเป็นพระภิกษุผู้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักธรรม และวิธีการฝึกอบรม สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นพระที่ทำหน้าที่สอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาอยู่แล้ว แต่จำนวนวิทยากรที่มีคุณภาพก็ยังไม่เพียงพอกับการจัดอบรม ในจำนวนผู้เข้าอบรมที่มีจำนวนมาก ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดทำให้ทราบว่าช่วงอบรมเป็นช่วงปิดภาคการศึกษา ซึ่งเป็นวันหยุดของคุณครู ทำให้ขาดบุคลากรที่จะมาช่วยเป็นพี่เลี้ยงดูแลผู้เข้ารับการอบรม จึงต้องมีการรับสมัครพี่เลี้ยงได้มาจากนักเรียนแกนนำในโรงเรียนต่างๆ ในระดับมัธยมและที่เคยผ่านการบรรพชาในรุ่นที่ผ่านมา มาช่วยทำหน้าที่ ซึ่งยังไม่ได้มีความรู้ที่เข้มข้นมาก และมีจำนวนไม่มาก เมื่อเทียบกับจำนวนศูนย์อบรม ต้องกระจายกำลังพี่เลี้ยงไปตามความเหมาะสมมากบ้างน้อยบ้างสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิระพงศ์ คุณประทุม วิจัยเรื่องการประเมิน

โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยใช้รูปแบบประเมินซีโป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่าครูพระที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อจำนวนโรงเรียนที่เข้าไปสอน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาจากส่วนของโครงการเป็นหลัก (ส่วนกลาง) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานหลายขั้นตอน ทำให้งบประมาณมาไม่ทันต่อการอบรม จึงจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนอื่นไปก่อนทางโรงเรียนไม่ได้มีการของบสำหรับการอบรมดังกล่าว เมื่อผ่านระยะเวลาการบวชไปแล้ว การจัดกิจกรรมต่างๆในโครงการ เช่น การออกบิณฑบาต โปรดยาติโยม สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้น จึงได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน พ่อค้าและประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิระพงศ์ คุณประทุม วิจัยเรื่องการประเมินโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเลย ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยใช้รูปแบบประเมินซีโป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ฉะนั้นหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณและอุปกรณ์

สถานที่จัดอบรม ศูนย์อบรมส่วนใหญ่จึงมีความพร้อมและสามารถรองรับการอบรมได้ เนื่องจากมีการลงพื้นที่สำรวจวัดเพื่อหาข้อมูลสำหรับใช้เป็นสถานที่จัดอบรม แต่การใช้วัดอบรมจะเหมาะสมกว่าการใช้โรงเรียน เนื่องจากดูแลเด็กได้ง่ายและมีความพร้อมกว่า

ด้านระยะเวลา เนื่องจากแต่ละโรงเรียนปิดภาคเรียนไม่พร้อมกัน ต้องรอให้โรงเรียนปิดเทอมพร้อมกัน จึงจะสามารถเปิดศูนย์อบรมได้ ทำให้เด็กบางคนที่สมัครบวชไว้ เปลี่ยนใจไม่เข้าร่วมโครงการจากข้อมูลคำถามปลายเปิด พบว่า เด็กอาจจะไปเรียนพิเศษบ้างหรือเปลี่ยนใจตามเพื่อน ช่วงอบรมอยู่ในช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงเทศกาล

สงกรานต์ ทำให้เด็กอยากเล่นน้ำสงกรานต์ จึงส่งผลให้ยอดการเข้ารับการอบรมลดลง

2. ผลการดำเนินงานโครงการบรรพชาสามเณรศีล 5 เมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์อบรมและพี่เลี้ยงโดยภาพรวมสามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก มีการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ โดยมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้กำหนดกิจกรรมการอบรมเป็นไปตามหลักสูตรที่วางไว้ ผู้เข้ารับการอบรมได้รับการฝึกฝนอบรมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีการประเมินผลติดตามผลเพื่อเป็นการตรวจสอบการทำงาน และนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้เหมาะสม ทำให้ด้านกระบวนการของโครงการประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชิต ศรีวิริยกุลชัย (2547) ได้ศึกษาการประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการผู้เข้ารับการบรรพชาและอบรมเยาวชนมีความเห็นว่า ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับการปฏิบัติจริงมีความสอดคล้องในระดับมาก สำหรับความเหมาะสมของการวางแผนและการกำหนดกิจกรรมความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากวิทยากร การใช้เอกสารประกอบการบรรยาย การจัดสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวก เนื้อหาและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ระยะเวลาในการจัดโครงการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการดำเนินงานโครงการบรรพชาสามเณรศีล 5 เมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) ด้านผลผลิต (Product) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านผลผลิตของโครงการเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ผู้เข้ารับการอบรมได้รับการฝึกนิสัยผ่านกิจกรรม 5 ห้วงชีวิต เป็นการปลูกฝังนิสัยความดีสากลพื้นฐาน 5 ประการ คือ สะอาด ระเบียบ สุขภาพ ตรงเวลา และมีจิตตั้งมั่น เมื่อผู้เข้ารับการอบรมให้ฝึกปฏิบัติทุกวัน จากที่เคยก้าวร้าว ดุด

เกมออนไลน์ ไม่สนใจการเรียน กลับมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น รักษาศีล 5 ได้ ช่วยเหลืองานพ่อแม่ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ผู้เข้ารับการอบรมมีสมาธิมากขึ้น ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์ “เด็กจะได้มีระเบียบวินัย ช่วยงานบ้าน ไม่หมกหมุ่นกับเกมส์ หรือโลกออนไลน์ มีโครงการนี้ขึ้นมาคุณแม่มีความรู้สึกภูมิใจมากค่ะ เพราะว่าจะได้เปลี่ยนนิสัยของเด็ก” (ผู้ปกครอง 3, 3 เมษายน 2558, การสัมภาษณ์) สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประโยชน์ ตีะพงษ์ (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักเรียน พบว่า 4. ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการ ผลการนำหลักธรรม ได้แก่ ศีล 5 และหน้าที่ 6 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนผู้ผ่านการอบรม พบว่า นักเรียนผู้ผ่านการอบรมสามารถนำหลักธรรมเรื่องศีล 5 และหน้าที่ 6 ไปใช้ในชีวิตประจำวันสูงกว่าก่อนการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนผู้ปกครอง และครูผู้สอน ที่ผ่านการฝึกอบรมว่า นักเรียนผู้ผ่านการอบรมรู้จักอ่อนน้อม ถ่อมตนมีสมาธิในการเรียนอย่างเห็นได้ชัด นักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปมาก เช่น ช่วยเหลืองานที่บ้านจากเดิมที่ไม่เคยปฏิบัติเลย พฤติกรรมดีขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการอบรม การได้ปฏิบัติจริง ทำให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจหลักธรรมมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนทดสอบความรู้พื้นฐานทางพระพุทธศาสนาสูงกว่าเกณฑ์ เมื่อผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ส่งผลให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ปกครอง ตลอดจนเจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีความพึงพอใจกับผลการอบรมที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรมสอดคล้องกับงานวิจัยของสุระประทุมศิริ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบ้านฆ้องน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า 4) ผลการประเมินผลผลิตของ

โครงการ สรุปลงได้ดังนี้ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมโดย ภาพรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน หลังการดำเนินโครงการมากกว่า ก่อนดำเนินโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 4.3) ด้านความพึงพอใจของครู โดยภาพ รวมครูมีความพึงพอใจต่อการอบรมเกี่ยวกับการ สอนคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยการประเมินโครงการ บรรพชาสามเณรศีร์ษะเมืองเลย 2,000 รูป (รุ่นที่ 2) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ สำหรับผู้บริหารโครงการ

1. ด้านวิทยากร ผลการวิจัยด้านความ พร้อมของวิทยากร พบว่า บุคลากรจากหน่วยงาน ต่างๆ มีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ มี จำนวนเหมาะสมและเพียงพอ และวิทยากรและพี เลี้ยงในโครงการมีจำนวนเพียงพอ นั้นไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมินนั้น จึงควรมีการจัดหาวิทยากร อบรมที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ ในการสอนหรืออบรม และก่อนดำเนินโครงการนี้ ควรให้ผู้สนใจที่จะอาสาสมัครเป็นวิทยากร เข้ารับ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

2. ด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ควรสร้าง ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องรวมถึงการนำ เสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐ และ องค์กรเอกชนสาธารณะประโยชน์ได้มองเห็นคุณค่า เป็นแนวทางให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนด้านบ งบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของเด็ก และเยาวชนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. ประสานความร่วมมือกับวัดที่เคยจัด อบรม เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมใน โครงการ เพื่อความสะดวกในการจัดอบรมให้กับ นักเรียนในชุมชนใกล้เคียง และเป็นการพัฒนา บุคคลกรที่มีความสามารถในการจัดอบรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลพฤติกรรมของผู้เข้า รับการอบรม เพื่อศึกษาว่าเมื่อนักเรียนผ่าน โครงการไปแล้ว นักเรียนนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิต ประจำวันในระยะยาวหรือไม่

2. ควรมีการประเมินผลในด้านบริบทและ ผลกระทบของโครงการเพิ่มเติม ตามรูปแบบการ ประเมินของ CIPPI

3. ควรมีแบบประเมินพฤติกรรมของผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม เพื่อเป็นการตรวจสอบและ ยืนยันข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญนภา อุณหกานต์. (2553). การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิจจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยกาญจนบุรี.
- เชาว์ อินโย. (2554). การวัดและการประเมินผลการศึกษา. เลย : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นิศา ชูโต. (2540). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : ธรรมสารการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประสาน สิงห์ขรรักษ์. (2542). การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของวัดห้วยเหินยวประจำปี 2542. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระมหาชิต ศรีวิริยกุลชัย. (2547). การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชน ภาคฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหาประจวบ ตรีภักดิ์. (2544). การติดตามและประเมินผลโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดปัญญานันทาราม. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน กรมการศาสนา.
- พระมหาประโยชน์ ตะพงษ์. (2549). การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พระวิระพงษ์ คุณประทุม. (2551). การประเมินโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิจจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พิสนุ ฟองศรี. (2553). เทคนิควิธีประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2549). การวิจัยทางการศึกษา. เลย : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2551). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศิริชัย กาญจนवासี. (2554). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์สื่อการเรียนรู้อาจารย์พุทธศาสนา. (2556). คู่มือพระอาจารย์เทศน์สอน โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อน ๑๐๐,๐๐๐ รูป ทุกหมู่บ้านทั่วไทย. ปทุมธานี : วัดพระธรรมกาย.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). การประเมินโครงการทางการศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุระ ประทุมศิริ. (2548). การประเมินโครงการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบ้านฆ้องน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิจจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี¹

Cultural Adaptation, Learning, and Communication among Chinese Students in Phetchaburi Rajabhat University

กมลทิพย์ รักเกียรติยศ², จิตินันท์ ผิวนิล³, ธนัชพร นามวัฒน์⁴, สุนทรารัตน์ เชื้อนคอบ²
Kamontip Rakkiattiyod², Titinan Pewnil³, Tanutchaporn Namwat⁴, Soontrarat khueankob²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากประเทศจีนที่เข้ามาศึกษาแลกเปลี่ยนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยมุ่งเน้นศึกษาประเด็น การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสาร การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนตุลาคม 2558 – พฤษภาคม 2559 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณรวม 111 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน 12 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาจีนส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการสื่อสารทางภาษาเนื่องจากความแตกต่างด้านสำเนียงและการออกเสียงของท้องถิ่นเพชรบุรี คำราชาศัพท์ และภาษาวัยรุ่น ทำให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันกับนักศึกษาไทย ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่เช่นการรับประทานอาหาร การเดินทาง ปัญหาด้านสุขภาพ พบว่ามีการปรับตัวในลักษณะของการผสมผสานวัฒนธรรมจีนกับไทยมากขึ้น โดยการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนและการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม อย่างไรก็ตามยังพบว่านักศึกษาจีนยังมีความไม่เข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีไทยในหลายกิจกรรมโดยเฉพาะเรื่องพิธีการต่างๆ

คำสำคัญ : การปรับตัวทางวัฒนธรรม, การเรียนรู้, การสื่อสาร, นักศึกษาชาวจีน, จังหวัดเพชรบุรี

¹ ผลการศึกษาบางส่วนได้รับการนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² อาจารย์ประจำ, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

³ อาจารย์ประจำ, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴ อาจารย์ประจำ, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹ Part of the study has been presented at The Sixth Phetchaburi Rajabhat National Research Conferences held in Phetchaburi Rajabhat University, July 9th, 2016.

² Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University

³ Lecturer, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University

⁴ Lecturer, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Abstract

This study aimed to investigate the way of life of bachelor degree students from China who spent one year studying at Phetchaburi Rajabhat University focusing on how they communicated, adapted, and learned about Thai people and the Thai culture. This study used both qualitative and quantitative methods. A questionnaire and In-depth interviews were used to collect data during October 2015– May 2016. The sample size of the questionnaire was 111, and 12 were selected for an In-depth interview. From the study, it was found that the majority of Chinese students had problems with communication due to the differences in accent and tone of the local language, words and terms used with royalty, and youth language. These difficulties cause misunderstanding and misinterpretation between Chinese and Thai students. With regard to the ways of life such as eating, traveling, health problems, Chinese students were able to adapt to the process of acculturation between Thai and Chinese. They learned from their friends and adapted to their environment. However, Chinese students did not fully understand various Thai customs and cultures especially rites and ceremonies.

Keywords : cultural adaptation, learning, communication, Chinese student, Phetchaburi

บทนำ

การรวมตัวทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศต่างๆ ก่อให้เกิดการหลั่งไหลของภาษาและวัฒนธรรมของผู้คนจากหลากหลายวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ประเทศไทยซึ่งเป็นที่หนึ่งประเทศที่มีชาวจีนนิยมท่องเที่ยวและสนใจในด้านภาษาและวัฒนธรรม ส่งผลให้การเรียนภาษาไทยได้รับความนิยมมากขึ้นในกลุ่มชาวจีน นับตั้งแต่ต้นนโยบายการเปิดประเทศของรัฐบาลจีนในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา (สุริย์วรรณ เสถียรสุคนธ์, 2554) สถาบันการศึกษาหลายแห่งในประเทศไทยจึงมีการทำความร่วมมือแลกเปลี่ยนนักศึกษามาให้เข้ามาศึกษาในประเทศไทย โดยเฉพาะนักศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องๆ นอกจากนี้ การที่นักเรียนจีนมาเรียนที่ประเทศไทยมากขึ้นนั้น เหตุผลหนึ่งมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมีจำนวนประชากรวัยเด็กจำนวนมาก มีอัตราเกิดประมาณ 6-7 ล้านคนต่อปี แต่มหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถรองรับผู้เรียนได้เต็มที่ประมาณ 2 ถึง 2.5

ล้านคน ทำให้มีนักศึกษาจีนส่วนหนึ่งขาดโอกาสในการศึกษาต่อเพราะสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศจีนไม่ได้ นักศึกษาส่วนหนึ่งที่มีความต้องการเรียนต่อระดับอุดมศึกษาแต่ไม่สามารถจะเรียนในประเทศ จึงหันมาเรียนต่อที่ประเทศไทย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากและการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างจากสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยส่วนใหญ่ที่มาเรียนในประเทศไทย จะมาจากมณฑลต่างๆ ของจีนที่ไม่ใช่เมืองใหญ่ และมาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง ซึ่งมีการศึกษาและอนาคตที่ดี ซึ่งในขณะที่นักศึกษามาเรียนในเมือง เช่นปักกิ่งหรือเซี่ยงไฮ้ มีทางเลือกมากกว่า (ผู้จัดการออนไลน์, 2559) อีกทั้งจากความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ถือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ทำให้นักศึกษาจีนเดินทางมาศึกษาต่อในประเทศไทยมากกว่า 22,000 คน เป็นสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย อีกทั้งปัจจุบันวัฒนธรรมไทยมีอิทธิพลในชีวิตประจำวัน

ของชาวจีนมากขึ้น มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางมาประเทศไทยจำนวนมาก ส่งผลให้นักศึกษาจีนสนใจศึกษาต่อในประเทศไทยมากขึ้นด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีนั้น มีนโยบายและพันธกิจที่ต้องการส่งเสริมความเป็นสากลของสถาบันให้มีมากยิ่งขึ้นจึงได้มีการทำข้อตกลงตามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยเฉพาะระหว่างประเทศนั้น ได้มีการทำข้อตกลงความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ เอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ทำข้อตกลงความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างสี และมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกว่างสี เป็นต้น ซึ่งมหาวิทยาลัยเหล่านี้ได้มีการส่งนักศึกษาชาวจีนมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอด และเมื่อมีการไปเรียนรู้ที่ยังต่างประเทศนั้น สิ่งหนึ่งที่นักศึกษารจีนต้องเรียนรู้เพิ่มเติมคือการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ไปอยู่ในที่นั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น

ภาพรวมของนักศึกษาชาวจีนที่มาเรียนที่ประเทศไทยมักจะพบว่ามีปัญหาในด้านการสื่อสารทางภาษา การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม และประเพณีวัฒนธรรม พบเห็นได้จากงานวิจัยที่ผ่านมา อาทิ โดยภาพรวมนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่จะอยู่เป็นกลุ่มขนาดเล็กโดยส่วนใหญ่จะคบเพื่อนคนจีน และเพื่อนคนไทยเป็นบางส่วน การเข้าร่วมกิจกรรมสังคมสามารถทำให้นักศึกษาชาวจีนได้รับผลประโยชน์ทั้งในการดำรงชีวิต การใช้ภาษาไทยและการศึกษา และได้มีการผสมผสานวัฒนธรรมเพื่อเป็นการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีน เช่น นักศึกษาชาวจีนจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในช่วงแรก จากนั้นจึงปรับ

ตัวให้เข้ากับชีวิตประจำวัน (Ren Zhiyuan และคณะ, 2555) นักศึกษาจีนสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับ สังคมใหม่ได้เป็นอย่างดีและสามารถเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ได้แม้จะพบปัญหาอุปสรรคเรื่อง ของภาษา (พรพะเยาว์ กิ่งเม้ง และดวงทิพย์ เจริญรุทซ์ เผื่อนโชติ, 2557) ทั้งนี้ ปัญหาในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เดินทางมาศึกษาในประเทศไทยมีปัญหาเรื่องการใช้คำ ปัญหาที่พบคือ สะกดคำผิด คำผิดความหมาย การเรียงลำดับคำใน โครงสร้างประโยคไม่ถูกต้อง ไม่เข้าใจความหมาย คำศัพท์ยากหรือคำศัพท์บัญญัติ คำศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะ คำที่มีอักษรควบกล้ำหรืออักษรนำ รวมถึงมีปัญหาเรื่องการออกเสียงไม่ชัดเจน (นิภา กุ้งษ์รงค์ศักดิ์, 2555)

ผู้ที่ต้องย้ายถิ่นหรือใช้ชีวิตในถิ่นที่ไม่คุ้นชิน ย่อมประสบปัญหาต่างๆ และต้องมีกระบวนการปรับตัวไปตามสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่ (Berry, et al., 2006) ในที่นี้ นักศึกษาชาวจีน นับเป็นผู้ย้ายถิ่นเช่นเดียวกัน แม้จะไม่ใช่อพยพย้ายถิ่นโดยถาวร แต่มีการใช้ชีวิตในประเทศไทยกว่า 1 ปีการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการสื่อสาร การปรับตัว และการผสมผสานทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อศึกษากระบวนการปรับตัวทาง วัฒนธรรมและการสื่อสาร รวมถึงวิถีชีวิตของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจากประเทศจีนที่เข้ามา ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการส่งเสริมและหาแนวทางในการ พัฒนาการเรียนการสอนให้เข้ากับวัฒนธรรมของ นักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของ นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี ปีการศึกษา 2558

นิยามศัพท์

การปรับตัวทางวัฒนธรรม หมายถึง กระบวนการที่นักศึกษาจีนได้พบเจอวัฒนธรรมที่แตกต่างเริ่มเข้าสู่กระบวนการของการปรับตัวเอง เพื่อความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน อันประกอบด้วย การปรับตัวทางด้าน การรับประทานอาหาร การใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทายผู้อื่น รูปแบบการดำเนินชีวิต การร่วมกิจกรรมตามประเพณี วัฒนธรรมไทย และด้านการเรียน

การเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนของนักศึกษาจีน ประกอบด้วย การวางแผนการศึกษา ภาษาที่ใช้ในการเรียน ความสัมพันธ์และการสื่อสารกับเพื่อนในชั้นเรียน ความสัมพันธ์และการสื่อสารกับอาจารย์-เจ้าหน้าที่ บรรยายภาคในห้องเรียนและสถานศึกษา การร่วมกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นร่วมกัน และการทำงานร่วมกับเพื่อนคนไทย

การสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารของนักศึกษาจีนในด้านการตีความหมาย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งภาษาไทย ภาษาจีน และการสื่อสารรูปแบบอื่นๆ

กรอบแนวคิดที่ใช้การวิจัย

ภาษาถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง โดยเป็นอุปกรณ์ในการสื่อสารติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ในสังคม รวมถึงเป็นเครื่องมือของการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วย (ศิริรัตน์ แอดสกุล, 2556) ในการศึกษาครั้งนี้มองว่า ภาษาและวัฒนธรรมเป็นส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในการใช้ภาษาของกลุ่มคนที่อยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปจากวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งต้องมีการปรับตัวในด้านต่างๆ ทั้งทางวัฒนธรรมและการสื่อสาร

ทั้งนี้ ในการที่ผู้คนย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในสังคมวัฒนธรรม ย่อมเกิดการปรับเปลี่ยนทางสังคมคือ

การปรับตัวเพื่อให้ตนเองสามารถอยู่ในภาวะที่เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ แนวคิดที่อธิบายกระบวนการปรับตัวดังกล่าว ได้แก่ แนวคิดการปรับตัวทางวัฒนธรรมนั้น Kalvero Oberg (1960) อธิบายลักษณะการปรับตัวทางวัฒนธรรมของบุคคลไว้ 4 ระยะเวลาคือ ขั้นต้นตาตื่นใจ (honeymoon stage) เป็นช่วงที่พบเจอวัฒนธรรมใหม่ ตื่นเต้นกับสังคมสิ่งแวดล้อมใหม่ ต่อมาคือขั้นวิกฤติหรือต่อต้าน (crisis stage) เป็นการเผชิญกับด้านลบหรือสิ่งที่ไม่ได้คาดคิดกับวัฒนธรรมที่ไปอาศัยอยู่ ก่อให้เกิดอาการกังวล ผิดหวัง และต่อต้าน จากนั้นจะพัฒนาสู่ขั้นฟื้นตัว (recovery stage) คือการเริ่มยอมรับ ปรับใจไปกับวัฒนธรรมใหม่ได้ และสุดท้ายคือขั้นการปรับตัว (adjustment stage) เป็นขั้นของการยอมรับวัฒนธรรมใหม่ ไม่เกิดภาวะตกใจหรือแปลกใจกับวัฒนธรรมใหม่ (culture shock) อีกต่อไป

แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาอธิบายการศึกษาครั้งนี้ได้ในแง่ของกระบวนการปรับตัวของนักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยซึ่งเป็นวัฒนธรรมใหม่ รวมถึงการสื่อสารภาษาไทยในบริบทของการใช้ชีวิตประจำวันในสังคมไทยซึ่งจะทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมภายใต้กระบวนการปรับตัวดังกล่าวด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ศึกษาคือนักศึกษาชาวจีนที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อ้างอิงข้อมูลจากฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา 2558 มีจำนวนรวม 117 คน โดยเก็บข้อมูลนักศึกษาทุกคนที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยในวันที่ยื่นการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 คน ทั้งนี้ ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาตามหลักความเหมือน

กัน (homogeneous) เนื่องด้วยนักศึกษาชาวจีนที่มาเรียนมีลักษณะพื้นฐานต่างๆ ไม่แตกต่างกันมาก กระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การประกาศและเลือกนักศึกษาที่เต็มใจเข้าร่วมวงสนทนากลุ่ม (group interview) เป็นนักศึกษากลุ่มเดียวกับที่กรอกข้อมูลแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง มีทั้งหมด 12 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มละ 3 คน จำนวน 4 กลุ่ม จำแนกตามสังกัดมหาวิทยาลัยต้นทางของนักศึกษาที่ประเทศจีน ในแต่ละกลุ่มสนทนาใช้การคละเทศ แนวคำถามที่ใช้เน้นการเล่ากระบวนการปรับตัว เหตุการณ์ ประสบการณ์ และการจัดการปรับตัวทางวัฒนธรรมและการสื่อสารของตนเอง

ทั้งนี้ ในการจัดกลุ่มการสัมภาษณ์ในการศึกษาครั้งนี้ เน้นการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารให้มากที่สุด เพื่อให้ให้นักศึกษาชาวจีนได้สะท้อนความคิดเห็นและทัศนคติต่างๆ และสังเกตทักษะการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนด้วย ดังนั้น การจัดกลุ่มสนทนาจึงประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างเพียง 3 คน เพื่อให้กระตุ้นให้นักศึกษาชาวจีนมีโอกาสได้พูดคุยเป็นภาษาไทยได้มากที่สุด

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ให้ตอบด้วยตนเอง (self-administered questionnaire) ประกอบด้วยคำถามดังนี้

1) ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไป (เพศ อายุ การนับถือศาสนา ภูมิลำเนา และประสบการณ์พักอาศัยในประเทศไทย)

2) คำถามเกี่ยวกับความสามารถทางด้านการสื่อสาร ประกอบด้วย ความสามารถในการตีความหมาย ความสามารถในด้านทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน โดยในแต่ละองค์ประกอบมีข้อความคำถามองค์ประกอบละ 4 ข้อ คำถามรวมทั้งหมด 20 ข้อ ใช้การวัดโดยให้ผู้ตอบประเมินตนเองใน 5 ระดับคือ 5=มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2=น้อย 1=น้อยที่สุด

3) คำถามเกี่ยวกับการปรับตัวทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 15 ข้อ ใช้การวัดโดยให้ผู้ตอบประเมินตนเองใน 5 ระดับคือ 5=มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2=น้อย 1=น้อยที่สุด

4) คำถามเกี่ยวกับปัญหาและกลวิธีในการปรับตัวในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วนคือ ในด้านปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน จำนวน 17 ข้อ และคำถามด้านกลวิธีในการปรับตัว จำนวน 12 ข้อ ทั้งหมดแบ่งระดับการวัดเป็น 4 ระดับคือ 4= เป็นประจำ 3=บ่อยครั้ง 2=นานๆ ครั้ง 1=ไม่เคยเลย

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผ่านการทดสอบความแม่นยำตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบแก้ไข ด้วยการตรวจสอบความเห็นพ้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะคำถามที่มีค่าเกินกว่า 0.5 ส่วนการทดสอบความเชื่อถือได้ (reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมด ใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ผลการทดสอบพบว่ามาตรวัดมีค่าสูงเกิน 0.7 ในทุกมาตรวัด โดยมาตรวัดความสามารถทางด้านการสื่อสาร มีค่าเท่ากับ 0.72 มาตรวัดการปรับตัวทางวัฒนธรรม มีค่าเท่ากับ 0.78 ส่วนปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน และกลวิธีในการปรับตัว มีค่าเท่ากับ 0.74 และ 0.82 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โครงการวิจัยดำเนินการภายใต้หลักจริยธรรมการวิจัยในคนตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) นักศึกษาที่เข้าร่วมการวิจัยได้รับการชี้แจงรายละเอียดโครงการและลงนามยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยสมัครใจทุกคน การรวบรวมข้อมูลดำเนินการในปีการศึกษา 2558 ระหว่างเดือนตุลาคม 2558 – พฤษภาคม 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายข้อมูลปรากฏการณ์เบื้องต้น สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการสำรวจข้อมูล นักศึกษาจีนด้วยแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ทั้งหมดเป็นนักศึกษาที่มาเรียนในสาขาวิชาภาษาไทย มีนักศึกษาให้ความร่วมมือตอบข้อมูลทั้งสิ้น 111 คน จากประชากรทั้งหมด 117 คิดเป็นร้อยละ 94.8 ของอัตราการตอบทั้งหมด เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของนักศึกษาชาวจีนพบว่า เกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 96.4) ส่วนเพศชายมีเพียงร้อยละ 3.6 เท่านั้น ในด้านอายุ พบว่า มีอายุแตกต่างกันหลากหลายโดยนักศึกษามีอายุน้อยที่สุดคือ 18 ปี และอายุมากที่สุดคือ 23 ปี

เมื่อสอบถามความสามารถในการสื่อสารด้านต่างๆ ของนักศึกษาชาวจีนที่มาเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยจำแนกเป็น 5 ด้านดังตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมของนักศึกษาจีน จะเข้าสามารถตีความหมายและสื่อสาร ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน กับคนไทยได้พอสมควร (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.41-3.74 จากคะแนนเต็ม หากพิจารณาในแต่ละด้านของการสื่อสาร ในด้านการตีความหมาย นักศึกษาสามารถตีความความรู้สึกของคนไทยจากน้ำเสียงที่ได้ยินได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.70) ส่วนด้านการฟัง สามารถฟังและเข้าใจคำพูดที่คนไทยพูดสื่อสารได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.74) ด้านการพูด นักศึกษาชาวจีนสามารถพูดอธิบายสิ่งที่ท่านได้รับฟังให้ผู้ฟังรู้ว่าท่านเข้าใจได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.59) ด้านการอ่าน พบว่า โดยเฉลี่ยนักศึกษาชาวจีนจะสามารถอ่านหนังสือหรือนิตยสารต่างๆ ที่นอกเหนือจากตำราเรียน และอ่านข้อมูลเอกสารใบคำร้องต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัย ได้มากกว่าการอ่านสิ่งอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย

3.67 และ 3.66 ตามลำดับ) ส่วนด้านการเขียนนั้นพบว่า นักศึกษาชาวจีนมีความสามารถเขียนข้อความเพื่อสั่งซื้อสินค้าหรือบริการได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.65)

ทั้งนี้ ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของการสื่อสารทั้ง 5 ด้าน นักศึกษาชาวจีนมีความสามารถโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.58) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละด้านจะพบว่า ความสามารถในการตีความหมายและการฟังภาษาไทยได้มากกว่าการสื่อสารด้านอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.63) ส่วนความสามารถด้านการฟังนั้นมีน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับความสามารถด้านอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.52) ด้านที่ได้ นักศึกษาชาวจีน โดยด้านที่เป็นปัญหาโดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการเลือกใช้คำในการพูดหรืออธิบายสิ่งที่ต้องการสื่อสารได้ถูกกาลเทศะตามวัฒนธรรมไทย เช่น การพูดกับผู้ใหญ่ การพูดกับเด็ก การพูดกับพระสงฆ์ (ค่าเฉลี่ย 3.41) ข้อมูลส่วนนี้สอดคล้องไปกับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่ม อธิบายเพิ่มเติมได้ว่า

“...รู้เรื่องนะ และพอพูดได้ เข้าใจ ยกเว้นแต่พวกคำใหม่ๆ พวกคำแปลกๆ ซิลล์ๆ (พวกภาษาวัยรุ่น) หรือใหม่ (ภาษาถิ่น) พวกนี้ต้องให้เพื่อนอธิบายความหมาย...” (อัศติน, นักศึกษาชายชาวจีน อายุ 20 ปี)

“...พูดกับคนไทย บางทีคิดคำไม่ทัน พวกคำอะไรนะ ... พวกราชาศัพท์ ก็ไม่เข้าใจเท่าไร ใช้ไม่ถูก...” (แหวน, นักศึกษาหญิงชาวจีน อายุ 22 ปี)

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์กลุ่มยังพบว่า ปัญหาของนักศึกษาชาวจีนในเรื่องการสื่อสาร มีประเด็นของการเรียงประโยคยาวๆ ไม่ได้ไม่รู้จักคำศัพท์ฟังไม่รู้เรื่องและฟังไม่ทัน เพราะคนไทย (เพชรบุรีและเพื่อนนักศึกษา) พูดเร็ว และพวกภาษาถิ่นก็จะฟังไม่เข้าใจ วิธีการปรับตัวและแก้ปัญหาด้านการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนคือการใช้วิธีการเดาคำศัพท์โดยสังเกตดูจากอิริยาบถของผู้พูดและเรื่องราวที่กำลังพูดคุยกันอยู่เป็นหลัก

นอกจากการปรับตัวทางด้านการสื่อสารที่เป็นปัจจัยหลักของการมาศึกษาที่เพชรบุรีของนักศึกษาชาวจีนแล้ว ยังพบว่า นักศึกษาจำนวนมากยังต้องมีการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมและการเรียนด้วย โดยข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณในตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ในการปรับตัวทางวัฒนธรรมเช่น การรับประทานอาหาร สภาพความเป็นอยู่ชีวิตประจำวันรวมถึงการดำเนินวิถีชีวิตคนไทยนั้น นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่มีความสามารถในการปรับตัวได้ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34-3.59) ด้านที่นักศึกษาสามารถปรับตัวได้มากที่สุดคือ รูปแบบการดำเนินชีวิตแบบชาวไทย นักศึกษาชาวจีนหลายคนให้สัมภาษณ์ในทิศทางเดียวกันว่าคนไทย (โดยเฉพาะนักศึกษาไทย) และ/หรือ รวมถึงอาจารย์ไทยบางคน ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตกันสบายๆ ไม่เร่งรีบ หรืออาจใช้คำสื่อความหมายที่ว่า “สโลว์ไลฟ์ (Slow life)” กล่าวคือ ในมุมมองของชาวจีนเห็นว่า คนไทยทำอะไรช้าๆ ไม่รีบร้อน เรื่อยๆ ซึ่งแตกต่างจากคนจีนที่อยู่ในประเทศจีน ทุกคนมีความรวดเร็วเร่งรีบอยู่เสมอในการทำสิ่งต่างๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบริบททางสังคมของเพชรบุรี ที่อยู่ในเขตชนบท ในประเด็นนี้ นักศึกษาชาวจีนหลายคนที่เคยเดินทางไปกรุงเทพมหานคร แสดงความคิดเห็นว่า “คนเพชรบุรีไม่รีบร้อนเท่าคนกรุงเทพฯ แต่คนกรุงเทพฯ ก็ยังไม่เร็วเท่าคนที่จีน” นอกจากนี้ ยังพบว่า นักศึกษาชาวจีนมีการปรับตัวทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตประจำวัน อาทิ การเดินทาง นักศึกษาจีนส่วนใหญ่ที่มาเรียนที่เพชรบุรี จะนิยมการเดินทางไปไหนมาไหน เนื่องด้วยความเคยชินที่ต้องใช้การเดินทางเป็นหลักเมื่ออยู่ที่ประเทศจีนอีกทั้ง ในจังหวัดเพชรบุรีและภายในมหาวิทยาลัย ไม่มีบริการรถรับจ้างสาธารณะ หลายคนจึงตัดสินใจใช้การเดินทางเป็นหลัก เว้นแต่การเข้าไปในกรุงเทพฯ ชาวจีนต้องมีการปรับตัวเรื่องการเรียกรถโดยสารประจำทางซึ่งมักจะไม่จอดตามป้าย และขับเส้นทางวกวนไป

มาทำให้สับสน ส่วนในเรื่องอาหารการกิน พบว่า นักศึกษาชาวจีนไม่ได้ปรับตัวอะไรมาก เพราะลักษณะอาหารคล้ายกัน เว้นเพียงแต่ 1) รสชาติอาหารที่เพชรบุรีจะเน้นหวานและเผ็ดมากเกินไป 2) คนไทยรับประทานข้าวเช้า ซึ่งปกติคนจีนไม่รับประทานข้าวในมือเช้า แต่จะทานเป็นพวกบะหมี่โจ๊ก หรือต้มช้ำ

สำหรับการปรับตัวในด้านการศึกษา สิ่งที่นักศึกษาชาวจีนเห็นพ้องกันเป็นอย่างมากคือ เรื่องของการรักษาเวลาของอาจารย์ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์ชาวไทยมักไม่ตรงเวลา เช่น เข้าสอนสาย เลิกเรียนไววกว่ากำหนด เวลาสอนชอบคุยนอกเรื่อง คุยเล่น และอาจารย์ชาวไทยมักให้การบ้านจำนวนมาก แต่ข้อดีของอาจารย์ชาวไทยคือมีความใกล้ชิดกับนักศึกษา มีความเป็นห่วงเป็นใยต่อศิษย์มากกว่าอาจารย์ชาวจีนที่จะมีช่องว่างระหว่างอาจารย์-ศิษย์สูงกว่า ส่วนวิธีการสอน อาจารย์ไทยเน้นการเรียนแล้วนำมาปฏิบัติ แต่อาจารย์จีนเรียนแต่ในหนังสือ

หากพิจารณาจากคะแนนค่าเฉลี่ยการปรับตัวด้านการเรียน พบว่า นักศึกษาชาวจีนมีปัญหาในด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษาไทย เช่น นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ร่วมกันกับนักศึกษาไทย อาจเป็นเพราะความติดขัดด้านภาษาและการสื่อสาร รวมทั้งเรื่องของบุคลิกลักษณะการทำงานที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันดังเช่นที่นักศึกษากล่าวอธิบายว่า

“...เวลาทำงานกับเพื่อนคนไทย เขานัดมาแต่ไม่ทำงาน ชอบมาคุยมาเล่น กินขนมกัน แต่คนจีนถ้านัดมาทำงานทำงานเลย...” (หวัง, นักศึกษาชายชาวจีน อายุ 20 ปี)

“...เวลาเข้าห้องสมุด เพื่อนคนไทยชอบคุยกับเสียงดัง อยู่ในหอพักก็คุยกัน ต่างจากคนจีน คนไทยชอบอยู่เป็นกลุ่ม คนจีนต่างคนต่างอยู่” (ฟ้า, นักศึกษาหญิงชาวจีน อายุ 19 ปี)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการสื่อสาร

ความสามารถทางการสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การตีความหมาย	3.63	0.834
ตีความความรู้สึกของคนไทยจากน้ำเสียงที่ได้ยินได้	3.70	0.80
ตีความภาษาท่าทางของคนไทยได้ว่าต้องการจะสื่อสารอะไร	3.64	0.85
ทราบได้ว่าคนไทยไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนเองพยายามจะสื่อสาร	3.50	0.92
สามารถแก้ไขการสื่อสารได้เมื่อผู้ฟังคนไทยเกิดความไม่เข้าใจ	3.65	0.83
ตีความจากลักษณะสีหน้าของคนไทยได้ว่าต้องการจะสื่อสารอะไร	3.66	0.77
การฟัง	3.63	0.81
ฟังและเข้าใจคำพูดที่คนไทยพูดสื่อสารได้	3.74	0.84
ฟังและถอดความหมายจากสิ่งที่ฟังได้	3.59	0.81
ฟังและปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้สื่อสารชาวไทยพูดคุยได้	3.62	0.75
ฟังและอธิบายใจความจากสิ่งที่ฟังได้	3.56	0.84
การพูด	3.52	0.89
พูดโต้ตอบกับคนไทยจากสิ่งที่ท่านรับฟังได้	3.55	0.88
พูดอธิบายสิ่งที่ได้รับฟังให้ผู้ฟังรู้ว่าท่านเข้าใจได้	3.59	0.83
พูดโน้มน้าวชักจูงใจเพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติตามสิ่งที่ตนพูดได้	3.51	0.88
เลือกใช้คำในการพูดได้ถูกกาลเทศะตามวัฒนธรรมไทย	3.41	0.95
การอ่าน	3.58	0.87
อ่านข้อความประกาศต่างๆ	3.49	0.84
อ่านข้อความเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการเช่นอ่านรายการอาหาร	3.50	0.96
อ่านข้อมูลเอกสารใบคำร้องต่างๆของทางมหาวิทยาลัยได้	3.66	0.80
อ่านหนังสือหรือนิตยสารต่างๆ ที่นอกเหนือจากตำราเรียน	3.67	0.86
การเขียน	3.54	0.82
เขียนตอบคำถามที่เป็นภาษาไทยได้เช่นแบบฝึกหัดที่เป็นภาษาไทย	3.51	0.92
เขียนข้อความเพื่อสั่งซื้อสินค้าหรือบริการได้	3.65	0.72
กรอกเอกสารที่เป็นใบคำร้องต่างๆของทางมหาวิทยาลัยได้	3.51	0.81
เขียนหนังสือหรือจดบันทึกต่างๆได้	3.48	0.82
รวมทุกด้าน	3.58	0.84

ตารางที่ 2 การปรับตัวและการผสานทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนที่มาเรียนในจังหวัดเพชรบุรี

การปรับตัว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ด้านวัฒนธรรม	3.49	0.95
รสชาติของอาหารการกิน	3.45	1.04
ประเภทของอาหาร	3.56	0.94
สภาพอากาศ	3.51	1.01
ภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน	3.50	0.95
การสังสรรค์กับเพื่อนชาวไทย	3.54	0.86
วัฒนธรรมการทักทายแบบชาวไทย	3.46	0.91
รูปแบบการดำเนินชีวิตแบบชาวไทย	3.59	0.96
การร่วมกิจกรรมตามประเพณีวัฒนธรรมไทย	3.34	0.91
ด้านการเรียนรู้	3.48	0.87
การวางแผนการศึกษา	3.59	0.83
ภาษาที่ใช้ในการเรียน	3.57	0.82
ความสัมพันธ์และการสื่อสารกับเพื่อนในชั้นเรียน	3.56	0.79
ความสัมพันธ์และการสื่อสารกับอาจารย์/เจ้าหน้าที่	3.60	0.91
บรรยากาศในห้อง/สถานศึกษา	3.45	0.78
กิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นร่วมกัน	3.35	0.97
การทำงานร่วมกับเพื่อนคนไทยได้เป็นอย่างดี	3.23	1.01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของนักศึกษาชาวจีนในแง่ของการปรับตัวทั้งด้านการสื่อสาร วัฒนธรรม และการเรียนสอดคล้องกับงานศึกษาอื่นๆ ที่ ผ่านมา โดยปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิตประจำวันของนักศึกษาชาวจีนเป็นปัญหาที่เกิดจากภาษา ซึ่งไม่ใช่เพียงแต่ภาษาไทยเท่านั้นที่นักศึกษาชาวจีนมีปัญหาในการสื่อสาร แต่รวมถึงภาษาอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาษาจีนด้วย ประเด็นนี้บางครั้งเป็นตัวก่อให้เกิดปัญหาความเครียดและการปรับตัวของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนในต่าง

ประเทศ (Spencer-Oatey & Xiong, 2006) นอกจากนี้ยังพบประเด็นความแตกต่างของวัฒนธรรม และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะปัญหาด้านการใช้ภาษาไทย สุขภาพ ค่านิยม และสิ่งรบกวนใจในสภาพแวดล้อมใหม่ อาทิ ความคิดถึงบ้าน ความเครียด (Ren Zhiyuan และคณะ, 2555; พรวิภา เหาตะวานิช และคณะ, 2556)

หากพิจารณาตามแนวคิดทฤษฎีด้านการปรับตัวแสดงให้เห็นว่าการปรับตัวเป็นกระบวนการหนึ่งของพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อความอยู่รอดในความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป การปรับตัวขึ้นอยู่กับ

กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้นการปรับตัวจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในกลุ่มของนักศึกษาจีนที่ได้เข้ามาศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่จะรวมอยู่เป็นกลุ่มอาศัยอยู่กลุ่มพวกเดียวกัน บางคนสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการรับประทาน อาหาร การสื่อสาร วัฒนธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลไปถึงสุขภาพจิตของคนที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม คนบางส่วนที่สามารถปรับตัวเข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สามารถเรียนรู้จนเกิดการยอมรับวัฒนธรรมใหม่ได้ แต่ในขณะที่เดียวกันวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีติดตัวมาก็ยังคงอยู่สามารถแสดงออกมาได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ถือเป็นกรณีผลสมผสานทางวัฒนธรรม (Roy & Andrews, 1999) จะเห็นว่าการปรับตัวของนักศึกษาจะมีขั้นตอนและกระบวนการไปตามแนวคิดดังกล่าวประเด็นนี้เป็นสิ่งจำเป็น หากมหาวิทยาลัยเข้าใจและมีกระบวนการช่วยเหลือ นักศึกษาในส่วนนี้ จะทำให้การเรียนของนักศึกษาจีนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ในการปรับตัวทางวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Oberg (1960) ซึ่งประกอบด้วย 4 ระยะ ได้แก่ ขั้นแรก ขั้นต้นตาตื่นใจ (honeymoon stage) เป็นช่วงที่นักศึกษาเพิ่งมาถึงมหาวิทยาลัยในไทย จึงรู้สึกที่วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ซึ่งนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่ที่มาเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จะได้รับกระบวนการปฐมนิเทศและพาทัศนศึกษาท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ทั้งในจังหวัดเพชรบุรี และต่างจังหวัด ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยที่หลากหลายมากขึ้น ขั้นที่ 2 ขั้นวิกฤติหรือต่อต้าน (crisis stage) เป็นช่วงที่นักศึกษาชาวจีนเริ่มเห็นความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนขึ้น บางครั้งมีความคับข้องใจทางวัฒนธรรม (culture shock) เกิดความรู้สึกไม่เข้าใจ หงุดหงิด ซึมเศร้า กังวล กลัวตามมา เช่น พฤติกรรมของอาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นเรียนชาวไทย หรือรูปแบบการเรียนการสอนของคนไทย ขั้นที่ 3 ขั้นฟื้นตัว (recovery stage) นักศึกษาเริ่มปรับตัว

ได้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและมีความรู้สึกสบายใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังเช่นที่นักศึกษารู้สึกว่าการเรียนที่ไทยไม่เครียด และใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างสบายๆ ไม่เร่งรีบ ส่วนในขั้นสุดท้ายคือขั้นการปรับตัว (adjustment stage) เป็นช่วงที่นักศึกษาชาวจีนรู้สึกว่าตนเป็นคนต่างถิ่นน้อยลง รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย สามารถปรับประยุกต์วัฒนธรรมจีนกับการอยู่อาศัยในวัฒนธรรมไทยไปด้วยกันได้เหมาะสม ซึ่งอาจจะไม่สามารถปรับได้ทั้งหมด แต่ก็พบว่ามีทักษะต่างๆ ที่ดีขึ้น ในระยะเวลา 1 ปีการศึกษาที่มาเรียนในประเทศไทย อย่างไรก็ตามการปรับตัวของนักศึกษาที่เรียนในต่างถิ่น โดยเฉพาะการข้ามประเทศนั้น กระบวนการปรับตัวและการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษามักเกิดขึ้นด้วยตนเองเป็นหลัก จากประสบการณ์ ความรู้ส่วนบุคคล รวมถึงความตระหนักและรับรู้ถึงค่านิยมต่างๆ ที่มีทั่วโลก (Gill, 2007) และเมื่อนักศึกษาสามารถปรับตัว หรือทำการผลสมผสานทางวัฒนธรรมได้แล้ว จะช่วยส่งผลต่อภาวะความเป็นอยู่ที่ดีและสุขภาพจิตที่ดีขึ้นได้ด้วย (Zheng, Sang, & Wang, 2004) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากคะแนนการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา 2558 จะเห็นได้ชัดเจนว่า ส่วนใหญ่มีการปรับตัวได้เป็นอย่างดีทั้งในด้านวัฒนธรรม และการเรียนรู้ มีการปรับตัวผลสมผสาน (integration) โดยนำข้อดีวัฒนธรรมไทยมาใช้ในชีวิตประจำวัน มีความสามารถก้าวข้ามความต่างทางวัฒนธรรมได้ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (multicultural) สามารถปรับตัวได้ดีอยู่ในทั้งสองวัฒนธรรมได้อย่างดีทั้งการอยู่กับชาวไทย และเพื่อนชาวจีน ปรับตัวให้สามารถเข้าได้ง่ายกับวัฒนธรรมไทย ทำให้รู้สึกที่สบายเหมือนอยู่ในวัฒนธรรมเดิม (อัครวรรณ์ แสงวิภาค, 2557)

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการปรับตัวของนักศึกษาชาวจีนในการศึกษาในประเทศไทย นักศึกษาที่เปิดเผยและพูดคุยสื่อสารกับผู้อื่นมากจะสามารถปรับตัวได้เร็ว

และมากกว่านักศึกษาที่เก็บตัว โดยบทบาทสำคัญ นอกเหนือจากการสื่อสารกับเพื่อนนักศึกษาชาวจีน และนักศึกษาไทย คือการสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนชาวไทยที่มีบทบาทในการให้คำปรึกษาต่างๆ ทำให้นักศึกษาชาวจีนปรับตัวได้มากขึ้น (ดวงทิพย์ เจริญรุภักดิ์ ผื่อนโชติ และพัชราภา เอื้ออมรวณิช, 2557) ประเด็นนี้ถือเป็นข้อดีและจุดเด่นของคณาจารย์ชาวไทยที่มีความใกล้ชิดกับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาสามารถขอคำปรึกษาเรื่องต่างๆ ได้นอกเหนือจากการเรียน ทั้งนี้ นักศึกษาจีนมีทัศนคติที่ดีต่อคนไทย และประเทศไทยมีเพียงประเด็นความแตกต่างทางวัฒนธรรมบางประการที่ควรเร่งทำความเข้าใจระหว่างกันเช่น นักศึกษาไทยชอบถอดรองเท้า นั่งพับเพียบ นักศึกษาไทยแต่งกายด้วยชุดนักศึกษา มาเรียนหนังสือซึ่งแตกต่างจากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ไม่จำเป็นต้องแต่งชุดนักศึกษาเป็นต้น แต่ในภาพรวมนักศึกษาชาวจีนโดยส่วนใหญ่ยังมองว่าประเทศไทยเหมาะสมแก่การเดินทางมาศึกษาต่อเนื่องจากมีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน ประเทศไทยน่าอยู่ ระยะเวลาไม่ไกลจากจีนมากนัก นักศึกษาจีนที่มาศึกษาที่เพชรบุรีส่วนใหญ่ครอบครัวฐานะปานกลาง ค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่ไทยก็ไม่สูงมากเกินไปนัก อีกทั้งนักศึกษาชาวจีนยังมองว่าคนไทยมีความโอบอ้อมอารี มีการดูแลเอาใจใส่ที่ดี และมักได้รับการปลุกฝังเรื่องกิริยามารยาท การเคารพผู้อาวุโส นอกจากนี้ประสบการณ์ที่ได้มาเรียนในประเทศไทยทำให้มีโอกาสในการทำงานในประเทศจีนได้มากขึ้นด้วย (ศรีสุดา วณิกัญญ์ศักดิ์, 2557)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าทำให้เข้าใจถึงการสื่อสาร การปรับตัว และการผสมผสานทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในจังหวัดเพชรบุรี มหาวิทยาลัยควรมีแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและระบบการให้คำปรึกษาด้านปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในอนาคตมากขึ้น อาทิ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และปรับปรุงห้องครัวให้เหมาะสมกับนักศึกษาจีน การจัดตั้งชมรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีน เพื่อให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมไทย-จีน

ในเชิงวิชาการ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาจีนที่มาเรียนในจังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากสุขภาพจิตเป็นผลของการปรับตัว ซึ่งเป็นวิธีการที่คนเราแสดงปฏิกิริยา โต้ตอบ การปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของตนเองและบุคคลรอบข้าง และจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในการดูแลนักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาเรียนในประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้นด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีที่อนุญาตและให้การสนับสนุนการทำวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 112/2558 เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนฯ เข้าเยี่ยมคารวะ*. ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2559, จาก <http://www.moe.go.th/websm/2015/mar/112.html>.
- ดวงทิพย์ เจริญรุทซ์ ผื่อนโชติ, และพัชรภา อื้ออมรวนิช. (2557). การปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. *นิเทศศาสตร์ปริทัศน์*. 18(1), 75-86.
- นิภา กุ้พงษ์ศักดิ์. (2555). ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาต่างชาติ: กรณีศึกษานักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*. 31(1), 123-139.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2559). *เด็กจีนแห่เข้าเรียนมหา'ลัยเอกชนไทย 80% จบเลือกทำงานเมืองไทย*. ค้นข้อมูล 15 มีนาคม 2559, จาก <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9590000027358>.
- พรพะเยาว์ กังเมง, และดวงทิพย์ เจริญรุทซ์ ผื่อนโชติ. (2557). ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการปรับตัวของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจ*, 4(1), 635-655.
- พรวิภา เหาตะวานิช, อรัญญา ต้อยคัมภีร์, และสุภาพรณ โคตรจรัส. (2556). การปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้ใช้แรงงานไทยย้ายถิ่น : การวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารวิจัย มข. มส. (บศ.)* 1(1), มกราคม – เมษายน, 14-27.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2556). *ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสุดา วนภิญโญศักดิ์. (2557). *รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การเติบโตอย่างก้าวกระโดดของนักท่องเที่ยวจีนกับผลกระทบต่อสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.
- สุรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์. (2554). การสอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน: สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 18(1), 127-140.
- อัศวรัตน์ แสงวิภาค. (2557). กระบวนการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่มีความจำเป็น ต่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*. 11(1), 19-26.
- Ren Zhiyuan, บุญเปี่ยม ตักดินา, และ ภารดี มหาพันธ์. (2555). การปรับตัวทางวัฒนธรรมของ นักศึกษาชาวจีนในประเทศไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 20(34), 185-201.
- Berry, J. W., Phinney, J. S., Sam, D. L., & Vedder, P. (2006). Immigrant youth: Acculturation, identity, and adaptation. *Applied psychology*, 55(3), 303-332.
- Gill, S. (2007). Overseas students' intercultural adaptation as intercultural learning: A transformative framework. *Compare*. 37(2), 167-183.
- Oberg, K. (1960). Culture shock: Adjustment to new cultural environments. *Practical Anthropology*. 7. 377-182.
- Roy, C., & Andrews, H. A. (Eds.). (1999). *The Roy adaptation model*. Prentice Hall.

-
- Spencer-Oatey, H., & Xiong, Z. (2006). Chinese students' psychological and sociocultural adjustments to Britain: An empirical study. *Language, culture and curriculum*, 19(1), 37-53.
- Zheng, X., Sang, D., & Wang, L. (2004). Acculturation and subjective well-being of Chinese students in Australia. *Journal of Happiness Studies*, 5(1), 57-72.

การติดตามผลหลังการเรียนรู้ปรับพื้นฐาน หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขา
วิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
**A Follow-Up on the Study of Learning in an Intensive Preparation
Program, Bachelor of Science Program in Computer Science, Rajamangala
University of Technology Suvarnabhumi.**

เอกชัย เนาวนิช

Ekachai Naowanich

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำความรู้ไปใช้และข้อเสนอแนะหลังการเรียนรู้ปรับพื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2558 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์นนทบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการนำความรู้ไปใช้ของนักศึกษาที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐาน 3 รายวิชา ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษและรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ มีค่าความสอดคล้องแต่ละรายวิชาเป็น 0.91 0.91 และ 0.97 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในภาพรวมรายวิชาคณิตศาสตร์การนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.00 โดยเนื้อหาที่นำไปใช้ในระดั้มาก คือ สมการกำลังสองและเมทริกซ์ รายวิชาภาษาอังกฤษการนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 67.80 โดยเนื้อหาที่นำไปใช้ในระดั้มาก คือ การแนะนำและการทักทาย การบอกกิจวัตรในชีวิตประจำวัน รายวิชาพื้นฐานวิชาชีพการนำไปใช้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ร้อยละ 77.80 โดยเนื้อหาที่นำไปใช้ในระดั้มาก คือ ระบบตัวเลข ระบบเลขจิจิตอล การแปลงฐานของระบบตัวเลข ความหมายของคอมพิวเตอร์ องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์ การเก็บสารสนเทศในคอมพิวเตอร์ การประมวลผลข้อมูล องค์ประกอบข้อมูล ขั้นตอนวิธีการทางคอมพิวเตอร์ โปรแกรมภาษา ชูโดโค้ดและผังงาน หลักการเบื้องต้นของวงจรตรรกะ และหลักการเบื้องต้นของพีชคณิตบูลีน

คำสำคัญ : การติดตามผลหลังการเรียนรู้, คณิตศาสตร์, ภาษาอังกฤษ, พื้นฐานวิชาชีพ

อาจารย์สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
Lecturer, Department of Computer Science, Faculty of Science and Technology,
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, E-mail:ekachai_n@hotmail.com

Abstract

The purpose of this research was to study the use of an intensive preparation program and then provide a follow-up recommendation of how to learn the intensive preparation program for first year students in a Bachelor of Science program in computer science at Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi of academic 2015. The sample was 34 under graduate students from the bachelor of science program in computer science, Faculty of Science and Technology , Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. The research instruments were: bringing knowledge to use after the study of an intensive preparation program for 3 subjects: Mathematics, English and Professional Foundation. The index of item objective congruence was 0.91 0.91 and 0.97, respectively. The collected data were analyzed by Frequency, Percentage, Mean and Standard Deviation.

The findings of the study found that the under graduate students obtained the contents of the knowledge from the study overall in Mathematics at a moderate rate and the percentage was 86.00 .The Quadratic Equation and Matrix were used at a high level. For English, the learning was moderate and the percentage was 67.80. Introducing, Greeting and Daily Activities were used at quite active level. Professional Foundation was at a quite active level and the percentage was 77.80. The Number System, Digital System, Converting System Number, Meaning of Computer, Elements of the Computer System, The Information Stored on Computer, Data Processing, Data Elements, Computer Algorithms, Programming Language, Pseudo Code and Flowchart, The Basic Concepts of Logic Circuit and the Basic Concepts of Boolean Algebra were used at quite active level.

Keywords : Follow up the Study of Learning, Mathematics, English, Professional Foundation

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อใช้เป็นกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบและประเมิน

การดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบคุณภาพ

และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2557)

การผลิตบัณฑิตเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะพึงประสงค์และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ การดำเนินงานและการบริหารงานระดับหลักสูตรถือว่าสำคัญที่สุดซึ่งควรมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาว่าหลักสูตรได้ดำเนินการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้พิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การกำกับมาตรฐานบัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ เป็นหลักสูตรในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาและประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเน้นการตอบสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิในการจัดการศึกษาสายวิชาชีพทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ในระดับสากล เพื่อพัฒนาบุคลากรทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ให้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพสามารถบูรณาการเทคโนโลยีทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และศาสตร์ต่างๆมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงจริยธรรม คุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ตลอดจนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังสนับสนุนพันธกิจในด้านงานวิจัย บริการวิชาการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล (คณะวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี. 2554)

การดำเนินการและโครงสร้างหลักสูตรที่ผ่าน มา สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ได้ทำการแก้ปัญหาความแตกต่างของนักศึกษาแรกเข้า โดยได้ดำเนินการจัดทำ โครงการปรับพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ใน 3 รายวิชา ได้แก่ รายวิชาคณิตศาสตร์ รายวิชาภาษาอังกฤษ และรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ เพื่อเป็นการเสริมพื้นฐานของนักศึกษา เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม – 29 กรกฎาคม 2558 และผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจการเรียนรู้ปรับพื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่มีต่อหลักสูตรการเรียนรู้ปรับพื้นฐานวิชาชีพ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ปรับพื้นฐานวิชาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ปรับพื้นฐานวิชาชีพในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (เอกชัย เนาวนิชและคณะ. 2558) และภายหลังจากที่นักศึกษาได้เข้าศึกษาในหลักสูตรตามแผนการเรียนตามปกติและเสร็จสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ไปแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาโดยการติดตามผลหลังการเรียนรู้ปรับพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 สำหรับนักศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ในการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐาน ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรตามปกติของสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้ปรับพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการนำความรู้ไปใช้และข้อเสนอแนะหลังการเรียนรู้ปรับพื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
สุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2558

วิธีการวิจัย

การศึกษาการนำความรู้ไปใช้และข้อเสนอแนะหลังการเรียนปรับพื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ศูนย์นนทบุรี จำนวน 34 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ รายวิชา ได้แก่ รายวิชาคณิตศาสตร์ รายวิชาภาษาอังกฤษและรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การนำความรู้ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามติดตามผลของนักศึกษาผู้ผ่านการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยแบบสอบถามมีจำนวน 3 ชุด จำแนกตามรายวิชา คือ รายวิชาคณิตศาสตร์ รายวิชาภาษาอังกฤษและรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ซึ่งแต่ละชุดแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 การติดตามผลหลังการเรียนปรับพื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดแบบสอบถามแต่ละชุดได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านในแต่ละรายวิชา ได้

ค่า IOC ดังนี้ รายวิชาคณิตศาสตร์ 0.91 รายวิชาภาษาอังกฤษ 0.91 และรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ 0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลหลังเสร็จสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โดยแบบสอบถามการติดตามผลหลังการเรียนปรับพื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ตอนที่ 2 การติดตามผลหลังเสร็จสิ้นโครงการปรับพื้นฐานและเสร็จสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ด้านการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ 2) ด้านการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรายวิชาต่างๆ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย 5 ระดับ ได้แก่ ระดับการนำไปใช้มาก ระดับการนำไปใช้ค่อนข้างมาก ระดับการนำไปใช้ปานกลาง ระดับการนำไปใช้ค่อนข้างน้อย และระดับการนำไปใช้น้อย เกณฑ์การแปลความหมายของ วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการติดตามผลหลังเสร็จสิ้นโครงการปรับพื้นฐานและเสร็จสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ กำหนดดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับการนำไปใช้ระดับมาก

3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับการนำไปใช้ระดับค่อนข้างมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับการนำไปใช้ระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับการนำไปใช้ระดับค่อนข้างน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับการนำไปใช้ระดับน้อย

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการนำความรู้ไปใช้และข้อเสนอแนะหลังการเรียนปรับพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ สรุปรายละเอียดจากการศึกษา จำแนกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1. การศึกษาการนำความรู้ไปใช้หลังเสร็จสิ้นโครงการปรับพื้นฐานจำแนกตามรายวิชา ดังนี้

1.1 รายวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์

ระดับมาก คือ เรื่องสมการกำลังสองไปใช้ในการเรียนได้ (ร้อยละ 50.00) และเรื่องเมทริกซ์ไปใช้ในการเรียนได้ (ร้อยละ 35.29)

ระดับปานกลาง คือ เรื่องตรรกศาสตร์เบื้องต้น (ร้อยละ 55.88) เรื่องความรู้พื้นฐานในการแก้สมการ (ร้อยละ 52.94) เรื่องการแก้สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว (ร้อยละ 44.12) และเรื่องสมการกับการแก้ปัญหา (ร้อยละ 50.00)

นักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในภาพรวมระดับการนำไปใช้ปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$ s.d = .703) คิดเป็นร้อยละ 86.00 เมื่อจำแนกรายประเด็น มีความคิดเห็นระดับการนำไปใช้ค่อนข้างมาก ในด้านสามารถนำความรู้เรื่องความรู้พื้นฐานในการแก้สมการไปใช้ในการเรียนได้ ($\bar{X} = 3.50$ s.d = .707) สามารถนำความรู้เรื่องสมการกำลังสองไปใช้ในการเรียนได้ ($\bar{X} = 3.68$ s.d = .638) และสามารถนำความรู้เรื่องสมการกับการแก้ปัญหาไปใช้ในการเรียนได้ ($\bar{X} = 3.53$ s.d = .563)

นักศึกษามีความคิดเห็นระดับการนำไปใช้ระดับปานกลาง ในด้านสามารถนำความรู้เรื่องตรรกศาสตร์เบื้องต้นไปใช้ในการเรียนได้ ($\bar{X} = 3.24$ s.d = .699) สามารถนำความรู้เรื่องการแก้สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ไปใช้ในการเรียนได้ ($\bar{X} = 3.26$ s.d = .710) และสามารถนำความรู้เรื่องเมทริกซ์ไปใช้ในการเรียนได้ ($\bar{X} = 3.43$ s.d = .836)

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรายวิชาต่างๆ มีดังนี้ คือ ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรโดยตรง (ร้อยละ 64.71) และได้ใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 97.06)

1.2 รายวิชาภาษาอังกฤษ นักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาภาษาอังกฤษ ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์

ระดับค่อนข้างมาก คือ เรื่อง การแนะนำและการทักทาย (ร้อยละ 47.06) และเรื่อง การบอกกิจกรรมในชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 47.06)

ระดับปานกลาง คือ เรื่อง การบอก เหตุการณ์และเวลา (ร้อยละ 58.82) เรื่องการ บรรยายบ้านและที่ทำงาน (ร้อยละ 64.71) เรื่อง การ บอกลักษณะท่าทางและสุขภาพ (ร้อยละ 58.82) สามารถนำความรู้เรื่อง แสดงความสามารถและการ ขอร้อง ไปใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้ (ร้อยละ 61.76)

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับ พื้นฐานวิชาภาษาอังกฤษ ไปใช้ในการเรียนใน หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในภาพ รวมระดับการนำไปใช้ปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$ s.d = .75) คิดเป็นร้อยละ 67.80 เมื่อจำแนกรายประเด็น มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับ ด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐาน วิชาภาษาอังกฤษ ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตร สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในระดับค่อนข้าง มาก คือ สามารถนำความรู้เรื่อง การแนะนำและ การทักทายไปใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้ และสามารถนำความรู้เรื่องการบอกกิจวัตรในชีวิต ประจำวันไปใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำ ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐาน วิชาภาษาอังกฤษไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการ เรียนรายวิชาต่างๆ มีดังนี้ นักศึกษาได้ใช้ความรู้ที่ ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชา ภาษาอังกฤษไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรโดยตรง (ร้อยละ 76.47) ใช้เป็นแนวทางการนำความรู้และ ทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมาปรับใช้ใ้ นการเรียนในหลักสูตรบางส่วนและค้นคว้าข้อมูลเพิ่ม เติมประกอบ (ร้อยละ 67.65) และได้ใช้ประโยชน์ จากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาภาษา อังกฤษ (ร้อยละ 97.06)

1.3 รายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ พบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับ พื้นฐานวิชาชีพ ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรสาขา

วิทยาการคอมพิวเตอร์

ระดับค่อนข้างมาก คือ เรื่อง ระบบตัวเลข (ร้อยละ 41.18) เรื่องระบบเลขดิจิตอล (ร้อยละ 50.00) เรื่อง การแปลงฐานของระบบตัวเลข (ร้อยละ 50.00) เรื่องความหมายของคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 47.06) เรื่อง องค์ประกอบของระบบ คอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 38.24) เรื่องการเก็บ สารสนเทศในคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 38.24) เรื่อง การประมวลผลข้อมูล (ร้อยละ 44.12) เรื่ององค์ ประกอบข้อมูล (ร้อยละ 58.82) เรื่อง ขั้นตอนวิธีการ ทางคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 50.00) เรื่องโปรแกรม ภาษา (ร้อยละ 47.06) เรื่องชุดโค้ดและผังงาน (ร้อยละ 52.94) เรื่องหลักการเบื้องต้นของวงจร ทรานซิสเตอร์ (ร้อยละ 52.94) และเรื่องหลักการเบื้องต้น ของพีซีชนิดบูตลิน (ร้อยละ 47.06)

ระดับปานกลาง ได้แก่เรื่องการวิเคราะห์ อัลกอริทึม (ร้อยละ 41.18) เรื่องสัญลักษณ์ของ Gate และตารางค่าความจริง (ร้อยละ 47.06)

นักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วม โครงการปรับพื้นฐานวิชาชีพไปใช้ในการเรียนใน หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในภาพ รวมระดับการนำไปใช้ค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.86$ s.d = .75) คิดเป็นร้อยละ 77.80

สำหรับการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้า ร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาชีพไปปรับใช้ให้เป็น ประโยชน์ในการเรียนรายวิชาต่างๆ มีดังนี้ คือใช้ ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐาน วิชาชีพไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรโดยตรง (ร้อยละ 73.53) ใช้เป็นแนวทางการนำความรู้และ ทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมาปรับใช้ใ้ นการเรียนในหลักสูตรบางส่วนและค้นคว้าข้อมูลเพิ่ม เติมประกอบ (ร้อยละ 67.65) และได้ใช้ประโยชน์ จากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาชีพ (ร้อยละ 97.06)

2. ผลการให้ข้อเสนอแนะพบว่า รายวิชา คณิตศาสตร์ นักศึกษามีความต้องการด้านเนื้อหา

เพิ่มเติม สรุปรายประเด็น คือ เพิ่มเติมเนื้อหาเรื่อง การแก้สมการ เลขยกกำลัง ฟังก์ชัน ลิมิตและความ ต่อเนื่อง อนุพันธ์ของฟังก์ชันค่าจริง และเนื้อหาใน ระดับมัธยมศึกษา และเห็นควรเพิ่มเวลาเรียนในการ เรียนให้มากขึ้น และเสนอแนะว่าภายในระยะเวลา 1 วันควรเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์เพียง 2-3 ชั่วโมงแต่เพิ่มจำนวนวันในการสอนแทน สำหรับ รายวิชาภาษาอังกฤษ มีความต้องการ สรุปราย ประเด็น คือ เพิ่มเติมเนื้อหาด้านการแปล การพูด และการเขียน และรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ นักศึกษา มีความต้องการสรุปรายประเด็น คือ เพิ่มเติมเนื้อหา เรื่องภาษาซี สถาปัตยกรรมคอมพิวเตอร์ การเขียน ผังงาน พื้นฐานเลขคี่จิตตอลและเน้นการปฏิบัติข้อ เสนอแนะ คือเพิ่มเวลาเรียนในการเรียน

อภิปรายผล

การติดตามผลหลังการเรียนปรับพื้นฐาน ปี การศึกษา 2558 หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ ศูนย์นันทบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ โดยการศึกษาการนำความรู้ไปใช้และ ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาที่ผ่านการเข้าร่วม โครงการปรับพื้นฐาน 3 รายวิชา ได้แก่ รายวิชา คณิตศาสตร์ รายวิชาภาษาอังกฤษและรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพนั้น จะได้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนปรับความรู้พื้นฐานก่อนการเรียนในหลักสูตรตามปกติของ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการ คอมพิวเตอร์ต่อไป ซึ่งจากผลการวิจัยเมื่อพิจารณา จำแนกรายวิชา กล่าวคือ

1. รายวิชาคณิตศาสตร์ นักศึกษามีการนำ ความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการ ปรับพื้นฐานรายวิชาคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเรียน ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการ คอมพิวเตอร์ ในภาพรวมการนำไปใช้อยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.00 ประเด็นการนำ

ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐาน รายวิชาคณิตศาสตร์ ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ใน การเรียนรายวิชาอื่นๆ ร้อยละ 97.06 ตามโครงสร้าง ของหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 (คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2554) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์จัดอยู่ในหมวดวิชาศึกษา ทั่วไป คือวิชาคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อชีวิต หมวดวิชาเฉพาะ ได้แก่ วิชาแคลคูลัส 1 วิชา แคลคูลัส 2 และวิชาสถิติสำหรับวิทยาศาสตร์ ซึ่ง สอดคล้องกับ ภัทรกุล จริยวิธานนท์ (2533) ได้ กล่าวไว้ว่า คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญ มาก เพราะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาต่าง ๆ หลายสาขา เป็นวิชาที่ช่วยทำให้ผู้ที่ศึกษามีความ คิดอย่างเป็นระบบ เป็นเหตุเป็นผล ตลอดจนการ เรียนปรับพื้นฐานในรายวิชาคณิตศาสตร์เป็นปัจจัย สำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์โดยตรงและรายวิชาที่จะต้องนำความ รู้คณิตศาสตร์ไปใช้ในการเรียนต่อไป ดังเช่นงาน วิจัย เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2557) ได้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของผู้สอน แรงจูงใจ พฤติกรรม การเรียน สภาพแวดล้อมในห้องเรียนและพื้นฐาน ทางคณิตศาสตร์ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ดำเนินการในการเรียนปรับพื้นฐานรายวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องตามผลที่ได้จากการวิจัยพบว่านักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วม โครงการปรับพื้นฐานรายวิชาคณิตศาสตร์ ไปใช้ใน การเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 86.00 และนำไป ปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรายวิชาอื่นๆ ร้อยละ 97.06

2. รายวิชาภาษาอังกฤษ นักศึกษามีการนำ ความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการ ปรับพื้นฐานรายวิชาภาษาอังกฤษ ไปใช้ในการเรียน

ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในภาพรวมการนำไปใช้อยู่ในปานกลาง ร้อยละ 67.80 และมีประเด็นการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาภาษาอังกฤษ ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรายวิชาอื่นๆ ร้อยละ 97.06 และตามโครงสร้างของหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 (คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2554) กลุ่มวิชาภาษาจัดอยู่ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน วิชาการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร วิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ และวิชาภาษาอังกฤษเพื่อความพร้อมในการทำงาน หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษซึ่งเป็นรายวิชาที่สำคัญในหลักสูตรตามที่กรมวิชาการ (2545) ได้กล่าวไว้ว่าวิชาภาษาอังกฤษมีความสำคัญที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อประกอบอาชีพ และสามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศและประชากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคตให้เจริญ ซึ่งสอดคล้องกับผลที่จากการวิจัยที่นักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานรายวิชาภาษาอังกฤษ ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 67.80 และนำไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรายวิชาอื่นๆ ร้อยละ 97.06

3. รายวิชาพื้นฐานวิชาชีพ นักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาชีพ ไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในภาพรวมการนำไปใช้ในระดับค่อนข้างมาก ร้อยละ 77.80 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานวิชาชีพ ไปปรับใช้ให้เป็น

ประโยชน์ในการเรียนรายวิชาต่างๆ ร้อยละ 77.80 ด้วยหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์เล็งเห็นความสำคัญของการปรับพื้นฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นฐานวิชาชีพทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สอดคล้องตามพันธกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิในการมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้เป็นบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะการมุ่งพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ในด้านทักษะที่เกี่ยวข้องอันจะช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างจุดแข็งให้แก่บัณฑิตให้เป็นนักปฏิบัติที่มีความรู้และทักษะ เป็นไปตามอัตลักษณ์นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ “บัณฑิตนักปฏิบัติที่เป็นคนดี มีความรู้ รักสุจริต” สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพร เนาว์สุวรรณและคณะ (2559) ได้ศึกษาอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา พบว่าอัตลักษณ์มีสำคัญต่อวิชาชีพ และการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์อย่างเร่งด่วนด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายและจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาเพื่อสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับพันธกิจของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา เป็นต้น การเรียนปรับพื้นฐานทั้ง 3 รายวิชา สะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรการเรียนปรับพื้นฐานในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ซึ่งในปีการศึกษา 2558 มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา รายวิชาการเรียนปรับพื้นฐานให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตรของสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์มากยิ่งขึ้น และหากพิจารณาตามความต้องการของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ก็จะได้ปรับปรุงเนื้อหาในปีการศึกษา 2559 ต่อไปให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องตามการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหา

สาระที่สนใจเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้คิดได้รวบรวมความรู้และลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง สอดคล้องตามที่ ทิศนา ขัมมณี (2547) กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมได้นำเสนอแนวคิดในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ แท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการติดตามผลหลังการเรียนปรับพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ในวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้รับด้านเนื้อหาจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานไปใช้ในการเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในภาพรวมทั้ง 3

รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 77.20 และนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปรับพื้นฐานทั้ง 3 รายวิชาไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรายวิชาอื่นๆ ถึงร้อยละ 97.06

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สำหรับผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรายวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษและวิชาชีพควร ศึกษาและติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหมวดรายวิชาดังกล่าวตามหลักสูตรให้ครบถ้วน เพื่อพัฒนาศักยภาพรายบุคคลของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัย เพื่อเสริมสร้างหลักสูตรการเรียนปรับพื้นฐานสำหรับนักศึกษาใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์และพัฒนาศักยภาพที่มีต่อการเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์อย่างแท้จริงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิตติพร เนาว์สุวรรณและคณะ. (2559). อัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 35(1), 68-78.
- กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545*.
- คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. (2554). *หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554)*. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. นนทบุรี.
- กิตินา แชมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภทรกุล จริยวิทยานนท์และอินทริรา ศรีวิวัฒนะธรรมมา. (2533). คณิตศาสตร์กับการพัฒนาประเทศ. *วารสาร สสวท.* 18(2), 2-3.
- เมธาสิทธิ์ ฐัญรัตนศรีสกุล. (2557). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยสหวิทยาการไทย*, 10(2), 24-28.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. *ข่าวสารการวิจัยการศึกษา*. 18(3), 8 – 11.
- เอกชัย เนาวนิชและคณะ. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจต่อการเรียนปรับพื้นฐานวิชาชีพ ของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. *รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 1*, 759-769.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา 2557*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

การเกิดใหม่ของกลยุทธ์: แนวทางการวางแผนการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Strategic Renewal: Planning Guidelines of Thai Entrepreneur for Implementation of the ASEAN Economic Community

อุมาวดี เดชชารงค์¹

Umawadee Detthamrong¹

บทคัดย่อ

ความได้เปรียบทางการแข่งขันทางธุรกิจขึ้นอยู่กับความสามารถในการสร้างการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ของบริษัท แนวทางดังกล่าวเป็นวิธีการที่จะช่วยให้บริษัทสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ บทความนี้มุ่งนำเสนอเกี่ยวกับมิติทางด้านการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผู้เขียนได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ขององค์กรมาอภิปราย พบว่า ในอดีตที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ทำการศึกษาประเทศในกลุ่มยุโรปและอเมริกา สำหรับกรอบบริบทของกลุ่มประเทศอาเซียนยังไม่มีการศึกษาในลักษณะดังกล่าว อีกทั้งการเกิดใหม่ของกลยุทธ์จะเป็นการพิจารณาจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเท่านั้น บทความนี้ได้นำเสนอแนวทางในการสร้างการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ โดยพิจารณาทั้งจากมิติสภาพแวดล้อมภายในองค์กรและมิติสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร มาเป็นพื้นฐานที่สำคัญประกอบการตัดสินใจของผู้ประกอบการไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในการวางแผนการกลยุทธ์ขององค์กรอันจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรให้สามารถสร้างมูลค่าได้เหนือกว่าคู่แข่ง

คำสำคัญ: การเกิดใหม่ของกลยุทธ์, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, สภาพแวดล้อมภายในองค์กร, สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

Abstract

Having a competitive advantage in business depends on the businesses ability to create a strategic renewal. It is an approach that motivates the company to adapt quickly and in line with changes in the business environment. This article is a literature review of the concept of organizational learning focusing on the details of strategic renewal. Few studies have attempted

¹ อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, Email: umawadee.d@gmail.com

¹ Lecturer, Faculty of Business Administration, Chaiyaphum Rajabhat University, Email: umawadee.d@gmail.com

to examine the concepts of strategic renewal; empirical results are focused in Europe and US. Prior research has not been done in ASEAN. Moreover, it only focused on the internal environment of business. This article presents the planning guidelines of the Thai Entrepreneur for the implementation of the ASEAN Economic Community by considering the dimensions of the internal and external environment of business. It is an important basis for decision making for the Thai Entrepreneur. To achieve a competitive advantage, a company must perform creative activities in a way that creates overall value greater than competitors.

Keywords: Strategic Renewal, ASEAN Economic Community, Internal Environment, External Environment

บทนำ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็นหนึ่งในสามเสาหลักที่ผู้นำอาเซียนได้ลงนามเห็นชอบให้มีการจัดตั้งตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) คือการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอันจะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง สมานึกทุกประเทศได้รับประโยชน์อันจะเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเพื่อลดช่องว่างจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เสริมสร้างขีดความสามารถในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค เพื่อให้สามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ (ครรชิต พุทธิโกษา, 2554) อีกทั้งเพื่อให้สามารถบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับอาเซียน การลดช่องว่างการพัฒนา ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน และการสร้างอาเซียนให้เป็นศูนย์กลางภายในภูมิภาค ผ่านการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

การรวมกลุ่ม AEC มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อดึงดูดการลงทุนจากภายนอกภูมิภาค การสร้างความ

เชื่อมโยง (ASEAN connectivity) ให้เกิดขึ้นภายในภูมิภาค เพื่อช่วยให้การคมนาคมขนส่งสินค้าเป็นไปได้โดยสะดวก ในขณะที่ต้องรักษาความเป็นภูมิภาคที่เปิดรับโลกภายนอก (Open regionalism) ไว้ด้วย (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555) ความร่วมมือระหว่างกันด้านการค้า การบริการ การลงทุน และระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมทุกประเทศเข้าด้วยกัน จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินธุรกิจในภูมิภาคมีความโดดเด่นและมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

พื้นฐานและสถานการณ์ทางด้านธุรกิจอุตสาหกรรมและสภาวะตลาด ทั้งในระดับประเทศและระดับโลกในอนาคต มีแนวโน้มที่จะถูกผลักดันให้มีการแข่งขันกันมากขึ้นและรุนแรงขึ้น ปัจจัยสำคัญที่เพิ่มความเข้มข้นและความรุนแรงของการแข่งขัน ได้แก่ การเปิดตลาดแบบเสรี การพัฒนาระบบการผลิต คุณภาพการผลิต การลดต้นทุนการผลิต การขยายขอบเขตตลาดทั้งในแนวตั้งและแนวนอน การจัดส่วนแบ่งตลาดที่เน้นกลุ่มลูกค้าเฉพาะ การเพิ่มความต้องการของลูกค้า นวัตกรรมในด้านต่างๆ และความรวดเร็วของวงจรธุรกิจในอนาคต (โกวิทย์ กังสนันท์, 2550) การสร้างความแตกต่างให้กับธุรกิจและการวางแผนกลยุทธ์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้มาซื้อสินค้าและบริการ เป็นสิ่งท้าทายสำหรับผู้ประกอบการในปัจจุบัน

การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆ สิ่งสำคัญที่จะทำให้ภาคธุรกิจสามารถ

ดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องคือ การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การดำเนินงาน (Strategic change) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแข่งขันในปัจจุบันทางธุรกิจ อีกทั้งเพื่อเป็นการทำตามความต้องการและข้อเรียกร้องของผู้บริโภค แต่การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงบางส่วนของกลยุทธ์หรือปรับเปลี่ยนเพียงบางส่วนของงาน หากต้องการพิจารณาทั้งภาพรวมขององค์กร เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เพิ่มขึ้น หลักการสำคัญของการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์คือการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ (Strategic renewal) เป็นแผนกลยุทธ์หรือยุทธวิธีแบบใหม่ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นการต่อยอดและสร้างความเจริญเติบโตให้กับองค์กรมากยิ่งขึ้น (Agarwal and Helfat, 2009)

ในอดีตที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ทำการศึกษาประเทศในกลุ่มยุโรปและอเมริกาสำหรับกรอบบริบทของกลุ่มประเทศอาเซียนยังไม่มีงานวิจัยในลักษณะดังกล่าว ในการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่ผ่านมาจากฐานข้อมูลต่างๆ ในครั้งนี้ เป็นการนำเสนอแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ ที่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอันจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับองค์กรต่อไปในอนาคตได้

การเข้าสู่ AEC ถือเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคของผู้ประกอบการไทย เป็นการสร้างโอกาสในการเพิ่มพูนการค้าระหว่างประเทศสมาชิก คาดการณ์ว่าตัวเลขการส่งออกไทยไปอาเซียนจะสามารถขยายตัวได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 18 ต่อปี นอกจากนี้ยังอาจเกิดอุปสรรคจากคู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มสูงขึ้น และการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือของไทยไปยังประเทศที่ให้ค่าตอบแทนสูงกว่ารวมถึงการหลั่งไหลของแรงงานไร้ฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้านมายังประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องให้ความสำคัญ

สนใจกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง มีการปรับตัวและมีการเกิดใหม่ของกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (สุชาติ ไตรภพสกุล, 2558) กรอบแนวคิดที่ได้จากบทความนี้ จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการไทยให้สามารถสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันในการเข้าสู่ AEC ได้อย่างยั่งยืน

ความหมายของการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ (Strategic renewal)

การเกิดใหม่ของกลยุทธ์นำเสนอโอกาสและความท้าทายสำหรับองค์กร เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่ใส่ใจกับคุณลักษณะต่างๆ ที่สำคัญขององค์กร ในการรักษาลูกค้าของบริษัทไว้ในระยะยาวและมีศักยภาพ การเกิดใหม่ของกลยุทธ์มีผลกระทบที่สำคัญ ไม่เพียงแต่กระทบในบริษัทและภาคอุตสาหกรรม แต่ยังกระทบไปถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ด้วย (Agarwal and Helfat, 2009)

การเกิดใหม่ของกลยุทธ์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบธุรกิจ, เทคโนโลยี, โครงสร้างองค์กร, ฐานลูกค้าและกลยุทธ์การตลาดของผลิตภัณฑ์ การเกิดใหม่ของกลยุทธ์อาจเป็นเรื่องที่ยากหากองค์กรไม่เพียงแต่ปรับปรุงการดำเนินงานที่มีอยู่ แต่ยังคงเปลี่ยนแปลงบางส่วนของคุณลักษณะพื้นฐานขององค์กรที่มากขึ้น (Worch, Kabinga, Eberhard and Truffe, 2012) องค์กรควรให้ความสนใจในด้านการเรียนรู้ (Learning) การเปลี่ยนแปลง (Changing) และการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม (Adapting) เพื่อทำให้องค์กรสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

การเกิดใหม่ ของ กลยุทธ์ เป็น การเปลี่ยนแปลงของบริษัทในแง่ของการปรับเปลี่ยนขอบเขตของธุรกิจหรือวิธีการเชิงกลยุทธ์ ถูกกำหนดให้เป็นการปฏิรูปในวงกว้างขององค์กรผ่าน

การเกิดใหม่ของความคิดที่สำคัญที่องค์กรจะสร้างขึ้น (Guth and Ginsberg, 1990) เป็นปรากฏการณ์ที่องค์กรพยายามที่จะกำหนดความสัมพันธ์ของตนกับตลาดหรือคู่แข่งของอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐานด้วยการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Covin and Miles, 1999) มีการดำเนินการต่อเนื่องในการตอบสนองต่อความต้องการจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร (Huff, Huff and Thomas, 1992) เพื่อให้ก้าวเดินสู่ความสำเร็จจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสภาพแวดล้อมการแข่งขันแบบพลวัต องค์กรต้องสร้างหรือได้รับความสามารถใหม่แล้วใช้ประโยชน์จากความสามารถเหล่านี้เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรจะสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว (Floyd and Wooldrige, 1999) ดังนั้น การเกิดใหม่ของกลยุทธ์ (Strategic renewal) ที่จะอธิบายในบทความนี้ได้ให้คำนิยามว่าเป็น “การเปลี่ยนแปลงของบริษัทในรูปแบบของการปรับเปลี่ยนขอบเขตของธุรกิจหรือวิธีการเชิงกลยุทธ์ในวงกว้าง ผ่านการเกิดใหม่ของความคิดสำคัญที่องค์กรต้องการจะสร้างขึ้น มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการตอบสนองต่อความต้องการจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น” เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการไทยใน AEC

องค์ประกอบของการเกิดใหม่ของกลยุทธ์จากมิติสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

การเกิดใหม่ของกลยุทธ์ประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย คือ 1. การใช้ความสามารถ เป็นกระบวนการที่ผู้จัดการใช้ทรัพยากรเพื่อเสริมสร้างตำแหน่งทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ 2. การเปลี่ยนแปลงความสามารถ เป็นกระบวนการที่ผู้จัดการตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับตัว และ 3. ความชัดเจนของความสามารถ เป็นกระบวนการ

ที่ผู้จัดการสนับสนุนให้มีการใช้ทักษะใหม่และแสวงหาโอกาสทางการแข่งขันในตลาดใหม่ ผู้บริหารจำเป็นต้องบริหารความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นภายในตัวผู้จัดการเองและบทบาทในการบริหารจัดการที่ได้รับมอบหมาย (Floyd and Lane, 2000) การเกิดใหม่ของกลยุทธ์ มีระดับของผลกระทบต่อความสามารถขององค์กรแตกต่างกันไปตามกระบวนการ ผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงต้องพิจารณาอย่างจริงจังในความสามารถขององค์กรในการลดปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ไม่เช่นนั้นอาจเป็นผลให้บริษัทเผชิญการขาดประสิทธิภาพอย่างรุนแรงและส่งผลกระทบต่อขาดความสามารถในการแข่งขันไปอย่างถาวรได้ (Worch, Kabinga, Eberhard and Truffer, 2012)

ผลจากงานวิจัยของ Patrick, Louis, Justin, Zhi and Choonwoo (2010) แสดงให้เห็นว่า การควบคุมสถานการณ์มีผลในแง่บวกต่อการรับรู้ขององค์กรในด้านโอกาสและสภาพแวดล้อม และองค์กรเหล่านี้ใช้นวัตกรรมและการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ในความพยายามที่จะแสวงโอกาสจากการรับรู้ ซึ่งนวัตกรรมและการทำให้เป็นสากลเป็นสิ่งสำคัญที่น่าสนใจในการกำหนดกลยุทธ์ของผู้ประกอบการ การรวมตัวกันของทั้งสองประเด็นเป็นสิ่งสำคัญในการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์สำหรับโอกาสในการประสบความสำเร็จในตลาดต่างประเทศ (Prashantham, 2008) การออกแบบการเปลี่ยนแปลงขับเคลื่อนด้วยกระบวนการ 4 เฟส โดยที่เฟสที่ 1 และ 2 เป็นระดับของ Product level ประกอบด้วย Generation of Ideas และ Evaluation and selection of ideas เฟสที่ 3 และ 4 เป็นระดับของ Organisational level ประกอบด้วย Revision of the design philosophy และ Diffusion of new ideas ที่ถูกกระตุ้นและสนับสนุนโดยการออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมขององค์กร (Ravasi and Lojaco, 2005)

การพัฒนาวิวัฒนาการและรูปแบบการกำหนดกลยุทธ์ของธุรกิจให้มีความมั่นคงเพิ่มขึ้น

สามารถทำได้โดยการพัฒนาความสามารถใน 3 ด้านหลักๆ เพื่อให้องค์กรมีความคล่องตัวมากขึ้น คือ 1. การเพิ่มความรวดเร็วในการตอบสนองต่อ กลยุทธ์ 2. ความสามัคคีและปรองดองของผู้นำ และ 3. การลื่นไหลและความต่อเนื่องของทรัพยากร ซึ่ง สามารถเพิ่มขีดความสามารถของบริษัทในการ กำหนดรูปแบบธุรกิจและการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ อันจะนำพาให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ (Doz and Kosonen, 2010) กรอบของการเรียนรู้ของ องค์กร 4I คือ Intuiting , Interpreting , Integrating และ Institutionalising ใช้เพื่อตรวจสอบ ปรากฏการณ์ของการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ แสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่การเกิดใหม่ของกลยุทธ์เป็นสิ่ง ทำหาย (Crossan and Berdrow, 2003) นอกจากนี้ การพิจารณาสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันใน AEC อย่างรอบคอบและต่อเนื่อง เป็นสิ่งที่ผู้ ประกอบการไทยควรให้ความสำคัญ เพื่อเป็นการ เตรียมความพร้อมและปรับตัวให้สอดคล้องกับการ แข่งขันที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น

องค์ประกอบของการเกิดใหม่ของ กลยุทธ์จากมิตีสภาพแวดล้อมภายนอก องค์กร

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จะ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาจากมิตีสภาพ แวดล้อมภายในองค์กร มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ การเกิดใหม่ของกลยุทธ์โดยพิจารณาจากมิตีสภาพ แวดล้อมภายนอกองค์กรจำนวนน้อย

ผู้บริหารควรมีการระบุทางเลือกในการ กำหนดกลยุทธ์สำหรับการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Stienstra , Baaij , Bosch and Volberda, 2004) องค์กรขนาดใหญ่ได้รับกีดกันความอย่างมากจาก การเกิดขึ้นของเทคโนโลยีใหม่ การเพิ่มขึ้นของกระแสโลกาภิวัตน์ กฎระเบียบของอุตสาหกรรมและ การเปลี่ยนแปลงของธุรกิจมาเป็นภาคเอกชนเพิ่ม

ขึ้น องค์กรมีความพยายามที่จะปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับการเกิดใหม่ของ กลยุทธ์ ทั้งการลดขนาดองค์กร การจัดจ้างคน ภายนอก (Outsourcing) การปรับรื้อระบบ การปรับ โครงสร้าง การฟื้นฟูองค์กรและการบริหารงานให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น (Fuller and Volberda , 1997) การปรับตัวขององค์กรสำหรับอนาคตต้องการความ ยืดหยุ่นและความคิดสร้างสรรค์ในระบบการสร้าง มูลค่าเพิ่ม อุตสาหกรรมทำให้บริการทางการเงิน ในยุโรปกำลังเผชิญกับความท้าทายของการสำรวจ และการใช้ประโยชน์ แนวคิดของการเกิดใหม่ของ กลยุทธ์ที่องค์กรสามารถนำมาใช้เป็นวิธีการในการ รับมือกับแรงกดดันจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพ แวดล้อมที่เพิ่มขึ้น คือ การเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลง การกำกับดูแล การอำนวยความสะดวกและการ เปลี่ยนแปลง (Volberda, Fuller and Bosch, 2001)

อัตราการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกองค์กร มีความสำคัญต่อการ เกิดใหม่ของกลยุทธ์ ผลจากงานวิจัยของ Menahem, Kwee, Volberda and Bosch (2012) แสดง ให้เห็นศักยภาพขององค์กรในการจัดความสมดุล ความสัมพันธ์ของอัตราการเปลี่ยนแปลงของสภาพ แวดล้อมภายในและภายนอก ภายใต้สภาพ แวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้บริหาร องค์กรควรให้ความสำคัญกับการจัดสมดุลในการ ดำเนินงานตามลำดับขั้นต่อไปนี้ คือ ใน ลำดับแรก คือการสังเกตและตรวจสอบอัตราการ เปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกอย่าง สม่าเสมอ ลำดับต่อมาเกี่ยวข้องกับการสร้างความ เข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิกในองค์กร ลำดับที่สาม ผู้บริหารต้องสามารถระบุตัวขับเคลื่อนของอัตรา การเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรและทำความเข้าใจ วิธีการในการกำหนดกระบวนการการเกิดใหม่ของ กลยุทธ์ ขั้นตอนสุดท้าย เป็นการรักษาระดับพื้นฐาน ของการเรียนรู้และปรับตัวให้มีศักยภาพ

อิทธิพลของความร่วมมือและกิจกรรมการ เกิดใหม่ของกลยุทธ์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการ

ดำเนินงานของบริษัท (Martínez and Moreno, 2011) การพัฒนาความเข้าใจในผลกระทบของความสามารถขององค์กรที่มีอยู่ จากการเติบโตภายในองค์กรและการเติบโตภายนอกองค์กร เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีชีวิตอยู่รอดในระยะยาวของบริษัท (Huang, 2009)

การเกิดใหม่ของกลยุทธ์ดำเนินการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความไม่แน่นอนของสภาพการแข่งขันในตลาด ผู้ประกอบการไทยควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ได้เปรียบจากการสื่อสารและการประสานงานที่ดีภายใต้ 7 โครงสร้างที่สำคัญ คือ ระบบการควบคุมการป้อนข้อมูล รูปแบบกระบวนการทำงานที่เป็นทางการ ระบบการให้รางวัล วิสัยทัศน์ด้านกลยุทธ์ การติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ การวางแผนการมีส่วนร่วม และการสร้างแรงจูงใจที่แท้จริงของงาน (Jarno and Miia, 2009) องค์กรต้องการความรู้จากทรัพยากรจากภายในและภายนอกองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ ผู้บริหาร (Owner-manager) ต้องกระจายความรู้ให้

ทั่วทั้งองค์กร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการแข่งขันรวมทั้งการให้ความสำคัญกับความรู้ใหม่ที่ได้รับจากผู้ที่เกี่ยวข้องจากภายนอกองค์กร ได้แก่ ลูกค้า ซัพพลายเออร์และสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างการเรียนรู้ขององค์กร อันจะนำไปสู่การเกิดใหม่ของกลยุทธ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรให้สูงขึ้น จาก 4I Learning Framework ประกอบด้วย Intuiting (individual), Interpreting (group), institutionalizing (organization), and Integrating และพิจารณาเพิ่มอีก 1I จากมิติสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร คือ Intertwining (inter-organization) (Jones and Macpherson, 2006)

จากการทบทวนวรรณกรรม จะเห็นรูปแบบของการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ว่าผู้ประกอบการไทยใน AEC สามารถวางแผนและนำไปปรับใช้อย่างไร โดยสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 2 กลุ่ม คือ การพิจารณาจากมิติสภาพแวดล้อมภายในองค์กรและการพิจารณาจากมิติสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการเกิดใหม่ของกลยุทธ์

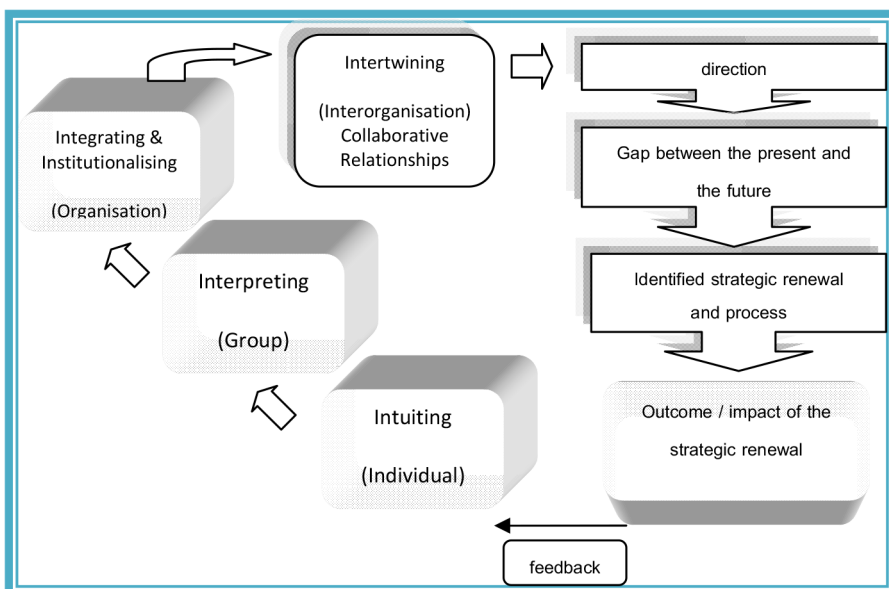
มิติสภาพแวดล้อมภายในองค์กร	มิติสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร
<p>4I learning framework</p> <p>1. Intuiting (ระดับ individual)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง - ความรู้ความสามารถ <p>2. Interpreting (ระดับ group)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสามัคคีของผู้หน้า - การลื่นไหลของทรัพยากร - การสามารถในการปรับตัว <p>2. Interpreting (ระดับ group) (ต่อ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างสรรค์ความคิดที่เป็นประโยชน์ - การเฝ้าระวัง การกำกับดูแล การอำนวยความสะดวกและ การเปลี่ยนแปลง - การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน, พฤติกรรมต้นทุน, ต้นทุนฐานกิจกรรม, กำหนดเป้าหมายด้านต้นทุน <p>3. Integrating (ระดับ organization)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระจายความรู้ให้ทั่วทั้ง - ระบุทางเลือกในการกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจน - การประเมินผลและตัดสินใจเลือกแนวความคิด - การปรับแนวคิดและการออกแบบ - การระบุตัวขับเคลื่อน - รักษาระดับการเกิดใหม่ให้มีศักยภาพ - การจัดตำแหน่งให้เหมาะสม - การแพร่กระจายของแนวคิดใหม่ - ความรวดเร็วในการตอบสนองต่อกลยุทธ์ <p>4. Institutional (ระดับ organization)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถในการปิดช่องว่างของผู้บริหาร - สร้างนวัตกรรมใหม่และทำให้เป็นสากล - การลดขนาด, การจ้างบุคคลภายนอก, การปรับระบบ, การปรับโครงสร้าง, การฟื้นฟู, ความยืดหยุ่นในการบริหารงาน 	<p>1I เพิ่มจาก 4I learning framework</p> <p>Intertwining (ระดับ interorganization)</p> <ul style="list-style-type: none"> - องค์ความรู้ใหม่จากภายนอก intertwining - ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงภายนอกองค์กร - ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ - การสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกองค์กร และการสื่อสารกับตลาด - การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความไม่แน่นอนของสภาพการแข่งขันในตลาด

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเกิดใหม่ของกลยุทธ์จากการพิจารณาในมิติของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยเริ่มต้นกระบวนการเกิดใหม่ของกลยุทธ์จากการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล ไปสู่ระดับกลุ่ม และเปลี่ยนแปลงภาพรวมในระดับองค์กร ซึ่งมีกระบวนการสอดคล้องกับโมเดลการเปลี่ยนแปลงของเลวิน (Lewin's Change Model) โดยแบ่งการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การละลายพฤติกรรม (Unfreezing) เกี่ยวข้องกับการลดแรงต่างๆ ของพฤติกรรมที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งความสำเร็จในส่วนนี้จะผ่านทางกระบวนการทางจิตวิทยาที่นำไปสู่การไม่ยึดติดกับพฤติกรรมในปัจจุบันด้วยการให้สารสนเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการ การจูงใจสมาชิกขององค์กรให้เข้าร่วมกิจกรรมการเปลี่ยนแปลง ขั้นที่ 2 การเปลี่ยนใหม่ (Moving) ในระยะนี้คือ การเข้าสู่พฤติกรรมขององค์กร ฝ่ายงาน บุคคล ในระดับใหม่ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่สอดคล้องอยู่ในระบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณค่าและทัศนคติใหม่ผ่านการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างองค์กรและกระบวนการ ขั้นที่ 3 การคง

สภาพพฤติกรรมใหม่ (Refreezing) ขั้นตอนนี้เป็นการรักษาการเปลี่ยนแปลงให้มีเสถียรภาพในระดับใหม่ ความสำเร็จนี้จะเกิดจากการใช้กลไกสนับสนุนจากการเสริมแรงขององค์การแบบใหม่ เช่น วัฒนธรรมองค์กร นโยบายและโครงสร้าง

แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขององค์กรนั้นมีสาเหตุมาจาก 2 แหล่ง คือ ปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กร ในฐานะที่องค์กรเป็นส่วนย่อยหนึ่งที่มีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสังคม เมื่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงองค์กรจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงต่อความเปลี่ยนแปลงเพื่อรักษาความอยู่รอดขององค์กรให้คงอยู่ต่อไปได้ บทความนี้นำเสนอแนวทางในการสร้างการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ โดยพิจารณาทั้งจากมิติสภาพแวดล้อมภายในองค์กรและมิติสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร มาเป็นพื้นฐานที่สำคัญประกอบการตัดสินใจของผู้ประกอบการไทยใน AEC ในการวางแผนการกลยุทธ์ขององค์กรในอนาคต โดยปรับจากรอบการเรียนรู้ขององค์กร 4I Learning Framework ของ Crossan, Lane and White (Crossan, Lane and White, 1999)

Conceptual Framework

ที่มา : 4I Learning Framework (Crossan, Lane and White, 1999)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทความนี้ได้ทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยที่ผ่านมาในเรื่องการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ ผ่านการเกิดใหม่ของความคิดสำคัญที่องค์กรต้องการจะสร้างขึ้น มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการตอบสนองต่อความต้องการจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ยังไม่มีการทำวิจัยในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และถึงแม้ว่าจะมีการทำวิจัยในประเทศดังกล่าวอยู่บ้าง แต่ส่วนมากแล้วพิจารณาเฉพาะกรอบสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมทุกประเด็น คือยังขาดการพิจารณาองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร รวมถึงการพิจารณาให้ครบกระบวนการถึงผลกระทบ/ผลลัพธ์ของการเกิดใหม่ของกลยุทธ์

บทความนี้ให้ข้อเสนอแนะ โดยการศึกษาในองค์กรที่มีการทำธุรกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และเพิ่มการพิจารณาองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่จะส่งผลต่อการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในมิติต่างๆ ให้ครอบคลุมทั้งมิติภายในและภายนอกองค์กร เพราะการสร้างความสามารถขององค์กรแบบไดนามิกนั้น องค์กรจำเป็นต้องใช้ทั้งการพัฒนา

ภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งจัดหาวิธีการที่จะสามารถสร้างการเจริญเติบโตอยู่ตลอดเวลาเพื่อความอยู่รอดขององค์กร และศึกษาให้ครบกระบวนการจนถึงผลลัพธ์หรือผลกระทบจากการเกิดกลยุทธ์ใหม่ เพราะความสามารถในการนำไปปรับใช้ของแต่ละองค์กรแตกต่างกัน บางองค์กรอาจได้ผลในทางบวก ส่งเสริมให้ผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพขององค์กรดีขึ้น แต่ในบางองค์กรอาจเกิดผลในทางลบ ซึ่งเกิดขึ้นจากการต่อต้านของพนักงาน การไม่ให้ความร่วมมือ หรือมีการกำหนดกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสมกับบริบทขององค์กร เพราะบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลของผู้บริหารในองค์กรเป็นหน้าที่สำคัญที่มาก่อนการเกิดใหม่ของกลยุทธ์ หลังจากนั้นการเกิดใหม่ของกลยุทธ์และการเรียนรู้ทั่วทั้งองค์กรหากนำมาปฏิบัติใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละองค์กรแล้วก็จะเครื่องมือหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการอยู่รอดในระยะยาวขององค์กร

บทความนี้สะท้อนให้เห็นรูปแบบวิธีการดำเนินงานในการเกิดใหม่ของกลยุทธ์และเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการไทยใน AEC ในการนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของแต่ละองค์กร ซึ่งจะประโยชน์ต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้สูงขึ้นและสามารถแข่งขันในตลาด ASEAN ได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2555). เร่งพัฒนาอาเซียน ก้าวสู่ AEC. *จุลสาร AEC focus*, 2(11).
- โกวิทภัย กังสนันท์. (2550). การบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์การ : มุมมองแนวบูรณาการกระบวนการและพฤติกรรม. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 5(2), 1-29.
- ครุฑชิต พุทธิโกษา. (2554). กรอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ*. [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2559]: Available from: URL// <http://sjss.sut.ac.th/web/documents/SYf49texJFLN.pdf>
- สุชาติ ไตรภพสกุล. (2558). ผู้ประกอบการไทยในยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *Forbes Thailand* [สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2559]: Available from: URL// <http://www.forbesthailand.com/commentaries-detail.php?did=697>
- Agarwal, R. and Helfat, E. C. (2009). Strategic renewal of organizations. *Organization science*, 20(2), 281-293.
- Fuller, B. C. and Volberda, W. H. (1997). Strategic renewal: how large complex organizations prepare for the future. *International studies of management & organization*, 27(2), 95-120.
- Covin, J. and Miles, M. (1999). Corporate entrepreneurship and the pursuit of competitive advantage. *Entrepreneurship theory and practice*, 23, 47-63.
- Crossan, M. M. and Berdrow, I. (2003). Organization learning and strategic renewal. *Strategic management journal*, 24, 1087-1105.
- Crossan, M. M., Lane, W. H. and White, E. R. (1999). An organizational learning framework: from intuition to institution. *The academy of management review*, 24(3), 522-537.
- Doz, L. Y. and Kosonen, M. (2010). Embedding strategic agility: a leadership agenda for accelerating business model renewal. *Long range planning*, 43, 370-382.
- Floyd, S. W. and Wooldridge, B. (1999). Knowledge creation and social networks in corporate entrepreneurship: the renewal of organizational capability. *Entrepreneurship theory and practice*, 23(3), 123-143.
- Floyd, S. W. and Lane, J. L. (2000). Strategizing throughout the organization: management role conflict in strategic renewal. *Academy of Management*, 25(1), 154-177.
- Guth, W. D. and Ginsberg, A. (1990). Guest editors' introduction: Corporate entrepreneurship. *Strategic management journal*, 11, 5-15.
- Henk, W., Volberda, W. H., Fuller, B. C. and Bosch, A. F. (2001). Mobilising Renewal Journeys in Multiunit Firms. *Long range planning*, 34, 159-178.
- Huang, F. Y. (2009). Strategic renewal within an information technology firm exploration, exploitation and corporate venturing. *International journal of entrepreneurial behavior & research*, 15(5), 436-452.

- Huff, O. J., Huff, S. A. and Thomas, H. (1992). Strategic renewal and the interaction of cumulative stress and inertia. *Strategic management journal*, 13, 55-75.
- Jarno, P. and Miia, M. (2009). Management control and strategic renewal in the front end of innovation. *The journal of product innovation management*, 26(6), 671.
- Jones, O. and Macpherson, A. (2006). Inter-organizational learning and strategic renewal in SMEs: extending the 4I framework. *Long range planning*, 39(2), 155-175.
- Martinez, J. F. and Moreno, G. A. (2011). Strategic renewal, cooperation, and performance: a contingency approach. *Journal of management and strategy*, 2(4), 43-55.
- Menahem, M. S., Kwee, Z., Volberda, W. H. and Bosch, A. F. (2013). Strategic renewal over time: the enabling role of potential absorptive capacity in aligning internal and external rates of change. *Long range planning*, 46(3), 216-235.
- Patrick, K., Louis, M., Justin, D., Zhi, T. and Choonwoo, L. (2010). Firm-level entrepreneurship: the role of proactiveness, innovationness and strategic renewal in the creation and exploitation of opportunities. *Journal of developmental entrepreneurship*, 15(2), 143.
- Prashantham, S. (2008). New venture internationalization as strategic renewal. *European management journal*, 26, 378-387.
- Ravasi, D. and Lojacono, G. (2005). Managing design and designers for strategic renewal. *Long range planning*, 38, 51-77.
- Stienstra, M., Baaij, M., Bosch, F. and Volberda, H. (2004). Strategic renewal of Europe's largest telecom operators (1992-2001): from herd behaviour towards strategic. *European management journal*, 22(3), 273-280.
- Worch, H., Kabinga, M., Eberhard, A. and Truffer, B. (2012). Strategic renewal and the change of capabilities in utility firms. *European business review*, 24(5), 444-464.

การเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย: กรณีศึกษานักโทษหญิง ในเรือนจำกลางอุดรธานี

Comparison of the Understanding of Thailand's Criminal Justice System: A Case Study of Female Prisoners in the Federal Prison of Udonthani.

ศรันยา ทองดีนอก¹

Saranya Tongdeenok¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยในปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ทำการศึกษาเฉพาะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นเพศหญิง ซึ่งอยู่ในเรือนจำกลางอุดรธานี และเรือนจำพิเศษอุดรธานี โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมีตัวเลือกแบบถูก/ผิด มีค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม เท่ากับ 0.799 การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการสัมภาษณ์

ผลจากการวิจัย พบว่า ถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนา และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่ภายในประเทศมีคะแนนความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยนอกราชอาณาจักรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีคะแนนความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีวิชาชีพชั้นสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: นักโทษหญิง, ความเข้าใจ, กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

Abstract

The purpose of this research was to compare the understanding of the Thai criminal justice system as viewed by people from different backgrounds. This case study involved female offenders, or defendants, in The Federal Prison of Udon Thani and Udon Thani Special Prison by using a simple random sample of 250 people. Data were collected by true or false choice questionnaires and interviews. Reliability of the instruments was 0.799. The results revealed that domicile and education influenced people's understanding of the criminal justice system. Samples that live in Thailand gained higher scores of understanding of the criminal justice system than the samples

---

¹ อาจารย์ประจำ, สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Lecturer, Institute of General Education, UDON THANI Rajabhat University

that live outside the kingdom with statistical significance at 0.01. Furthermore, the samples that graduated with a bachelor degree had higher scores of understanding of the criminal justice system than the samples that finished high school or had a diploma degree at a statistical significance at 0.05.

Keywords: female offenders, understanding, criminal justice system

บทนำ

การลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดทางอาญา มี 5 ประการ คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน โดยการลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดมีวัตถุประสงค์หลาย ๆ อย่าง เพื่อแก้แค้นการกระทำความผิด เพื่อเป็นการยับยั้งหรือป้องกัน เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม และเพื่อปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งวิธีการลงโทษที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายก็คือ การจำคุกนั่นเอง ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นสถานที่แยกตัวผู้กระทำความผิดออกจากสังคม ป้องกันบุคคลอื่นมิให้กระทำความผิดเช่นเดียวกันนั้น และการลงโทษที่ยุติธรรมควรจะมีอัตราความรุนแรงพอเพียงที่จะยับยั้งบุคคลอื่นๆ เกรงกลัวไม่กระทำความผิด กระทำความผิดซ้ำและเกรงกลัวจนไม่กล้ากระทำความผิดอีกต่อไป

การจำคุก ในสมัยโบราณประเทศไทยได้ใช้โทษจำคุกเพื่อเป็น การลงโทษจริงๆ โดยไม่มีกำหนดเวลาแน่นอน ต่อมาในปัจจุบันได้รับการพัฒนาไปในทางที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีมากขึ้น (กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม: 2553) โดยการใช้วิธีการต่างๆ เช่น การให้การศึกษอบรม การฝึกอาชีพ และการอบรมจิตใจ เป็นต้น ซึ่งผู้ที่เข้าไปในเรือนจำได้จะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ระหว่างการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการขอศาลออกหมายขังคือผู้ต้องหา หรืออยู่ระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลคือจำเลย หรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดคือนักโทษ เราจะทราบได้อย่างไร

ว่าบุคคลที่จะถูกลงโทษนั้นเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดจริง ดังนั้นเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเกิดความยุติธรรมมากที่สุด จึงต้องมีการบัญญัติกฎหมาย มารับรองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพราะความยุติธรรมเกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นหลักประกันที่สำคัญยิ่ง เมื่อใดที่ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือไม่อาจแสวงหาความยุติธรรมจากรัฐได้ ก็อาจเกิดความไม่สงบหรือก่อการไม่สงบต่อฝ่ายปกครองบ้านเมืองได้ ซึ่งย่อมจะเป็นภัยแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรงยิ่ง ทั้งนี้เพราะความยุติธรรมนั้นย่อมเป็นที่พึ่งที่ปรารถนาแก่ชนทุกชาติไม่ว่ายุคใดสมัยใด (นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล และคณะ, 2529: 1) และเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 18) พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 ความว่า “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเหมือนเป็นผู้กระทำผิดมิได้...”

การรับรองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายนั้นเป็นไปก็เพื่อเสริมสร้างให้จำเลยในคดีอาญามีโอกาสอย่างทัดเทียมกันในการต่อสู้คดี(บุศรา เกิดวิชัย, 2534 : 11) ตามที่ปรากฏในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รับรองโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ ข้อ 7 บัญญัติไว้ว่า “ทุกคนเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน” ป้องกันจำเลยหรือผู้บริสุทธิ์ถูก

ลงโทษโดยปราศจากความรู้ความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเพื่อรับรองสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ที่พึงได้รับการคุ้มครองในคดีอาญา ซึ่งสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมีอยู่หรือได้รับการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวบทกฎหมายว่าได้บัญญัติให้มีการพิทักษ์สิทธิของจำเลยอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับบุคคลอื่นๆ ผู้เกี่ยวข้องกับการยุติธรรมทางอาญาไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ พนักงานอัยการ ทนายความและศาล เป็นผู้มีส่วนสำคัญที่จะช่วยพิทักษ์รักษาสิทธิของจำเลย ทั้งนี้เพราะบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายแก่จำเลย ถ้าบุคคลเหล่านี้ได้ปฏิบัติและพิทักษ์สิทธิจำเลยตามกฎหมายได้บัญญัติไว้ ก็จะได้ชื่อว่าช่วยผดุงความยุติธรรมให้แก่จำเลย นวพงศ์ บุญสิทธิ์ (2430) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปิดเผยการพิจารณาคดีอาญาได้พบว่าหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญาในประเทศไทยมีที่มาจากตะวันตก และได้มีการยอมรับนำมาบังคับใช้กันอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมแก่จำเลย เป็นการสนองสิทธิในการเสนอและการรับรู้ข่าวสารของประชาชน และป้องกันพยานเท็จ เป็นหน้าที่ของศาลที่จะรับรอง คุ้มครองและรักษาไว้ซึ่งสิทธิและประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดี แต่ที่สำคัญนอกเหนือจากนั้นก็ขึ้นอยู่กับตัวจำเลยเอง ว่าจำเลยรับรู้และเข้าใจถึงสิทธิของตัวเองตามที่กฎหมายได้บัญญัติและให้การพิทักษ์ไว้หรือไม่ รวมถึงเพื่อป้องกันบุคคลอื่นมาละเมิดสิทธิของจำเลย เพราะ “จำเลยนั้นมีความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องของข้อกฎหมายและความเชี่ยวชาญในวิธีการจำเลยที่ยากจนจึงเป็นฝ่ายเสียเปรียบเพราะไม่สามารถหาทนายความแตกต่างว่าต่างที่มีความสามารถทัดเทียมอัยการ” การศึกษาวิจัยเกียรติขจร วัจนสวัสดิ์ และคณะ (2529) เรื่อง สิทธิจำเลยในคดีอาญาในประเทศไทย และ “จำเลยส่วนมากไม่ทราบว่าเมื่อตกเป็นจำเลยแล้วตนมีสิทธิในฐานะจำเลยประการใดบ้าง” (เกียรติขจร และคณะ, 2529: 158)

เมื่อเป็นเช่นนี้การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงมีความสำคัญมาก ยุทธนา เจ้าตุรี (2539) “ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพิทักษ์สิทธิจำเลยในคดีอาญา พบว่า การรับรู้สิทธิของจำเลยอยู่ในระดับกลาง ส่วนมากจำเลยไม่ได้ใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภาวะการณตกเป็นจำเลย และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีผลต่อการรับรู้สิทธิของจำเลย” เพราะการรับรู้ เข้าใจส่งผลต่อการนำกฎหมายที่บัญญัติไว้ไปใช้เพื่ออ้างไว้ซึ่งความยุติธรรมตามเจตนารมณ์ของการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเพราะนอกจากกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเองก็มีความสำคัญ ว่ามีความเข้าใจถึงขั้นตอนวิธีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแตกต่างกันหรือไม่ในปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ อาชีพ รายได้ ที่อยู่อาศัย ฐานความผิด และระดับการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยในปัจจุบันส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

ในงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นเพศหญิง ซึ่งอยู่ในเรือนจำกลางอุดรธานี และเรือนจำพิเศษอุดรธานี จำนวน 568 คน (กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์: 1 มีนาคม 2557) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน จากเกณฑ์ของตารางสำเร็จรูปของ TARO YAMANE ที่กำหนดว่าประชากรมากกว่า 500 คน ที่ระดับ

ความเชื่อมั่น 95% ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างมาทำการวิจัยอย่างน้อย 222 คน (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543)

เครื่องมือในการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เป็นแบบมีตัวเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามว่าด้วยสถานภาพของผู้ตอบ ตั้งแต่ข้อ 1 - 15 ประกอบด้วย เพศ ถิ่นที่อยู่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ภาระหนี้สิน ฐานความผิด โทษที่ได้รับ สถานะ และจำนวนบุตร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจ ตั้งแต่ข้อ 16 - 35 ในการรับรู้การรับรู้สิทธิของผู้ต้องหาและจำเลย ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ซึ่งเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับวิธีการขั้นตอนในทางกฎหมายที่พนักงานฝ่ายปกครอง พนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ หรือศาล ได้ปฏิบัติเป็นประจำ และเป็นบรรทัดฐานในทุกความผิดที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยหากเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องผ่านขั้นตอนหรือกระบวนการเหล่านี้ ตอนที่ 2 นี้ มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ ถูก หรือ ผิด

แบบสอบถามทั้งหมดฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 เท่ากับ 0.799

การเก็บข้อมูล ณ เรือนจำกลางอุดรธานีโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย รวม 13 คน ทำการสัมภาษณ์ผู้ต้องหา หรือจำเลยทีละคน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามหมดความสงสัยในข้อคำถามและได้ข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงที่สุด เข้าเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึง 15 มีนาคม 2558 จำนวน 250 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลนำเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิฐานะที่แตกต่างกันโดยใช้ค่าที่ (Independence t-test) และเปรียบเทียบความแตกต่าง

ระหว่างคะแนนความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา รายได้ ฐานความผิด และอาชีพที่แตกต่างกันโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ร้อยละ 87.60 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 49 อาชีพโดยส่วนใหญ่คือ เกษตรกร ร้อยละ 30.30 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 41.40 และโดยส่วนใหญ่มีความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด ร้อยละ 70.40 (ดังแสดงในตารางที่ 1)

2. ผู้ต้องขังหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยมีความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมมากกว่าผู้ต้องขังที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

3. ผู้ต้องขังหญิงมีความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมแตกต่างกันตามระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หากไม่พบความแตกต่างของความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันด้านอาชีพ รายได้ และฐานความผิด (ดังแสดงในตารางที่ 3)

4. เมื่อผู้วิจัยพบว่าความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมของผู้ต้องขังหญิงมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Scheffe โดยพบว่าผู้ต้องขังหญิงที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมมากกว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังแสดงในตารางที่ 4)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังหญิง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนา			รายได้		
ประเทศไทย	219	87.60	ไม่มีรายได้	14	5.60
ต่างประเทศ	31	12.40	ต่ำกว่า 5,000 บาท	103	41.40
ระดับการศึกษา			5,001-9,999 บาท	82	32.90
ไม่ได้รับการศึกษา	15	6.10	10,000-14,999 บาท	23	9.20
ประถมศึกษา	121	49.00	15,000-19,999 บาท	10	4.00
มัธยมศึกษา	78	31.60	20,000-24,999 บาท	3	1.20
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	9	3.60	25,000-29,999 บาท	5	2.00
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	10	4.00	มากกว่า 30,000 บาท	9	3.60
ปริญญาตรี	11	4.50	ฐานความผิด		
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.20	จำหน่ายยาเสพติด	171	70.40
อาชีพ			เสพ/มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด	21	8.60
ไม่มีอาชีพ	8	3.30	จำหน่ายยาเสพติด	171	70.40
นักเรียน/นักศึกษา	4	1.60	เสพ/มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด	21	8.60
รับจ้างภาคเกษตรกรรม	39	16.00	ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	27	11.10
รับจ้างภาคอุตสาหกรรม	16	6.60	ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย	4	1.60
เกษตรกร	74	30.30	ความผิดเกี่ยวกับเพศ	2	0.80
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	2.50	ความผิดต่อเสรีภาพ	2	0.80
ค้าขาย	61	25.00	อื่นๆ	16	6.60
อื่นๆ	36	14.80			

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมระหว่างภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	$\bar{X}$	SD	t	p
ภูมิลำเนาภายในประเทศไทย	14.97	2.15	3.293	.001.*
ภูมิลำเนาต่างประเทศ	13.50	1.98		

* $p < .01$

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6	84.97	14.16		
	ภายในกลุ่ม	208	918.21	4.41	3.208	.005*
	รวม	214	1003.18			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	7	56.27	8.04		
	ภายในกลุ่ม	204	942.18	4.62	1.741	.101
	รวม	211	998.45			
ฐานความผิด	ระหว่างกลุ่ม	6	6.26	1.04		
	ภายในกลุ่ม	203	978.22	4.82	.217	.971
	รวม	209	984.48			
รายได้	ระหว่างกลุ่ม	7	41.70	5.96		
	ภายในกลุ่ม	208	962.89	4.63	1.287	.258
	รวม	215	1004.59			

* $p < .01$

ตารางที่ 4 ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	$\bar{X}$	1	2	3	4	5	6	7
ไม่ได้รับศึกษา	14.17	-	-.478	-.819	-1.167	.944	-3.083	-1.500
ประถมศึกษา	14.64		-	-.341	-.689	1.422	-2.606	-1.022
มัธยมศึกษา	14.99			-	-.348	1.763	-2.264	-.681
ปวช.	15.33				-	2.111	-1.917	-.333
ปวส.	13.22					-	-4.028*	-2.444
ปริญญาตรี	17.25						-	1.583
สูงกว่าปริญญาตรี	15.67							-

* $p < .05$

หมายเหตุ: 1 หมายถึง ไม่ได้รับการศึกษา, 2 หมายถึง ประถมศึกษา, 3 หมายถึง มัธยมศึกษา, 4 หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพ, 5 หมายถึง ประกาศนียบัตรชั้นสูง, 6 หมายถึง ปริญญาตรี, 7 หมายถึง สูงกว่าปริญญาตรี

อภิปราย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ถิ่นที่อยู่หรือภูมิสำเนา และการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่ภายในประเทศมีคะแนนความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยนอกราชอาณาจักรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถิ่นที่อยู่ที่มีผลต่อความเข้าใจที่แตกต่างกัน เพราะหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีภูมิสำเนาในประเทศไทย นั่นก็หมายถึงคนที่มีสัญชาติไทยหรือคนไทยนั่นเอง ส่วนผู้ที่มีภูมิสำเนาออกนอกราชอาณาจักรนั้นก็หมายถึงบุคคลต่างด้าวหรือต่างสัญชาติ โดยทั้งหมดมีสัญชาติลาว เมื่อเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยความเข้าใจในภาษาไทยจึงไม่ต้องแก้ แปลความหมายของคำหรือประโยคได้ไม่แตกฉาน เมื่อไม่เข้าใจในภาษาไทย สิทธิที่พึงได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นคนต่างสัญชาติเองก็ไม่เข้าใจและทราบถึงสิทธินั้น เช่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะได้กำหนดสิทธิที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมีสำเนาได้ เพื่อให้สำเนาได้ทำหน้าที่แปลข้อความจากภาษาไทยเป็นภาษานั้นๆ หรือภาษานั้นๆเป็นภาษาไทย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นคนต่างสัญชาติ แต่จากแบบสอบถามผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ทราบสิทธินี้รวมถึงไม่เคยมีสำเนา สูงที่สุด ร้อยละ 40.8 และนอกจากนี้การมีถิ่นที่อยู่มีผลต่อความเข้าใจที่แตกต่างกันนั้นเป็นเพราะคนต่างสัญชาติเหล่านั้นมิได้อยู่ใต้บังคับของกฎหมายประเทศไทยโดยตรง ยกเว้นต่อเมื่อ ได้กระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย ตามมาตรา 2 ประมวลกฎหมายอาญา เมื่อไม่ได้อยู่ใต้บังคับของกฎหมายความเข้าใจกฎหมายก็จะแตกต่างกับคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีคะแนนความเข้าใจใน

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีวิชาชีพชั้นสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกเหนือจากนั้นไม่พบความแตกต่างระหว่างการศึกษาระดับอื่นๆ มีเพียงแนวโน้มของคะแนนที่ลดลงไปตามระดับการศึกษา ขณะที่ฐานความผิด รายได้ต่อเดือน และอาชีพไม่ส่งผลต่อความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่แตกต่างกันด้วย เหตุเพราะการรับรู้ของบุคคลเกิดขึ้นได้จาก เริ่มจากการแปลความหมายสิ่งที่สัมผัสออกมาโดยอาศัยประสบการณ์เดิม ความรู้ ความจำ ความสนใจ แรงจูงใจ เมื่อบุคคลได้รับการศึกษาในระดับที่ต่ำลงไปเรื่อยๆ การรับรู้ของบุคคลก็จะแตกต่างกัน

สรุป

อาชีพ, ฐานความผิด และรายได้ของผู้ต้องขังหญิงที่แตกต่าง ไม่มีผลต่อความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ขณะที่ภูมิสำเนา และระดับการศึกษาของผู้ต้องขังหญิงที่แตกต่างกัน มีผลต่อความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ต้องขังหญิงที่มีภูมิสำเนาอยู่ในประเทศไทยมีความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมมากกว่าผู้ต้องขังที่มีภูมิสำเนาอยู่ในต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ต้องขังหญิงที่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมมากกว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. มีการจัดบุคลากรเพื่อให้ความรู้อันเกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยแก่ประชาชนโดยทั่วไปอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นในเขต

เทศบาล รวมถึงพื้นที่ที่เข้าถึงยาก

2. ประชาสัมพันธ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จัก รับทราบถึงชื่อหน่วยงาน หน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน สถานที่ติดต่อ ค่าใช้จ่าย เป็นต้น โดยการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงได้เร็วและง่ายที่สุดก็คือ อินเทอร์เน็ต

3. ให้ความรู้แก่ประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้กฎหมายที่จำเป็นเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักรักษา ปกป้องสิทธิของตนเอง

4. ให้การอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายกับผู้นำหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน รวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่ใกล้ชิด ค้นเคยกกับประชาชนในพื้นที่ เมื่อประชาชนมีปัญหาบุคคลเหล่านี้จะได้ให้คำปรึกษาในเบื้องต้นได้

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, บุญทิพย์ ผ่องจิตร แลนเกรฟ และ ประธาน วัฒนาวณิชย์. (2529). *สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย*. พิมพ์ครั้งแรก. สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำรา สมาคมสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- นวพงศ์ บุญสิทธิ์. (2530). *การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา*. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึง ประธาน วัฒนาวณิชย์. (2520). "ระบบความยุติธรรมทางอาญา แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและกระบวนการนิติธรรม". *นิติศาสตร์*. (2520). 169.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, ไฉไล ศักดิ์วรพงษ์, นิตติ ผดุงชัย และ จำรอง เงินดี. (2529). *ความสัมพันธ์ระหว่างนักโทษเด็ดขาดกับเจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรมไทย*. คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุศรา เกิดวิชัย, ว่าที่ร้อยตรี. (2534). *สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยรวดเร็ว*. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธนา เจ้าคูรี. (2539). *การพิทักษ์สิทธิจำเลยในคดีอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณี การรับรู้สิทธิของจำเลยและการใช้สิทธิตามกฎหมาย*. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี

Promoting a Dietary Behavior Strategy Based on Scaffolding and Tipping Point of the People in Udon Thani Province

วันชาติ จันทน์วัฒนวงศ์¹, สังคม สุภรัตน์กุล², ไพศาล นันนอุดร², ชื่นจิต จันทจรรยาพงษ์³
Wanchat Janwattanawong¹, Sungkom Suparatanagool², Paisal Nanudorn²,
Chuenjit Chancharoonpong³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างยุทธศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของประชาชนจังหวัดอุดรธานี ดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาการบริโภคของประชาชนโดยวิธีการสนทนากลุ่ม พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมบริโภคอาหารเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ แบบประจำวัน แบบวัฒนธรรมพื้นบ้าน (ซุ่มกัน) แบบพิธีกรรม (งานบุญ) และแบบวิกฤต (มีผู้ป่วยในครอบครัว) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงแหล่งผลิต และการกระจายอาหาร และยังพบว่าพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพเกิดจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ การขาดความเข้าใจต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ การมีทัศนคติการให้คุณค่าการบริโภคอาหารด้านสังคมมากกว่าสุขภาพ และ การขาดทักษะการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ระยะที่ 2 ใช้ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 กับแนวคิดเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผัน เป็นกรอบกำหนดยุทธศาสตร์หลักและคู่มือดำเนินการได้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ได้แก่การบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาต่อสุขภาพ 2) ยุทธศาสตร์ต้นต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และ 3) ยุทธศาสตร์ต่อการกรรการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และประเมินความสอดคล้องของยุทธศาสตร์กับคู่มือดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาจำนวน 5 คนพบว่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) ของคู่มือดำเนินการของทุกยุทธศาสตร์มีค่า > 0.5 จึงนำไปทดลองใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 โดยใช้อบรมกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน พบว่า มีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติการให้คุณค่า และทักษะการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ หลังการอบรมเพิ่มขึ้นในระดับมาก (M = 4.85, S.D. = 0.24; M = 4.80, S.D. = 0.25; M = 4.92, S.D.

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์, สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ อาจารย์, ภาควิชาเทคโนโลยีการอาหารและโภชนาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตสกลนคร

¹ Student in Doctor of Philosophy Program in Development Strategy, UdonThani Rajabhat University, E-mail: wanchat.jt@gmail.com

² Lecture, Development Strategy, Udon Thani Rajabhat University

³ Lecturr, Department of Food Technology and Nutrition. Kasetsart University Campus province

= 0.09) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ของทั้งสามยุทธศาสตร์ และสามารถส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ที่ประชาชนใช้ปรับพฤติกรรมบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: พฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

Abstract

Building strategies to improve dietary behavior in Udon Thani province was the objective of this study. The research was divided into three phases. Phase 1: focus group discussion of consumption habits, there was behavior that caused health problems, which led to four forms: daily consumption, traditional consumption, ritual consumption and crucial consumption which resulted in the changes of the places and the distribution of food products. In addition, the consumption behavior caused health problems in 3 aspects: lack of understanding of healthy consumption, attitude of social consumption and lack of preparation of healthy food. Phase 2: create main strategies and operation manual from pervious phase's results and scaffolding, a tipping point which includes three strategies: objection strategy for consuming foods that caused health problems, the origin strategy for dietary health and the overcome strategy for dietary health. Item objective congruency between the strategies and operation manual was more than 0.5. Phase 3: examine at the end of training. The target group was ten people who had knowledge and attitude toward the consumption of healthy food after training increased at high level ($M = 4.85$, $S.D. = 0.24$; $M = 4.80$, $S.D. = 0.25$; $M = 4.92$, $S.D. = 0.09$). Comparing the results before and after training they were statistically significant at the 0.05 level in all strategies. The strategies have efficient benefits to improve dietary behavior of people to attain a healthy lifestyle.

Keyword: The Promoting Dietary Behavior

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก รวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมบริโภคที่อาศัยการพึ่งพาอาหารที่ผลิตเชิงอุตสาหกรรม เชิงพาณิชย์ และวิถีของกลไกการตลาด ก่อให้เกิดพฤติกรรมบริโภคอาหารประเภทอาหารจานด่วน อาหารที่มีไขมัน น้ำตาล และเกลือสูง รวมถึงอาหารที่ปนเปื้อนสารพิษ นอกจากนี้พลวัตทางสังคมในปัจจุบัน ความ

ต้องการในการบริโภคอาหารไม่ได้เป็นเพียงการตอบสนองต่อการดำรงชีวิตอย่างเดียว หากยังแฝงไปถึงนัยทางสังคม และกระบวนการสร้างแรงจูงใจให้บริโภค ที่ซ่อนอยู่ในพฤติกรรมบริโภคอาหาร ทำให้เกิดโรคหัวใจ โรคหลอดเลือด รวมถึงโรคมะเร็งอันเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ยังมีรายงานการเจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคมะเร็ง และโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากผลการศึกษาบ่งชี้ว่าสาเหตุหลักของการเจ็บ

ป่วยเกิดจากพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมที่ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพของประชาชนดังปรากฏในปัจจุบัน (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข, 2552: 192-220) ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้งบประมาณแก้ปัญหาด้านสุขภาพของประชากรในประเทศ

การแก้ไขปัญหาจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข การสร้าง ยุทธศาสตร์ (Strategy) เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับบูรณาการกับกระบวนการที่ประยุกต์จากศาสตร์สาขาต่างๆ อันเป็นที่ยอมรับสู่การพัฒนาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดทางเลือกในการแก้ปัญหาใหม่ที่เหมาะสมกับปัญหาและกาลเวลา (เกษม เพ็ญภินันท์, 2550: 2) ทั้งนี้รากฐานที่สำคัญในการศึกษาเพื่อสร้างยุทธศาสตร์ที่จะแก้วิกฤติการณ์นี้ จำเป็นต้องเริ่มจากการสร้างข้อมูลที่มีฐานความรู้จากข้อมูลปฐมภูมิ โดยรวบรวมความรู้ความเข้าใจเรื่อง การบริโภคอาหารของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสามารถกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

จังหวัดอุดรธานี เป็นพื้นที่ตัวแทนที่เลือกศึกษา เนื่องจากสภาพปัญหาสุขภาพและสาเหตุการสูญเสียชีวิตของประชากรในจังหวัดอุดรธานีมีแนวโน้มเช่นเดียวกับสังคมโดยรวมของประเทศ ดังปรากฏว่า อัตราการตายของประชาชนในจังหวัดจาก 5 อันดับ ซึ่งมีสาเหตุจากพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ โรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูงและหลอดเลือดในสมอง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี, 2558: 3) ซึ่งจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า พฤติกรรมบริโภคอาหารส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้โดยการสัมผัส การให้ความใส่ใจ และการทำความเข้าใจ เป็นกระบวนการที่แต่ละคนได้รับความรู้และประสบการณ์ ภายหลังจากได้ผ่านกระบวนการนี้แล้วบุคคลจะนำไปเป็นพฤติกรรมในอนาคตที่เกี่ยวข้องกัน (สุภาภรณ์ พลนิก, 2548: 149) ดัง

นี้งานวิจัยนี้จึงยึดแนวคิดด้านการเรียนรู้เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับบริบทการบริโภคอาหารของประชาชนในปัจจุบัน โดยนำแนวคิด เสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) (Vygotsky, 1978: 86-89) ร่วมกับ องค์ประกอบพฤติกรรม การเรียนรู้ (Bloom, 1975: 65-197) และ จุดพลิกผัน (Tipping Point) (มัลคอล์ม แกลดเวลล์, 2543) เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์ โดยนำกระบวนการเสริมต่อการเรียนรู้ สร้างหลักการ กลยุทธ์ กระบวนการพัฒนาของยุทธศาสตร์ ตามองค์ประกอบพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารอันก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของประชาชนที่ได้จากผลการศึกษาวิจัยซึ่งใช้เป็นกรอบกำหนดยุทธศาสตร์หลัก และกำหนดมาตรการ แผนงาน กิจกรรมจากแนวคิดจุดพลิกผัน เพื่อนำสู่การพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของประชาชนที่สอดคล้องสภาพสังคมปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมบริโภคอาหารของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อทดลองใช้ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยทำการวิจัยและทำการพัฒนาควบคู่กันไปเป็นลำดับ แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมบริโภคอาหารของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานบริบท และสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมบริโภคอาหารของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี เก็บข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เก็บข้อมูลวันที่ 7- 28 เมษายน 2558 วิเคราะห์แก่นสาระเพื่อการสรุปผลการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย กำหนดลักษณะเงื่อนไขเป็นประชาชนจังหวัดอุดรธานีอยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา 4 กลุ่มน้ำ ได้แก่ กลุ่มน้ำสงคราม กลุ่มน้ำห้วยหลวง กลุ่มน้ำหนองประจักษ์และ กลุ่มน้ำปาว เป็นผู้ที่มีประสบการณ์สามารถให้ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคอาหาร มีความประสงค์เข้าร่วมกิจกรรม และเป็นบุคคลที่มีภูมิหลังประสบการณ์คล้ายคลึงกัน อายุระหว่าง 35-45 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วย กลุ่มน้ำละ 8 คน กลุ่มสมาชิกครอบครัวผู้ป่วยกลุ่มน้ำละ 8 คน และกลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มน้ำละ 8 คน ผลการเลือกกลุ่มเป้าหมาย ผู้ป่วย 32 คน สมาชิกครอบครัวผู้ป่วย 32 คน และประชาชนทั่วไป 32 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ คำถามสนทนากลุ่ม พฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของประชาชน แนวคำถามประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ประเด็นการศึกษา (Study Concept) ประกอบด้วย บริบท สภาพปัญหา และพฤติกรรมบริโภคอาหาร

ประเด็นสนทนา (Questions) ประกอบด้วย อาหาร ลักษณะการกิน และ ความรู้เกี่ยวกับอาหาร

ประเด็นสำหรับซักถามต่อเนื่อง (Probes) ประกอบด้วย รูปแบบชนิดอดีตปัจจุบัน แนวโน้มอนาคต อิทธิพลต่อการกิน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ (ศิริพร จิรวัดณ์กุล, 2553: 158-178)

1. การจัดระบบข้อมูล ได้แก่ อ่านข้อมูลดิบ จับประเด็น ให้รหัสข้อมูลบนพื้นฐานข้อมูลดิบ (Open-coding) ให้รหัสตามความสัมพันธ์กัน (Axial-coding)

2. การแสดงข้อมูล ได้แก่ ให้รหัสแบบคัดสรร (ตีความ) การหาแก่นของเรื่อง (Focused-coding)

3. การหาข้อสรุป ได้แก่ สร้างข้อมูลเชิงวิเคราะห์ (Analysis text) มุมมองของคนใน (Emic Analysis) ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ (Analysis text) มุมมองของผู้วิจัย/ทฤษฎี (Etic Analysis) ตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล

ระยะที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี

การกำหนดยุทธศาสตร์

กำหนดยุทธศาสตร์ โดยนำผลการศึกษาจากการสังเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 ร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ และแนวคิดจุดพลิกผันเป็นกรอบในการกำหนด ยุทธศาสตร์ หลักการกลยุทธ์ และกระบวนการพัฒนาของยุทธศาสตร์

1. แนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ กำหนดกลยุทธ์ กระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การรับรู้ การวิเคราะห์ การจัดระบบ การแสดงออก

2. แนวคิดจุดพลิกผัน ใช้หลักการ กฎของ คนจำนวนน้อย ปัจจัยติดนี้บ และพลังบริบท สร้างกระบวนการพัฒนาและกิจกรรมตามผลการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ผู้เชี่ยวชาญ 5 ด้าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ ด้านยุทธศาสตร์ด้านอาหาร ด้านนวัตกรรม ด้านกระบวนการเรียนรู้ และ ด้านนโยบายสาธารณสุข

เครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญโดยกำหนดการพิจารณาตัดแปรจากรายงานของ บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร (2555: 122) เมื่อผู้ประเมินยุทธศาสตร์และคู่มือดำเนินการ

มีความสอดคล้อง ให้คะแนน +1 ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0 เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

การวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) ผลการตรวจคุณภาพพบว่า ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามแนวความคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี รวมถึงคู่มือดำเนินการตามยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้าน มีค่า IOC > 0.50 ทุกข้อ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และสามารถนำไปทดลองใช้

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามแนวความคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี

เป็นการนำยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์ ทดลองใช้ผ่านคู่มือดำเนินการตามยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้าน

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มีปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอาหาร (ผู้ป่วย) จำนวน 3 คน สมาชิกในครอบครัวที่มีผู้มีปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอาหาร (สมาชิกในครอบครัวผู้ป่วย) จำนวน 3 คน และประชาชนทั่วไป (สุขภาพดี) จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน อายุระหว่าง 35-45 ปี

เครื่องมือในการวิจัย คู่มือดำเนินการตามยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ได้แก่ การบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพ ยุทธศาสตร์ต้นตอการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และยุทธศาสตร์ต่อกรการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยกระบวนการอบรมยุทธศาสตร์ด้านละ 1 วัน ต่อเนื่อง 3 วัน ประเมินโดยแบบประเมินในคู่มือ ก่อนและหลังการอบรม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกหลังการอบรม 1 เดือน ในด้านความเข้าใจ การให้คุณค่า และการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการทดลองใช้จากแบบประเมินก่อนหลัง การอบรม รวบรวมผลด้วยสถิติ พื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรม โดยการทดสอบ The Wilcoxon Signed Ranks Test (Wilcoxon, 1945: 80-83) เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และดูผลของคะแนนแต่ละด้านหลังการอบรม และใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เข้าร่วมพัฒนาหลังการอบรมหนึ่งเดือน เพื่อยืนยันผลการทดลองใช้ และสรุปรายงานผล

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา ระยะที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมบริโภคอาหารของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ใน แผนภูมิที่ 1 ดังนี้

1. บริบทเกี่ยวกับอาหารของประชาชน พบว่าการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วย:

1) แหล่งอาหารมี 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งผลิตอาหารเพื่อการจำหน่ายเป็นแหล่งอาหารหลักตลอดปี และแหล่งอาหารจากแหล่งผลิตตามธรรมชาติเป็นไปตามฤดูกาล ผลจากพื้นที่ ลิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ทำให้ประชาชนซื้อและรับประทานอาหารปรุงสำเร็จ อาหารต่างถิ่นมากขึ้น เปลี่ยนแปลงบริโภคอาหาร ผัด ทอด อบ มากขึ้น

2) การกระจายอาหาร ผู้ประกอบการอาหาร ตลาด ร้านค้า รถเร่และจัดตลาดนัดนำสินค้าอาหารให้บริการถึงที่ อย่างทั่วถึงทุกชุมชน ทำให้ประชาชนเข้าถึงอาหาร สะดวก สภาพสังคมที่เร่งรีบกับการทำงานและการบริโภคอาหาร ซื้ออาหารปรุงสำเร็จ

3) ประเภทอาหารที่ประชาชนบริโภค ได้แก่อาหารพื้นบ้าน อาหารไทยภาคอื่นและอาหารยุคใหม่ มีให้บริการจำหน่ายอย่างทั่วถึง ประชาชนส่วนใหญ่ซื้ออาหารปรุงสำเร็จประเภทอาหารไทย

ภาคอื่นและอาหารยุคใหม่รับประทาน ผลคือรับประทานหวาน มัน ฝืด ทอด มากขึ้น ส่งผลต่อสุขภาพ

2. สภาพปัจจุบันของพฤติกรรมบริโภคอาหารประชาชน

1) สภาพปัจจุบัน

ทัศนคติ การบริโภคอาหารตามความอยาก ตามสังคม และตามภาระงานของครอบครัว

ค่านิยม ต้องการอาหารตามความคุ้นชิน ขาดการเปรียบเทียบคุณค่า และมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องในการบริโภคอาหารตามวัฒนธรรมที่สืบทอด

วิถีชีวิตการบริโภคอาหาร การเลือกและการบริโภคที่ไม่เหมาะสม วิถีชีวิตเร่งรีบ มีความใส่ใจต่อสุขภาพน้อย

2) แบบแผนพฤติกรรมบริโภคอาหาร 4 แบบ

แบบประจำวัน คือ รับประทานอาหารแบบเร่งรีบ อาหารปรุงสำเร็จ และมือเย็นรับประทานปริมาณมาก

แบบวัฒนธรรมพื้นบ้าน (ซุ่มกัน) คือ การสังสรรค์คึกคัก ใช้เวลาในการรับประทาน

แบบพิธีกรรม (งานบุญ) คือ การรับประทานตามค่านิยมทางสังคม ประเพณี เป็นเหตุให้ละเลยต่อสุขภาพ

แบบวิกฤติ (มีผู้ป่วยในครอบครัว) เป็นการบริโภคอาหารที่สมาชิกในครอบครัวปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพของผู้ป่วย

3) พฤติกรรมบริโภคอาหารตามกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม

กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มผู้ป่วย (ก่อนป่วย) และกลุ่มสมาชิกครอบครัวผู้ป่วย มีลักษณะพฤติกรรมบริโภคอาหารคล้ายกัน ตามสภาพสังคมแวดล้อม คือบริโภคอาหารตามความชอบ โดยไม่ได้คำนึงถึงสุขภาพ อาหารที่อร่อยถูกใจผู้รับประทานเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งอาหารปรุงสำเร็จ รับประทานหวานหลังอาหาร มีดื่มกาแฟแทนอาหาร

เช้า มีการพบปะสังสรรค์ บริโภคอาหารสัจจัด ชอบรสหวานมันเค็ม

กลุ่มผู้ป่วย (เมื่อป่วย) ส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สำหรับผู้ที่ใช้แรงงาน จะยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหารจากลักษณะเดิม เพราะต้องการร่างกายในการทำงาน เมื่อเกิดปัญหาต่อสุขภาพรุนแรงจึงจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

กลุ่มสมาชิกครอบครัวผู้ป่วย ส่วนใหญ่สมาชิกครอบครัวจะรับประทานอาหารร่วมกันไม่แยกผู้ป่วย (เบาหวาน ความดันโลหิตสูง) ซึ่งเมื่อมีผู้ป่วยในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหาร รับประทานที่ปรุงเพื่อให้รับประทานได้ทั้งครอบครัวไม่ก่อปัญหาต่อสุขภาพผู้ป่วย ลดอาหารหวาน มัน เค็ม

4) พฤติกรรมบริโภคอาหารของประชาชนที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ วิเคราะห์จาก 42 ตัวอย่างพฤติกรรมแสดงออก ของ 14 องค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมการเรียนรู้หลัก 3 ด้านจากการสังเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของ Bloom (1975) ดังแสดงในแผนภูมิที่ 3 ได้แก่ ด้านความรู้ (Cognitive) ด้านทัศนคติ (Affective) และ ด้านปฏิบัติ (Psychomotor) โดยกำหนดผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สภาพปัญหาครอบคลุมตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงออกขององค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ด้านความรู้: ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามองค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมการเรียนรู้หลักที่เป็นปัจจัยให้เกิดพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพในประชาชน คือ ขาดความเข้าใจการบริโภคเพื่อสุขภาพ (Understand) โดยตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ ไม่สามารถตีความ (Interpreting) จัดหมวดหมู่ (Classifying) และไม่สามารถเปรียบเทียบ (Comparing) ในการบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพ

ด้านทัศนคติ : ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมการเรียนรู้หลักที่เป็นปัจจัยให้เกิดพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพในประชาชน คือ การให้คุณค่าการบริโภคอาหารทางสังคมมากกว่าสุขภาพ (Value) โดยตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ เผชิญหน้า (Confront) ให้คุณค่า (Justify) และแสดงออกอย่างเต็มใจ (Express) ต่อการบริโภคอาหารที่ชอบตามกระแสสังคม

ด้านปฏิบัติ : ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมการเรียนรู้หลักที่เป็นปัจจัยให้เกิดพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพในประชาชน คือ ขาดทักษะการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (Preparation) โดยตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ ขาดการปลูกสำนึก (Consciousness raising) การรับรู้สังคมแวดล้อม (Social liberation) และการประเมินตนเอง (Self-reevaluation) เพื่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ผลการศึกษา ระยะที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์ ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี

1. การกำหนดยุทธศาสตร์

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 กำหนดยุทธศาสตร์หลัก จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรม

บริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพ ด้านความรู้ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ด้านทัศนคติ เพื่อส่งเสริมทัศนคติการให้คุณค่า ด้านการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมทักษะการเตรียมการ และผลการศึกษาริบทและสภาพปัจจุบันของพฤติกรรมบริโภคอาหารร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ จุดพลิกผันในการกำหนดหลักการ กลยุทธ์ มาตรการ แผนงาน กระบวนการพัฒนา และจัดทำคู่มือดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์หลัก ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2 ดังนี้

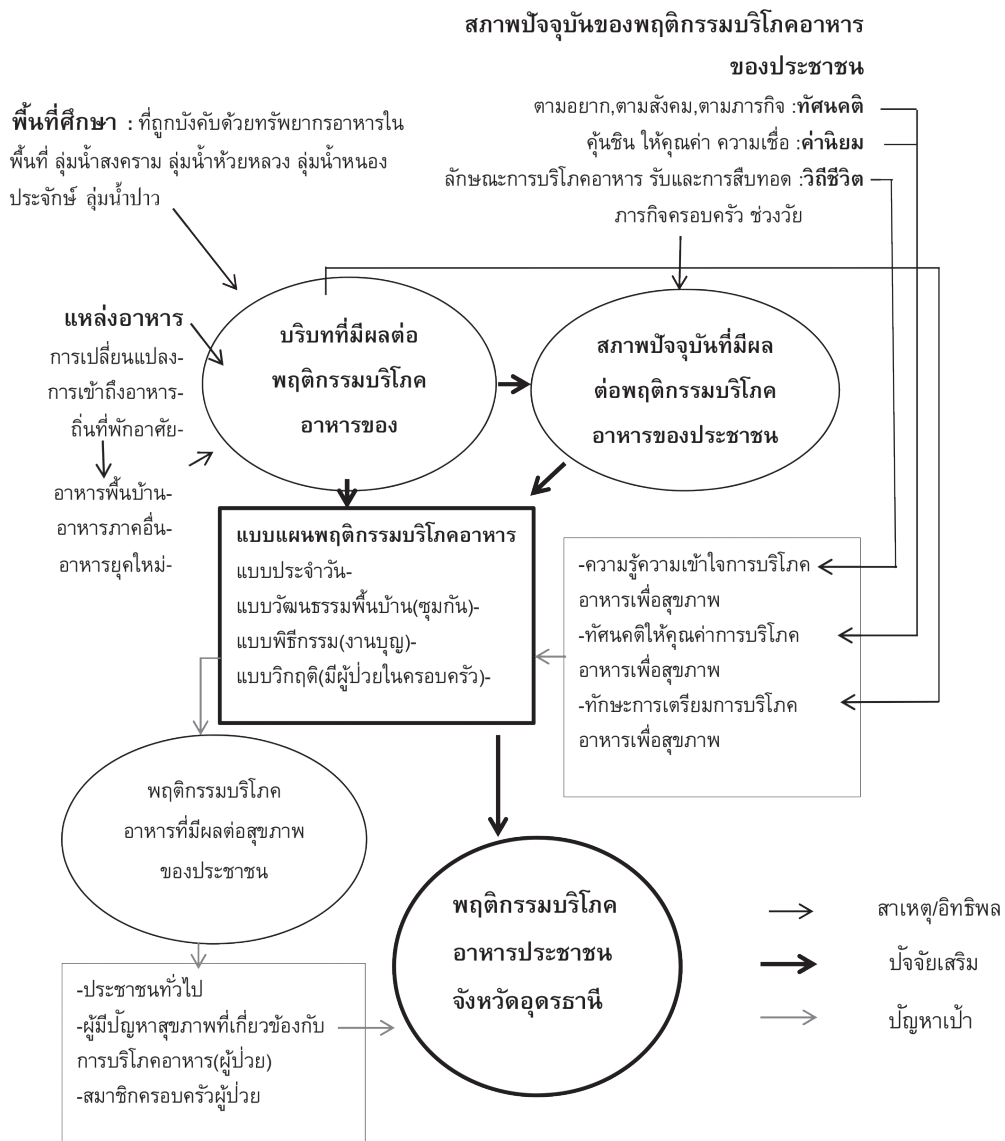
1. ยุทธศาสตร์โต้แย้ง การบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจการบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพ

2. ยุทธศาสตร์ต้นตอ การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการให้คุณค่าการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

3. ยุทธศาสตร์ต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

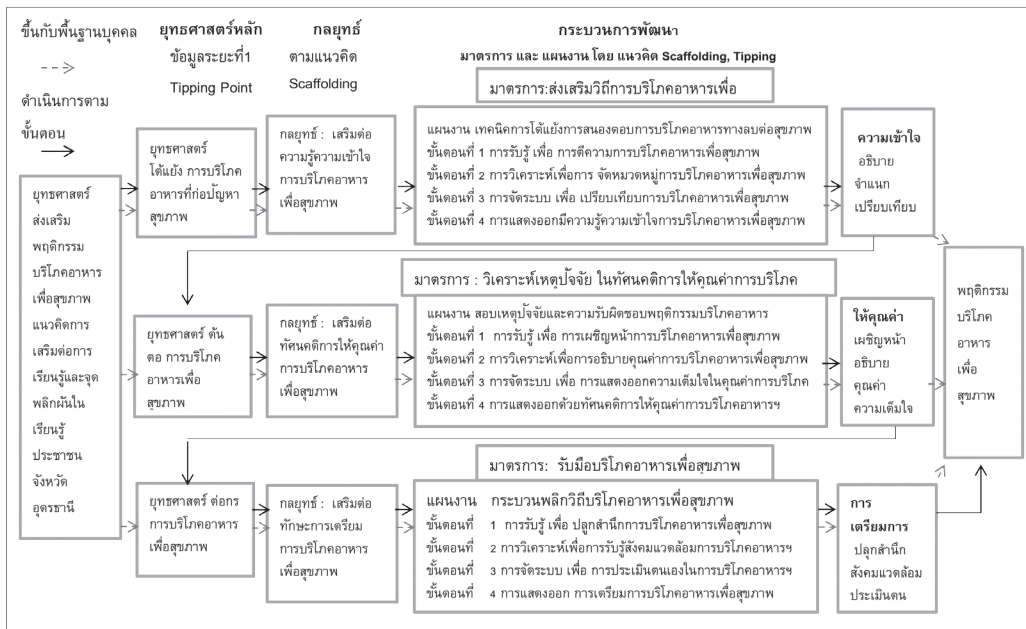
2. ผลการตรวจสอบคุณภาพยุทธศาสตร์

ตรวจสอบคุณภาพ ยุทธศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ทุกข้อ มากกว่าค่าที่กำหนดคือ 0.50 จึงนำไปทดลองใช้

แผนภูมิที่ 1 พฤติกรรมบริโภคอาหารของประชาชนอุดรธานี

จากแผนภูมิ เป็นผลสรุปที่ได้ในระยาะที่ 1 ข้อมูลนี้เป็นความรู้และข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ใน ระยาะที่ 2 ต่อไป

แผนภูมิที่ 2 ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษา ระยะเวลาที่ 3 การทดลองใช้ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ ของประชาชนจังหวัดอุดรธานี

ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์ ดังแสดงในตารางที่ 1 โดยฝึกอบรมตามคู่มือดำเนินการยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้าน ในพื้นที่ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ป่วย จำนวน 3 คน สมาชิกในครอบครัวผู้ป่วย จำนวน 3 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน อบรมต่อเนื่อง 3 วัน

1. ยุทธศาสตร์ ได้แย่ง การบริโภคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพ อบรม วันที่ 1

ผลการอบรมตามยุทธศาสตร์ หลังการอบรมผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยสามารถ กำหนดวิธีการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของตนเองได้ จากประเมินความเข้าใจ

โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกหลังการอบรม 1 เดือน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรม สามารถให้ความหมาย สรุปอธิบายการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (ดีความ) สามารถจำแนกประโยชน์ โทษ การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (จัดหมวดหมู่) และบอกความสัมพันธ์ลำดับความสำคัญ การบริโภคเพื่อสุขภาพ (เปรียบเทียบ) แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับผลการประเมินผู้เข้ารับการอบรม มีคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจ การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ก่อนการอบรม (M= 1.60, S.D = 0.39) หลังการอบรม เพิ่มขึ้นในระดับมาก (M= 4.85, S.D = 0.24)

2. ยุทธศาสตร์ ดันตอ การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ อบรม วันที่ 2

ผลการอบรมตามยุทธศาสตร์ หลังการอบรมผู้เข้าอบรมมีทัศนคติการให้คุณค่าการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยสามารถ แสดงจุดยืนในการ

บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของตน จากการประเมิน โดยสัมภาษณ์เชิงลึกหลังการอบรม 1 เดือน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรม แสดงให้เห็นการยอมรับ คุณค่า การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (เผชิญหน้า) สามารถบอกถึงคุณค่า การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพได้ชัดเจน (อธิบายคุณค่า) และแสดงออกถึงการ ยึดถือคุณค่าปกป้อง การบริโภคเพื่อสุขภาพ สามารถชักชวนคนอื่นได้ (แสดงออกด้วยความเต็มใจ) แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมมีทัศนคติการให้คุณค่าการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ก่อนการอบรม ($M = 1.90, S.D = 0.51$) หลังการอบรม เพิ่มขึ้นในระดับมาก ($M = 4.80, S.D = 0.25$)

3. ยุทธศาสตร์ ต่อกร การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ อบรม วันที่ 3

ผลการอบรมตามยุทธศาสตร์ หลังการอบรม ผู้เข้าอบรมมีทักษะการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยสามารถ แสดงแผนลงมือทำ บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของตนเอง จากการประเมิน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกหลังการอบรม 1 เดือน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรม รับรู้สาเหตุและมีสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (ปลูกจิตสำนึก) สามารถใช้สิ่งสนับสนุน ที่เอื้อให้เกิด การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (รู้สังคมแวดล้อม) และ นำข้อดีข้อเสียของพฤติกรรมบริโภคเป็นกรอบ ในการบริโภคเพื่อสุขภาพ (ประเมินตนเอง) แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามวัตถุประสงค์ของ ยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับผลการประเมินผู้เข้ารับการพัฒนามีคะแนนด้านทักษะการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ก่อนการอบรม ($M = 2.20, S.D = 0.18$) หลังการอบรม คะแนนเพิ่มขึ้นในระดับมาก ($M = 4.92, S.D = 0.09$)

ทั้งนี้จากผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์หลัก ทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนผู้เข้า

อบรม ก่อนและหลังการอบรม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 นอกจากนั้นหลังการอบรม 1 เดือน ผลการประเมิน โดยสัมภาษณ์เชิงลึก บ่งชี้ว่าผู้เข้าร่วมพัฒนามี ความความเข้าใจ มีทัศนคติการให้คุณค่าและมี ทักษะการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สรุปว่ายุทธศาสตร์ ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหาร เพื่อสุขภาพ ตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และ จุดพลิกผันในการเรียนรู้ ของประชาชนจังหวัด อุดรธานี สามารถส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหาร เพื่อสุขภาพของประชาชนได้ตามวัตถุประสงค์

อภิปรายผล

ผลการทดลอง ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้และจุดพลิกผันในการเรียนรู้ ของประชาชน จังหวัดอุดรธานี บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถส่งเสริม ให้ประชาชนผู้เข้ารับการอบรม มีทักษะปฏิบัติในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ตามกระบวนการ พัฒนาของยุทธศาสตร์หลักทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้าน ความรู้ ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจการบริโภคอาหาร ที่ก่อปัญหาต่อสุขภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาด้าน ทัศนคติ การให้คุณค่าการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และเสริมต่อการปฏิบัติ ในทักษะการเตรียมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ซึ่งจากผลการ ประเมินก่อนและหลังการอบรม รวมถึงผลการ ประเมินจากสัมภาษณ์เชิงลึกหลังการอบรม หนึ่ง เดือนเป็นสิ่งยืนยันได้ว่า ยุทธศาสตร์สามารถส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพได้ตาม วัตถุประสงค์ อธิบายได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ ซึ่ง บทเรียนที่เน้นการรับรู้ประสบการณ์ แบบแผนการ บริโภคอาหารจากผลการศึกษาเป็น เนื้อหา กิจกรรมมาแลกเปลี่ยนระหว่างกัน เป็นข้อมูลที่เกิด กับตัวเอง สามารถสืบค้นสาเหตุของปัญหาและ ความสัมพันธ์สาเหตุนั้น ตามมูลเหตุของปัญหาจาก ตัวเอง และประสบการณ์ผู้ร่วมอบรมในกลุ่ม นำสู่

ความเข้าใจต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ยังส่งผลให้เกิดความใส่ใจต่อปัญหา สามารถเปิดใจเรียนรู้ ข้อเท็จจริง กับประสบการณ์ผู้ป่วยที่เกิดจากบริโภคอาหารและผู้เข้าร่วมอบรม สืบค้นถึงความคุ้นชินในด้านทัศนคติของตนเองที่ก่อพฤติกรรมบริโภคอาหารที่สร้างปัญหาแก่สุขภาพ สู้ เรียนรู้วิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน และ ร่วมปรับทัศนคติการให้คุณค่าการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ที่เกิดจากความเชื่อในความสามารถในตนเองตามกระบวนการพัฒนา และสามารถเชื่อมโยงสู่การพัฒนาทักษะปฏิบัติหรือแสดงออกเพื่อการจัดการตนเองในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ข้อดีและเสียการบริโภคอาหารในกลุ่ม สู่การปรับพฤติกรรมบริโภคของตนเอง รับฟังการวิจารณ์และการยอมรับในกลุ่ม จึงปรากฏผลสำเร็จ เกิดทักษะการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ซึ่งยืนยันได้จากผลการประเมินหลังการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาภรณ์ พลนิกร (2548: 149-150) กล่าวถึงพฤติกรรมบริโภคอาหารส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ โดยการสัมผัส การให้ความใส่ใจ และการทำความเข้าใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นต่อจากการรับความรู้ใหม่ (จากพูดคุยอ่านฟัง ได้เห็น) หรือ สิ่งที่ได้ทำมาแล้ว (ประสบการณ์) นำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของพฤติกรรมบริโภค

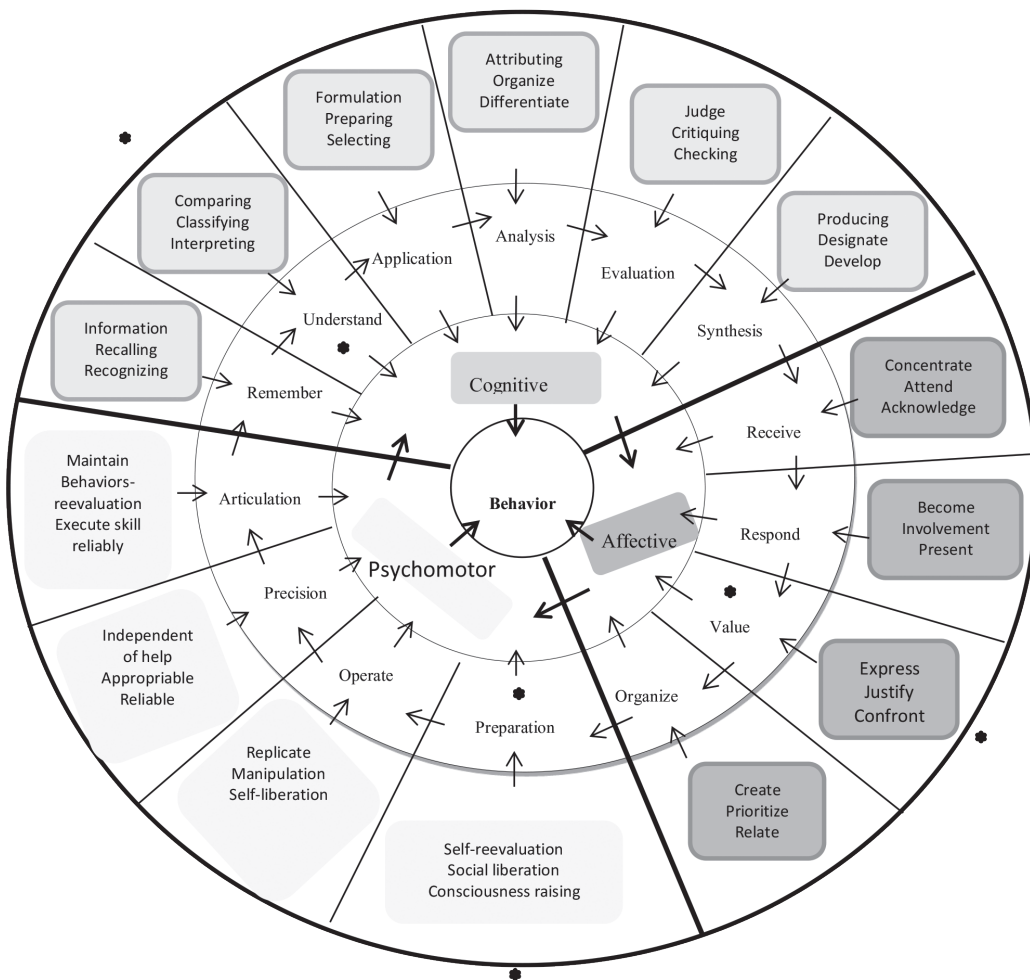
อาหารในอนาคต ดังนั้นกระบวนการพัฒนาของยุทธศาสตร์จึงสามารถส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ เป็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นจากข้อมูลโดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหา เป็นกระบวนการพัฒนาที่สามารถเสริมต่อความรู้เดิมของประชาชนเพื่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ที่บุคลากรด้านสุขภาพ สามารถนำกระบวนการพัฒนา ตามยุทธศาสตร์ เพื่อการสนับสนุนและการส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพแก่ประชาชน ในเขตรับผิดชอบ
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป การวิจัยครั้งนี้ ผลการศึกษา พฤติกรรมบริโภคอาหารที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพในภาพรวมจากเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วย กลุ่มสมาชิกครอบครัวผู้ป่วย และประชาชนทั่วไป ดังนั้นควรศึกษาวิจัยหาความสัมพันธ์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาระหว่างกลุ่ม เพื่อมีมติการส่งเสริมที่ครอบคลุมมากขึ้น

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติการให้คุณค่า และทักษะการเตรียมการการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพก่อนและหลังการอบรม (N= 10)

เนื้อหา	ก่อนอบรม		หลังอบรม		The Wilcoxon Signed Ranks Test		
	M	S.D	M	S.D	Mean Rank	Sum of Ranks	Asymp. Sig. (2-tailed)
ความเข้าใจ	1.60	0.39	4.85	0.24	5.50	55.00	.005
ทัศนคติการให้คุณค่า	1.90	0.51	4.80	0.25	5.50	55.00	.005
ทักษะการเตรียมการ	2.20	0.18	4.92	0.09	5.50	55.00	.004

แผนภูมิที่ 3 องค์ประกอบพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้: 3 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย
42 ตัวบ่งชี้พฤติกรรม

สภาพปัญหาพฤติกรรมมริโคคอาหารที่ก่อปัญหาสุขภาพ พบว่า ด้านความรู้ (Cognitive) ขาดความเข้าใจ (Understand) ด้านทัศนคติ (Affective) การให้คุณค่าที่ก่อปัญหาสุขภาพ (Value) ด้านปฏิบัติ (Psychomotor) ขาดทักษะการเตรียมการ (Preparation)

เอกสารอ้างอิง

- เกษม เพ็ญภินันท์. (2550). *สู่พรหมแดนความรู้เรื่องวัฒนธรรมบริโภค*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.
- บุญใจ ศรีสถิตยน์รากูร. (2555). *การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัลคอล์ม แกลดเวลล์. (2543). *กลยุทธ์จุดกระแส(พรเลิศ อธิฐม์วิโรจน์ ภัทรที่ปกรณ, ผู้แปล)*. แปลจาก The Tipping Point. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วีเลิร์น.
- ศิริพร จิรวรรณกุล. (2553). *การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สุภาภรณ์ พลนิกร, (2548), *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: โอเอสติก พับลิชชิ่ง.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2552). *รายงานสถานการณ์สุขภาพไทย (2551-2553)*. นนทบุรี: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี. (2555). *สรุปสภาพปัญหาสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานีปี 2551*. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.kch.go.th/file>
- Bloom. (1975). *Taxonomy of education objective, hand book 1: The cognitive domain*. New York: David McKay.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wilcoxon, F. (1945). Individual comparisons by ranking methods. *Biometrics Bulletin*, 1, 80–83.

มิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ

Missionaries in the Malay Peninsula during the British Empire Era

เผ่า นวกุล¹

Phao Nawakul¹

บทคัดย่อ

อาณานิคมของแคบ สหพันธรัฐมลายู และ สหพันธรัฐมลายา การศึกษาพัฒนาการทั้งสามทำให้เราทราบถึงจุดเริ่มการเข้าไปมีอำนาจของอังกฤษในสิงคโปร์และมาเลเซียหรือที่นักวิชาการที่ศึกษาประวัติศาสตร์ในยุคอาณานิคมเรียกพื้นที่นี้ว่า “คาบสมุทรมลายู” หรือ “แหลมมลายู” วัตถุประสงค์ของบทความเพื่ออธิบายวิธีการเข้าไปมีอำนาจในคาบสมุทรมลายูของจักรวรรดิอังกฤษ วิธีการเข้าไปมีอำนาจถือเป็นใบเบิกทางให้กับมิชชันนารี การนำเสนอใช้วิธีการพรรณนาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทั้งหมด

คำสำคัญ: มิชชันนารี, คาบสมุทรมลายู, จักรวรรดิอังกฤษ

Abstract

Studies of the evolution of The Straits Settlement, the Federated Malay States and the Federation of Malaya help identify the beginning of British Empire predominance in Singapore and Malaysia. Historian's academic study of colonial history refers to the Singapore/Malaysia area as the Malay Peninsula. This article reveals the process of British Empire predominance in the Malay Peninsula, and how their predominance created an open door scenario for missionaries. This article presents its information through the portrayal of historical incidents.

Keywords: missionary, Malay Peninsula, British Empire

¹ อาจารย์ประจำด้านการเมืองการปกครอง คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรณกิจบัณฑิตย

¹ Lecturer in Politics and Government, Faculty of Public Administration, Dhurakij Pundit University, Thailand

บทนำ

เมื่ออังกฤษสร้างฐานที่มั่นในอินเดียสำเร็จ การขยายอำนาจโดยการแสวงหาดินแดนใหม่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มิชชันนารีเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 พวกเขาเข้าร่วมกับจักรวรรดิตะวันตกอย่างพวกดัตช์และอังกฤษ มิชชันนารีถูกมองว่าเป็นตัวช่วยที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนอำนาจของจักรวรรดิเรื่องการค้าและผลกำไร (Goh, 2005, pp. 4-5) แต่ในบทความนี้จะไม่กล่าวถึงมิชชันนารีภายใต้การปกครองของจักรวรรดิอื่นนอกจากจักรวรรดิอังกฤษ (British Empire) โดยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พื้นที่ที่สำคัญคือสิงคโปร์และมาเลเซีย ซึ่งดินแดนแห่งนี้ถูกเรียกว่า “คาบสมุทรมลายู” หรือ “แหลมมลายู” (Malay Peninsula) นั้นเอง

อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของมิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูต้องทำความเข้าใจบริบททางสังคมเสียก่อนว่าพวกเขา มีพัฒนาการทางการเมืองมาอย่างไร โดยในเบื้องต้นอาจต้องเข้าใจในบริบทของ อาณานิคมช่องแคบ (the Straits Settlement) สหพันธรัฐมลายู (the Federated Malay States) และ สหพันธรัฐมลายา (the Federation of Malaya) สิ่งเหล่านี้จะทำให้เราทราบถึงจุดเริ่มการเข้าไปมีอำนาจของอังกฤษในสิงคโปร์และมาเลเซีย หรือที่นักวิชาการที่ศึกษาประวัติศาสตร์ในยุคอาณานิคมเรียกพื้นที่นี้ว่า คาบสมุทรมลายูหรือแหลมมลายู วัตถุประสงค์ของบทความเพื่ออธิบายวิธีการเข้าไปมีอำนาจในคาบสมุทรมลายูของจักรวรรดิอังกฤษ วิธีการเข้าไปมีอำนาจถือเป็นไบเบิ้ลทางให้กับมิชชันนารี โดยใช้วิธีการพรรณนาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทั้งหมด

เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์ของบทความ การนำเสนอจะถูกแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ *ส่วนที่ 1 บทนำ* แสดงโครงสร้างของบทความ *ส่วนที่ 2 จักรวรรดิ*

อังกฤษในคาบสมุทรมลายู แสดงให้เห็นถึงการขยายอำนาจของจักรวรรดิอังกฤษสู่คาบสมุทรมลายู ศึกษาผ่านพัฒนาการของ อาณานิคมช่องแคบ สหพันธรัฐมลายู และ สหพันธรัฐมลายา *ส่วนที่ 3 มิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ* แสดงให้เห็นถึงการเข้ามาของมิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูซึ่งเป็นผลจากการเข้ามามีอำนาจทางการเมืองของจักรวรรดิอังกฤษ *ส่วนที่ 4 บทสรุป*

จักรวรรดิอังกฤษในคาบสมุทรมลายู

นักวิชาการจำนวนมากให้เหตุผลถึงการที่จักรวรรดิอังกฤษขยายอำนาจสู่แหลมมลายูไว้อย่างน่าสนใจโดยสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับอังกฤษในการมาสู่คาบสมุทรแห่งนี้มาจากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นด้านการค้า เป็นเส้นทางการค้าสู่จีน และ เพื่อป้องกันอำนาจของจักรวรรดิอื่น (Roxborough in Asia Journal of Theology, 1992, p. 2) ความสำคัญของแหลมมลายูอยู่ที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ภูมิศาสตร์ของคาบสมุทรนี้ปกป้องเส้นทางการค้าที่ไปสู่จีนซึ่งทราบกันดีว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมีมากและเป็นส่วนปกป้องคุ้มกันอ่าวเบงกอลซึ่งเป็นฐานที่มั่นของตน แต่สำหรับสหพันธรัฐมลายูและสิงคโปร์ในปี ค.ศ. 1903 มีคำกล่าวเปรียบเทียบบอย่างน่าสนใจถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ว่า “สหพันธรัฐ ไม่มีหนี้สาธารณะและไม่เคยกู้หนี้ยืมสิน” สำหรับอังกฤษผลประโยชน์ที่ได้มีมากในดินแดนแห่งนี้ไม่ว่าจะเป็นจากค่าขนส่งสินค้า ประกันภัย การธนาคารและกำไรจากการค้า (SarDesai, 1970, p. 4)

ในงานของ วีนา สีกรี (Veena Sikree) นักวิชาการชาวอินเดียผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เรื่อง India and Malaysia: Intertwined Strands อธิบายถึงพัฒนาการของอาณานิคมช่องแคบว่า ในคริสต์ศตวรรษที่ 1770 บริษัทอินเดียตะวันออกแห่ง

อังกฤษ (The British East India Company) เข้ามา มีบทบาทในคาบสมุทรมลายูด้วยข้อเสนอของสุลต่านแห่งรัฐเคดาห์ (Kedah) เคดาห์เป็นเป้าหมายดีของสุลต่านแห่งรัฐสลังงอร์ (Selangor) เมื่อเป็นเช่นนั้นสุลต่านเคดาห์จึงมอบข้อเสนอให้กับอังกฤษโดยการผ่อนคลายระเบียบเกี่ยวกับการค้าทางเรือเพื่อแลกกับความช่วยเหลือด้านความปลอดภัยต่อเคดาห์ อังกฤษรับข้อเสนอเพราะหากไม่รับเกรงว่าเคดาห์อาจนำข้อเสนอไปสู่อัตตาและทำให้อัตตาเข้ามา มีอิทธิพลเหนือพื้นที่แห่งนี้ (Sikree, 2013, pp. 182-184)

การเข้าไปสู่เคดาห์นำมาซึ่งการสถาปนาอำนาจจักรวรรดิอังกฤษบนเกาะปีนัง (Penang)¹ โดยอังกฤษเล็งเห็นว่าเกาะปีนังเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเป็นท่าเรืออย่างมากทั้งในเรื่องของความสะดวกแก่การส่งออกสินค้าไปจีนและเป็นศูนย์กลางของการค้าเครื่องเทศที่สำคัญ ในปี ค.ศ. 1786 อังกฤษเข้าไปยึดครองเกาะปีนังโดยยังไม่ได้มีการเจรจาอย่างเป็นทางการกับสุลต่านเคดาห์ผู้เป็นเจ้าของเกาะแต่อย่างใด หลังจากนั้นอังกฤษจึงเจรจากับสุลต่านแห่งเคดาห์ผู้เป็นเจ้าของเกาะโดยมีเงื่อนไขแลกเปลี่ยนคือ การคุ้มครองเคดาห์จากการรุกรานของสยาม อย่างไรก็ตามการเจรจามีปัญหาเพราะรัฐบาลอังกฤษในอินเดียมีนโยบายปฏิเสธการทำสงครามทั้งปวงกับรัฐแถบตะวันออกเมื่อเป็นเช่นนั้นสุลต่านแห่งเคดาห์จึงตัดสินใจยึดเกาะคืนเพราะพวกเขาไม่ได้ประโยชน์ตอบแทนจากข้อตกลงที่จะเกิดขึ้น แต่อังกฤษไม่ยินยอมออกจากเกาะจึงนำมาซึ่งข้อพิพาทจนก่อให้เกิดสงครามในปี ค.ศ. 1791 ผลคือสุลต่านแห่งเคดาห์พ่ายแพ้ทำให้เขาไม่มีทางเลือกจำต้องยินยอมลงนามในสนธิสัญญามอบเกาะปีนังแก่อังกฤษ โดยอังกฤษยินดีจ่ายเงินให้แก่สุลต่านปีละ 6,000 เหรียญสเปนเป็นค่าตอบแทน (Ryan, 1969, pp. 83-86)

¹ เกาะปีนังในช่วงเวลาดังกล่าวไม่มีคนอาศัยอยู่แต่อย่างใด กรรมสิทธิ์ของเกาะเป็นของสุลต่านแห่งรัฐเคดาห์

บริษัทอินเดียตะวันออก หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาท่าเรือปีนังเป็นศูนย์กลางทางการค้า พัฒนาสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมของคนพื้นเมืองให้เข้มแข็ง ด้วยความคาดหวังนี้ทำให้อังกฤษตัดสินใจยกสถานะของปีนังให้เป็นเมืองสำคัญในภูมิภาคนี้หรือที่รู้จักกันดีในชื่อ “Eastern Presidency” มีสถานะเทียบเท่ากับเมืองมัทราส กัลกัตตาและบอมเบย์ในอินเดีย ทำให้กล่าวได้ว่าพื้นที่แห่งนี้เป็นประตูบานแรกของอังกฤษที่เปิดไปสู่คาบสมุทรมลายู ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างชาวอังกฤษ อินเดียและมลายูในเวลาต่อมา (Sikree, 2013, p. 206) จนมาถึงในปี ค.ศ. 1826 อาณานิคมช่องแคบ หรือ The Straits Settlement ก็กำเนิดขึ้นจากการที่มะละกาและสิงคโปร์² (Gardner, 1971, p. 173 and Sikree, 2013, p. 208-210) ถูกโอนจากการควบคุมของรัฐบาลอังกฤษในอินเดีย เข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองของปีนัง ต่อมา “Eastern Presidency” ที่มีเมืองศูนย์กลางคือปีนังถูกยกเลิกเปลี่ยนสถานะของกลุ่มเมืองเหล่านี้มาเป็น “อาณานิคมช่องแคบ” โดยมีเมืองศูนย์กลางคือสิงคโปร์ ทั้งหมดอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทอินเดียตะวันออก (Sikree, 2013, p. 207)

พัฒนาการทางการเมืองหลังจากนั้น 4 รัฐ ได้แก่ สลังงอร์ เประ (Perak) เนกรีเซมบีลัน

² สิงคโปร์ ก่อนหน้าที่อังกฤษจะเข้ามาเป็นเกาะที่มีคนอาศัยอยู่น้อย เป็นที่รกร้างว่างเปล่าและเป็นสมบัติของสุลต่านยะโฮร์ (Sultan of Johore) แต่จากการสำรวจของบริษัทอินเดียตะวันออกพบว่า พื้นที่นี้เหมาะแก่การเป็นศูนย์กลางการค้าและท่าเรือ ดังนั้นในปี ค.ศ. 1819 อังกฤษตกลงทำสัญญาเช่าเกาะแห่งนี้จากสุลต่านยะโฮร์ เพื่อพัฒนาพื้นที่แห่งนี้ในทางการค้า โดยจ่ายค่าเช่าเป็นจำนวน 5,000 เหรียญสเปนแก่สุลต่านทุกปีและจ่าย 3,000 เหรียญสเปนแก่ผู้ปกครองท้องถิ่นทุกปีเช่นกัน ส่วน มะละกา ก่อนสนธิสัญญาระหว่างอังกฤษและดัตช์ ในปี ค.ศ. 1824 (Anglo-Dutch Treaty of 1824) เป็นกรรมสิทธิ์ของดัตช์ แต่หลังการทำสนธิสัญญา มะละกาถูกโอนมาอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษเพื่อแลกกับการยกเบนนคูเลน (Bencoolen) ในสุมาตราแก่ดัตช์

(Negeri Sembilan) และ ปะหัง (Pahang) รวมตัวกันขึ้นชื่อ สหพันธรัฐมลายู (the Federated Malay States หรือ FMS) อยู่ภายใต้อำนาจของอังกฤษ โดยมีการตกลงทำสนธิสัญญาเมื่อปี ค.ศ. 1895 เพื่อเป็นการรวมรัฐต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน ประสานการทำงานร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น หลังจากอังกฤษเข้ามามีอำนาจภายใต้อาณานิคมของแคบพวกเขาดำเนินนโยบายส่งผู้สำเร็จราชการไปยังรัฐอื่นๆ นอกอาณานิคมของแคบเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ปกครองรัฐทำตามนโยบายที่พวกเขาต้องการ โดยผู้สำเร็จราชการเหล่านี้เริ่มเข้าสู่คาบสมุทรมลายูในปี ค.ศ. 1870 (Ryan, 1969, pp. 140-142) จนในที่สุดผู้ปกครองรัฐของมลายูและอังกฤษเห็นด้วยในการทำข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนารัฐจึงก่อให้เกิด “สหพันธรัฐมลายู” ในท้ายที่สุด (Ryan, 1969, pp. 150-153)

ถึงตรงนี้ก็เท่ากับว่าอังกฤษสามารถปกครองดินแดนแถบคาบสมุทรมลายูได้ 2 ส่วนหลักคือ อาณานิคมของแคบ และ สหพันธรัฐมลายู หลังจากนั้นอาณานิคมของแคบ (ยกเว้นสิงคโปร์) และ สหพันธรัฐมลายูได้รวมกลุ่มกับ รัฐนอกสหพันธรัฐมลายู (Unfederated Malay States) อีก 5 รัฐ³ (Sikree, 2013, pp. 317-325) ได้แก่ ยะโฮร์ (Johor) เคดาห์ กลันตัน (Kelantan) ปะลิส (Perlis) และ ตรังกานู (Terengganu) ก่อตั้ง สหภาพมาลายา (Malayan Union) ขึ้นในปี ค.ศ. 1946 เพื่อยกระดับกลุ่มรัฐของพวกเขาให้ได้รับการยอมรับโดยนิตินัย (de jure) มากกว่าการยอมรับโดยพฤตินัย (de facto) อย่างเป็นทางการ ซึ่งเหล่านี้นำไปสู่การสร้างการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง (centralization) นำไปสู่การปกครองตนเอง (self-rule) และ

³ ทั้ง 5 รัฐนี้เป็นรัฐที่ไม่ได้รับการยอมรับในระบบนานาชาติว่าเป็นรัฐโดยสมบูรณ์ เมื่อเป็นเช่นนั้นพวกเขาจึงต้องหาหนทางทำให้รัฐของพวกเขาเป็นที่ยอมรับในทางนิตินัยจึงเข้าร่วมกลุ่มกับอาณานิคมของแคบและสหพันธรัฐมลายูก่อตั้งเป็น สหภาพมาลายาเพื่อสนองต่อความปรารถนาข้างต้น

สร้างความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศ (Sikree, 2013, p. 317)

อย่างไรก็ตามสหภาพมาลายาหลังจากปี ค.ศ. 1946 ถูกต่อต้านอย่างหนักเนื่องจากทำยที่สุดแล้วเหล่าบรรดาผู้ปกครองเดิมต้องสูญเสียอำนาจทางการเมืองของตนไปขึ้นต่อรัฐบาลกลางประชาชนในรัฐเกรงว่าพวกตนจะถูกกลืนโดยชาวจีนและอินเดียเพราะข้อเสนอการจัดตั้งสหภาพมาลายาให้สิทธิกับชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในสหภาพอย่างเท่าเทียม ดังนั้นจึงเกิดการเรียกร้องให้ทบทวนข้อเสนอจนในที่สุดก็เกิด สหพันธรัฐมาลายา ขึ้นในปี ค.ศ. 1948 โดยอำนาจของผู้ปกครองและประชาชนในรัฐยังมีอำนาจเช่นเดิมในรัฐตนแต่ยังคงไว้ว่าจำเป็นต้องมีรัฐบาลกลางเกิดขึ้นเหนือพวกเขา สหพันธรัฐมาลายาจึงได้รับการเปรียบเปรยว่าเป็นรากฐานของรัฐธรรมนูญมาเลเซียในปัจจุบัน หลังจากนั้นปี ค.ศ. 1957 พวกเขาก็ได้รับอิสรภาพจากอังกฤษและพัฒนาจนกลายเป็นประเทศมาเลเซียในปี ค.ศ. 1963 (Ryan, 1963, pp. 184-189, 199-203)

กล่าวได้ว่า อังกฤษเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในคาบสมุทรมลายูตั้งแต่การสถาปนาอำนาจบนเกาะปีนังในปี ค.ศ. 1786 สร้างอาณานิคมของแคบของอังกฤษในปี ค.ศ. 1826 สหพันธรัฐมลายูในปี ค.ศ. 1895 สหภาพมาลายาในปี ค.ศ. 1946 จนมาถึงสหพันธรัฐมลายูในปี ค.ศ. 1948 จนมอบอิสรภาพแก่พวกเขาในปี ค.ศ. 1956 นับว่าเป็นเวลาที่กว่า 160 ปีในการปกครอง กล่าวได้ว่าภูมิภาคแห่งนี้เป็นภูมิภาคทำยๆ ที่ได้รับอิสรภาพทางการเมือง การสถาปนาอำนาจบนคาบสมุทรมลายูเป็นการลงหลักปักฐานสถาปนาการค้าที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเข้ามานอกจากจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ทางการค้าทั้งส่งออกและนำเข้าแล้วยังนำมาซึ่งเหล่ามิชชันนารีเข้ามาเผยแผ่ศาสนาเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิงคโปร์ ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19-20 มิชชันนารีกว่า 16 สำนักเข้าไปดำเนินกิจกรรมในสิงคโปร์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ทางด้านการศึกษา โรงเรียนถูกสร้างขึ้นมากมายในพื้นที่ ในส่วนของมาเลเซียก็ไม่ต่างจากสิงคโปร์ เพราะพื้นที่ทั้งสองต่างตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษเช่นเดียวกัน

มิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ

สำหรับมิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ ก่อนการเข้ามาของจักรวรรดิอังกฤษในแหลมมลายูมิชชันนารีกลุ่มแรกที่เข้ามาคือโรมันนิกายคาทอลิกภายใต้การนำของ ฟรานซิสซาเวียร์ (Francis Xavier) ในปี ค.ศ. 1545 (Thomas and Manikan, 1956, p. 56) อย่างไรก็ตามการเข้ามาของซาเวียร์ในแหลมมลายูก็เป็นเพียงทางผ่านไปสู่หมู่เกาะโมลุกกะ (Molucca) เท่านั้น (Roxborough in Hunt, Hing and Roxborough, 1992, pp. 52-53) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างมิชชันนารีกับจักรวรรดินิยมต่างๆ เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนโดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ในประเทศไทยและบางส่วนของมาลายาหรืออินโดนีเซียอาจจะได้รับอิทธิพลจากมิชชันนารีคาทอลิกที่มาพร้อมกับโปรตุเกสหรือชาวอินเดียที่เข้ามาทำงานทำในมาลายาส่วนมากอยู่ภายใต้มิชชันนารีสำนักแองกลิคัน (Anglicans) เป็นต้น และหากกล่าวถึงนโยบายของอังกฤษในอาณานิคมช่องแคบ ศาสนาก็ดำรงอยู่ด้วยความเสรี กิจกรรมของเหล่ามิชชันนารีโดยเฉพาะมิชชันนารีอังกฤษกระทำในหมู่ชาวอินเดียและชาวจีน กิจกรรมส่วนมากก็เป็นเรื่องการศึกษา สาธารณสุข (Roxborough in Asia Journal of Theology, 1995, p. 7)

การเข้าสู่แหลมมลายูของอังกฤษเริ่มที่ปีหนึ่งในปี ค.ศ. 1786 มิชชันนารีที่เข้ามากลุ่มแรกคือ แองกลิคัน พวกเขาคิดว่า การดำเนินกิจกรรมทางศาสนาควรเกิดขึ้นหลังจากที่ปีนังถูกสถาปนาจนในท้ายที่สุดต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 การดำเนินกิจกรรมก่อนเริ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้น ในปี ค.ศ. 1814

บาทหลวง โรเบิร์ต เอช. ฮัทซิงส์ (Robert S. Hutchings) กับบริษัทอินเดียตะวันออกฯ เห็นพ้องร่วมกันในการสร้างสังคมโดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือ เช่น มีการสร้างศาสนสถานและโรงเรียนขึ้นในปีหนึ่งพร้อมกันนั้นเขายังร่วมมือกับกลุ่มมิชชันนารีในกัลกัตตาทำการแปลพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นภาษามลายู (Malay) เป็นต้น (Roxborough in Asia Journal of Theology, 1992, pp. 11-12)

รัฐบาลอังกฤษและมิชชันนารีต่างทำงานร่วมกันในมลายูโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการศึกษา งานของ ไช ฮอน-ชาน (Chai Hon-Chan) กล่าวถึงการพัฒนาการศึกษาร่วมกันไว้อย่างน่าสนใจโดยเขา กล่าวถึง เมทอดิสต์มิชชันนารี (Methodist) และคาทอลิกมิชชันนารีที่เข้ามาเริ่มต้นงานเกี่ยวกับการศึกษาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1885 พวกเขาสร้างโรงเรียนถึง 17 แห่งทั้งในอาณานิคมช่องแคบและสหพันธรัฐมลายู ครอบคลุมนักเรียนกว่า 3,100 คน พวกเขาได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเพื่อที่จะสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพเพื่อสนองต่องานราชการ การค้าและวิชาชีพต่างๆ ในประเทศ (Chai, 1967, pp. 268-269)

ในงานของ วินเบิร์น ที. โทมัส และ ราชา บี. มานิกาน (Winburn T. Thomas and Rajah B. Manikan) กล่าวสอดคล้องกับงานของ ไช ฮอน-ชาน ว่า เมทอดิสต์มิชชันนารีเป็นกลุ่มแรกๆ ที่เข้ามาทำงานในมลายูและยังขยายไปถึงฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย มีสมาชิกประมาณ 15,500 คน มิชชันนารีจำนวน 1 ใน 3 ทำงานในสิงคโปร์ ส่วนที่เหลือทำงานในสหพันธรัฐมลายา (Thomas and Manikan, 1956, pp. 50-51) โทมัสและมานิกานยังกล่าวเพิ่มเติมถึงลักษณะการทำงานของมิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูว่า ทำงานภายใต้ประชาชนที่อพยพมาจากต่างแดนที่เป็นชาวจีนและอินเดียและยังมีความยากลำบากเมื่อต้องทำงานท่ามกลางรัฐที่ถูกยอมรับว่ามีศาสนาประจำท้องถิ่นคือ อิสลาม ในปี ค.ศ. 1905 มีสองมุสลิมเปลี่ยนศาสนามา นับถือศาสนาคริสต์นำมาซึ่งการจลาจล ผู้ที่เปลี่ยนศาสนาต้องได้รับการดูแลจากตำรวจ อย่างไรก็ตามคริสต์

จักรเมทอดิสต์ยังคงดำเนินกิจกรรมแก่คนเด็กชาย และหญิงในมะละกาต่อไป (Thomas and Manikan, 1956, pp. 60-61)

สำหรับสิงคโปร์คือพื้นที่สำคัญต่อการค้าและเป็นท่าเทียบเรือที่สำคัญของอังกฤษ พวกเขาเป็นหนึ่งในสามของอาณานิคมช่องแคบและกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐมาลายาในเวลาต่อมา อังกฤษต้องการให้สิงคโปร์เป็นท่าเทียบเรือที่ปลอดภัย

ภาษี (free port) เมื่อเป็นเช่นนั้นการนำเข้าแรงงานจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยมีการอพยพเข้ามาของทมิฬ (Tamil) จากอินเดียและชาวจีน ทำให้เมื่อถึงคริสต์ทศวรรษที่ 1921 ชาวจีนในสิงคโปร์เป็นชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับชาวอินเดียและชาวมลายู (Goh, 2005, pp. 35-36)

ตารางที่ 1 มิชชันนารีในสิงคโปร์ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19-20 (ปี: ปีที่เข้ามาดำเนินกิจกรรม)

ปี ค.ศ.	สำนัก	ปี ค.ศ.	สำนัก
1819	The London Missionary Society	1928	The Assemblies of God
	The Anglicans	1935	The Salvation Army
1821	The Catholics	1950s	The Church of Christ
1834	American Board of Commissioners		The Southern Baptists
1837	The Church Missionary Society		The Lutherans
1857	The Plymouth Brethren		The Bible Presbyterians
1885	The American Methodists		The Finnish Pentecostal Mission
1908	The Seven-Day Adventists		The Evangelical Free Church

ที่มา: Christianity in Southeast Asia (pp. 36-38), by Goh, 2005, Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

การเข้าสู่สิงคโปร์ของมิชชันนารีก็แจกเช่นดินแดนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเดียหรือแอฟริกา พวกเขาพร้อมกับจักรวรรดินิยมโดยเริ่มเข้ามาบทบาทเมื่อปี ค.ศ. 1819 โดยสมาคมมิชชันนารีลอนดอน (The London Missionary Society) นำโดย วิลเลียม ไมลน์ (William Milne) (Goh, 2005, p. 36) แต่หลังจากที่จีนทำสนธิสัญญานานกิง (The Treaty of Nanking) กับอังกฤษในปี ค.ศ. 1842 การทำงานของสมาคมมิชชันนารีลอนดอนในสิงคโปร์ก็ปิดตัวลงและย้ายกิจการไปเปิดที่จีน อย่างไรก็ตามยังมีมิชชันนารีสำนักอื่นที่ดำเนินกิจการในสิงคโปร์อยู่เป็นจำนวนมาก (ตารางที่ 1) กล่าวได้ว่าช่วงคริสต์ศตวรรษนี้เป็นช่วงที่มิชชันนารีมาดำเนิน

กิจการเป็นจำนวนมากในสิงคโปร์โดยบทบาทที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาด้านการศึกษาโดยเฉพาะคริสตจักรโรมันคาทอลิกและคริสตจักรแองกลิคันได้ทำการสร้างโรงเรียนขึ้นในสิงคโปร์ เช่น สถาบันเซนต์โยเซฟ (St' Joseph's Institution) และโรงเรียนเซนต์แอนดรูว์ (St' Andrew's School) เป็นต้น (Goh, 2005, p. 38)

บทสรุป

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในคาบสมุทรมลายูเกี่ยวกับประเด็นทางศาสนาเกิดขึ้นน้อยมากในประวัติศาสตร์ โดย รอบบี บี. เอช. โกอ์ (Robbie B.H. Goh) กล่าวสรุปไว้ว่า การดำเนินกิจกรรมทาง

ศาสนาในประเทศคาบสมุทรมลายูถือว่ามีความต่างจากประเทศอื่นในภูมิภาค โดยประเด็นความศรัทธาทางศาสนาในหมู่ประชาชนไม่มีความรุนแรงและถูกแทรกแซงแต่อย่างใด รวมทั้งยังมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันทางศาสนาซึ่งสามารถเห็นได้ในปัจจุบันว่ามีกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่หากพิจารณาที่ลงไปในเรื่องละเอียดคริสต์ศาสนิกชนในมาเลเซียส่วนมากเป็นคนจีน และพวกเขายังมีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศกับชาวจีนผู้พลัดถิ่นทั้งในกัมพูชา ไทย เวียดนาม เป็นต้น (Goh, 2005, pp. 55-56)

ต่างกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อื่นๆ ชาตินิยม (nationalism) เป็นอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมของมิชชันนารีมีความยากลำบากโดยข้อกล่าวหาที่สำคัญคือคริสต์ศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดินิยมตะวันตก ตัวอย่างที่

สำคัญคือในพม่า หลังจากที่พม่าแยกออกจากอังกฤษ ผู้นำกะเหรี่ยงที่ต่อต้านรัฐบาลพม่าคือกะเหรี่ยงคริสต์หรือมิชชันนารีถูกมองว่าเป็นเครื่องมือของจักรวรรดิทำให้อเมริกันมิชชันนารีในพม่าทำงานอย่างยากลำบากหรือมีการจำกัดจำนวนมิชชันนารีอเมริกัน (Thomas and Manikan, 1956, pp. 72-74) มิชชันนารีถูกต่อต้านโดยคนพม่าที่มีนับถือศาสนาพุทธโดยเฉพาะในทางใต้ อย่างไรก็ตามเมื่อพวกเขาเดินทางไปทางภาคเหนือของพม่าพวกเขากลับได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นโดยเฉพาะจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่บนภูเขา กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ส่วนมากมีความขัดแย้งกับรัฐบาลพม่าอยู่เป็นทุนเดิม เมื่อมิชชันนารีเข้าไป ประชาชนจำนวนมากหันมานับถือศาสนาคริสต์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

เอกสารอ้างอิง

- Gardner, Brian. (1971). *The East India Company: a history*. London: Rupert Hart-Davis.
- Goh, Robbie, B.H. (2005). *Christianity in Southeast Asia*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Hon-Chan, Chai. (1967). *The Development of British Malaya 1896-1909*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Roxborough, John. "Contextualisation and Re-Contextualisation: Regional Patterns in the History of Southeast Asian Christianity." *In Asia Journal of Theology*. 9(1) April 1995: 30-46.
- Roxborough, John. "Early Nineteenth-Century Foundations of Christianity in Malaya: Churches and Missions in Penang, Melaka and Singapore from 1786-1842." *In Asia Journal of Theology*. 6(1) April 1992, 54-72.
- Roxborough, John. "The Roman Catholic Church in Malaysia to 1990." In Robert Hunt, Lee Kam Hing and John Roxborough, *Christianity in [West] Malaysia, a Denominational History*. Pelanduk, Petaling Jaya, 1992:1-33.
- Ryan, N. J. (1963). *The Making of Modern Malaya; a History from Earliest Times to the Present*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Ryan, N. J. (1969). *The Making of Modern Malaysia and Singapore: a History from Earliest Times to 1966*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.

SarDesai. D. R. (1970). *Trade and Empire in Malaya and Singapore, 1869-1874*. Ohio University: Center for International Studies.

Sikree, Veena. (2013). *India and Malaysia: Intertwined Strands*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

Thomas, Winburn T. and Manikan, Rajah B. (1956). *The Church in Southeast Asia*. New York: Friendship Press.

พฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

Self-care Behavior and Quality of Life among Patients with Chronic Disease in the Community, Suphanburi Province

วารางคณา คุ่มสุข¹, อุมากร ไฉยงยีน¹

Warangkana Khumsuk¹, Umakorn Jaiyungyuen¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน ตำบลสนามชัย จังหวัดสุพรรณบุรี การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 160 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล, พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรังและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง วิเคราะห์ข้อมูลเป็น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา แบ่งออกเป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.4 และเพศชาย ร้อยละ 35.6 โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 43.1 และไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 35.6 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 33.1 ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่ผู้ป่วยอาศัยอยู่กับคู่สมรส บุตรหลานร้อยละ 91.1 และโรคเรื้อรังที่พบ ประกอบด้วย โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด มะเร็งและอื่นๆ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อาศัยในชุมชนมีพฤติกรรมดูแลตนเองอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.45$, $SD=0.583$) และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=3.45$, $SD=0.379$) ผลการศึกษาจึงเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวางแผนการสร้างเสริมให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีพฤติกรรมดูแลตนเองอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพฤติกรรมออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : โรคเรื้อรัง ,คุณภาพชีวิต

Abstract

The purpose of this research was to study the self-care behavior and quality of life among patients with chronic disease. This study utilized a purposive sample of 160 patients with chronic disease living in the Sanamchai sub-district, Suphanburi. Information was collected through interviews. The instruments consisted of 1) personnel data questionnaire, 2) the self-care behavior and quality of life questionnaire. Data were analyzed as percentage, average and standard deviation.

ผู้ติดต่อ: วารางคณา คุ่มสุข โทรศัพท์: 081-9420968 E-mail: warang_kwan@hotmail.com

¹ อาจารย์ประจำ, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี

¹ Nursing Instructor at Boromarajonani College of Nursing, Suphanburi

As a result, the samples are separated in two gender groups which are 64.4% of female and 35.6% of male, found, most of them were 65 and older as 43.1% and unemployed 35.6%, secondary is 33.1% employed. Patients with chronic disease, who live with their spouse and descendants (91.1%) have the following chronic diseases, hypertension, diabetes, cardiovascular, cancer, etc. Promoting exercise should be a priority.

Keywords: Chronic diseases, quality of life

บทนำ

ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Chronic disease) เป็นภาวะเจ็บป่วยด้วยโรคที่มีอาการหรือต้องรักษาติดต่อกันเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน หรือตลอดชีวิต ส่วนใหญ่มักเป็นโรคไม่ติดเชื้อ (Non-infectious disease) ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง อัมพาต โรคหัวใจ โรคหืด หลอดลมอักเสบเรื้อรัง ถุงลมพอง มะเร็ง เป็นต้น และโรคเรื้อรังที่มีการติดเชื้อ (infectious disease) ได้แก่ โรคเอดส์ วัณโรค โรคเรื้อรังเป็นปัญหาภาวะสุขภาพทั้งในระดับโลกของทุกประเทศ โรคเรื้อรังเป็นปัญหาสุขภาพที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 จากรายงานขององค์การอนามัยโลก พบว่าประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสาเหตุการเสียชีวิตของประชากรมากถึง 8.5 หรือ หนึ่งในสามของสาเหตุของการเสียชีวิตมาจากการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคเบาหวานและโรคมะเร็ง (World Health Organization, 2015) และจากรายงานสถานการณ์โรคเรื้อรังของประเทศไทยพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2557 พบว่า อัตราการเสียชีวิตและอัตราการป่วยด้วยโรคเรื้อรังไม่ติดต่อกันที่สำคัญ ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง โรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน โดยพบว่าในแต่ละปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกโรคอย่างต่อเนื่อง (สำนักโรคไม่ติดต่อ, 2559)

การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังจำเป็นต้องใช้เวลานานในการดูแลสุขภาพเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถ

ดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข แต่ในขณะที่โรคเรื้อรังบางโรคก็จะทวีความรุนแรงขึ้นและต้องได้รับการดูแลที่ถูกต้องและอาการจะค่อยๆทรุดลง โดยทั่วไปโรคเรื้อรังที่พบเมื่อมีการเจ็บป่วยเป็นระยะเวลาที่ยาวนานย่อมนำไปสู่การเกิดภาวะแทรกซ้อนกับผู้ป่วยในหลายระบบ ทั้งทางด้านร่างกายที่อาจพบว่ามีคุณภาพ การอ่อนแรง และการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาพลักษณ์ของผู้ป่วยเอง ส่วนในด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านจิตใจ อาจเกิดภาวะเครียด ซึมเศร้า การขาดความมั่นใจในตนเองหรือความรู้สึกการมีคุณค่าในตนเองลดลงที่อาจนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ลดลงได้ ซึ่งความสามารถในการดูแลตนเอง และภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากโรคเรื้อรัง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต (มูติดา วรธนชาติ, สุธรรม นันทมวงคชชัย, โชคชัย หมั่นแสวงทรัพย์และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์, 2558) นอกจากนี้ผลกระทบที่เกิดกับผู้ป่วยแล้วการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังของประชากรที่ทวีความรุนแรงของโรคเรื้อรังและจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มมากขึ้น รัฐบาลต้องแบกรับภาระในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังเหล่านี้เป็นจำนวนมากและยาวนาน นั้นแสดงให้เห็นว่านอกจากการสูญเสียทรัพยากรบุคคลในการพัฒนาประเทศทั้งในส่วนของผู้ป่วยเองและอาจรวมถึงบุคคลในครอบครัวที่เป็นผู้ที่จะต้องดูแลผู้ป่วย และยิ่งสูญเสียงบประมาณในการดูแลมากมาย

การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังต้องให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกรรมการดูแลตนเองที่ต้องสอดคล้องกับอาการเจ็บป่วยที่ ได้แก่ พฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ถูกต้องและเหมาะสม การรับประทานผัก

ผลไม้ การออกกำลังกาย การรับประทานยาและการตรวจสุขภาพหรือไปพบแพทย์ตามนัดหมาย ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มีความจำเป็นในการส่งเสริมสุขภาพผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชนซึ่งมีจำนวนมากของพื้นที่ ด้วยความจำกัดของการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบ ที่มีความจำกัดทางด้านบุคลากรผู้ให้บริการ งบประมาณในการรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ฉะนั้นการดูแลสุขภาพเชิงรุกจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรังต้องมีพฤติกรรมดูแลตนเอง เพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี บุคคลกรทางสุขภาพจึงต้องมีความเข้าใจสถานการณ์ของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งในส่วนของพฤติกรรมสุขภาพการดูแลตนเอง ที่ผู้ป่วยปฏิบัติได้ดี และพฤติกรรมที่ต้องการการส่งเสริม จากบุคลากรทางสุขภาพ ซึ่งรวมทั้งคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีผลมากพฤติกรรมดูแลสุขภาพและปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางสุขภาพที่ต้องให้การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยในพื้นที่อย่างแท้จริงเพื่อเป็นข้อมูลที่ถูกต้องในการให้การดูแลและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีต่อผู้ป่วยอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive cross sectional Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน ที่อาศัยร่วมกับครอบครัว ในพื้นที่ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง

จังหวัดสุพรรณบุรี การเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 160 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกมีดังนี้

1. เป็นผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคไต โรคหัวใจ โรคมะเร็งที่มีระยะเวลาการเจ็บป่วยมากกว่า 1 ปี
2. เข้าใจภาษาไทย ไม่มีปัญหากับการได้ยินและการพูด
3. ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบและแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านแบบสอบถามได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) แบบสอบถามพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง = 0.87 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง = 0.83

ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูล เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำนวน 35 ข้อ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ ดังนี้
3 หมายถึง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังสามารถที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมตรงกับข้อคำถามเป็นประจำหรือทุกครั้ง
2 หมายถึง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังสามารถที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมตรงกับข้อคำถามได้บางครั้ง
1 หมายถึง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมตรงกับข้อคำถามได้

การแปลผลพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง มีดังนี้

2.41-3.00 หมายถึง พฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับดี

1.71-2.40 หมายถึง พฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

1.00-1.70 หมายถึง พฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำนวน 26 ข้อ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังเห็นด้วยกับข้อคำถามมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังเห็นด้วยกับข้อคำถามมาก

3 หมายถึง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังเห็นด้วยกับข้อคำถามปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังเห็นด้วยกับข้อคำถามน้อย

1 หมายถึง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่เห็นด้วยกับข้อคำถาม

การแปลผล ระดับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง มีดังนี้

4.21-5.00 หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูงมาก

3.41-4.20 หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง

2.61-3.40 หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

1.81-2.60 หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำ

1.00-1.80 หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

2. พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำนวน 160 คน แบ่งออกเป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.4 และเพศชาย ร้อยละ 35.6 โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 43.1 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 55-64 ปี ร้อยละ 33.1 การประกอบอาชีพของผู้ป่วยโรคเรื้อรังส่วนมากไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 35.6 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 33.1 ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่ผู้ป่วยอาศัยอยู่กับคู่สมรส บุตรหลานร้อยละ 91.1 และพบว่าส่วนใหญ่ผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีโรคประจำตัวมากกว่า 1 โรค ถึงร้อยละ 52 โดยพบว่าลักษณะผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่พบมากที่สุดคือ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน ร้อยละ 39 รองลงมาคือผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 23

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อาศัยในชุมชน (n=160)

ด้านพฤติกรรมการดูแลตนเอง	$\bar{X}$	SD	ระดับพฤติกรรม
1.ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร	2.46	0.55	ดี
2.แปรงฟันหลังรับประทานอาหาร	2.31	0.49	ปานกลาง
3.อาบน้ำวันละ 2 ครั้ง	2.64	0.49	ดี
4.รับประทานอาหารครบทั้ง 3 มื้อ	2.92	0.27	ดี
5.ในแต่ละวันรับประทานอาหาร ครบทั้ง 5 หมู่	2.51	0.50	ดี
6.เลือกรับประทานอาหารที่มีกากใยอาหารมาก	2.68	0.47	ดี
7.รับประทานอาหารผัก และผลไม้ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ	2.78	0.46	ดี
8.ไม่รับประทานผลไม้ที่มีรสหวาน เช่น ลิ้นจี่, ลำไย, ทุเรียน, มังคุด	2.12	0.47	ปานกลาง
9.ไม่รับประทานอาหารที่มีรสเค็มมาก	2.19	0.72	ปานกลาง
10.ไม่รับประทานอาหารที่มีรสหวานมาก	2.18	0.58	ปานกลาง
11.รับประทานอาหารที่มีรสหวานจัด	2.29	0.58	ปานกลาง
12.ไม่รับประทานอาหารที่มีไขมัน เช่นแกงกะทิ และอาหารประเภททอด	2.18	0.46	ปานกลาง
13.รับประทานอาหารโปรตีนจากปลา	2.66	0.51	ดี
14.ไม่รับประทานอาหารเสริม เช่น แคลเซียม	1.84	0.69	ปานกลาง
15.ดื่มนมทุกวัน	2.07	0.62	ปานกลาง
16.หลีกเลี่ยงมลพิษทางอากาศ	2.36	0.62	ดี
17.ไม่มีอาการท้องผูก	2.15	0.68	ปานกลาง
18.ถ่ายอุจจาระทุกวัน	2.88	0.36	ดี
19.จัดบ้านสะอาดเป็นระเบียบเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ	2.67	0.55	ดี
20.ออกกำลังกายสัปดาห์ละ 2-3 ครั้งๆ ละ 20-30 นาที	1.61	0.74	ต่ำ
21. ทำกิจกรรม ที่ชุมชนจัดขึ้นและเข้ากับสมาชิกในชุมชน	1.91	0.57	ปานกลาง
22.ตรวจสุขภาพอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง	2.95	0.27	ดี
23.สนใจสังเกตอาการผิดปกติของร่างกาย	2.78	0.43	ดี
24.ไปพบแพทย์เมื่อมีอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย	2.16	0.52	ปานกลาง
25.รับข้อมูลข่าวสารในการดูแลสุขภาพ ในสถานการณ์ปัจจุบันเช่น อ่านหนังสือ, ดูโทรทัศน์, ฟังวิทยุ	2.81	0.45	ดี
26.เมื่อเจ็บป่วยไม่ปล่อยให้หายเอง	2.48	0.68	ดี
27.เมื่อเจ็บป่วยไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ คลินิก	2.97	0.18	ดี
28.รับประทานยาตามแพทย์สั่งเมื่อเจ็บป่วย	2.97	0.21	ดี
29.เมื่อเจ็บป่วยรักษาโดยทางการแพทย์แผนไทยร่วมกับการรักษาอื่น	2.71	0.66	ดี
30.เมื่อเจ็บป่วยหลีกเลี่ยงฟังยาสมุนไพรต้มจากเปลือกไม้	2.74	0.62	ดี
31.หลีกเลี่ยงรับประทานอาหารที่มีรสจัด เช่นหวานจัด เค็มจัด เผ็ดจัดเมื่อเจ็บป่วย	2.61	0.68	ดี
32.รับประทานอาหารอ่อนย่อยง่าย งดอาหารที่มีไขมันสูงเมื่อเจ็บป่วย	2.71	0.55	ดี
33.เช็ดตัวลดไข้เมื่อมีอาการไข้	2.12	0.74	ปานกลาง
34.พักผ่อนอย่างเพียงพอเมื่อเจ็บป่วย	2.45	0.55	ดี
35.ผ่อนคลายความเครียดจากการเจ็บป่วยด้วยการฟังธรรมและกิจกรรมคลายเครียด	1.78	0.74	ปานกลาง
รวม	2.45	0.53	ดี

จากการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อาศัยในชุมชนมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.45, SD=0.53$) โดยพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองที่อยู่ในระดับดี และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยจะไปพบแพทย์ และ พฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยจะรับประทานยาตามแพทย์สั่ง ($\bar{X}=2.97, SD=0.18, 0.27$) รองลง

มาคือพฤติกรรมตรวจสอบสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X}=2.92, SD=0.27$)

ในขณะที่พฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเอง ที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ พฤติกรรมการออกกำลังกายสัปดาห์ละ 2-3 ครั้งๆ ละ 20-30 นาที ซึ่งมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=1.61, SD=0.73$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อาศัยในชุมชน (n=160)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับคุณภาพชีวิต
1. ความพึงพอใจกับสุขภาพตนเอง	3.08	0.87	ปานกลาง
2. ไม่มีอาการเจ็บปวดตามร่างกายที่ส่งผลให้ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการ	3.49	0.79	ดีมาก
3. สามารถที่จะทำสิ่งต่างๆ ในแต่ละวันทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.39	0.84	ปานกลาง
4. มีความพึงพอใจในการนอนหลับ	3.36	0.81	ปานกลาง
5. รู้สึกพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข มีความหวัง	3.88	0.67	ดี
6. มีสมรรถภาพในการทำงานต่างๆ ได้ดี	3.77	0.86	ดี
7. รู้สึกพอใจในตนเอง	4.07	0.91	ดี
8. ยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเอง	4.22	0.61	ดีมาก
9. ไม่มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล	4.24	0.81	ดีมาก
10. รู้สึกพอใจที่สามารถทำกิจกรรมในแต่ละวันได้	3.54	0.74	ดี
11. ไปรับการรักษาพยาบาลเพื่อดูแลสุขภาพ	1.93	1.05	ต่ำ
12. พึงพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา	3.59	0.77	ดี
13. พึงพอใจต่อการผูกมิตร หรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมา	3.56	0.67	ดี
14. พึงพอใจกับความช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อนๆ	3.19	0.71	ปานกลาง
15. รู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคง ปลอดภัยดี	3.40	0.75	ปานกลาง
16. พึงพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้	4.16	0.73	ดี
17. มีเงินใช้จ่ายตามความจำเป็น	2.91	0.53	ปานกลาง
18. พึงพอใจที่สามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น	4.19	0.83	ดี
19. สามารถรับรู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตในแต่ละวัน	3.39	0.76	ปานกลาง
20. มีโอกาสพักผ่อนคลายเครียดได้	3.11	0.76	ปานกลาง
21. สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพ	3.68	0.76	ดี
22. พึงพอใจกับการเดินทางไปในที่ต่างๆ	3.26	1.18	ปานกลาง
23. รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย	4.35	0.67	ดีมาก
24. พึงพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนด้วยตนเอง	3.06	1.23	ปานกลาง
25. ความพึงพอใจในชีวิตทางเพศ	1.59	0.72	ต่ำมาก
26. มีคุณภาพชีวิต	3.41	0.69	ดี
รวม	3.45	0.38	ดี

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.45$, $SD=0.38$) โดยคะแนนเฉลี่ยที่มากที่สุดคือคุณภาพชีวิตในด้านรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตมีความหมาย ซึ่งมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.35$, $SD=0.67$) รองลงมา ด้านไม่มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล ซึ่งมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.24$, $SD=0.81$) การยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเอง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.22$, $SD=0.61$) และลำดับสุดท้ายพบว่าคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อาศัยในชุมชนที่อยู่ในระดับต่ำมากมีด้วยกัน 2 คือ ความจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน อยู่ในระดับต่ำมาก ($\bar{X}=1.93$, $SD=1.05$) และความพอใจในชีวิตทางเพศซึ่งอยู่ในระดับต่ำมาก ($\bar{X}=1.59$, $SD=0.72$) เช่นเดียวกัน

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. พฤติกรรมการดูแลตนเองผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อาศัยในชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี จากการศึกษาพบว่าผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อาศัยในชุมชนมีพฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.45$, $SD=0.53$) เนื่องด้วยผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อาศัยในชุมชนในการศึกษารุ่นนี้ มีภาวะสุขภาพที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังซึ่งเป็นโรคเหล่านี้ที่ต้องใช้เวลาในการรักษา ยาวนาน ส่งผลให้ผู้ป่วยมีโอกาสได้รับข้อมูลในการดูแลสุขภาพและมีประสบการณ์ในการดูแลตนเองเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ พฤติกรรมในการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยจะไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ คลินิก และพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยจะรับประทานยาตามแพทย์สั่ง ซึ่งมีพฤติกรรมการดูแลตนเองในระดับสูง ($\bar{X}=2.97$, $SD=0.18$, 0.27) ส่งผลให้มีพฤติกรรมใน

การดูแลตนเองอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณรา ชื่นวัฒนาและ ณิชานาฏ สอนภักดี (2557) ที่พบว่าพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับสูง การรับรู้เกี่ยวกับโรค ภาวะแทรกซ้อน และประโยชน์ของการปฏิบัติตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง และการศึกษาของ กฤษณา คำลอยฟ้า (2554) ที่ศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานซึ่งเป็นโรคเรื้อรังในกลุ่มผู้สูงอายุ มีพฤติกรรมการปฏิบัติตัวอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้การศึกษาของ Chourdakis, Kontogiannis, Malachas, Pliakas & Kritis (2014) พบว่าผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีระยะเวลาการเจ็บป่วยที่ยาวนานมีโอกาสที่จะปฏิบัติพฤติกรรมการดูแลตนเองได้ดีกว่าผู้ป่วยที่อายุน้อยและเริ่มป่วย

ในขณะที่พฤติกรรมการออกกำลังกาย สัปดาห์ละ 2-3 ครั้งๆ ละ 20-30 นาที ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดและมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=1.61$, $SD=0.736$) ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่ย่างเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เมื่อมีอายุที่เพิ่มมากขึ้นย่อมส่งผลให้มีข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรมทางกายหรือการออกกำลังกาย ความเสื่อมของร่างกายที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่ว มีความเสื่อมของร่างกายที่เป็นอุปสรรคของการออกกำลังกาย เช่น อาการปวดข้อ เข้า ปวดหลัง การเคลื่อนไหวช้าลง สอดคล้องกับการศึกษาของ เลิศมณฑนัตร์ อัครวาทิน(2554) ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวานซึ่งเป็นโรคเรื้อรังพบว่าผู้ป่วยมักจะละเลยในการดูแลสุขภาพและขาดการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและการศึกษาของ สุธีรา สุนทรระกูลและวิไลพรรณ สมบุญตนนท์ (2555) ที่พบว่าผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงซึ่งเป็นโรคเรื้อรังเช่นเดียวกัน มีพฤติกรรมไม่ออกกำลังกายถึงร้อยละ 96.3

2. คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน จากการศึกษาว่าคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.45$,

SD=0.379) เนื่องมาจากผู้ป่วยโรคเรื้อรังส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยร่วมกับครอบครัวของกลุ่มสมรสบุตรหลาน ถึงร้อยละ 91.1 ซึ่งตรงกับลักษณะของครอบครัวในสังคมไทยที่เป็นลักษณะครอบครัวขยายที่สมาชิกในครอบครัวต้องเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว สอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีทธิพิทย์ โกสินทียะ (2554) ที่พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ป่วยด้วยโรคเบาหวานที่มารับบริการจะมีคุณภาพชีวิตอยู่โดยรวมอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยมี ปัจจัย เพศและรายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน และการศึกษาของ เนาวรัตน์ วัฒนันท์ (2555) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเรื้อรังโรคหัวใจล้มเหลวในชุมชนพบว่า มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี โดยพบว่า พฤติกรรมการดูแลตนเองและการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย เช่นเดียวกับการศึกษาของ White (2013) พบว่าคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเอง

และพบว่าด้านที่มีคุณภาพชีวิตที่อยู่ในระดับต่ำและต่ำมากมีด้วยกัน 2 ด้าน คือ ไปรับการรักษาพยาบาลเพื่อดูแลสุขภาพ อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากถึงร้อยละ 43.1 และไม่ได้ประกอบอาชีพ ถึงร้อยละ 35.6 การมีอายุที่มากขึ้นย่อมส่ง

ผลต่อสุขภาพของผู้ป่วยโรคเรื้อรังให้คุณภาพชีวิตในด้านนี้มีคะแนนต่ำกว่าด้านอื่น นอกจากนี้คุณภาพชีวิตด้าน ความพอใจในชีวิตทางเพศ ซึ่งอยู่ในระดับต่ำมาก เนื่องด้วยการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเป็นเวลานานๆ นั้นย่อมส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพที่อ่อนแอลง สอดคล้องกับ การศึกษาของ ทศนา ชูวรรณะปรกรณ์และสายพิน สุริยวงค์ (2554) ที่พบว่าผู้ป่วยโรคเบาหวานจะมีความต้องการฉันทามีภรรยาบางรายเสื่อมคลายลง เนื่องจากมีอาการอ่อนเพลีย ความต้องการทางเพศลดลง

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และมีระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่ยังคงพบว่าพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ ฉะนั้นควรหาความต้องการส่งเสริมให้ผู้ป่วยโรคมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ดีขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพฤติกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับโรคที่เป็นอยู่

2. โรคเรื้อรังเป็นภาวะสุขภาพที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดูแลอย่างยาวนาน เพื่อให้ผู้ป่วยได้มีชีวิตที่ยืนยาว การกำกับติดตามและส่งเสริมการมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา คำลอยฟ้า. (2554). พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานในคลินิกโรคเบาหวาน โรงพยาบาลแก้งสนามนางอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา*, 17(1), 17-30
- ทัศนาศูววรรณปะกรณ์และสายพิน สุริยวงศ์. (2554). มุมมองการป่วยของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวาน. *วารสารสภาการพยาบาล*, 26(4), 96-107.
- เนาวรัตน์ วัฒนันท์. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวในชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ การพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- มูดีตา วรธนชาติ, สุธรรม นันทมงคลชัย, โชคชัย หมั่นแสวงทรัพย์และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์. (2558). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง ในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*, 45 (ฉบับพิเศษ), 18-29.
- เลิศมณฑิตร อัครวาทิน, สุรางค์ เมรอนนท์และสุกิติ ชัดดียะ. (2554). สุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน น:กรณีศึกษาผู้ป่วย ตำบลม่วงงาม อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 5(1), 103-111.
- วรรณวา ชื่นวัฒนาและ ณิชานาฏ สอนภักดี. (2557). พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 6(3), 163-170.
- ศรีณทิพย์ โกสันทิยะ. (2554). คุณภาพชีวิตผู้ป่วยโรคเบาหวานในโรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า 100 ปี เมืองยาง อำเภอยาง จังหวัดนครราชสีมา, *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา*, 17(1), 31-44.
- สุธีรา อุ้นตระกูล และวิไลพรรณ สมบุญตนนท์. (2555). การพัฒนาศักยภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 13(3), 38-46.
- สำนักงานโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *รายงานประจำปี 2558*. สำนักงานกิจการการพิมพ์องค์การทหารพานศีกในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ.
- Chourdakis, M., Kontogiannis, V., Malachas, K., Pliakas, T. & Kritis, A.. (2014). Self care behaviors of Adult with type 2 Diabetes Millitus in Greece. *J community health*, 39, 972-984, Doi: 10.1007/s10900-014-9841-y.
- White, M.L..(2013). Spirituality Self care Effects on Quality of Life for Patients Diagnosed with Chronic Illness. *Spring*, 20(1), 23-32.
- World Health Organization. (2015). *Mapping of NCD Civil Society Organisations in the WHO South East Asia Region*. Available from http://www.searo.who.int/entity/noncommunicable_diseases/en/.

การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนต่างเพศ: การเลือกซื้อสินค้าทำมือออนไลน์

A Study of Different Lifestyles of the Sexes: Online Handmade Shopping

ปุกนิกา ทวีธนาทรี¹, ทิวา พาร์ค²

Punika Thaweethanathatree¹, Tiwa Park²

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต ความคิดเห็น ปัจจัยทางการตลาด และกลยุทธ์ทางการตลาดของการซื้อสินค้าทำมือโดยช่องทางออนไลน์ ของเพศหญิง เพศชาย และเพศที่สาม งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ซื้อสินค้าทำมือโดยซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์จำนวน 420 ชุด และส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้เรียนเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม 68 คน โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 8-9 คน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนาหาค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ฯลฯ นอกจากนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลวิจัยพบว่าปัจจัยการแข่งขันของสินค้าทำมือมากที่สุด คือ ด้านราคา ส่วนผู้บริโภคที่มีเพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าทำมือโดยช่องทางออนไลน์ไม่ต่างกัน ผู้บริโภคที่มีไลฟ์สไตล์ (Lifestyle) ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าทำมือช่องทางออนไลน์แตกต่างกัน โดยแยกว่าไลฟ์สไตล์กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภาพรวมการตลาดมากกว่ากลุ่มผู้อนุรักษ์นิยม กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ กลุ่มนักปฏิบัติ และกลุ่มผู้ดิ้นรน นอกจากนี้ กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภาพรวมการตลาดน้อยกว่ากลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ ซึ่งกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันสำหรับสินค้าทำมือที่เหมาะสม ได้แก่ การระบุราคาที่ชัดเจนและความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับราคา เอกลักษณะเฉพาะตัวของสินค้า และการออกแบบที่โดดเด่น

คำสำคัญ: สินค้าทำมือ, การตลาดออนไลน์, ไลฟ์สไตล์ รูปแบบการดำเนินชีวิต

¹ บริษัท คิดทำ จำกัด

² มหาวิทยาลัยกรุงเทพ นานาชาติ

¹ KidTum Co.,Ltd

² Bangkok University International

Abstract

This research involved the study of lifestyles, opinions, marketing factors, and marketing strategies of handmade products via online marketing toward females, males, and third gender participants. Four hundred twenty participants used an online questionnaire. There were eight focus groups of 68 people; divided into eight groups of eight to nine people. The data were analyzed by percentage using F-test and ANOVA. The qualitative research was analyzed with content analysis. The results showed that the most important factor that attracted customers was price. There were no differences between all three genders, whereas the differences in lifestyles differed among each group; the group of happy-life provided more opinions on marketing factors than other groups. The marketing strategy that helped enhance competitiveness for its handmade creations was clear pricing by comparing the value of a product with its price, and the uniqueness and an outstanding design of the products. All of these were the factors that customers compared when purchasing handmade products online.

Keywords: Handmade product, online marketing, lifestyle

บทนำ

ออนไลน์เป็นสถานที่การค้าสำหรับทุกคนที่สามารถเข้าไปทำธุรกิจต่างๆได้รวมไปถึงการซื้อขายสินค้าและบริการต่างๆได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว จากการสำรวจกลุ่มนักการตลาด Red Bridge Marketing พบว่าผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตรู้จักหรือขายสังคมออนไลน์ร้อยละ 69.2 จากจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตทั้งหมดซึ่งเป็นใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการทำธุรกรรมซื้อขายสินค้าร้อยละ 36.4 (ศรัญญา เกิดขาว, 2553) โดยเครือข่ายออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อที่สำคัญ คือ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และยูทูบ (ณัฐา อุ่มมานะชัย, 2553) จากการศึกษาค้นคว้าข้อดีของการจำหน่ายสินค้าผ่านทางออนไลน์คือ ทำให้เข้าถึงสินค้าได้ง่าย และมีความหลากหลาย นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปี 2556 พบว่าร้อยละ 46.7 ของคนไทยมีการใช้อินเทอร์เน็ตในสถานที่พักและในที่ทำงาน 57.3 ผลการสำรวจยังพบว่า คนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 58.6 มีประสบการณ์ซื้อ

สินค้าและบริการทางออนไลน์ (แนวโน้มการมีการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน, 2557: 10).

นักวิจัยในต่างประเทศจึงเริ่มให้ความสำคัญกับรูปแบบไลฟ์สไตล์ของลูกค้าในการจำหน่ายสินค้าออนไลน์มากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มของเพศที่สาม (Smith, 2006) ซึ่งกลุ่มเพศที่สามนั้น มีอำนาจและพฤติกรรมในการซื้อสินค้าที่จำหน่ายผ่านทางออนไลน์แตกต่างจากกลุ่มเพศชาย และหญิงเป็นอย่างมาก (Witeck Communications, 2012) ในประเทศไทยนั้น เพศที่สามมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี 2548 มีการสำรวจวิจัยเรื่อง Trendy Working Style-Gay ของบริษัทนาโนเชิร์ชจำกัด (เอ.อาร์.ไอ.พี, 2548) ซึ่งน่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งไม่พบงานวิจัยด้านนี้อีกเลยหลังปี พ.ศ. 2548 อย่างไรก็ตามงานวิจัยในปี 2548 นั้น พบว่าชายไทย 1 ใน 3 เป็นเกย์ ซึ่งมี ทั้งที่แสดงออกและไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน และ จากผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใน ประเทศไทยปี 2557 พบว่า เพศชายร้อยละ 49.1 เพศหญิง 45.1 และเพศที่สาม 50.1 โดยเฉพาะ ซื้อสินค้าผ่านคอมพิวเตอร์ และซื้อสินค้า

ผ่านมือถือ โดยร้อยละ 25.5 เป็นเพศชาย 32.7 เพศหญิง, และ 39.1 เป็นเพศที่สาม ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่า เพศที่สามมีการซื้อสินค้าออนไลน์มากกว่าเพศหญิงและชาย

เนื่องจากแต่ละกลุ่มเพศนั้นมีอำนาจในการซื้อและพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของแต่ละกลุ่มเพศนั้นไม่เหมือนกัน ซึ่งผลสำรวจ พฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของเพศชาย และ เพศหญิงในประเทศเนเธอร์แลนด์ (Tumbsup, 2556) พบว่าพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของ เพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน 3 เรื่อง คือ 1) ปริมาณการซื้อสินค้า โดยเพศชายมีปริมาณการซื้อสินค้าน้อยกว่าเพศหญิง 2) จำนวนเงินเฉลี่ยที่ใช้ซื้อสินค้าซึ่งเพศชายใช้เงินเฉลี่ยในการซื้อสินค้าแต่ละครั้งประมาณ 5,000 บาท ส่วนเพศหญิงใช้เงินเฉลี่ยในการซื้อสินค้าแต่ละครั้งประมาณ 3,500 บาท 3) ชนิดของสินค้าที่ซื้อ โดยเพศชายและหญิงมีการซื้อสินค้าออนไลน์ที่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มเพศที่สามนั้นมีพฤติกรรมในการบริโภคสินค้าที่จำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์แตกต่าง จากกลุ่มเพศชายและหญิงโดยมีความต้องการในเรื่องของโฆษณาและรูปแบบสินค้าที่ยอมรับตัวตนของเขา (วิทวัส รุ่งเรืองผล, 2554) ซึ่งจากการสำรวจของบริษัทนาโนเชิร์ชค้นพบว่าค่าใช้จ่าย ในการซื้อสินค้าในกลุ่มเพศที่สามนั้นไม่ได้แตกต่างจากเพศชายและเพศหญิงซึ่งไม่ได้แตกต่างจากทั้งสองเพศตรงที่ว่า เพศที่สามให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างบุคลิกภาพให้เด่นชัดและเป็นไปตามแฟชั่นของกระแสที่ทุกคนดูแลเอาใจใส่ตนเองโดย สามารถจัดลำดับของสินค้าได้ดังนี้ เสื้อผ้า รองเท้า เข็มขัด ครีมนำร่องหน้า เนกไท เจลใสผม แหวน นาฬิกา สร้อยคอ และกระเป๋า ตามลำดับ สินค้าที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสินค้าที่สร้างมั่นใจแก่เพศที่สามซึ่งส่วนใหญ่จะเลือกซื้อในห้างสรรพสินค้ามากกว่าสถานที่อื่น ๆ ซึ่งมีความเหมือนกับเพศหญิงตรงที่เลือกซื้อสินค้าที่มีแบรนด์เป็นส่วนใหญ่

จากเว็บไซต์ ไทยเอสเอ็มอีเซ็นเตอร์ ได้จัดลำดับสินค้าขายดีห้าอันดับ ได้แก่ เคสโทรศัพท์มือถือ พวงกุญแจ กระเป๋าผ้าและหนัง รองเท้าแฟชั่นที่ลายการ์ตูน และเครื่องประดับ สินค้า เหล่านี้เป็นที่นิยมที่ผู้บริโภคโดยทั่วไปสนใจในอันดับต้นๆ ของสินค้าทำมือ ซึ่งส่วนใหญ่ จัดจำหน่ายตามห้างสรรพสินค้า ตลาดไนซ์พลาซ่า เทศกาลต่างๆ ตามสถานที่ต่างๆ จะมีผู้ ขายจัด ทำสินค้าทำมือมาวางขายโดยทั่วไป สำหรับประเทศไทยนั้นการจำหน่ายสินค้าทำมือผ่านทางอินเทอร์เน็ตไม่ค่อยเป็นที่แพร่หลายและยังไม่มีเว็บไซต์กลางที่ทำหน้าที่ฝากขายสินค้าเฉพาะสินค้าทำมือ แต่จะเน้นในเรื่องการโฆษณา หรือแนะนำสถานที่ในการซื้อสินค้าทำมือแทน (Coconuts Bangkok, [Online])

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาว่าปัจจัยใดที่ผู้บริโภคใช้ในการตัดสินใจซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ซึ่ง ประชากรโดยทั่วไปจะเลือกซื้อสินค้าทำมือโดย การไปเลือกซื้อสินค้าจากสถานที่ที่มีการจำหน่ายโดยตรง ซึ่งหากสามารถเข้าใจถึงความต้องการ ของเพศต่างๆ ในการซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทาง ออนไลน์ ผู้วิจัยจะได้นำผลที่ได้ไปพัฒนาปรับ ประุงสินค้าทำมือที่มีอยู่ของบริษัทคิดทำให้เหมาะสมกับผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าทำมือผ่านออนไลน์และออฟไลน์

นอกจากนี้ระบบการจำหน่ายสินค้าผ่านเว็บไซต์ยังสามารถลดปัญหาการผลิตสินค้าที่มากเกินไปหรือไม่มีความต้องการได้ด้วยระบบการสั่งจองสินค้าผ่านทางเว็บไซต์ อย่างไรก็ตามการผลิตสินค้าทำมือยังต้องศึกษาปัจจัยทางการตลาด 4P's (ไซมอน โซติอานันต์ พงษ์พิพรชนัน, 2011) โดยศึกษาความต้องการของผู้บริโภคที่เน้นไลฟ์สไตล์ของคนไทย เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการทุกไลฟ์สไตล์ของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยสร้างโอกาสทางการแข่งขันให้กับธุรกิจสินค้าทำมือได้เป็นอย่างมาก (ทิพย์วัลย์ ยะพันธ์, 2553) ด้วยเหตุนี้การศึกษาพฤติกรรมไลฟ์

สไตล์ของเพศที่ต่างกันในการเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์จึงให้ความสำคัญในการวัดความคิดเห็นของผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทำมือผ่านตัวแปรไลฟ์สไตล์เพื่อจัดทำกลยุทธ์การตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ทำมือที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค

คำนิยามศัพท์ในการศึกษา

1) เพศที่สาม คือ หมายถึงกลุ่มคนที่เป็นเลสเบียน เกย์ รักสองเพศ คนข้ามเพศ ผู้ชายที่รักผู้ชาย ผู้หญิงที่รักผู้หญิง หรือ บุคคลที่รักได้ทั้งชายและหญิงด้วยกัน ทางอารมณ์

2) สินค้าทำมือ หรือ สินค้าแฮนด์เมด คือ สินค้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้ผลิตจากเครื่องจักรเป็นจำนวนมากๆ แต่เป็นการผลิตโดยทำด้วยมือ

3) ไลฟ์สไตล์ (Lifestyle) คือ วิธีการดำเนินชีวิต ซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของบุคคล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างทางพฤติกรรม การซื้อ สินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ ของเพศหญิง เพศชาย และเพศที่สาม

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ ของเพศหญิง เพศชาย และเพศที่สาม

3. เพื่อศึกษาไลฟ์สไตล์ที่มีผลกระทบต่อ การเลือก ซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์

4. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่เหมาะสมต่อ การซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ ของเพศหญิง เพศชาย และเพศที่สาม

5. เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อเสริมสร้าง ศักยภาพทางการแข่งขันสำหรับสินค้าทำมือ

ทบทวนวรรณกรรม

สุเทพ เตชะชีพและจักรีรัตน์ แสงวารีย์ (2556) ได้เขียนไว้ในบทความวิชาการว่าสื่อสังคม ออนไลน์สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าและบริการได้ มีหลายปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงไม่ต่างจากการทำการตลาดแบบทั่วไปโดยเฉพาะนักการตลาดสามารถทราบว่ามีผู้บริโภคที่แท้จริงคือใคร พฤติกรรมการกิน การใช้การซื้อและความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ ทำให้มีการซื้อ การบริโภคสินค้าและบริการหลาย ๆ ชนิดที่แตก ต่างกันออกไป ซึ่งนอกจากลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกที่ทำให้มีการบริโภคแตกต่างกันอีกด้วย

ระบบค่านิยมและรูปแบบการดำเนินชีวิต (The Values & Lifestyles หรือ VALS) เป็นระบบที่นักการตลาดในประเทศสหรัฐอเมริกานิยมใช้เพื่อแบ่งส่วนตลาดและการวางแผนกลยุทธ์การตลาด ซึ่งพัฒนาโดยสถาบันวิจัยสแตนฟอร์ด ซึ่งในปี ค.ศ. 1989 สถาบันฯ ได้พัฒนา VALS ขึ้นมาใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ทาง การตลาดมากขึ้น (Hawkins, Best, & Coney 2001) อนุชิต ศิริกิจฉม (2551) กล่าวว่า การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้บริโภค ในการเลือกซื้อ สินค้าสามารถแบ่งประเภทของผู้บริโภคออกเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต เป็นกลุ่มที่มีความสำเร็จในชีวิต มีรายได้สูง และทรัพยากร เป็นจำนวนมาก เป็นกลุ่มที่มีความเชื่อมั่นใน ตัวเองสูง ได้รับการศึกษาสูง กลุ่มนี้ ภาพพจน์ เป็นเรื่องสำคัญต่อพวกเขา ไม่ใช่เพื่อแสดงฐานะ แต่เพื่อขยายให้เห็นถึงรสนิยม ความ เป็นอิสระ และทำที่ พวกเขา มีความสนใจรอบด้าน โดยเฉพาะ ปัญหาสังคม พร้อมทั้งจะเปิดรับการเปลี่ยนแปลงและมีแนวโน้มที่จะซื้อสิ่งที่สามารถแสดงสไตล์ รสนิยมและลักษณะของตนเอง 2) กลุ่มผู้มีชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นพวกที่มีการศึกษาดี ยึดถือหลักการ มีความรับผิดชอบ และวุฒิภาวะ มีความรู้สึกกว้างขวาง กลุ่มนี้จะเน้น กิจกรรมเพื่อการพักผ่อน

หรือความสุขในครอบครัว เป็นผู้มีความเชื่อใจในหลักศีลธรรม และยังเปิดรับความคิดเห็นใหม่ ๆ อีกด้วย เป็นพวกที่มีรายได้สูง แต่เป็นผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมตามค่านิยม 3) กลุ่มผู้นักธุรกิจนิยม ประกอบด้วยผู้บริโภคที่เป็นพวกอนุรักษ์นิยม รายได้พอประมาณ ยึดถือหลักการ กลุ่มนี้มีความเชื่อฝังใจในหลักศีลธรรม และต่อต้านการเปลี่ยนแปลง นิยมผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศและเป็นตราที่ติดตลาด ชีวิตมุ่งที่ครอบครัว วัต ชมรม และประเทศชาติ 4) กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ เป็นกลุ่มที่มีรายได้มาก ยึดถือสถานภาพ ประสบความสำเร็จในอาชีพ การงานของตน มีหัวทางอนุรักษ์นิยม ทั้งทางความเป็นอยู่ และความคิด มุ่งที่งาน รักความสำเร็จ แสวงหาความพอใจจากงาน และครอบครัว ถือภาพลักษณ์ตนเองเป็นสิ่งสำคัญ มักชอบซื้อสินค้าหรือบริการที่มีศักดิ์ศรี เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จและได้รับคำยกย่องจากเพื่อนฝูง 5) กลุ่มผู้มุ่งมั่นพยายาม กลุ่มนี้จะมี ความทะเยอทะยานอยากที่จะประสบความสำเร็จ มีความสนใจในความคิดเห็นหรือความชอบของผู้อื่นที่มีต่อตน สินค้าที่มีสไตล์มีความสำคัญมากต่อคนกลุ่มนี้ เพราะเขาพยายามเลียนแบบผู้บริโภคที่อยู่ในกลุ่มที่มีทรัพยากรมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ 6) กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ กลุ่มนี้มีทรัพยากรมากยึดถือการกระทำ มีความ กระตือรือร้น ชอบกีฬา การออกกำลังกาย การเสี่ยงภัย และกิจกรรมทางสังคม ชอบแสวงหา ความหลากหลายและความตื่นเต้น และเป็นผู้บริโภคที่ใช้จ่ายเป็นอย่างมากกับเสื้อผ้า อาหารเร่งด่วนหรืออาหารสำเร็จรูป ดนตรี ภาพยนตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชอบลองสิ่งใหม่ๆ 7) กลุ่มนัก ปฏิบัติ เป็นกลุ่มที่มีทรัพยากรน้อย เป็นผู้ที่ ช่วยตัวเองได้ มีหัวทางอนุรักษ์นิยมทางความ เป็นอยู่ในครอบครัวและทางการเมือง พวกเขา นิยมความเพียงพอในตัวเอง มุ่งแต่สิ่งที่ตนคุ้นเคย ครอบครัว งาน และการพักผ่อนร่างกาย นิยมแต่ สินค้าที่ดูง่าย หรือแสดงหน้าที่ให้เห็น 8) กลุ่มผู้ดิ้นรน ประกอบด้วยบุคคลที่มีรายได้น้อยที่สุดและมีทรัพยากรน้อยที่สุดใน

กลุ่ม เนื่องจากมี ทรัพยากรจำกัดและการศึกษาต่ำ จึงมีชีวิตอยู่อย่างจำกัด จำเป็นต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ไม่มี ความผูกพันทางด้านสังคม มีอายุมาก สนใจและเป็นห่วงสุขภาพตนเองและความปลอดภัย มีความระมัดระวังในเรื่องค่าใช้จ่าย พวกเขา จึงมักเป็นผู้บริโภคที่ซื้อสต็อกต่อตรายี่ห้อ

วิธีการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงแบบผสม (Mix Methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือ ผู้ที่เคยซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ทำมือ และเคยใช้ บริการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ กลุ่ม ตัวอย่างใช้สูตรปี 1977 ของ Cochran ณ ระดับ ความเชื่อมั่นที่ 95 % มีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 420 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตาม สะดวกผ่านทางระบบแบบสอบถามออนไลน์ ใน ขณะกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัย เรียนเชิญกลุ่มตัวอย่างจากผู้ซื้อสินค้าทำมือ ไม่ว่าจะ เป็นจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่า เป็น เพศที่สาม และให้ ข้อมูลการติดต่อกลับใน แบบสอบถาม และคนรู้จักที่มาซื้อสินค้าของ บริษัท คิดทำ จำกัด และ การแนะนำของลูกค้าที่ซื้อสินค้า ของบริษัท อีกด้วย ดังนั้น จำนวน 68 คนเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ซื้อสินค้าทำมือ และเคยใช้ บริการซื้อ สินค้าผ่านช่องทางออนไลน์มาก่อนและเป็น กลุ่มเพศที่สามเพื่อเข้ารับการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 8-9 คน โดยกลุ่มเพศ ที่สามนี้ไม่ได้แบ่งในลักษณะของหลักจิตวิทยาหรือ สภาพร่างกาย แต่แบ่งแบบโดย ทั่วไปว่าไม่ใช่เพศ ชาย และเพศหญิงเท่านั้น

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา (content validity) จากการรวบรวมคะแนน

ของผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของเนื้อหา หรือ ค่า IOC โดยมีดัชนีที่ระดับความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ทำการตรวจสอบโดยวิธีการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และให้คำแนะนำเพื่อหาความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถาม (Content Validity) ในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้างนี้ โดยค่าทดสอบคอนบาค์แอลฟา (Conbach's Alpha) ของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.887 ซึ่งค่าทดสอบคอนบาค์แอลฟาในแบบสอบถามส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าทำมือ มีค่าเท่ากับ 0.777 และส่วนที่ 4 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อหรือสั่งทำสินค้าทำมือ มีค่าเท่ากับ 0.950

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ แบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลด้านลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพการสมรส ทำการนำเสนอผลลัพธ์ของการศึกษา โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยใช้ตัวชี้วัดคะแนนของรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักเกณฑ์ของ VALS (Values and Lifestyles Segments) ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินชีวิต 8 รูปแบบคือ กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต กลุ่มผู้มีชีวิตที่สมบูรณ์ กลุ่มผู้นุรักษ์นิยม กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ กลุ่มผู้มุ่งมั่นพยายาม กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ กลุ่มนักปฏิบัติ และกลุ่มผู้ดิ้นรนซึ่งในแต่ละบุคคลนั้นจะ

สามารถมีรูปแบบการดำเนินชีวิตได้มากกว่าหนึ่งกลุ่ม หรือเรียกว่ามีรูปแบบการดำเนินชีวิตหลัก และรูปแบบการดำเนินชีวิตรอง ซึ่งในงานวิจัยนี้จะเลือกพิจารณาจากรูปแบบการดำเนินชีวิตหลักเท่านั้น เพื่อลดปัญหาความซับซ้อนของงานวิจัย และความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากรูปแบบการดำเนินชีวิตหลายรูปแบบที่ปะปนกัน

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 ความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 ความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 ความคิดเห็นน้อยที่สุด

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) เป็นสถิติที่ได้จากการนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ไปอธิบายหรือสรุปผลลักษณะกลุ่มประชากร (Population) ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง 2 ตัวแปรขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) และใช้ค่าสถิติ F (F -test) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551) ซึ่งใช้เพื่อวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานเมื่อ จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป และในแต่ละกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน ได้แก่การทดสอบสมมติฐานในเรื่องเพศ และรูปแบบการดำเนินชีวิต

ส่วนแบบ สัมภาษณ์แบบกลุ่มนั้นใช้การคัดสรรคนที่มีเวลาในช่วงใกล้เคียงกันให้มาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน บางคนมาจากการทำแบบสอบถามในออนไลน์ซึ่ง ได้ระบุเพศว่าผู้ตอบแบบสอบถามนั้นเป็นเพศที่สามและเนื่องจากผู้ตอบ แบบสอบถามที่

เป็นเพศที่สามน้อย ผู้วิจัยได้สอบถามกับกลุ่มลูกค้าที่ซื้อสินค้าของบริษัท คิดทำ จำกัด และได้รับการช่วยเหลือในการเข้าร่วมการสัมมนาแบบกลุ่ม และยังช่วยหากกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นให้อีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มาทั้งสิ้น จำนวน 68 คน และได้นัดหมาย ตามวันเวลาที่สามารรถเอื้อได้ทั้ง 8 กลุ่มสัมมนาโดย คำถามจะสอบถามกลุ่มในด้านการเลือกซื้อสินค้าทำมือออนไลน์ที่แต่ละคนได้ซื้อ โดยไม่จำกัดด้านราคาสินค้าหรือการส่งเสริมการตลาด ผู้เข้ารับการสัมมนาได้กรอกข้อมูลส่วนบุคคลก่อนรับการสัมมนาแบบกลุ่มเพื่อที่ผู้วิจัยจะได้รับทราบข้อมูลที่เป็นอายุ การศึกษา หน้าที่การงาน รายได้ ความเป็นเพศที่สาม หรือสถานะในชีวิตคู่ที่กำลังดำเนินอยู่ หลังจากได้ข้อมูลเหล่านั้นแล้ว ทางผู้วิจัยได้สอบถามพฤติกรรมการซื้อของออนไลน์ และการซื้อสินค้าทำมือประเภทต่างๆ และเหตุผลว่าทำไมสินค้าทำมือชนิดนั้นถึงเป็นที่น่าสนใจและเหตุผลของการสั่งซื้อออนไลน์เพื่อดูไลฟ์สไตล์ของผู้บริโภคกลุ่มที่สามนี้

ผลการวิจัย

จากการวิจัยการซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ สรุปผลได้ดังนี้ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า เป็นเพศชาย 54.04 เพศหญิง ร้อยละ 37.86 และเพศที่สามร้อยละ 8.10

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านลักษณะการดำเนินชีวิต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีรูปแบบการดำเนินชีวิตจัดอยู่ในกลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ ร้อยละ 63.81 รองลงมาคือกลุ่มผู้นุรักษ์นิยม ร้อยละ 13.81 และกลุ่มนักปฏิบัติ ร้อยละ 7.86 กลุ่มนี้ชอบลองสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่ซ้ำแบบใคร ซึ่งตรงตามทฤษฎีของ SRI ที่ระบุว่ากลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่นั้นชอบแสวงหาความหลากหลาย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าทำมือ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามซื้อสินค้าทำมือจากแหล่งตลาดนัดทั่วไป ร้อยละ 84.05 รองลง

มาซื้อจากออนไลน์ ร้อยละ 48.57 และซื้อจากห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 44.29 แหล่งที่ซื้อผลิตภัณฑ์ทำมือจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ เฟซบุ๊ก (Facebook) คิดเป็นร้อยละ 76.19 รองลงมาคือ อินสตาแกรม (Instagram) ร้อยละ 30.48 และ อีเบย์ เว็บไซต์ซื้อขายออนไลน์ (ebay) ร้อยละ 27.62 ตามลำดับ ซึ่งผลที่ได้นั้นตรงกับ ฌ์ฐา อู่มานะชัย (2553) ว่า เฟซบุ๊กมีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าออนไลน์มากที่สุด

ปัจจัยหลักที่ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาในการซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์มากที่สุดคือราคาที่ชัดเจนที่สามารถเปรียบเทียบคุณภาพได้ว่าคุ้มค่ากับการที่ต้องจ่ายไป ร้อยละ 81.67 รองลงมาคือรูปลักษณ์ ร้อยละ 71.43 และคุณภาพ ร้อยละ 64.05 ปัจจัยที่เกี่ยวกับแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าทำมือผ่านเว็บไซต์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีแนวความคิดว่า ความสะดวกสูงที่สุด ร้อยละ 82.62 รองลงมาคือ ประหยัดเวลา ร้อยละ 57.86 และประหยัดค่าเดินทาง ร้อยละ 54.29 นอกจากนี้ โอกาสเลือกซื้อสินค้าออนไลน์ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากซื้อสินค้าไม่แน่นอนต่อเดือน คือบางเดือนมีการซื้อหลายชิ้นและบางเดือนก็ไม่มีการซื้อเลย

ประเภทของสินค้าที่เลือกซื้อผ่านช่องทางออนไลน์ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกซื้อสินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นสูงที่สุด เป็นร้อยละ 56.67 โดยวิธีการชำระเงินที่เหมาะสมในการซื้อสินค้าออนไลน์ ที่คนส่วนมากเลือกวิธีการชำระด้วยบัตรเครดิตสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.62

เมื่อวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ พบว่า สินค้าประเภทเครื่องประดับมีผู้เลือกซื้อผ่านช่องทางออนไลน์สูงที่สุด ร้อยละ 41.83 ของผู้ที่ซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ รองลงมาคือ สินค้าประเภทเครื่องแต่งกาย ของที่ระลึก ของตกแต่งบ้าน และเฟอร์นิเจอร์ โดยมีสัดส่วนผู้ซื้อคิดเป็นร้อยละ 37.16 12.45 4.86 และ 3.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ประเภทสินค้าที่เลือกซื้อผ่านช่องทางออนไลน์ในหมวดต่างๆ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสื้อผ้าแฟชั่น	238	56.67
เครื่องสำอาง	125	29.76
เครื่องหนัง	78	18.57
ของเล่น	126	30.00
ของที่ระลึก	83	19.76
หนังสือ	87	20.71
เครื่องเขียน	20	4.76
เครื่องใช้ไฟฟ้า	87	20.71
อุปกรณ์สื่อสาร	44	10.48
ยานพาหนะ	24	5.71
คอมพิวเตอร์	34	8.10
อาหาร	53	12.62
เฟอร์นิเจอร์	38	9.05
ดนตรี/บันเทิง	-	-
ต้นไม้/สัตว์เลี้ยง	40	9.52
ตัวเครื่องบิน	-	-
โรงแรม/ห้องพัก	196	46.67

สามารถจำแนกออกตามเพศได้ ดังนี้

- 1) เพศชาย มีพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ สูงที่สุดในสินค้าประเภทเครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 21.59 เครื่องแต่งกาย ร้อยละ 17.18 และของที่ระลึก ร้อยละ 14.98
- 2) เพศหญิง มีพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์สูงที่สุดในสินค้าประเภทเครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 94.34 เครื่องแต่งกายคิดเป็นร้อยละ 87.42 และของที่ระลึก ร้อยละ 17.61 และ
- 3) เพศที่สาม มีพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์สูงที่สุดในสินค้าประเภทเครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 44.12 เครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 38.24 และของตกแต่งบ้าน ร้อยละ 8.82

ตารางที่ 2 ประเภทสินค้าที่เลือกซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ จำแนกตามเพศ

ประเภทสินค้าทำมือ	ชาย n = 227	หญิง n = 159	เพศที่สาม n = 34	รวม n = 420	สัดส่วน
เครื่องแต่งกาย (เสื้อผ้า, รองเท้า)	39 (17.18%)	119 (87.42%)	13 (38.24%)	191	37.16%
เครื่องประดับ(นาฬิกา, หมวก, กระเป๋า)	49 (21.59%)	129 (94.34%)	15 (44.12%)	214	41.83%
เฟอร์นิเจอร์ (โต๊ะ, เก้าอี้, เตียง)	8 (3.52%)	11 (6.92%)	1 (2.94%)	20	3.80%
ของตกแต่งบ้าน (ภาพติดผนัง, แจกัน)	10 (4.41%)	12 (7.55%)	3 (8.82%)	25	4.86%
ของที่ระลึก (พวงกุญแจ, สติกเกอร์)	34 (14.98%)	28 (17.61%)	2 (5.88%)	64	12.45%

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ปัจจัยการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.598 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.476 อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยการส่งเสริมการขาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.419 อยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านราคามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.087 อยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากข้อมูลค่าเฉลี่ยของปัจจัยการตลาดสรุปได้ว่าปัจจัยช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นปัจจัยที่มีส่งผลกระทบต่อระดับความคิดเห็นสูงที่สุด การเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันสำหรับสินค้าทำมือจึงควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านนี้สูงที่สุด โดยอาจพัฒนารูปแบบการตลาดโดยใช้สื่อดิจิทัลผ่านเว็บเพจ ที่มีความพร้อม เพื่อให้ผู้ที่มีความต้องการค้นหาผ่านระบบเสิร์ช (search) และสามารถเรียกใช้งานได้ง่าย หรือการทำตลาดโดยการสื่อสารกับกลุ่มลูกค้า ผ่านทาง SMS, MMS, E-mails, Rss Feeds ปัจจุบันผู้ซื้อให้ความสำคัญกับการสั่งซื้อผ่านช่องทางโทรศัพท์อย่างมาก ผู้ประกอบการจึงไม่จำเป็นต้องเน้นพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายในด้านโทรศัพท์เพิ่มมากยิ่งขึ้น สาเหตุเนื่องจากการขยายตัวของเครือข่ายดิจิทัลที่ได้รับความนิยมสูง

ขึ้น ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในเขตเมืองประมาณร้อยละ 77 และมีการใช้งานในเขตชนบทร้อยละ 64 ด้วยเหตุนี้เครือข่ายดิจิทัลจึงทำหน้าที่ทดแทนความต้องการสื่อรูปแบบดั้งเดิม (สรรรค์ชัยเดี่ยวประเสริฐกุล, 2555)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ จำแนกตามปัจจัยการตลาด

ปัจจัยการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านผลิตภัณฑ์	3.476	.748	ปานกลาง
ด้านราคา	3.087	.810	ปานกลาง
ช่องทางการจัดจำหน่าย	3.598	.860	มาก
การส่งเสริมการขาย	3.419	.878	ปานกลาง
รวม	3.396	.708	ปานกลาง

ส่วนที่ 5 ความแตกต่างทางความคิดเห็นต่อการซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ ของเพศหญิง เพศชาย และเพศที่สาม ประกอบด้วยปัจจัยการตลาด (4P's) ที่มีผลต่อการเลือกซื้อ คือด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย โดยในภาพรวมพบว่าเพศชายมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตลาดสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.413 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.402 อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มเพศที่สาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.284 อยู่ในระดับปานกลาง จากผลวิจัยพบว่าเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดแตกต่างกันเล็กน้อย โดยกลุ่มเพศที่สามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดน้อยที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลจาก Tumsup (2557) ที่พบว่าเพศที่สามมีส่วนการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ การติดตามข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ต และมีการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์สูงกว่าเพศ

ชายและหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้รับกล่าวคือเพศที่สามมีการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าตามความพึงพอใจมากกว่าตัดสินใจด้วยเหตุผลทางการตลาด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเพศชายหรือเพศหญิง ทำให้ปริมาณการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์สูงกว่ากลุ่มอื่น ถึงแม้ว่าความแตกต่างในภาพรวมของเพศชายและหญิงจะไม่แตกต่างกันมาก (ค่าเฉลี่ยชาย = 3.413, หญิง = 3.402) แต่เมื่อพิจารณาถึงรายด้านปัจจัยการตลาดของเพศชายและเพศหญิง จะเห็นว่ามิติด้านที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดคือด้านราคา that เพศชายมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยนี้สูงกว่าเพศหญิง คือ 3.178 กับ 3.029 และด้านการส่งเสริมการขายที่เพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยสูงกว่าเพศชาย คือ 3.482 กับ 3.380 แสดงว่าเพศชายให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านราคามากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงให้ความสำคัญต่อปัจจัยการส่งเสริมการขายมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ประชาชนชาติธุรกิจ (Online) ยังพบว่า พฤติกรรมในการบริโภคสินค้าของชายวัย 30 – 49 จะคำนึงถึงราคาโปรโมชั่นและความทนทานของสินค้ามากกว่าเพศหญิงในวัยเดียวกัน โดยเฉพาะโปรโมชั่นซื้อหนึ่งแถมหนึ่งเนื่องจากบริโภคและอุปโภคเป็นประจำอยู่แล้ว แต่ที่ซื้อเพราะความสะดวกไม่ต้องซื้อบ่อยครั้ง ส่วนเพศหญิงวัย 20 – 29 จะมีแนวโน้มซื้อสินค้าตามแฟชั่น สินค้าที่ดีดีมีคุณภาพ ภาพลักษณ์ดี และเหมาะสมกับราคา หรือซื้อสินค้าตามกลุ่มเพื่อน ซึ่งสิ่งนี้เป็นปัจจัยส่งเสริมสำหรับโปรโมชั่นซื้อหนึ่งแถมหนึ่งสำหรับสินค้าทำมือ เนื่องจากเป็นสินค้าแฟชั่นที่เหมาะสมในการใช้งานแบบกลุ่ม มากกว่าที่บุคคลเดียวจะมีซ้ากันหลายชิ้น เช่น เสื้อผ้า หรือกระเป๋า หากมีซ้ากันสองใบก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

การเปรียบเทียบความแตกต่างทางความคิดเห็นต่อการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ของเพศหญิง เพศชาย และเพศที่สาม สามารถทดสอบด้วยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) โดยสมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมี

ความคิดเห็นในการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์แตกต่างกัน พบว่าไม่มีนัยสำคัญ จึงไม่ต้องทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่เพิ่มเติม

จากผลการสัมภาษณ์เชิงกลุ่มพบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อผู้บริโภคแตกต่างกันออกไปตามแต่ละบุคคล ไม่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางเพศ แต่จะขึ้นอยู่กับความชอบส่วนตัว แนวคิดลักษณะนิสัย เพื่อนฝูง และการเข้าถึงคม โดยส่วนใหญ่ผู้บริโภคนั้นจะคำนึงถึงปัจจัยการตลาดในแต่ละด้านดังนี้ 1) คุณภาพของสินค้า ประกอบด้วย การรับชมสินค้า เปลี่ยนเป็นสินค้าใหม่ หรือการเปลี่ยนเป็นสินค้าอื่นที่มูลค่าเท่ากัน ในระยะเวลา 7 วันหลังการซื้อหากพบว่าไม่ชำรุด 2) ราคา ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ความประณีต ความแข็งแรงทนทาน ค่าแรงในการประดิษฐ์ ชื่อเสียงของร้าน ทำเลที่ตั้ง และกระแสความนิยมในขณะนั้น 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย ประกอบด้วย การจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ และการมีที่ตั้งของร้านเป็นหลักแหล่ง แน่ชัด 4) การส่งเสริมการขาย ประกอบด้วย การแถมสินค้า และส่วนลดในการซื้อสินค้า ซึ่งทำให้เห็นว่าพฤติกรรมในการซื้อสินค้าทำมือออนไลน์นั้นมีแนวโน้มกับพฤติกรรมในการบริโภคคล้ายการซื้อสินค้าทั่วไป แต่ต่างกันเพียงรูปแบบของสินค้าที่จำหน่ายเท่านั้น เช่น การเลือกซื้อผ่านช่องทางออนไลน์เนื่องจากสามารถเปรียบเทียบข้อมูลสินค้าได้ง่าย โดยแบ่งตามปัจจัยการตลาดคือ 1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ คือ สินค้าใช้ได้ผลจริง สินค้ามีคุณภาพ และหลากหลาย ตามลำดับ 2) ปัจจัยด้านราคา คือ ราคาถูก ราคาเหมาะสม และการสามารถต่อรองราคากับผู้ขาย ตามลำดับ 3) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย คือ เว็บไซต์ต้องมีความปลอดภัย สะดวกรวดเร็ว และมีรูปสถานที่จริงที่ตั้งร้านอย่างเป็นทางการเป็นหลักแหล่ง ตามลำดับ 4) ปัจจัยด้านส่งเสริมการขาย คือ ยินดีคืนเงิน มีการบริการดูแลหลังการขาย และมีของสมนาคุณ ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบแตกต่างของค่าเฉลี่ยของเพศต่อพฤติกรรมในการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์จำแนกตามปัจจัย

ปัจจัย		Sum of Squares	df	Mean square	F	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	Between Groups	.583	2	.291	.520	.595
	Within Groups	233.657	417	.560		
	Total	234.240	419			
ด้านราคา	Between Groups	2.151	2	1.075	1.645	.194
	Within Groups	272.681	417	.654		
	Total	274.832	419			
ช่องทางการจัดจำหน่าย	Between Groups	.106	2	0.53	.071	.931
	Within Groups	310.017	417	.743		
	Total	310.123	419			
การส่งเสริมการขาย	Between Groups	3.222	2	1.611	2.102	.124
	Within Groups	319.631	417	.767		
	Total	322.853	419			
ภาพรวม	Between Groups	.484	2	.242	.482	.618
	Within Groups	209.369	417	.502		
	Total	209.853	419			

ส่วนที่ 6 ความแตกต่างของไลฟ์สไตล์ที่มีผลกระทบต่อทางเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ โดยในภาพรวมพบว่า กลุ่มผู้สมหวังในชีวิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตลาดโดยรวมสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.660 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือกลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ มีค่าเฉลี่ย 3.447 อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มผู้อนุรักษ์นิยม ค่าเฉลี่ย 3.267 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มผู้สมหวังในชีวิตและกลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ มีความคิดเห็นต่อปัจจัย

การตลาดของสินค้าทำมือในภาพรวมสูงที่สุด เนื่องจากสินค้าทำมือสามารถตอบสนองความต้องการของคนทั้งสองกลุ่มได้ เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง ยึดถือการกระทำ มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ได้รับการศึกษาสูง มีความอิสระ มีความสนใจรอบด้าน โดยเฉพาะปัญหาสังคม พร้อมทั้งจะเปิดรับการเปลี่ยนแปลง และมีแนวโน้มที่จะซื้อสิ่งที่สวยงามสำหรับชีวิต ซึ่งสินค้าทำมือนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนี้ได้ในเรื่องของความเป็นอิสระ และการซื้อสิ่งที่สวยงามสำหรับชีวิต นอกจากนี้การมีทรัพยากรที่มากหรือการมีรายได้สูงยังเป็นปัจจัยเสริมให้กลุ่มผู้สมหวังในชีวิตสามารถเลือกใช้สินค้าทำมือได้อย่างอิสระแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ ส่วนในด้านกลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ ที่ชอบแสวงหาความหลากหลาย สินค้าทำมือสามารถตอบสนองความต้องการได้ทั้งในรูปแบบความตื่นเต้นที่ไม่ซ้ำซากจำเจ และรูปแบบสินค้าประเภทของใช้หรือเครื่องประดับ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของไลฟ์สไตล์ที่มีผลกระทบต่อทางเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ สามารถทดสอบด้วยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) สมมติฐานที่ 2 ไลฟ์สไตล์ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์แตกต่างกัน พบว่า ค่านี้ยสำคัญ เท่ากับ 0.017 หมายความว่า ไลฟ์สไตล์ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย มีค่านี้ยสำคัญ เท่ากับ 0.01 0.013 และ 0.000 ตามลำดับ แสดงว่าไลฟ์สไตล์ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์แตกต่างกันในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัด

จำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย จึงต้องทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่เพิ่มเติม (Post-Hoc Multiple Comparisons) ส่วนด้านราคานั้นไม่พบว่ามีค่าแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบแตกต่างของค่าเฉลี่ยของไลฟ์สไตล์ต่อความคิดเห็นในการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ จำแนกตามปัจจัย

ปัจจัย		Sum of Squares	df	Mean square	F	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	Between Groups	11.133	5	2.227	4.132	.001*
	Within Groups	223.107	414	.539		
	Total	234.240	419			
ด้านราคา	Between Groups	5.756	5	1.151	1.771	.118
	Within Groups	269.076	414	.650		
	Total	274.832	419			
ช่องทางการจัดจำหน่าย	Between Groups	10.643	5	2.129	2.943	.013*
	Within Groups	299.480	414	.723		
	Total	310.123	419			
การส่งเสริมการขาย	Between Groups	20.329	5	4.066	5.564	.000*
	Within Groups	302.524	414	.731		
	Total	322.853	419			
ภาพรวม	Between Groups	7.743	5	1.549	3.172	.008*
	Within Groups	202.110	414	.488		
	Total	209.853	419			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของไลฟ์สไตล์ต่อความคิดเห็นในการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ ด้านภาพรวม

พฤติกรรมการซื้อสินค้าทำมือ		Multiple Comparison	
ไลฟ์สไตล์	ไลฟ์สไตล์	Mean Different	Sig.
กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต	กลุ่มผู้รักขนียม	.393	.012*
	กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ	.687	.003*
	กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่	.213	.109
	กลุ่มนักปฏิบัติ	.407	.020*
	กลุ่มผู้ตื่นรับ	.498	.019*
กลุ่มผู้รักขนียม	กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต	-.393	.012*
	กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ	.294	.171
	กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่	-.180	.077
	กลุ่มนักปฏิบัติ	.014	.825
	กลุ่มผู้ตื่นรับ	.105	.586
กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ	กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต	-.687	.003*
	กลุ่มผู้รักขนียม	-.294	.171
	กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่	-.474	.017*
	กลุ่มนักปฏิบัติ	-.280	.222
	กลุ่มผู้ตื่นรับ	-.189	.463
กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่	กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต	-.213	.109
	กลุ่มผู้รักขนียม	.180	.077
	กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ	.474	.017*
	กลุ่มนักปฏิบัติ	.194	.133
	กลุ่มผู้ตื่นรับ	.285	.104
กลุ่มนักปฏิบัติ	กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต	-.407	.020*
	กลุ่มผู้รักขนียม	-.014	.925
	กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ	.280	.222
	กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่	-.194	.133
	กลุ่มผู้ตื่นรับ	.091	.664
กลุ่มผู้ตื่นรับ	กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต	-.498	.019*
	กลุ่มผู้รักขนียม	-.105	.586
	กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ	.189	.463
	กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่	-.285	.104

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในด้านภาพรวม พบว่ารูปแบบไลฟ์สไตล์กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภาพรวมการตลาดแตกต่าง (มากกว่า) กลุ่มอื่นๆ โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้พบว่ากลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภาพรวมการตลาดแตกต่าง (น้อยกว่า) กลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในด้านผลิตภัณฑ์ พบว่ารูปแบบไลฟ์สไตล์กลุ่มนักปฏิบัติ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์แตกต่าง (น้อยกว่า) กลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่ารูปแบบไลฟ์สไตล์กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภาพรวมการตลาดแตกต่าง (น้อยกว่า) กลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบไลฟ์สไตล์กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภาพรวมการตลาดแตกต่าง (มากกว่า) กลุ่มผู้รักขนียมและผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการส่งเสริมการขาย พบว่ารูปแบบไลฟ์สไตล์กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายแตกต่าง (มากกว่า) กลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้พบว่ากลุ่มผู้แสวงหาประสบการณ์ใหม่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายแตกต่าง (มากกว่า) กลุ่มอื่นๆ สาเหตุที่ผู้บริโภคกลุ่มรูปแบบไลฟ์สไตล์กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต และกลุ่มผู้รักขนียม มีความคิดเห็นในการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์สูงจากกลุ่มอื่นทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งสองกลุ่มนี้มีแนวโน้มในการซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์สูงกว่ากลุ่มอื่นจึงได้รับผลกระทบจากรูปแบบการส่งเสริมการขายที่เปลี่ยนแปลงไปมากที่สุด เนื่องจากสินค้าทำมือมีราคาของตัวสินค้าสูงกว่าสินค้าปกติทั่วไปมากกลุ่ม

ผู้สมหวังในชีวิตจึงมีความพร้อมทางด้านการเงินสูงที่สุดในการซื้อสินค้าทำมือ เมื่อรวมกับความต้องการในการแสวงหาสิ่งที่ดีที่สุด หรือสิ่งที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น และช่วยเติมเต็มความต้องการในชีวิตจึงทำให้กลุ่มผู้สมหวังในชีวิตมีความต้องการสินค้าทำมือออนไลน์สูงแตกต่างจากกลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มผู้นักธุรกิจนิยมที่มีความต้องการซื้อสินค้าทำมือสูงเนื่องจากความต้องการเกี่ยวกับเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสินค้าทำมือผนวกกับสถานะการเงินที่อยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มไลฟ์สไตล์อื่นๆ

ส่วนที่ 7 ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่ม ผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้ ประเภทของสินค้าทำมือที่เพศชายให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่ เครื่องหนัง ของเล่น และของที่ระลึก โดยบางส่วนให้ความสนใจในเรื่องของเสื้อผ้า และเครื่องประดับ ส่วนเพศหญิงให้ความสนใจสินค้าทำมือเกี่ยวกับ เสื้อผ้า และของที่ระลึกเป็นพิเศษ และบางส่วนให้ความสนใจเกี่ยวกับเครื่องประดับที่ทำจากหนัง โดยกลุ่มเพศที่สามให้ความสนใจเกี่ยวกับ เสื้อผ้า เครื่องประดับ และบางส่วนให้ความสนใจเกี่ยวกับกระเป๋า รองเท้าหนัง และของที่ระลึก ด้วยเหตุนี้จึงสามารถสรุปได้ว่าส่วนใหญ่แนวโน้มความต้องการสินค้าทำมือในกลุ่มเพศที่แตกต่างกันนั้นค่อนข้างมีความใกล้เคียงกัน เนื่องจากรูปแบบของสินค้าทำมือที่ไม่ได้มีมากมายหลากหลายประเภท แต่เพศที่แตกต่างกันนั้นจะทำให้ความต้องการในรายละเอียดของสินค้าแตกต่างกัน เช่น รูปแบบ สีสัณ ซึ่งส่วนใหญ่ความต้องการสินค้าทำมือที่รายละเอียดแตกต่างกันของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นจากอารมณ์และความชอบส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความต้องการสินค้าทำมือด้วย เช่น ฤดูกาล และเทรนด์กระแสการซื้อใช้ตามดารานักแสดง ยกเว้นในกลุ่มเพศที่สามที่ส่วนใหญ่ระบุว่าไม่สนใจสินค้าทำมือเนื่องจากราคาที่สูงกว่าสินค้าทั่วไป ซึ่งสนใจสินค้าประเภทแฟชั่น เช่น กระเป๋าที่มีลักษณะเป็น Unisex

และมีความคุ้มค่ามากกว่า ส่วนในเรื่องแนวคิดและไลฟ์สไตล์ของกลุ่มเพศที่สาม ส่วนใหญ่จะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง การเลือกซื้อสินค้าต่างๆ จึงไม่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมจากผู้อื่น เช่น มุมมองของผู้อื่นที่มีต่อตน หรือเสียงวิพากษ์วิจารณ์ โดยขอเพียงตนเองคิดว่าสินค้าที่ซื้อมานั้นเหมาะสมกับตนก็เพียงพอ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจำหน่ายสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ สามารถแบ่งออกตามปัจจัยการตลาดได้ดังนี้ 1) คุณภาพของสินค้า ในการซื้อสินค้าทำมือผ่านช่องทางออนไลน์ผู้บริโภคทั้งชาย หญิง และกลุ่มเพศที่สามไม่ค่อยใส่ใจในด้านมาตรฐานมากนัก เนื่องจากสินค้าทำมือเป็นสินค้าที่ไม่ผ่านกระบวนการผลิตด้วยเครื่องจักรจึงไม่มีมาตรฐานที่แน่ชัด และผู้บริโภคไม่สามารถตรวจสอบสินค้าก่อนซื้อได้ด้วยตนเอง สิ่งที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญจึงมุ่งเน้นไปยังการประกันตัวสินค้าทดแทนการรับรองมาตรฐาน เช่น การรับซ่อมสินค้า เปลี่ยนเป็นสินค้าใหม่ หรือการเปลี่ยนเป็นสินค้าอื่นที่มีมูลค่าเท่ากัน ในระยะเวลา 7 วันหลังการซื้อหากพบว่าไม่ชัวร์ 2) ราคา สำหรับสินค้าทำมือผู้บริโภคโดยเฉพาะเพศชายจะพิจารณาความเหมาะสมของราคาสูงกว่าเพศหญิงและกลุ่มเพศที่สาม โดยจะพิจารณาจากคุณภาพของสินค้าว่าคุณภาพดีระดับใด และมีคุ้มค่าในการจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าหรือไม่ ซึ่งผู้บริโภคจะทำการพิจารณาราคาจากปัจจัยต่างๆ เช่น วัตถุประสงค์ ความประณีต ความแข็งแรงทนทาน ค่าแรงในการประดิษฐ์ ชื่อเสียงของร้าน และทำเลที่ตั้ง แต่การพิจารณาราคาในการสั่งซื้อสินค้าทำมือทางออนไลน์นั้นผู้บริโภคจะพิจารณาจากปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ และค่าแรงในการประดิษฐ์สินค้าเป็นหลัก โดยราคาอาจเพิ่มมากขึ้นตามความต้องการของตลาดหรือกระแสความนิยมในขณะนั้น โดยกลุ่มเพศที่สามนั้นจะพิจารณาเพิ่มเติมถึงความชอบส่วนบุคคลของตน และอำนาจการซื้อที่ตนมี โดยบางรายจะเลือกซื้อสินค้าที่ตนชอบโดยไม่คำนึงถึงราคาที่สูงกว่าปกติ 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย การมีหน้า

ร้าน/สถานที่ขายจริง เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้บริโภค ทั้งเพศชาย หญิง และกลุ่มเพศที่สามเลือกพิจารณา เป็นอันดับแรก โดยหลายคนให้ความสำคัญในการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าทำมือผ่านทางออนไลน์ที่มีหน้าร้าน/สถานที่ขายจริงเนื่องจากสามารถแน่ใจว่าจะไม่ถูกหลอกหลวง และยังสามารถติดต่อกลับเมื่อสินค้าที่สั่งซื้อเกิดปัญหาได้ โดยกลุ่มเพศที่สามมีแนวโน้มความชอบในการเลือกซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์สูงกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจาก สิ่งของง่ายเลือกซื้อสะดวก ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความมั่นใจในตนเองสูง หากมีความต้องการสินค้าก็จะทำการสั่งซื้อเลยไม่สนใจถึงเรื่องของหน้าร้าน แต่หากมีการ Review สินค้าก็จะมีส่วนช่วยให้ตัดสินใจได้ง่ายขึ้น และ 4) การส่งเสริมการขาย รูปแบบการส่งเสริมการขายส่งผลต่อการตัดสินใจของเพศหญิงสูงที่สุด โดยสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการมากที่สุดสำหรับสินค้าทำมือมีแนวโน้มเหมือนกันในทุกกลุ่มของเพศ คือการแถมสินค้า โดยถ้าหากเป็นสินค้าที่เข้าคู่ (Match) กับสินค้าทำมือที่สั่งซื้อก็จะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้ตัดสินใจซื้อมากยิ่งขึ้น ส่วนวิธีการส่งเสริมการขายที่ผู้บริโภคไม่ให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อสินค้านั้น คือ รูปแบบของคุปองและบัตรกำนัล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้ที่ซื้อสินค้าทำมือผ่านทางออนไลน์มีความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบการชำระเงินที่แตกต่างจากการซื้อสินค้าทั่วไป โดยต้องการรูปแบบที่มีความปลอดภัยในการชำระเงิน สำหรับการซื้อสินค้า เช่น การเรียกเก็บเงินปลายทางเมื่อได้รับสินค้า ตัวอย่างเช่นการจำหน่ายสินค้าของเว็บไซต์ Lazada ซึ่งรูปแบบการเรียกเก็บเงินที่ปลายทางจะทำให้ผู้ที่สั่งซื้อสามารถตรวจสอบสินค้าว่าเป็นของที่ส่งถูกต้อง ตรงกับความต้องการและไม่เกิดความซُرุดเสียหายก่อนทำการชำระเงิน

สรุปและอภิปรายผล

ผลวิจัยสรุปได้ว่าเพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์

ไม่ต่างกัน ส่วนการศึกษาไลฟ์สไตล์ที่มีผลกระทบต่อ การเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า ไลฟ์สไตล์ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์แตกต่างกัน โดยไลฟ์สไตล์กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภาพรวมการตลาดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนปัจจัยช่องทางการจัดจำหน่ายมีผลต่อการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์มากที่สุด ส่วนด้านราคาโดยเพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ ผลที่ได้ยังพบว่า 1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ โดยผู้ซื้อทั้งชาย หญิง และเพศที่สามไม่ใส่ใจในเรื่องของมาตรฐาน แต่ให้ความสนใจในเรื่องของเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสินค้า การออกแบบที่โดดเด่น และมีความประณีตงดงามซึ่งมีค่าเฉลี่ยรายข้อสูงที่สุดโดยไม่จำเป็นที่จะต้องมิตราสินค้าที่มีชื่อเสียง หรือมีการรับประกันคุณภาพสินค้า แต่เมื่อทำการขายสินค้าผ่านทางออนไลน์ผู้ซื้อบางรายมีความต้องการเกี่ยวกับเรื่องการรับประกันสินค้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกิดความเสี่ยงที่ผู้ซื้ออาจไม่ได้รับสินค้าหรือได้รับสินค้าที่ชำรุดเสียหายหลังการชำระเงินแล้ว ซึ่งผู้ขายอาจเปลี่ยนรูปแบบวิธีการชำระเงินก่อนเป็นแบบชำระเงินที่ปลายทางหรือการจ่ายเงินมัดจำบางส่วนเพื่อป้องกันปัญหาการยกเลิกจากผู้ซื้อแทน 2) ปัจจัยด้านราคานั้นการระบุราคาสินค้าที่ชัดเจน และความคุ้มค่าของสินค้าเมื่อเปรียบเทียบกับราคา ส่วนปัจจัยย่อยที่ผู้ซื้อไม่ต้องการมากที่สุดคือการสามารถผ่อนชำระค่าสินค้าได้ ผู้ซื้อจึงสามารถเลือกซื้อสิ่งที่ตนเองต้องการได้ตามราคาที่สามารถที่จะชำระได้ โดยในเพศชายปัจจัยด้านราคาจะส่งผลต่อระดับความคิดเห็นสูงที่สุดแต่ยังไม่สูงเพียงพอที่จะส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับกลุ่มเพศหญิง และเพศที่สาม 3) ปัจจัยช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นปัจจัยที่ผู้ซื้อสินค้าทำมือให้ระดับความคิดเห็นสูงที่สุด โดยผู้ซื้อทั้งหมดให้ความสำคัญเหมือนกันทุกกลุ่มในปีจจุบันนี้ โดยผู้ซื้อสินค้าทำมือให้ความสำคัญสูงสุดในเรื่องของการ

มีบริการจัดส่งสินค้า การมีตัวร้านที่เข้าถึงได้ง่าย และการสั่งซื้อผ่านทางเว็บไซต์แสดงให้เห็นว่าความนิยมในการสั่งซื้อสินค้าผ่านทางเว็บไซต์หรือออนไลน์มีแนวโน้มความต้องการสูง แต่ผู้ชายเป็นต้องมีที่อยู่หน้าร้านที่ชัดเจนหรือสามารถติดต่อได้ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ซื้อ นอกจากนี้การแนะนำจากผู้ที่เคยสั่งซื้อไปแล้วหรือการแสดงบันทึกข้อมูล (Log) การขายย้อนหลังบนหน้าเว็บไซต์ยังมีส่วนช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้ซื้อรายใหม่ด้วย 4) ปัจจัยการส่งเสริมการขายนั้นการให้ข้อมูลของสินค้าทำมือและคำแนะนำหลังการขาย รองลงมาคือการให้ส่วนลดในการซื้อสินค้า ส่วนเรื่องที่ทำให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือการสะสมคะแนนเพื่อใช้แทนเงินสด และการมีบัตรกำนัลหรือบัตรแลกซื้อ นอกจากนี้ผู้ซื้อบางรายมีความต้องการให้มีการแถมสินค้าที่มีลักษณะเข้าคู่กับของที่สั่งซื้อ เพื่อที่จะได้สามารถใช้งานได้จริงโดยในเพศหญิง ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายจะส่งผลต่อระดับความคิดเห็นสูงสุดแต่ยังไม่สูงเพียงพอที่จะส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับกลุ่มเพศชายและเพศที่สาม

จากข้อมูลที่กล่าวมาจึงสามารถนำมาปรับเป็นกลยุทธ์สำหรับผู้ขายได้หลายรูปแบบ เช่น การขายสินค้าผ่านทางออนไลน์จะต้องให้ข้อมูลสินค้าที่ครบถ้วนซึ่งการแสดงข้อมูลของสินค้าที่มีรายละเอียดครบถ้วนก็จะช่วยให้ผู้ซื้อสามารถตัดสินใจซื้อได้ง่ายยิ่งขึ้น และไม่เกิดปัญหาการคืนสินค้าที่ไม่ตรงกับความต้องการ หรือการบอกต่อในทางลบต่อสินค้าที่สั่งซื้อผิดพลาด ต้องแสดงข้อมูลเฉพาะข้อมูลส่วนที่จำเป็นของสินค้าให้กับผู้ซื้อที่เข้ามาในเว็บไซต์ทุกคน แต่เมื่อมีผู้ที่สนใจสินค้าก็สามารถดูเรียกรายละเอียดเพิ่มเติมอย่างละเอียดได้ นอกจากนี้ผู้ชายยังสามารถจัดทำกลยุทธ์เกี่ยวกับการขายสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อได้ เช่น การจัดสินค้าที่มีลักษณะเข้าคู่กันจำหน่ายเป็นคู่โดยให้ส่วนลดเล็กน้อยตามความเหมาะสม แต่ปรับรูปแบบเป็นการมอบส่วนลดให้เล็กน้อย

สำหรับการส่งเสริมการขายรูปแบบการมอบคะแนนสะสมเพื่อให้ลูกค้าเดิมกลับมาใช้บริการซื้อสินค้าซ้ำ เป็นการหลอกล่อรายใหม่โดยการให้ส่วนลดสำหรับซื้อสินค้าที่เหมือนกันสองชิ้นสำหรับลูกค้าเก่าที่ต้องการแนะนำสินค้าสู่ลูกค้าใหม่ที่ตนสนิท

สำหรับกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเพศที่แตกต่างกันที่สามารถทำได้โดยสินค้าสำหรับเพศชายโดยเฉพาะซึ่งได้แก่สินค้าประเภทเครื่องหนังและของเล่น ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของราคาอย่างละเอียดถี่ถ้วนไม่ควรตั้งราคาสูงมากเกินไปเพราะเพศชายให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าในราคาสูงที่สุด รวมถึงรูปแบบการขายผ่านช่องทางออนไลน์เป็นสิ่งที่ระบุงูราคาที่ไม่แน่นอนไม่สามารถต่อราคาได้ การตั้งราคาที่สูงเกินไปจะทำให้ผู้ซื้อปฏิเสธที่จะซื้อสินค้าในทันทีโดยไม่ให้ความสนใจในเรื่องการต่อราคา สำหรับกลุ่มเพศหญิงและเพศที่สามนั้นมีความต้องการสินค้าทำมือที่ใกล้เคียงกันในประเภทเสื้อผ้า เครื่องประดับ และของที่ระลึก ผู้ชายสามารถเลือกใช้กลยุทธ์ของการส่งเสริมการขายในรูปแบบของการขายสินค้าเป็นคู่ตามที่กล่าวข้างต้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเพศหญิงและเพศที่สาม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาพฤติกรรมไลฟ์สไตล์ของเพศที่แตกต่างกัน ในการเลือกซื้อสินค้าทำมือทางช่องทางออนไลน์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หากผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าทำมือต้องการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงลักษณะเฉพาะของสินค้าที่ผู้ประกอบการทำการจำหน่าย เช่น สินค้าหนังควรศึกษาเรื่องราคา คุณภาพ แหล่งที่ผลิต และตราสินค้าเกี่ยวกับสินค้าเครื่องหนังทำมือที่นำเข้าจากต่างประเทศ เนื่องจากชื่อประเทศถือเป็นตราสินค้าที่สำคัญสำหรับการนำเข้าและส่งออก ซึ่งบางประเทศอาจมีชื่อเสียงในการทำสินค้าบางประเภทที่ทำให้เกิด

การแข่งขันที่สูงมากขึ้นหากผู้ประกอบการเลือกผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับประเทศที่มีชื่อเสียง

2. กลุ่มผู้สมหวังในชีวิต และกลุ่มอนุรักษนิยมมีความคิดเห็นต่อสินค้าทำมือสูงที่สุด แสดงว่าในการออกแบบสินค้าชนิดใหม่ควรให้ความสำคัญกับความต้องการของบุคคลสองกลุ่มนี้ เช่นการออกแบบสินค้าที่มีราคาปานกลางค่อนข้างสูงเพื่อรองรับความสามารถในการซื้อของกลุ่มผู้สมหวังในชีวิต ที่มีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าที่สามารถแสดงสไตล์ รสนิยม และลักษณะของตนเองได้อย่างเด่นชัด หรือการออกแบบสินค้าในรูปของการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น หรือสินค้าที่มุ่งเน้นในเรื่องของครอบครัว ศาสนา และประเทศชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มอนุรักษนิยม

3. การออกแบบสินค้าใหม่ไม่จำเป็นต้องเน้นสินค้าเพื่อกลุ่มเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะแนวโน้มความต้องการและการเลือกซื้อสินค้า

ในแต่ละเพศนั้นไม่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของความต้องการในแต่ละประเภทสินค้า และคุณภาพของสินค้า แต่ควรมุ่งเน้นออกแบบสินค้าเพื่อตอบสนองตามไลฟ์สไตล์ของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมการแบ่งกลุ่มไลฟ์สไตล์ให้ละเอียดรอบคอบมากขึ้น เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่ยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความต้องการซื้อสินค้าออนไลน์กับตัวแปรตามอื่นนอกจากปัจจัยทางการตลาด (4P's) หรือสร้างตัวแปรตามที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการวัดความต้องการซื้อสินค้าออนไลน์จากวิธีการทางสถิติ เช่น Factor Analysis (Explore Factor Analysis: EFA)

บรรณานุกรม

- กรุงเทพธุรกิจ. (2013). เจาะกำลังซื้อ “เพศที่ 3” ขุมทรัพย์ทางการตลาด. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2556. จาก <http://77.nationchannel.com/video/352905/>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ลักษณะ, กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- ไซมอน ไซตอห์นัต พงษ์พรพนัน. (2011). การวางแผนกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ณัฐฐา อุ่มมานะชัย. (2553). สื่อโฆษณาออนไลน์ แนวทางจากอดีตสู่อนาคต. Executive Journal. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. จาก http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/april_june_11/pdf/aw22.pdf
- ทิพย์วัลย์ ยะพันธ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อ-ขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แนวโน้มการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน. 2557. สารสถิติ. 25, 1:10.
- ประชาชาติธุรกิจ. (Online). ขายของต้องเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภค ชาย-หญิง 3 ช่วงวัย. สืบค้นเมื่อ 7 ต.ค. 2558. จาก http://m.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1444200961
- วิทวัส รุ่งเรืองผล. (2554). พฤติกรรมผู้บริโภคเพศที่ 3. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2556. จาก http://www.marketeer.co.th/inside_detail.php?inside_id=959
- ศรัญญา เกิดขาว, (2553). การโฆษณาธุรกิจด้วยเครือข่ายสังคมบนอินเทอร์เน็ต Business Advertising via Social Network on the Internet. Executive Journal. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ไดมอนด์ บิสสิเนส เวิร์ล.
- สรศักดิ์ เตียวประเสริฐกุล. (2555). Digital SMEs Strategy, ยุทธศาสตร์ SMEs ในโลกดิจิทัล. เลิฟแอนด์ ลิฟ.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). 2557. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2557. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA). (2558). รายงานผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2558. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, [ออนไลน์]. 9 แนวโน้มการค้าออนไลน์ไทยปี 2556. สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.nstda.or.th/news/10051-nectec>
- เอ. อาร์. ไอ. พี. (2548). ขุมทรัพย์เพศที่ 3 มหัตถทรัพย์ Niche Market. บิสิเนสไทย. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2556. จาก <http://www.arip.co.th/businessnews.php?id=409515>
- อนุชิต ศิริกิจฉม. (2551). รูปแบบการดำเนินชีวิตและทัศนคติที่มีต่อการเลือกบ้านจัดสรรประเภทบ้านเดี่ยวและทาวน์เฮาส์. Global Business and Economic Review, 4(1), 1-15.
- American Airlines Vacations. [Online]. Welcomes You: Fly with a friend while you vacation with a partner!. Retrieved From <https://www.aavacations.com/Rainbow/>
- BizReport. (2012). LGBT: \$790 billion buying power but what are their favorite brands?. Retrieved From: <http://www.bizreport.com/2012/06/lgbt-790-billion-buying-power-but-what-are-their-favorite-br.html>

- Coconutsbangkok. [Online]. G2P Handmade leather goods. Retrieved From: <http://www.coconuts-bangkok.com/business/g2p-handmade-leather-goods/>
- Hawkins, D. I., Best, R. J., & Coney, K. A. (2001). *Consumer behavior: Building marketing strategy*. Boston: Irwin/McGraw Hill.
- Market. (2559). 5 สินค้าแฮนด์เมด ขายดี ยอดนิยม. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2559. จาก <http://www.thaismescenter.com>
- Schiffman, L.G. & Kanuk, L.L. (2000). *Consumer behavior*. 7th Ed. Upper Saddle River, New Jersey. Prentice Hall.
- Smith A. (2006). A New Ad Adage: Same Sex Sells. *Time*. Retrieved From: <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,901060807-1220477,00.html>
- SRI Business Intelligence. (2009). GeoVALS. Connecting Motivations with Geography. Retrieved From: <http://www.strategicbusinessinsights.com/vals/free/2009-01-GeoVALS.pdf>
- Tumbsp. (2556). ตรวจสอบเทรนด์ช้อปปิ้งออนไลน์ สาวซื้อเยอะแต่หนุ่มจ่ายแพงกว่า. จาก <http://thumbsup.in.th/2013/03/men-vs-women-online-shopping/>
- Tumbsp. (2557). ผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2557. จาก <http://thumbsup.in.th/2014/08/thailand-internet-user-profile-2014/>
- Witeck Communications. (2012). America's LGBT 2012 Buying Power Projected at \$790 Billion. Retrieved From: <http://www.catalyst.org/knowledge/buying-power#footnote34muuc07s>

การศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วย ภาษาซีของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา

The Study of a Problem Solving Process in Structure Programming with C Language of Learners who Learn from Constructivist Web-Based Learning Environments to Enhance Learners' Problem Solving

ชาคริต อ่อนเป้า¹, สุชาติ วัฒนชัย²

Chacrit Onbao¹, Suchat Wattanachai²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ จำนวน 33 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยก่อนการทดลอง แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้จากการทำแบบวัดการคิดแก้ปัญหา ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การคิดแก้ปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เรียน ด้วยการวิเคราะห์โปรแกรม

ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่าย ซึ่งมีขั้นตอนในการแก้ปัญหาทั้งหมด 4 ขั้นตอน พบว่า กระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการทำแบบวัดการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่าย มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 75.76 และผลของการคิดแก้ปัญหาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์โปรแกรมจากการสัมภาษณ์ผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจปัญหาได้ 2) ผู้เรียนสามารถคิดวางแผนแก้ปัญหาได้ 3) ผู้เรียนสามารถดำเนิน ตามแผนได้ 4) ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลได้

คำสำคัญ: สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่าย, คอนสตรัคติวิสต์, กระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ภาควิชาสัตวศาสตร์และวิทยาการสืบพันธุ์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ Master of Education Program in Educational Technology, Faculty of Education, Khon Kaen University

² Assistance Professor, Department of surgery and theriogenology, Faculty of Veterinary medicine, Khon Kaen University

Abstract

This study aimed to study the problem-solving process in C programming structure. The target group of this study consisted of 33 Matthayomsuksa 5 Students, by Using Pre-Experimental Design One Shot Case Study. Both of quantitative and qualitative data were collected and analyzed. For quantitative data, the problem solving process of students was analyzed by the following statistics: percentage, average, and standard deviation. Qualitative data were the analysis obtained from students' interviews and students' by using protocol analysis.

The research results found: A study on the Problem solving process in Structure Programming with C Language of students learning in a Web-Based Learning Environment revealed: The analysis of quantitative data from the test problem solving process had an average score of 75.76%. The results of the problem solving process, from analyzing the qualitative data by protocol analysis from the interviews, found that there were 4 kinds of student problem solving processes in C programming structure: 1) The learner can understand the problem. 2) The learner can devise a plan. 3) The learner can carry out the plan, 4) The learner can look back.

Keywords: Web-Based Learning Environment, Constructivist, Problem solving process in C programming structure

บทนำ

ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่การจัดการเรียนรู้ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนจึงเปลี่ยนกระบวนการทัศน์มาเป็น “การเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในการปฏิบัติลงมือทำด้วยตัวเอง การพัฒนาศักยภาพการคิดตลอดจนการเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการปฏิสัมพันธ์กับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาสู่การสร้างความรู้ (สุมาลี ชัยเจริญ และ อิศรา ก้านจักร, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมฐานความรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้และผสมผสานกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติใหม่เกี่ยวกับการ

เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทฤษฎีการสร้างความรู้และเน้นกระบวนการการเรียนรู้มากกว่ากระบวนการสอน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 24 ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการสถานการณ์ และความสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงการฝึกปฏิบัติให้คิดเป็นทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น การแก้ปัญหาจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่คนทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในราย วิชาขง 32103 การงานอาชีพและเทคโนโลยีพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำผ่านกระบวนการคิดที่เป็นพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีได้กำหนดไว้ในตัวชี้วัดข้อ 5 ว่าด้วยการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการ

เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการที่สนองต่อการเพาะบ่มคุณลักษณะข้างต้น คือ แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นทฤษฎีที่เน้นในเรื่องการสร้างความรู้ใหม่โดยเชื่อว่าผู้เรียนมีความรู้เดิมอยู่แล้ว โดยมีผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้อันเดิมที่มีมาก่อน โดยพยายามนำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ที่ตนพบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญา (สุมาลี ชัยเจริญ, 2545) เมื่อนำหลักการทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มาออกแบบร่วมกับคุณลักษณะของสื่อ และระบบสัญลักษณ์ของสื่อที่สามารถตอบสนองต่อการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ คือ “สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่าย” เป็นสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายที่มีการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และไฮเปอร์เท็กซ์ อีกทั้งเป็นสื่อที่ไม่ประสานเวลา เช่น กระดานสนทนา ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ร่วมกัน ที่เอื้อต่อการสร้างความรู้ และช่วยในการขยายโครงสร้างทางปัญญา นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง สามารถเชื่อมต่อกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้า อีกทั้งผู้เรียนและผู้สอนยังสามารถมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกันผ่านกระดานสนทนา เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (สุมาลี ชัยเจริญ, 2554)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา โดยนำหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ โดยเฉพาะทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบ ประสานร่วมกับคุณลักษณะ

ของสื่อและสัญลักษณ์ของสื่อบนเครือข่าย รวมทั้งศึกษางานวิจัยต่าง เพื่อศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีของผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการศึกษาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 33 คน
2. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงก่อนทดลอง (Pre-Experimental Research) ในลักษณะรูปแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบหลังเรียน (One Shot Case Study) เพราะเป็นการทดลองกับกลุ่ม ๆ เดียว วัดผลหลังการทดลองเพียงครั้งเดียว และต้องการหาผลการทดลองว่าหลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยสิ่งแวดล้อมฯ แล้วว่าผลที่ได้เป็นอย่างไร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและกรอบแนวคิดการออกแบบ ประสานร่วมกับ คุณลักษณะของสื่อ โดยพิจารณาคุณลักษณะของสื่อ นำมาออกแบบ และสร้างเป็นสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บน

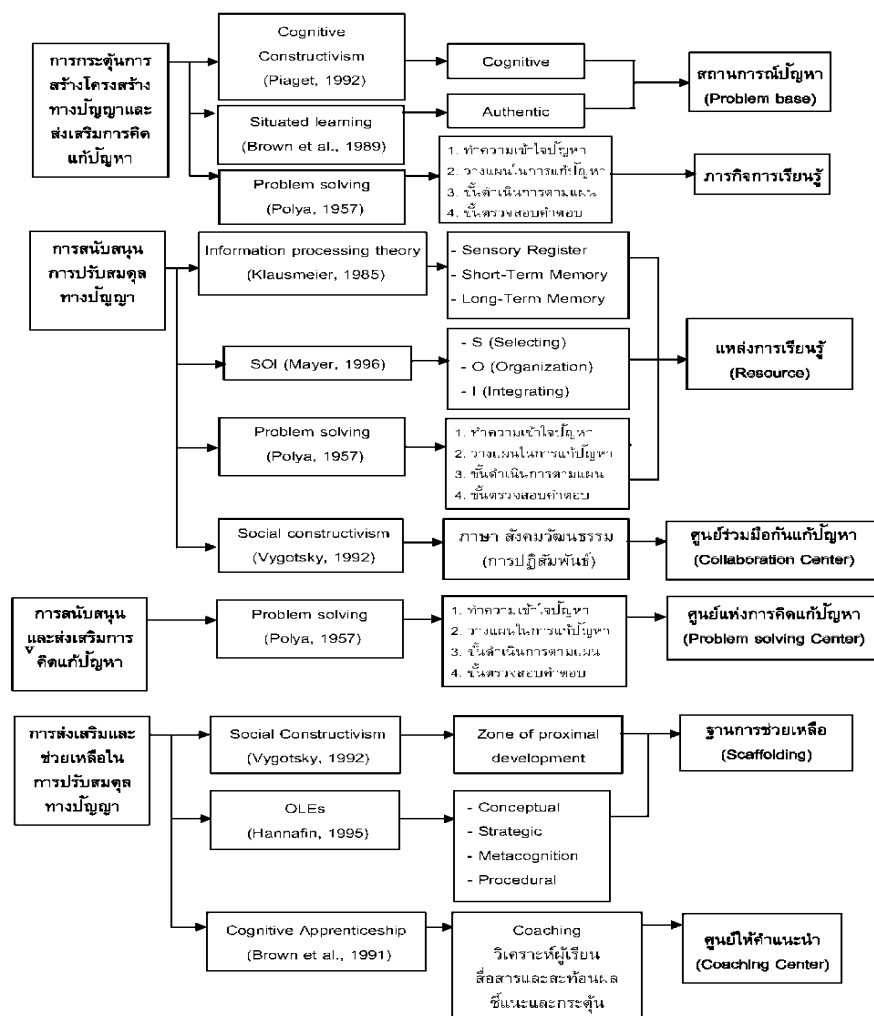
เครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา โดยมีวิธีการสร้างและพัฒนาดังต่อไปนี้

1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา ประกอบด้วยหลักการทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ทฤษฎีพุทธิปัญญา นิยม ทฤษฎีสื่อ สิ่งแวดล้อมบนเครือข่าย การคิดแก้ปัญหา ด้านหลักสูตรและด้านบริบท

2) สร้างกรอบแนวคิดในการออกแบบที่อาศัยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ทฤษฎีพุทธิปัญญา

นิยม ทฤษฎีสื่อ สิ่งแวดล้อมบนเครือข่าย การคิดแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา

3) ออกแบบและสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามกรอบแนวคิดในการออกแบบ (Designing Framework) ซึ่งประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ คือ (1) สถานการณ์ปัญหา (Problem base) (2) แหล่งการเรียนรู้ (Resources) (3) ศูนย์ร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration Center) (4) ศูนย์แห่งการคิดแก้ปัญหา (Problem solving Center) (5) ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding) (6) ศูนย์ให้คำแนะนำ (Coaching Center)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการออกแบบของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา

4) นำสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้นับน เครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิด แก้ปัญหา นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ความถูกต้อง ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และด้านออกแบบ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และทำการ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5) นำสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้นับน เครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิด แก้ปัญหา โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และด้านออกแบบ โดยให้อผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของสิ่งแวดลอมทางการ เรียนรู้นับนเครือข่าย โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอให้ ปรับปรุงรูปภาพและความสอดคล้องของเมนู เพิ่ม การค้นหาข้อมูลภายในสิ่งแวดลอม ปรับปรุงรูปแบบ การนำเสนอสถานการณ์ปัญหา เพิ่มคำอธิบายใน ศูนย์การคิดแก้ปัญหา รวมทั้งให้ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอ เน้น และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6) นำสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้นับน เครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิด แก้ปัญหาไปใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อ ศึกษาบริบทการใช้ รวมทั้งนำข้อเสนอแนะมาใช้ในการ ปรับปรุง

7) นำสิ่งแวดลอมทางการเรียนรู้นับน เครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิด แก้ปัญหา ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบบ วัดการคิดแก้ปัญหา และแบบสัมภาษณ์การคิดแก้ ปัญหา สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการคิดแก้ปัญหา เป็นกระบวนการ คิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมเชิง โครงสร้างด้วยภาษาซี โดยอยู่บนพื้นฐานการคิดแก้ ปัญหาของโพลยา (1957)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล จัดกลุ่มผู้เรียน จากผู้เรียนทั้งหมด 33 คน ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการเรียนรู้นับนของผู้เรียน ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งทำการศึกษาจำนวน 5 ครั้ง ๑ ละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมงโดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้ศึกษาชี้แจงและแนะนำผู้เรียน เกี่ยวกับวิธีการเรียนด้วยสิ่งแวดลอมทางการเรียน รู้นับนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์

4.2 จัดแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย โดย แบ่งเป็นกลุ่มละ 3 คน 11 กลุ่ม จากผู้เรียนทั้งหมด 33 คน

4.3 ให้ผู้เรียนศึกษาสิ่งแวดลอมทางการ เรียนรู้นับนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา วิชาง 32103 การงานอาชีพ และเทคโนโลยีพื้นฐาน เรื่อง การเขียนโปรแกรมเชิง โครงสร้างด้วยภาษาซี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้ เรียนจะเข้าไปศึกษาสถานการณ์ปัญหาและค้นหา แนวทางการคิดแก้ปัญหา หาคำตอบจากองค์ ประกอบต่าง ๆ ในสิ่งแวดลอมการเรียนรู้นับนเครือข่าย เช่น แหล่งการเรียนรู้ การร่วมมือกันแก้ปัญหา รวมถึงเข้าไปแก้ปัญหาในศูนย์แห่งการคิดแก้ปัญหา ในระหว่างเรียนผู้เรียนจะร่วมมือกันค้นหาและ อภิปรายเพื่อสรุปแนวทางการแก้ปัญหา ผู้เรียน เข้าไปในฐานการช่วยเหลือเพื่อหาแนวทางแก้ ปัญหา และเพื่อความสมบูรณ์ผู้ศึกษาจะทำหน้าที่ เป็นโค้ชที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกี่ยวกับการคิดแก้ ปัญหา รวมถึงการช่วยเหลือผู้เรียนในศูนย์ให้คำ แนะนำ ซึ่งทำการศึกษาจำนวน 5 ครั้ง ๑ ละ 2 ชั่วโมง

4.4 หลังจากจบการเรียนด้วยสิ่งแวดลอม ทางการเรียนรู้นับนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การเขียนโปรแกรม เชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้วให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดการคิดแก้ปัญหา ของผู้เรียน แบบสัมภาษณ์การคิดแก้ปัญหาของผู้ เรียน และแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 แบบวัดการคิดแก้ปัญหา วิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย คือค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จาก

ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบการวัดการคิดแก้ปัญหา

5.2 แบบสัมภาษณ์การคิดแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์โปรโตคอล นำมาสรุปตีความจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน

ผลการวิจัย

ผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นับเครือข่ายฯ กระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี โดยอยู่บนพื้นฐานการคิดแก้ปัญหาของโพลยา (1957) ซึ่งมีขั้นตอนในการแก้ปัญหาทั้งหมด 4 ขั้นตอน พบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการทำแบบวัดการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นับเครือข่ายฯ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 75.76 และผลของการคิดแก้ปัญหาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์โปรโตคอลจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนทั้ง 11 คน โดยการนำโจทย์ปัญหามาใช้ในการสัมภาษณ์ โจทย์เป็นโครงสร้างการเขียนโปรแกรมภาษาซีแบบมีทางเลือก 2 ทางเลือก โจทย์ที่ว่า ร้านขายผลไม้แห่งหนึ่ง ขายมะม่วง โดยมีอัตราการขายดังนี้ ถ้าซื้อมะม่วงมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ลูกขึ้นไป มีอัตราการแถมอยู่ที่ 10 ต่อ 2 ลูก ซึ่งถ้าซื้อมะม่วง 10 ลูก จะได้แถม 2 ลูก, ถ้าซื้อ 20 ลูก จะได้แถม 4 ลูก เป็นต้น แต่ถ้าซื้อไม่ถึง 10 ลูก จะไม่แถม พบว่า ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจปัญหาได้ 2) ผู้เรียนสามารถคิดวางแผนแก้ปัญหาได้ 3) ผู้เรียนสามารถดำเนินตามแผนได้ 4) ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลได้ ดังจะเห็นได้จากให้ผู้เรียนทำโจทย์ปัญหาการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างภาษาซี และสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการแก้ปัญหา โดยมีรายละเอียดการสัมภาษณ์ผู้เรียนทั้ง 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนดังนี้ 1) ทำความเข้าใจปัญหา สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้เรียนได้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถทำความเข้าใจปัญหา โดยผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ว่าโจทย์ปัญหาว่าต้องการอะไร จะเห็นได้จากการแบ่งวิธีคิดออกเป็น 2 วิธี คือ (1) “โจทย์ต้องการจำนวนมะม่วงทั้งหมด” และ (2) “โจทย์ต้องการทราบจำนวนมะม่วงที่ซื้อกับมะม่วงที่แถม” ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่า โจทย์มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดอะไร และสามารถระบุโครงสร้างการเขียนโปรแกรมได้ จะเห็นได้จากการแบ่งวิธีคิดออกเป็น 2 วิธี คือ (1) “เงื่อนไขของโจทย์คือให้รับค่ามะม่วงจากทางแป้นพิมพ์ และแสดงผลทางหน้าจอ โจทย์เป็นโครงสร้างแบบทางเลือก” และ (2) “เงื่อนไขคือการรับค่ามะม่วงทางแป้นพิมพ์ และจะแสดงผลออกทางหน้าจอ และเงื่อนไขการซื้อมะม่วงสิบลูกขึ้นไป แถมมะม่วงสองลูก แต่ถ้าซื้อมะม่วงไม่ถึงสิบลูก จะไม่ได้มะม่วงที่แถม วิเคราะห์โจทย์ได้เป็นโครงสร้างแบบมีทางเลือก” ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ข้อมูลเข้าคืออะไร จะเห็นได้จาก “ข้อมูลเข้าเป็นจำนวนมะม่วง” ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ข้อมูลออกคืออะไร จะเห็นได้จากการแบ่งวิธีคิดออกเป็น 3 วิธี คือ (1) “จำนวนมะม่วงทั้งหมด” (2) “จำนวนมะม่วงที่ได้ทั้งหมด ทั้งจำนวนมะม่วงที่ซื้อและจำนวนมะม่วงที่แถม” และ (3) “จำนวนมะม่วงที่ซื้อ จำนวนมะม่วงที่แถม และจำนวนมะม่วงทั้งหมด” ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่า วิธีการประมวลผลคืออะไร จะเห็นได้จากการแบ่งวิธีคิดออกเป็น 2 วิธี คือ (1) “เป็นการประมวลผลโดยใช้สูตรทางคณิตศาสตร์” และ (2) “การคำนวณค่าจากเงื่อนไข ซื้อมะม่วงสิบลูกขึ้นไป แถมสองลูก และซื้อไม่ถึงสิบลูกไม่แถม หาค่าของมะม่วงที่ใส่เข้าไป ดูจำนวนมะม่วงที่ใส่เข้าไป ทำตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ แล้วหาคำตอบ” ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่าข้อมูลที่ให้มาเพียงพอหรือให้ข้อมูลที่เกินความจำเป็นหรือไม่ จะเห็นได้จากการแบ่งวิธีคิดออกเป็น 2 วิธี คือ (1) “เพียงพอ” และ (2) “เพียงพอ เพราะข้อมูลที่ให้มาครบทั้งเงื่อนไข ข้อมูลเข้า ข้อมูลออก การคำนวณค่า”

2) การคิดวางแผนแก้ปัญหา สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวางแผนแก้ปัญหา โดยผู้เรียนสามารถวิเคราะห์โจทย์ว่าเคยพบโจทย์ปัญหานั้นมาก่อนหรือเคยเห็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน จะเห็นได้จาก “โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ และโจทย์การเขียนโปรแกรม ลักษณะโจทย์ปัญหาจะคล้ายๆกัน แต่โจทย์การเขียนโปรแกรมจะมีเงื่อนไขที่เยอะกว่า และกำหนดรูปแบบการเขียนโปรแกรมไว้ด้วย และช่วยทำให้วิเคราะห์โจทย์ได้เร็วขึ้น และทำให้แก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น” ผู้เรียนใช้ยุทธวิธีที่ในการออกแบบวิธีในการแก้ปัญหาการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างภาษาซี ด้วยการเขียนเป็นผังงาน (flowchart) และจำลองวิธีขั้นตอนการแก้ปัญหาในรูปแบบสัญลักษณ์รหัสจำลอง (Pseudo Code) ซึ่งเป็นคำอธิบายขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม โดยใช้ถ้อยคำผสมระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้าง จะเห็นได้จากผู้เรียนสามารถแบ่งลักษณะการออกแบบวิธีการแก้ปัญหาออกเป็น 3 วิธี และทำการเขียนผังงานและรหัสจำลองชุดโค้ดได้ถูกต้อง 3) การดำเนินตามแผน สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ว่า ผู้เรียนเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยโปรแกรมการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีในโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งลักษณะการเขียนตามขั้นตอนการคิดวางแผนแก้ปัญหา การออกแบบวิธีในการแก้ปัญหา ด้วยการเขียนผังงานและรหัสจำลองชุดโค้ด ออกเป็น 3 วิธี ผู้เรียนสามารถเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปได้ถูกต้องตามขั้นตอนการคิดวางแผนแก้ปัญหา และเมื่อเกิดข้อผิดพลาด ก็สามารถแก้ไขได้ 4) การตรวจสอบผล สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการตรวจสอบผล เกี่ยวกับการเขียน โปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี โดยสามารถแบ่งเป็นการตรวจสอบผล จากการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ออกเป็น 3 วิธี สามารถตรวจสอบผลด้วยการ compile และ run โปรแกรม

ทำการแทนค่าข้อมูล ตรวจสอบผลลัพธ์ได้ตรงตามเงื่อนไขของโจทย์ได้ถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการศึกษากระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี โดยอยู่บนพื้นฐานการคิดแก้ปัญหาของโพลยา (1957) พบว่า ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจปัญหาได้ 2) ผู้เรียนสามารถคิดวางแผนแก้ปัญหาได้ 3) ผู้เรียนสามารถดำเนินตามแผนได้ 4) ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลได้ จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการทำแบบวัดการคิดแก้ปัญหา ผู้เรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 75.76 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์โปรโตคอลจากการสัมภาษณ์ผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี ทั้ง 4 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคิดแก้ปัญหาของ สุรางค์ทิพย์ นครไพร (2554), รัฐพล ศิลาจันท์ (2557), ทองพูน อนุรักษ์ (2557), โดยการอาศัยพื้นฐานการคิดแก้ปัญหาของของโพลยา (1957) มาใช้ในการศึกษาเช่นเดียวกันแต่จะแตกต่างกันตรงที่มีการประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี

จากหลักฐานเชิงประจักษ์และข้อค้นพบของงานวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เรียน จากหลักการและทฤษฎีการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้นบนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาในทุกองค์ประกอบ รวมทั้งกระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมภาษาเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี โดยอยู่บนพื้นฐานการคิดแก้ปัญหาของโพลยา (1957) ดังกล่าว อาจสรุปได้

ว่าการเรียนรู้ด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา สามารถส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการคิดแก้ปัญหาสำหรับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซี โดยอยู่บนพื้นฐานการคิดแก้ปัญหาของโพลยา (1957) ซึ่งมีขั้นตอนในการแก้ปัญหาทั้งหมด 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีได้ 2) ผู้เรียนสามารถคิดวางแผนแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีได้ 3) ผู้เรียนสามารถดำเนินการตามแผนเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีได้ 4) ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมเชิงโครงสร้างด้วยภาษาซีได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1.1 ควรตระหนักถึงการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และความเหมาะสมของเนื้อหาในรายวิชา

1.2 ควรศึกษาการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนในรูปแบบอื่น ๆ โดยพิจารณาว่ารูปแบบนั้นมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และการส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนอย่างไร

1.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับผลขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา เพื่อที่จะได้นำมาออกแบบและพัฒนาโมเดลสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้บนเครือข่าย ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ควรพิจารณาถึงสภาพบริบทจริงของโรงเรียนเกี่ยวกับความพร้อมในการนำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ พื้นที่การใช้สื่อ ขนาดของสถานที่ ความเร็วและประสิทธิภาพการใช้งานของอินเทอร์เน็ต

2.3 ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาให้มีความต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีทางการศึกษาและ นวัตกรรม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองพูน อนุรักษ์. (2557). ผลของชุดสร้างความรู้ที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหา เรื่องการชั่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. รายงานการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- รัฐพล ศิลลาจันทร์. (2557). *ผลของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนว คอนสตรัคติวิสต์ที่สูง เสริมกระบวนการแก้ปัญหา สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ราชกิจจานุเบกษา*.
- สุมาลี ชัยเจริญ และคณะ. (2547). *การพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. โครงการวิจัยประเภททุนอุดหนุนทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2557). *การออกแบบการสอน หลักการทฤษฎี ผู้การปฏิบัติ*. ขอนแก่น: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรางค์ทิพย์ นครไพร. (2554). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เศษส่วนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Brown, J.S., Collins, A., and Duguid, P. (1989). *Situated cognition and the culture of learning*. Educational researcher, 18 (1), 32-42.
- Hannafin, M.J., (1995). *Open – ended learning environments Foundations, assumptions, and implications for automated design*. In Perspective on automatic instructional design., R. Tennyson (ed.), New York: Springer – Verlag.
- Klausmeier, H.L. (1985). *Educational psychology*. 5thed. New York: Harper &Row,
- Mayer, R.E. (1996). *Learning strategies for making sense out of expository text: the SOI model for guiding three cognitive processes in knowledge construction*. Educational psychology review, 8, 357-371.
- Mayer, R.E. (1999). *Designing instruction for constructivist learning*. In Reigeluth, C.M. (Eds.). Instructional design theories and models: A new paradigm of instructional theory. (pp. 141-159). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Piajet, J. (2001). *The Psychology of Intelligence*. 2nded. New York: Routledge.
- Polya, G. (1957). *How to solve it*. Princeton, NJ: Princeton University.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society: The development of higher mental processes*. London: Harvard University Pre

ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับของพฤติกรรมการบริโภคสุราของชาวไทยอีสาน ศึกษาปัจจัยสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมและปัจจัยระดับบุคคล

Multilevel Causal Factors Effecting Alcohol Consumption Behavior of Thai Esan People: Social & Cultural and Individual Factors

รังสรรค์ โฉมยา¹, สมบัติ ท้ายเรือคำ²

Rungson Chomeya¹, Sombat Tayruakham²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ (1) เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสานในภาพรวมอันเป็นผลมาจากตัวแปรทางด้านสังคม, วัฒนธรรม และตัวแปรในระดับบุคคล (2) เพื่อค้นหาแบบจำลองเพื่อการอธิบายพฤติกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสาน (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อตัวแปรระดับบุคคล หน่วยในการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับชุมชน 76 ชุมชน และระดับบุคคล 456 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage random Sampling) โดย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรในระดับชุมชน และตัวแปรในระดับบุคคล เช่น ช่วงชั้นทางสังคม, ครอบครัว, แหล่งข้อมูล สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุรา การจูงใจ, เจตคติต่อการดื่มสุรา, การรับรู้ผลเสียของการดื่ม, การเรียนรู้ของบุคคล, บุคลิกภาพ, ค่านิยม, รูปแบบการใช้ชีวิต (แบบที่ 1 แบบที่ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยแบบวัดตัวแปรต่างๆ ในระดับชุมชนและระดับบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การวิเคราะห์พหุระดับ ที่ใช้หลักสัมประสิทธิ์แบบสุ่ม และการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีของเบย์ (Bayesian Estimation) ผลการศึกษพบว่า

(1) ในระดับบุคคล พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต่างๆ กับพฤติกรรมการดื่มสุรา ตัวแปรที่มีระดับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ ตัวแปรการจูงใจ, สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการดื่มสุรา และเจตคติต่อการดื่มสุรา ส่วนในระดับชุมชน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต่างๆ กับพฤติกรรมการดื่มสุรา ตัวแปรที่มีระดับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ วิถีประชา จารีตทางสังคม และค่านิยมในสังคม (2) รูปแบบจำลองจากการศึกษาสามารถอธิบายพฤติกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสานได้ โดยตัวแปรอิสระระดับบุคคลทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการดื่มสุรา ได้ร้อยละ 96.90 และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (3) ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดื่มสุราทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการดื่มสุรา รูปแบบการใช้ชีวิตแบบที่ 1 และการจูงใจ (ตัวแปรระดับบุคคล) ประเพณี (ตัวแปรระดับชุมชน) ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดื่มสุราทาง

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Assistant Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Associate Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

ตรงอย่างเดียว ได้แก่ ค่านิยม การให้ความรู้เรื่องสุราจากครอบครัว การรับรู้ผลเสียของการดื่มสุรา (ตัวแปรระดับบุคคล) วิถีประชา (ตัวแปรระดับชุมชน)

คำสำคัญ : พฤติกรรมการบริโภคสุรา, ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับ

Abstract

The main purposes of this research were (1) to study the variables that related the alcohol consumption behaviour of the Esan people in general focussing, (2) to find the model to explain the alcohol consumption behaviour of Esan people, and (3) to find the causal relation of the social and cultural variables and the individual variables.

Samples was divided into two levels: community and individual. Totally, 76 communities and 456 individuals are selected by Multi - Stage Random Sampling. The variables used in the study are community level variables and individual level. The research tools comprise measurement patterns developed for different variables in community level and individual level and the tools are approved and evaluated at a "Good" level. Multilevel analysis with Random Coefficient and Baysian Estimation is used for data analysis. The research revealed that

(1) at the individual level, motivation, drinking occasion, and attitude show the highest coefficient correlation with alcohol consumption behaviour, while, folkways, norm and social value score the highest at the community level; (2) the model can explain the alcohol consumption behaviour of the Esan people as all individual variables can together explain the variation of alcohol consumption behaviour at 96.90 percent and are related to empirical data; (3) the variables that have both direct and indirect effects to alcohol consumption behaviour are drinking occasion, life style¹, and motivation at individual level and tradition at community level and the variables that have only direct effects on alcohol consumption behaviour are value, family, perception of drinking effects for individual level and norm for community level.

Keywords : Alcohol Consumption Behavior, Multilevel Causal Factors Effecting

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วของสังคมไทยในปัจจุบัน ก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานเดิมของสังคม โดยเฉพาะสังคมไทยภายใต้ลัทธิบริโภคนิยม ก่อให้เกิดกระแสต่างๆ ที่ไม่พึงปรารถนาอย่างมากมาย เช่น กระแสบริโภคนิยม ความสุขนิยม ฯลฯ พฤติกรรมการดื่มสุรา จัดเป็นพฤติกรรมหนึ่งของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยต่างๆ ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่ซับซ้อนต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวในระดับที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น กลายเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข ปัญหาทางสังคม ปัญหาครอบครัว และปัญหาส่วนบุคคล ทั้งนี้เพราะว่าผลของการดื่มสุราก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของระบบประสาทส่วนกลางของบุคคล ทำให้การทำงานของระบบประสาทมีประสิทธิภาพตกต่ำลง โดยเฉพาะเมื่อดื่มในปริมาณมาก ก็จะก่อให้เกิดการมีเมฆาขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง ขาดความรับผิดชอบ ขาดสติ และมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมภายหลังการดื่มสุราติดตามมา เช่น ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาอุบัติเหตุและการจราจร ปัญหาไฟไหม้ การฆ่าตัวตาย โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การหย่าร้าง ปัญหาครอบครัว ฯลฯ มีการศึกษาพบว่า ปัญหาการข่มขืน การทำร้ายร่างกาย การฆาตกรรม ประมาณ ร้อยละ 80 – 90 ล้วนมีสาเหตุมาจากความมีเมฆา (บุญนำ ทานสัมฤทธิ์.2537: 3) นอกจากนี้ การที่สุราสามารถเข้าถึงผู้คนในทุกกลุ่ม ทุกสังคม โดยการถือว่าพฤติกรรมการดื่มสุราเป็นพฤติกรรมหนึ่งทางสังคมที่มีความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะในสังคมไทย ที่เปิดโอกาสให้แก่การดื่มสุรามาก เช่น เทศกาลต่างๆ ตลอดจนงานประเพณีที่สำคัญของ

ชุมชน สิ่งต่างๆ ดังกล่าวกลายมาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการแผ่ขยายพฤติกรรมการดื่มสุราไปสู่ประชาชนในวงกว้างมากยิ่งขึ้น จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการดื่มสุราของประชาชนนั้นมีความรุนแรง กลายเป็นปัญหาที่สำคัญในระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาชาติโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม และปัญหาทางด้านสุขภาพของคนในสังคม

จากการสรุปยอดขายสุราของแต่ละบริษัทในประเทศไทย พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างน่าตกใจ จากข้อสังเกตด้านรายได้ของรัฐบาลจากการเก็บภาษีสุรา พบว่า มีสถิติเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมาก โดยเฉพาะทุกๆ 10 ปี รายได้จากภาษีสุราจะเพิ่มขึ้น 3 เท่าตัว (บัณฑิต ศรีไพศาลและคณะ. 2548 : 5) ภายใต้การรณรงค์ให้ประชาชนเลิก ละดื่ม อย่างเข้มข้นของภาครัฐบาลและองค์กรเอกชน ก่อให้เกิดคำถามว่าเพราะเหตุใดคนไทยจึงดื่มกันมากขึ้น ทั้งๆ ที่คนไทยมีการศึกษามากขึ้น ข้อมูลจากการสำรวจพบว่า นอกจากปัญหาพฤติกรรมการดื่มสุราไม่ได้ลดลงแล้ว ยังระบาดไปสู่กลุ่มเยาวชน อันเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เช่น เยาวชนประมาณ 1 ใน 5 (ร้อยละ 20) มีพฤติกรรมการดื่มสุราเป็นประจำ เยาวชน 4 ใน 10 คน (ร้อยละ 40) มีพฤติกรรมชอบเที่ยว สูบบุหรี่ ดื่มสุรา (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. 2542) สอดคล้องกับงานการศึกษาของ สมทรง รัชส์เฝ้า และสรงศ์ภักดิ์ ดวงคำสวัสดิ์ (2540) ที่ทำการศึกษารื่องกระบวนการดำเนินงาน สุขศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กรณี : การพัฒนาพฤติกรรมผู้บริโภคในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการดื่มสุราของประชาชนอายุ 10 ปีขึ้นไป มีการดื่มสุราประมาณ 12.4 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.14 ของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป สถานการณ์ดังกล่าวทำให้สังคมหันมาให้ความสนใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการดื่มสุรา

จากคำถามดังกล่าวทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรระดับบุคคล ที่เป็นผลมาจากอิทธิพลของตัวแปรทางด้านสังคมและวัฒนธรรมสำหรับพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของคนไทย เพื่อจะสรุปหาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของกลุ่มตัวแปรต่างๆ ว่ามีมิติของความสัมพันธ์ในลักษณะใด ซึ่งจะช่วยให้เราได้เข้าใจภาพรวมของพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรามากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้วางแผนและปรับกระบวนการการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสาเหตุกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสานในภาพรวมอันเป็นผลมาจากตัวแปรทางด้านสังคม, วัฒนธรรม และตัวแปรในระดับบุคคล
2. เพื่อค้นหาแบบจำลองเพื่อการอธิบายพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสาน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อตัวแปรระดับบุคคล

สมมุติฐาน

1. จากตัวแปรทางด้านสังคม, วัฒนธรรม และตัวแปรในระดับบุคคล มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสาน
2. รูปแบบจำลองจากการศึกษาสามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสานได้
3. ตัวแปรทางด้านสังคม, วัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อตัวแปรระดับบุคคล สำหรับพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา

วิธีการศึกษา

1. ประชากร คือ ประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 19 จังหวัด
  2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนทั่วไปในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 19 จังหวัด แบ่งหน่วยในการวิเคราะห์เป็น 2 ระดับ คือ ระดับชุมชน 76 ชุมชน และระดับบุคคล 456 คน ซึ่งมาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage random Sampling)
  3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรระดับสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมในสังคม ประเพณี บรรทัดฐานทางสังคม (วิถีประชา จารีตทางสังคม การรับรู้ต่อกฎหมาย) อิทธิพลของแฟชั่น ความคลั่งไคล้ต่อนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุรา อิทธิพลทางสังคม ช่วงชั้นทางสังคม ครอบครัว แหล่งข้อมูล และสถานการณ์ในชีวิต ส่วนตัวแปรระดับบุคคล ได้แก่ การจงใจ ทัดสินคิดต่อการดื่มสุรา การรับรู้ผลเสียต่อสุขภาพ การเรียนรู้ บุคลิกภาพ รูปแบบการใช้ชีวิต ค่านิยมของบุคคล ลักษณะทางชีวสังคม (เพศ สถานภาพ การสมรส ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา)
  4. พฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในการศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาปัจจัยเชิงสาเหตุจากการวิเคราะห์แบบพหุระดับ
  5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมตั้งแต่ .20-.90 และค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .6 - .9
- การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในกรอบทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนด อาจจะไม่ครอบคลุมตัวแปรทางด้านสังคมและวัฒนธรรมทั้งหมดได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับใช้ในการบรรยายข้อมูลทั่วไปของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ในการพิจารณาว่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัด
3. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ในการพิจารณา ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
4. วิเคราะห์พหุระดับด้วยหลักการของการวิเคราะห์ การถดถอยแบบสุ่ม (random – coefficients regression model)
5. วิเคราะห์แยกค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล เพื่อพิจารณาผลทางตรง (Direct Effect) ผลทางอ้อม (Indirect Effect) และผลโดยรวม (Total Effect)

สรุปผลการวิจัย

1. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสานในภาพรวมอันเป็นผลมาจากตัวแปรทางด้านสังคม, วัฒนธรรม และตัวแปรในระดับบุคคล โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต่างๆ กับพฤติกรรมการดื่มสุรา พบว่า ในระดับบุคคลตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ ตัวแปรการจูงใจ, สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการดื่มสุรา และเจตคติต่อการดื่มสุรา ส่วนในระดับชุมชน ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรก คือ วิถีประชาจารีตทางสังคม และค่านิยมในสังคม

2. แบบจำลองเพื่อการอธิบายพฤติกรรม การดื่มสุราของชาวไทยอีสาน พบผลดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ Null Model ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการดื่มสุรา มีค่าเท่ากับ 26.913 ผล

การทดสอบอิทธิพลคงที่ พบว่า การให้ความรู้เรื่องสุราจากครอบครัว ค่านิยมของบุคคล แหล่งข้อมูล สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการดื่มสุรา การจูงใจ เจตคติต่อการดื่มสุรา การรับรู้ผลเสียของการดื่มสุรา การเรียนรู้ของบุคคล บุคลิกภาพ สไลด์ที่ 1 สไลด์ที่ 2 ช่วงชั้นทางสังคม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 13.999$) ส่วนผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม พบว่า ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มสุรามีความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 637.902$) โดยมีความแปรปรวนของค่าพารามิเตอร์ เท่ากับ 76.074 ความแปรปรวนของค่าที่สังเกตได้ ทั้งหมดเท่ากับ 181.922

การวิเคราะห์ชั้น Simple Model ของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระดับบุคคลแบบเต็มรูปผลการวิเคราะห์อิทธิพลคงที่ พบว่า ค่าคงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 30.955$) ได้แก่ ค่านิยมของบุคคล การให้ความรู้เรื่องสุราจากครอบครัว การจูงใจ และการรับรู้ผลเสียของการดื่มสุรา โดยตัวแปรทั้งหมดมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่า t เท่ากับ 7.201, 3.467, 4.172 และ 3.248 ตามลำดับ ในส่วนของ ผลการวิเคราะห์อิทธิพลสุ่ม พบว่า ค่าคงที่มีความแปรปรวนระหว่างหน่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 207.920$) โดยมีความแปรปรวนของการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ 18.189 ความแปรปรวนที่ได้จากการสังเกตเท่ากับ 20.558 และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Slope) ของตัวแปรทุกตัวมีความแปรปรวนระหว่างหน่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระระดับบุคคลทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการดื่มสุรา ได้ร้อยละ 96.90

จากแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระดับบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ชั้น Simple Model ของแบบจำลองความสัมพันธ์

เชิงสาเหตุระดับบุคคลที่สร้างขึ้นใหม่ ผลการวิเคราะห์หือทธิพลลงที่ พบว่า ค่าคงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 30.955$) ได้แก่ ค่านิยมของบุคคล การให้ความรู้เรื่องสุรจากกรอบครัว การจูงใจ และการรับรู้ผลเสียของการดื่มสุรา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่า t เท่ากับ 7.201, 3.467, 4.172 และ 3.248 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่เหลือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนผลการวิเคราะห์หือทธิพลข้าม พบว่า ค่าคงที่มีความแปรปรวนระหว่างหน่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($X^2 = 207.920$) โดยมีความแปรปรวนของการประมาณค่าพารามิเตอร์ เท่ากับ 18.189 ความแปรปรวนที่ได้จากการสังเกต เท่ากับ 20.558 และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Slope) ของตัวแปรทุกตัวมีความแปรปรวนระหว่างหน่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระระดับบุคคลทุกตัวรวมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา ได้ร้อยละ 96.90

2.2 การทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยวิธีของสเปซท์ พบว่า

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ค่า R^2_m ของแบบจำลองความสัมพันธ์เต็มรูป ปรากฏว่า R^2_m มีค่า เท่ากับ 0.872 หมายความว่า แบบจำลองความสัมพันธ์แบบเต็มรูปสามารถอธิบายระบบความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 87.20

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ค่า M ของแบบจำลองความสัมพันธ์เต็มรูป ปรากฏว่า M มีค่า เท่ากับ 0.871 หมายความว่า แบบจำลองความสัมพันธ์แบบเต็มรูปสามารถอธิบายระบบความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 87.10

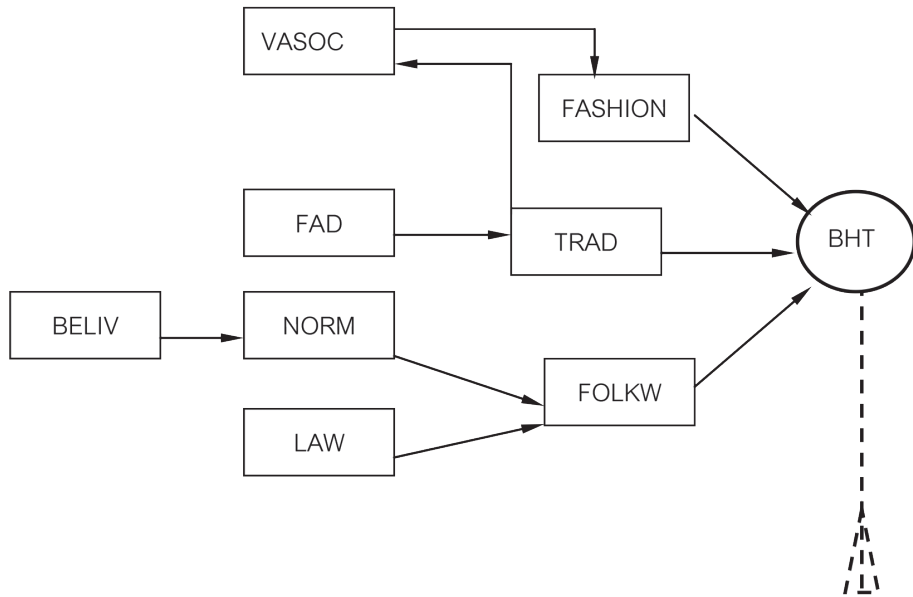
2.2.3 ผลการวิเคราะห์ค่า Q ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ใช้วัดความสอดคล้องหรือแบบจำลองความสัมพันธ์ตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏว่า Q มีค่าเท่ากับ 0.996

2.2.4 ผลการวิเคราะห์สถิติทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ Q ด้วยสถิติ W ปรากฏว่า W มีค่าเท่ากับ $2.574 < X^2_{.05} (df = 1, X^2_{.05} = 3.84)$ พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโมเดลเชิงสาเหตุสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

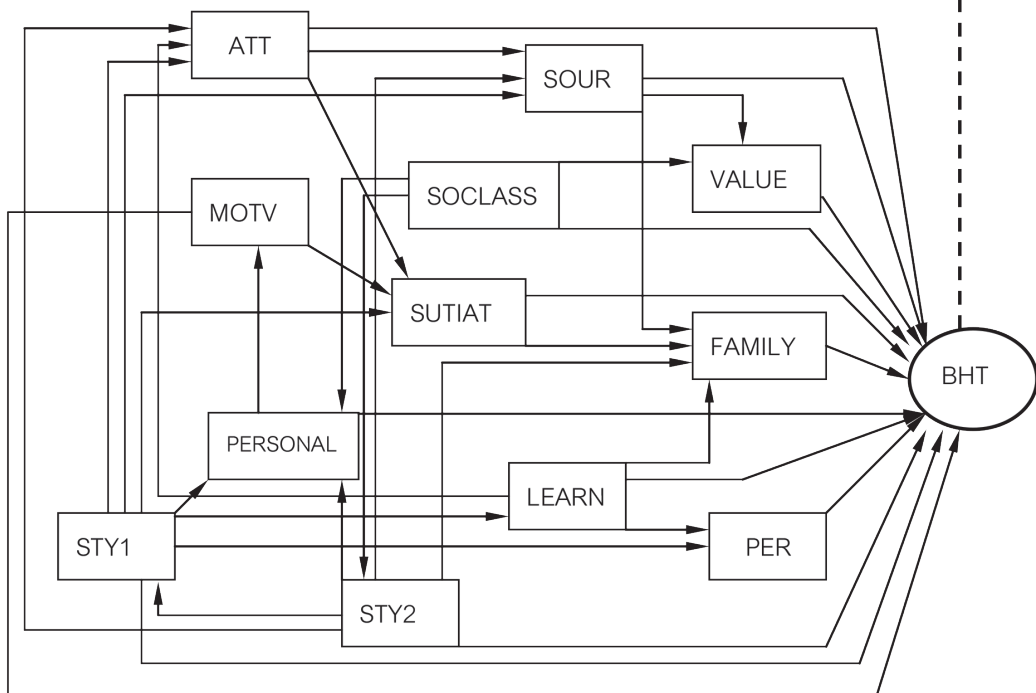
3. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระดับบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถอธิบายความแปรปรวนของระบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงสามารถนำไปวิเคราะห์แยกส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและเป็นรูปแบบสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ในระดับชุมชนต่อไป

การวิเคราะห์แยกส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระดับบุคคล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวม สูงที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ การจูงใจ รองลงมาคือ ค่านิยมของบุคคล และเจตคติต่อการดื่มสุรา ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียว ได้แก่ ค่านิยมของบุคคล การให้ความรู้เรื่องสุรจากกรอบครัว และการรับรู้ผลเสียของการดื่มสุรา ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการดื่มสุรา รองลงมาคือ รูปแบบการใช้ชีวิตแบบที่ 1 และการจูงใจ ตามลำดับ การวิเคราะห์แยกส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระดับชุมชน ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงที่สุด ได้แก่ ประเพณี ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียว ได้แก่ อิทธิพลของแฟชั่น และวิถีประชา ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ประเพณี

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระดับชุมชน

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระดับบุคคล

ตัวแปรและอักษรย่อที่ใช้ในแบบจำลอง

ตัวแปรระดับสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ความเชื่อ (BELIV) ค่านิยมในสังคม (VASOC) ประเพณี (TRAD) วิถีประชา (NORM) จารีตทางสังคม (NORM) การรับรู้ต่อกฎหมาย (LAW) อิทธิพลของแฟชั่น (FASHION) ความคลั่งไคล้ต่อนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุรา (FAD) ช่วงชั้นทางสังคม (SOCLASS) ครอบครัว (FAMILY) แหล่งข้อมูล (SOURC) และสถานการณ์ในชีวิต (SUTIAT)

ตัวแปรระดับบุคคล ได้แก่ การจูงใจ (MOTV) ทศนคติต่อการดื่มสุรา (ATT) การรับรู้ผลเสียต่อสุขภาพ (PER) การเรียนรู้ (LEARN) บุคลิกภาพ (PERSONAL) รูปแบบการใช้ชีวิต (STY1 = สไตล์การใช้ชีวิตแบบใช้ชีวิตที่บ้าน, แบบอนุรักษ์และแบบสุขภาพนิยม, STY2 = สไตล์การใช้ชีวิตแบบท่องเที่ยว, แบบเปิดเผยและแบบก้าวหน้า) ค่านิยมของบุคคล (VALUE) ลักษณะทางชีวสังคม (เพศ สถานภาพการสมรส ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา)

พฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา (BHT)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ตัวแปรที่ส่งผลอย่างเด่นชัดต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา มาจากตัวแปรในระดับบุคคล ส่วนในระดับชุมชนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับที่ต่ำกว่า ซึ่งสามารถยืนยันแนวคิดเกี่ยวกับการอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริโภค ซึ่ง เอนเกล แบล็คเวล และมินิอาจ (Engel, Blackwell and Miniard. 1993) อธิบายว่าในขั้นตอนของการเกิดกระบวนตัดสินใจจะมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจ 2 ปัจจัยที่ถือว่าเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจที่จะทำให้เกิดการบริโภคได้โดยตรง (Variables influencing decision process) คือ (1) อิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural environment) และ (2) อิทธิพลจากปัจจัยทางด้านตัวบุคคล (Psychological Factor)

2. แบบจำลองจากผลการศึกษามีสามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของชาวไทยอีสานได้ ตัวแปรอิสระระดับบุคคลทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา ได้ร้อยละ 96.90 และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถยืนยันแนวคิด และอภิปรายได้ว่า ตัวแปรที่สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมได้อย่างชัดเจนในรูปแบบจำลองนี้ คือ ค่านิยมของบุคคล การให้ความรู้เรื่องสุราจากครอบครัว การจูงใจ และการรับรู้ผลเสียของการดื่มสุรา โดยใน ผลการวิเคราะห์อิทธิพลสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรอิสระระดับบุคคลทุกตัว มีส่วนที่ทำให้เกิดพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราขึ้นในบุคคลอย่างชัดเจน โดยอธิบายได้ถึงร้อยละ 96.90 ซึ่งถือว่าเป็นแบบจำลองที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดเท่าที่เคยมีการศึกษาในประเด็นดังกล่าว และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับสูง นั้นแสดงว่า แบบจำลองพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราที่ได้จากการศึกษา สามารถที่นำไปใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ของพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

3. พฤติกรรมการดื่มสุรา ปัจจัยที่เป็นตัวแปรทางด้านสังคม, วัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อตัวแปรระดับบุคคล ซึ่งสามารถยืนยันแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการศึกษาเราสามารถอภิปรายได้ว่า ตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดื่มสุราทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการดื่มสุรา รูปแบบการใช้ชีวิตแบบที่ 1 และการจูงใจ (ตัวแปรระดับบุคคล) ประเพณี (ตัวแปรระดับชุมชน) สอดคล้องกับงานการศึกษาของ จูนาส (Joonas. 2004) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 212 คน ผลการศึกษาพบว่าสถานการณ์ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม เกี่ยวข้องกับความเชื่อและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการซื้อของกลุ่มตัวอย่างที่เขาทำการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอต่อการนำไปใช้

1. การจูงใจ (ตัวแปรระดับบุคคล) เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุรา ที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นลำดับแรก การจูงใจที่ทำให้เกิดการดื่มมักจะมาจากความต้องการที่จะเข้าถึงสังคม จากการชักชวนของเพื่อน การดื่มตามสังคมหรือบุคคลอื่น ดังนั้นควรจะมีการเบี่ยงเบนความต้องการที่จะเข้าถึงสังคม ด้วยการจูงใจไปสู่พฤติกรรมอื่นๆ ที่มีความเหมาะสมมากกว่า

2. สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการดื่มสุรา (ตัวแปรระดับบุคคล) เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุรา ที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นลำดับสอง สถานการณ์เหล่านี้จะมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุราติดตามมา เช่น การใช้รับรองเพื่อนสนิท, การไปทานอาหารที่ร้านอาหารหรือทานนอกบ้าน, การดูรายการทีวีที่ตนเองชื่นชอบ, การเข้าร่วมเล่นกีฬาและงานอดิเรก, การเดินทางไกลหรือการไปพักผ่อนช่วงวันหยุด, การทำงานพิเศษที่บ้านหรืองานพิเศษที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์ และการพักผ่อนเฉยๆ ที่บ้าน การเปลี่ยนแปลงทางราคาของสุรา สิ่งแวดล้อมในรูปแบบข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสุรา การใช้ดนตรีและเพลงเพื่อก่อให้เกิดการบริโภคสุรา สีสนัของร้านจำหน่ายสุรา การตั้งแสดงสินค้าเกี่ยวกับสุรา ช่วงเวลาหรือเทศกาลที่สำคัญ สถานการณ์การให้ของขวัญ การซื้อของขวัญ ซื้อเพื่อให้ตนเองหรือคนอื่น ตลอดจนจนการที่บุคคลเปิดรับข่าวสารจากบุคคลอื่นหรือสื่อต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสุราที่นำไปสู่บุคคลเกิดการตัดสินใจบริโภคสุราติดตามมา สถานการณ์ต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่จะมีความเสี่ยงต่อการบริโภคสุราในสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการลดความสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมการดื่มสุราให้เหลือน้อยที่สุด จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดพฤติกรรมการดื่มสุรา

3. เจตคติต่อการดื่มสุรา (ตัวแปรระดับบุคคล) เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุรา ที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นลำดับสาม ควรจะมีการปรับเปลี่ยนเจตคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มสุรา การฝึกฝนอบรม การชี้ให้เห็นโทษของพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างรุนแรง การใช้หลักทางจิตวิทยาเพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกไม่นิยมชมชอบต่อพฤติกรรมการดื่มสุรา จะเป็นสิ่งที่ทำให้ช่วยลดพฤติกรรมการดื่มสุราลงได้

4. วิธีประชา (ตัวแปรระดับชุมชน) เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุรา ที่มีน้ำหนักความสำคัญเป็นลำดับแรก เกี่ยวข้องกับบุคคลเนื่องจากเป็นแบบแผนในการปฏิบัติที่คนทั่วไปในสังคมยึดถือปฏิบัติ จนกลายเป็นความเคยชิน บุคคลจะยึดถือเอาพฤติกรรมบางอย่างเป็นแนวปฏิบัติตนตามแบบอย่างของคนทั่วไปในสังคม ดังนั้นหากสังคมมองว่าพฤติกรรมการดื่มสุราเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจในสังคม ก็จะทำให้บุคคลลดโอกาสที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุรา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ได้จากแบบจำลองสำหรับการอธิบายพฤติกรรมการบริโภค ดังนั้นตัวแปรต่างๆ จึงเป็นตัวแปรที่ปรากฏและอิงอยู่กับแบบจำลองเป็นหลัก จึงอาจจะขาดการศึกษาในตัวแปรอื่นๆ ซึ่งอาจจะมีการศึกษาพบว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราในแนวคิดอื่นๆ หรือแบบจำลองในการอธิบายพฤติกรรมการดื่มแบบอื่นๆ ซึ่งอาจจะมียู่อีกมาก

2. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาที่มีความเฉพาะในเรื่องของกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นประชาชนในภาคอีสาน ซึ่งความเฉพาะของกลุ่มตัวอย่างนี้ย่อมมีความแตกต่างในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างๆ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมส่วนต่างๆ ของประเทศให้มาก

ที่สุด หากต้องการให้แบบจำลองสำหรับการอธิบายพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราที่ได้ เป็นตัวแทนสำหรับการอธิบายในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การวางแผน และการกำหนดนโยบายต่างๆ ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมปัญหาต่างๆ ที่เกิด จากพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา รวมถึงการลดพฤติกรรม การดื่มสุราในประเทศไทย

3. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ค้นพบว่า ตัวแปร ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรม การดื่มสุรา เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการดื่มสุรา รูปแบบการใช้ชีวิตแบบที่ 1 และการจูงใจ (ตัวแปร ระดับบุคคล) ประเพณี (ตัวแปรระดับชุมชน) ตัวแปรเหล่านี้ควรจะมีการศึกษา กระบวนการที่ ทำให้เกิดพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรามีขั้นตอนการเป็น มาอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

ขอขอบคุณขอขอบคุณ คณะกรรมการที่ พิจารณาในการจัดสรรทุนวิจัยให้กับผู้วิจัยทุกท่าน คณาจารย์ที่มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2543). *สถานะสุขภาพของคนไทย*. นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. บัณฑิต ศรีไพศาลและคณะ. (2548). *วิวัฒนาการนโยบายควบคุมปัญหาสุราของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- บุญนำ ทานสัมฤทธิ์. (2537). “ครูสอนไม่ดีไม่ว่า หรือว่ารัฐมนตรีได้ข้อมูลผิด” *วัฏจักรการเมือง*. 100 (13-19 พฤษภาคม 2537).
- สมทรง รัชษ์เฝ้า และสรศักดิ์ภรณ์ ดวงคำสวัสดิ์. (2540). *กระบวนการดำเนินงานสุขศึกษา เพื่อพัฒนา พฤติกรรมสุขภาพ กรณี : การพัฒนาพฤติกรรมผู้บริโภคในชุมชน*. นนทบุรี : สำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข.
- Engel, James F., Roger, Blackwell D. and Paul, Minard W.(1993). *Consumer Behavior*. New York: Prentice Hall.
- Jones, S. and J. Rossiter (2004). “Personality characteristics ascribed to young women who drink alcohol.” *Violence and Abuse Abstracts* 10(1).

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ บทความ หรือ บทความวิจัย

(Instructions for the Authors)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีนโยบายในการส่งเสริมเผยแพร่งานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาศิลปกรรม ดนตรี สถาปัตยกรรม ภาษา วรรณกรรม กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ ออกราย 2 เดือน คือ เล่ม 1 มกราคม – กุมภาพันธ์ / เล่ม 2 มีนาคม – เมษายน/เล่ม 3 พฤษภาคม – มิถุนายน/เล่ม 4 กรกฎาคม – สิงหาคม /เล่ม 5 กันยายน – ตุลาคม และ เล่ม 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม โดยรูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณา มี 3 ประเภท คือ บทความทั่วไป บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ บทความวิชาการ และบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer review) ซึ่งปกติจะมี Double Blind (ผู้พิจารณา 2 คน) หรือ Triple Blind (ผู้พิจารณา 3 คน) ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ จะต้องมีการงานทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัยรวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผลงานไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารใด ๆ การเตรียมต้นฉบับที่จะมาลงตีพิมพ์ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำ ดังนี้

การเตรียมต้นฉบับสำหรับบทความและบทความวิจัย

1. **ภาษา** เป็นภาษาไทยหรืออังกฤษก็ได้ ถ้าเป็นภาษาไทย ให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์หรือการเขียนทับศัพท์ให้ยึดหลักของราชบัณฑิตยสถาน พยายามหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปนไทย ให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะซึ่งต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ
2. **ขนาดของต้นฉบับ** พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสัน ขนาด เอ 4 (216 x 279 มม.) ควรเว้นระยะห่างจากขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมืออย่างน้อย 40 มม. (1.5 นิ้ว) ด้านล่างและขวามืออย่างน้อย 25 มม. (1 นิ้ว) พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ด้วยรูปแบบอักษร browallia New
3. **จำนวนหน้า** บทความและบทความวิจัย **ไม่ควรเกิน 12 หน้า**
4. **การส่งผลงาน online** สามารถเข้าไปดูรายละเอียดที่ www.journal.msu.ac.th

การเรียงลำดับเนื้อหา

1. **บทความวิจัย**
  - 1.1 **ชื่อเรื่อง (title)** ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัย ไม่ใช้คำย่อ ความยาวไม่ควร เกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

1.2 ชื่อผู้พิมพ์และที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ และ E-mail ของผู้พิมพ์ เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

1.3 บทคัดย่อ (abstract) ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นเนื้อความย่อที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลงานและการวิจารณ์อย่างต่อเนื่องกัน ไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด ไม่ควรมีคำย่อ ให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญหรือคำหลัก (keywords) ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

1.5 บทนำ (introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าว ๆ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยนั้นด้วย

1.6 วิธีการศึกษา ให้ระบุรายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งที่น่าสนใจ จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 ผลการศึกษา (results) แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจน ได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมาก ตัวแปรมาก ควรใช้ตาราง แผนภูมิแทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ ควรแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.8 วิจารณ์และสรุปผล (discussion and conclusion) ชี้แจงว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือทิ้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

1.9 ตาราง รูป รูปภาพ และแผนภูมิ ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมาย ได้สาระครบถ้วน ในกรณีที่เป็นตาราง คำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีที่เป็นรูปภาพ หรือแผนภูมิ คำอธิบายอยู่ด้านล่าง

1.10 กิตติกรรมประกาศ ระบุสั้นๆ ว่าได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือใครบ้าง

1.11 เอกสารอ้างอิง (references) สำหรับการพิมพ์เอกสารอ้างอิง ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยมีหลักการทั่วไป คือ เอกสารอ้างอิงต้องเป็นที่ถูกตีพิมพ์และได้รับการยอมรับทางวิชาการ ไม่ควรเป็นบทคัดย่อ และไม่ใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ถ้ายังไม่ได้ถูกตีพิมพ์ต้องระบุว่า รอการตีพิมพ์ (in press)

2. บทความทั่วไป

2.1 ชื่อเรื่อง

2.2 ผู้แต่ง

2.3 บทคัดย่อ

- 2.4 คำสำคัญ
  - 2.5 บทนำ
  - 2.6 เนื้อหา
  - 2.7 บทสรุป
  - 2.8 เอกสารอ้างอิง
3. บทวิจารณ์หนังสือ
    - 3.1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม
    - 3.2 ชื่อผู้วิจารณ์
    - 3.3 บทวิจารณ์

เอกสารอ้างอิง ใช้รูปแบบการอ้างอิง (APA Style)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

ก. กรณีที่เป็นรายงานวิจัย มีรูปแบบและการเรียงลำดับดังนี้ : ชื่อผู้เขียน (ในกรณีภาษาไทย ใช้ชื่อและนามสกุล และในกรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลและชื่อ). ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อย่อของวารสาร. เล่มที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์: เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของเรื่อง. ในกรณีที่มีผู้เขียนมากกว่า 6 คน ให้ใส่รายชื่อผู้เขียนทั้ง 6 คนแรก แล้วตามด้วยคำว่า “ และคณะ” หรือ “et al”

ตัวอย่าง

อมรรัตน์ จงสวัสดิ์ตั้งสกุล, ลัดดา เหมาะะสุวรรณ. (2002). Evidenced based maillard reeaction : focusing on parenteral nutrition. *วารสารโภชนบำบัด*. 13(1) : 3-11

Vega KJ, Pina I, Krevaky B. (1996). Heart transplantation is associated is with an increase risk for pancreatobiliary diseases. *Ann Intern Med*. 124(11) : 980-3

ข. กรณีที่เป็นหนังสือ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ เหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ ก.) ยกเว้น ใช้ ชื่อหนังสือ เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์ แทน ชื่อย่อวารสาร

ตัวอย่าง

วิญญู มิตรานันท์. (2538). *พยาธิกายวิภาค*. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์ . 629-78.

Ringsven MK, Bond D.(1996). *Gerontology and leadership skills for nureses*. 2nd ed. Albany (NY) : Delmar Publishers. 100-25.

ค. กรณีที่เป็นรายงานการประชุมและสัมมนา มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม. วัน เดือน ปีที่จัด : สถานที่จัด : สำนักพิมพ์ หรือ ผู้จัดพิมพ์. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ณัฐนันท์ สินชัยพานิช, วราภรณ์ จรรยาประเสริฐ, ยุพิน รุ่งเวชวุฒิวินยา, มนต์ชูลี นิตินพ, สาธิต พุทธิพิพัฒน์ขจร. (2542). เกสัชกรพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง. รายงานการประชุมวิชาการเภสัชกรรมประจำปี 2542 ของเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย ; 24-26 มีนาคม 2542. กรุงเทพมหานคร : เภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย. 89-105.

Kimmura J. Shibasaki H, editors. (1996). *Proceeding of 10yh International Congress of EMGand/ Clinical Neurophysiology* ; 15-16 Oct 1995; Kyoto Japan. Amsterdam: Elsevier. 80-90.

ง. กรณีเป็นวิทยานิพนธ์ มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. สถาบันที่พิมพ์ : ชื่อสถาบันการศึกษา

ตัวอย่าง

อัมพร ณรงค์สันติ.(2541). *การใช้ยาเจนตั้มยซินวันละครั้งเปรียบเทียบกับวันละสองครั้งในทารกแรกเกิดไทย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Kaplan SJ. (1995).*Post-hospital home health care: the elderly's access and utilization* [dissertation]. St. Louis (MO):Washington Univ.

ตัวอย่าง

จ. กรณีที่เป็นบทความในหนังสือพิมพ์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับเหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ 11.1.1. ก)

ตัวอย่าง

Lee G. (1996). Hospitalization tied to ozone pollution: study estimates 50,000 admissions annually. *The Washington Post* Jun 21.5.

ฉ. กรณีที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์ ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร (ปี เดือน วันที่อ้างอิงถึง) เล่มที่ (ฉบับที่) : ได้มาจาก ชื่อ website

ตัวอย่าง

Morse SS. (1995). Factors in the emergence of infectious disease. *Emerg Infect Dis* [cited 1996 Jun 5] ; 1(1): Available from:URL// www. Cdc.gov/ncidod/Eid.htm

ใบสมัครสมาชิกวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โปรดกรอรายละเอียดในใบสมัคร ดังต่อไปนี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ – นามสกุล .....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน .....แขวง/ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์ .....

โทรสาร ..... E – mail .....

หน่วยงาน .....สถานที่ทำงาน .....

ถนน .....แขวง/ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์ .....โทรสาร .....

มีประสงค์ให้ออกใบเสร็จในนาม (โปรดระบุ).....

- สมัครเป็นสมาชิกรายปี 6 ฉบับ   ค่าสมาชิก 240 บาท
- สมัครเป็นสมาชิกสองปี 12 ฉบับ   ค่าสมาชิก 480 บาท

ท่านสามารถส่งจ่ายธนาคารหรือตัวแลกเงิน ส่งจ่าย ปณ. ทำxonนยาง 00033 ในนาม :

นางฉวีวรรณ อรรถเศรษฐัง งานวารสาร กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150